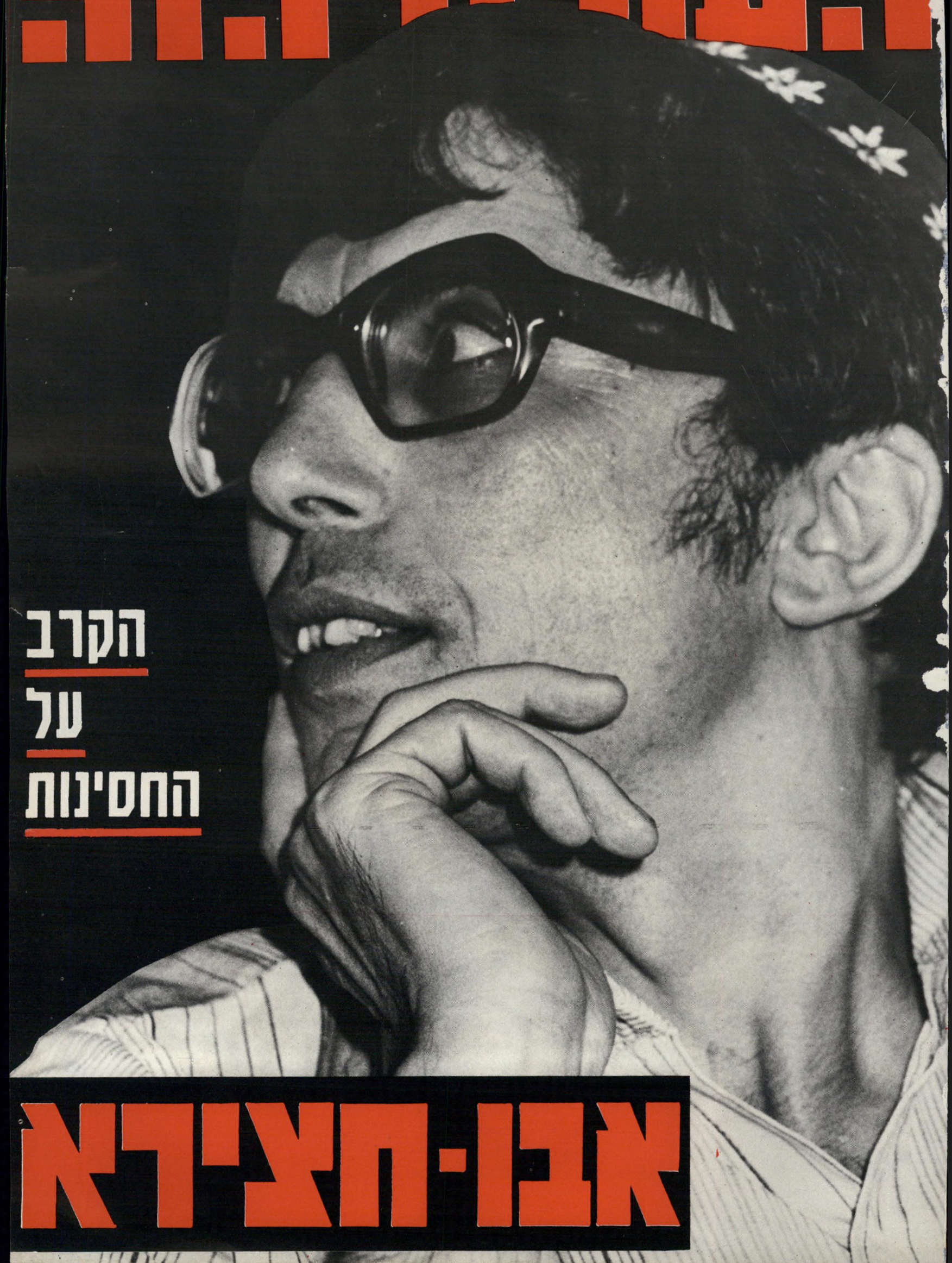
ג' טבת תשמ"א, 10.12.1980 מיספר 2258 72 עמודים שנה 45 המחיר: 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הקרב על החסינות

אבן-חצירא

טוב-לי

כל נגיסה עושה לי טוב

חדש מ-עלית

טוב לי עם עלית

חטיף קרמל עם אגוזים מצופה שוקולד

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4 • תא-דואר 136 • מען מברקים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך-תכנית: יוסי שגיב • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צילמי מערכת: ציון צפריר וענת סרוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זברוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב בן-אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

אם אתה מצטיין בזיכרון טוב, שמו שמו של ניקוס גיאורגיאדס, המכונה „סאמפסון", ידוע לך. הוא בלט פעמיים בעמודי שבועון זה.

הפעם הראשונה היתה ביוני 1974. אז הופיע סאמפסון על שער העולם הזה (1925), בקשר עם ידיעה שהיתה סקופ עולמי.

להזכירך: באותם הימים פרצה הפיכה צבאית בקפריסין. הנשיא מאקאריוס הו-דח וברח. את השילטון תפס אחד סאמ-סון, איש המחתרת הלאומית EOKA, שנטל לעצמו את מישרת הנשיא.

התוצאה היתה נוראה. התורכים הש-תמשו בהפיכה כבתירוץ לפלישה לאי. ב-טענה כי ההפיכה הפירה את החוקה הדו-לאומית שנחקקה באי עם כינון עצמאו-תו, נחת הצבא התורכי בקפריסין והקים בה מדינה תורכית. האי חולק, רבבות נהרגו או הפכו לפליטים עד היום.

אחרי כמה ימים הודח סאמפסון וברח. מאקאריוס חזר.

העולם הזה גילה אז כי לסאמפסון היו קשרים הדוקים ביותר עם מוסדות יש-ראליים שונים, והובע החשש כי ההפי-כה כולה בוצעה בתמיכתה של ממשלת ישראל, שהיתה מעוניינת לגרש את מא-קאריוס, בשל יחסיו הטובים עם אש"ף.

חוץ מזה היה סאמפסון, כמובן, בן-חסותם של הקולונלים הפאשיסטיים, ש-שלטו אז ביוון.

כעבור שש שנים, במארס השנה, הו-פיע סאמפסון שוב בעמודי העולם הזה (2219). היה זה סקופ נוסף. יגאל לביב דיווח כי סאמפסון יושב בפאריס, מקיים קשרים הדוקים עם גופים פאשיסטיים שונים ועם אנשים מיסתוריים מישראל. בכתבה נאמר כי מוסדות-ביטחון ביגלאו-מיים עוקבים אחרי תנועותיו ומנסים לברר אם סאמפסון קשור במוסדות-ביט-חון ישראליים או אם אנשי העולם התח-תון הישראלי. הובע החשש כי סאמפסון מכין הפיכה חדשה בחלק היווני של קפ-ריסין.

הפצצה

ברח' קופרניק

הסקופ שלי העולם הזה לא עורר שום הד בישראל. אך הוא גרם להת-פוצצות בצרפת. כימעט כל העיתונים ה-חשובים התייחסו אליו והקדישו לו כת-בות ומאמרים.

לפני חודש, אחרי ההתפוצצות בפתח בית-הכנסת ברחוב קופרניק בפאריס, ני-סה פרשן מדיני חשוב לקשור את סאמפ-סון לפרשה זו. קלוד בורדה, הוגה-דיעות צרפתי נודע, כתב מאמר בעיתון החשוב ביותר בצרפת, לה מונד, ובו הזכיר את גילויי העולם הזה. הוא הביע את החשד כי סאמפסון, יחד עם ידידיו הפאשיס-טיים האירופיים, אחראי למעשה.

בתגובה על מאמרו של בורדה, לתב סאמפסון עצמו מיכתב ארוך לעיתון לה מונד. לצד שקרים גלויים ודיברי הצ-דקות, הגיב סאמפסון גם על כתבת ה-עולם הזה.

להלן המיכתב:

ב-17 לאוקטובר השנה פורסם בעיתונ-כם מאמר בחתימתו של קלוד בורדה, אשר תלה בי האשמות כבדות, ואשר היה מבוסס על מידע מוטעה לחלוטין.

מאחר והמאמר עסק בפרשת רחוב קו-פרניק, אין ספק כי קלוד בורדה רצה דנו אותי למוות, ניסו להתנקש בחיי, בדיוק כמו לוחמי־המחתרת האנטי־נאצית במילחמת־העולם השניה. אבל מחנות־הריכוז, שבהם עצרו האנגלים את היהו־דים שחפצו לעלות לפלשתינה נעלמו, ועשרים שנה אחרי העצמאות אני עדיין מברך על־כך.

ואילו EOKA-B אשר נוסד בשנת 1971 על־ידי גריבאס, • שלמרבה הצער חזר לפוליטיקה, אין שום קשר עם EOKA המקורית. מובן שמעולם לא הייתי חבר באירגון זה, ועל אחת כמה וכמה ודאי שלא עמדתי בראשו, ותעיד על כך העובדה כי מאקאריוס פנה אלי שאעזור לו לפזר את האירגון. אם סי־רבתי, הרי היה זה מפני שאין בי שמץ מהפאשיסט, כפי שאין בי גם שמץ מה־שוטר.

קלוד בורדה טוען כי זכיתי בתמיכ־תם של הקולונלים ביוון מפני שזכיתי, בשנת 1974, בתפקיד נשיא הרפובליקה. זוהי טעות נפוצה, ובכל זאת בלתי־נסלחת.

מאז 1967 תקפתי ללא הרף את מיש־טר הקולונלים (ביוון). לעומת זאת, מיד אחרי ההפיכה ב־15 ביולי 1974, עמדו אנשי הצבא, שחוללו אותה, מול סכנה של מילחמת־אזרחים, לכן נאלצו לפנות לאישיות ניטרלית, הנהנית ממידה רבה של פופולאריות בקרב הציבור הרחב, ומשום כך נמסרה לי המישרה העליונה. תשעה ימים מאוחר יותר העברתי את התפקיד לידיו של גלאפקוס קלרידס, אח־רי שמעתי מילחמת־אזרחים, פיזור ה־פרלאמנט, איסור על קיומן של מיפלגות פוליטיות, הגבלת החרויות. האם ניתן ניתן להשוות זאת לדרכה של קבוצת־זקצינים הפאשיסטית באתונה?

קשר לאמת, כי אני מתגורר בפאריס ס מ ו ך לבית־פגישות.

קלוד בורדה לא היסס „לבלוע" את השטות המוחלטת הזאת. יתר על כן, מבלי אפילו לאמת את הדבר עם יגאל לביב, האיש אשר המציא את הדבר. כימעט מצחיק להיווכח כי לזה האחרון, אישיות מפוקפקת מבחינות רבות, יש קשרים לחוגים אשר לעברם עשוייה להוביל חקירת הפיגוע ברח' קופרניק.

עד כאן מיכתבו של סאמפסון. לה־מונד צירף אליו את תשובתו של קלוד בורדה.

הנה התשובה במלואה:

אין שום דבר מפוקפק במר יגאל לביב, ורק הימין הקיצוני הישראלי והמאפיה, אשר נגדם הוא מנהל מילחמת־חורמה, יכולים היו להשחיר פניו בצורה כזאת.

כתב ישראלי ידוע זה הוא משתתף קבוע בהעולם הזה, שבועון פוליטי עצ־מאי, אשר עורכו הראשי הוא מר אורי אבנרי, חבר־כנסת ומומחה לבעיות המיז־רח התיכון.

בסיפרו „הקשר הישראלי — המאפיה בישראל" מצטט ז'אק דרוגי את יגאל לביב כמה פעמים כ„רודף המאפיה", ו־מעמיד אותו בשורה אחת עם השופט ארווין שימרון וכמה ישראלים אחרים, הנמנים עם שורת ה„בלתי מושחתים".

שני מאמרים פורסמו בהעולם הזה על נושא סאמפסון. הראשון פורסם אחרי ה־הפיכה הצבאית של 1974, תחת הכותרת „האיש אשר עמד מאחורי ההפיכה בקפ־ריסין, ניקוס סאמפסון גיאורגיאדס, האם הוא סוכן ישראלי?" השני, מאת יגאל לביב, הופיע ב־12 במארס השנה, תחת הכותרת „ההפיכה בקפריסין, האם היא בלתי־נמנעת?"

סאמפסון על השער (1974)

הכתבה על סאמפסון (מארס 1980)

„רק הימין הקיצוני והמאפיה, אשר נגדם הוא מנהל מילחמת־חורמה..."

למצוא איזה „חידוש" כדי להוסיף אותו לכל מה שכבר נאמר בעיקבות הפיגוע הנפשע שנעשה בבית־הכנסת. צר לי על כי קלוד בורדה, היודע מעט כל־כך על קפריסין ועלי, הרשה לעצמו לכתוב כל־כך הרבה דברים לא מדוייקים. בדיקה ראשונית היתה חוסכת ממנו את הצורך בתיקונים הללו.

מאחר שהוא דוחה את האפשרות של (שהיתה זאת פעולה של) טרור ערבי, המוכר מזה זמן רב כאחד החמורים ביו־תר, הוא שוכח לציין כי עשרות דר־כונים קפריסאיים מועברים מדי שנה לי־טרוריסטים פלסטיניים ולובים. בשנה האחרונה נעצר בגרמניה אדם שהחזיק בדרכון „קפריסאי", וברשותו כמות של חומרי־נפץ. עד מהרה הסתבר כי האיש אינו מדבר מילה יוונית, ומסיבה טובה: הוא היה לובי.

על קלוד בורדה לדעת כי ל־EOKA אין שום דבר משותף עם EOKA-B, מילבד השם. EOKA מילאה בקפריסין את אותו תפקיד שמילאה פל"ן באלג'י־ריה. צבא־השיחרור הזה, אשר היה לי הכבוד להימנות על שורותיו, השיג את העצמאות מידי האנגלים, ושילם על־כך מחיר כבד בחיי־אדם. אני עצמי עוניתי, הטענה כי גורשתי על־ידי תושבי אר־צי אחרי ההפיכה היא יותר אבסורד מאשר עלבון. למעשה המשכתי להתגורר בקפריסין עד 1976, כאשר מאקאריוס פקד לעצור אותי, ובמישפט מבויים דנו אותי ל־20 שנות מאסר על שנטלתי לידי את נשיאות הרפובליקה. קלוד בורדה יכול היה להסתפק בעיון בלה־מונד, אשר הזכיר את גזר־הדין שנפסק לי, ובכך להימנע מהטעות הזאת וגם לשים לב לעובדה שב־1979 נדחה ביצוע גזר־הדין כדי לאפשר לי, תיאורטית, לקבל באירו־פה טיפול רפואי, שנבצר ממני לקבלו בקפריסין. תיאורטית, מאחר והתימרונים של הממשלה הקפריסאית כפו עלי גלות.

אחרי כל זה, אפילו הקביעה כי ב־פאריס אני בעליו של „בית מסוג מפוק־פק" אינה נראית עוד כה מגוחכת. לפ־הות כאן ברורה לי הסיבה לטעות ב־„מידע", המסולף לא פחות מקודמיו: מאמר בעיתון ישראלי, שפורסם לפני כמה חודשים, שהזכיר, שוב ללא שום

• מראשי המחתרת הקפריסאית האנ־טי־בריטית, איש הימין הקיצוני, שלא השלים עם החוקה הדו־לאומית ושניסה להפיל את שילטונו של מאקאריוס המתון.

מאמר זה מזכיר את הפעילות הפולי־טית שנוהלה בראשית שנה זו בפאריס על־ידי סאמפסון ואנשי־הקשר הישרא־ליים שלו. לפי גירסתו של לביב היה סאמפסון באותה תקופה בעליו של מו־עדון־פגישות, ששכן ברציף ראפה, ואשר היה נתון למעקב של סוכנויות־הביון ה־מערביות, בעיקר הבריטית, בשל הפעי־לות הפוליטית שהתרכזה בו. במהלך אותה חקירה עמד לביב בקשר עם ה־סקוטלאנד־יארד בלונדון.

אף אחד משני המאמרים הללו בהעו־לם הזה לא גרר אחריו תביעה מישפ־טית מצידו של סאמפסון, או אף הכ־חשות כלשהן. ובאשר לטענתו של מר. גיאורגיאדס סאמפסון, שלפיה ניתן היה לחושבו כ„אישיות ניטרלית", ללא שום קשר אל הפאשיסטים של EOKA-B, הרי אין לי ספק כי היא תשעשע הן את הקפריסאים והן את המומחים למת־רחש באיזור.

מכתבים

ביטוי לשינאה

וידויה של אם ישראלית באוזני המתנחלים בשטחים

שוב הם על המסכים בכל בית, חבורת המטורפים הגאים בטירוף פם. הם, שבמשך 13 שנה עשו כל מעשה התגרות אפשרי, נראים גאים על שמעשיהם מצליחים ביד. נפוחים מרוב חשיבות עצמית ויהירות, סמל להקרבה העצמית של הצבועים. אלה שכל העולם הוא שלהם, בעזרת הכידונים, אלה שהזולת הוא אפס בעיניהם, נמלים מפריעות שיש לדרוס במעיכת־נעל. אלה שרוממות האל בפיהם, ורוביהם יורים — לשם ביטחון, שכן, כידוע, אלוהים עוזר למי שעוזר לעצמו. בטוחים — בצדק — בכוחם העצום, ובכוחם יכולתם לגייס לצידם את הצבא כולו. „הצבא כולו" — כן, כנראה שכן. אבל מי הוא הצבא כולו? רפול ומט ולוי ודומיהם? כן, גם הם. הם הראש, המתכננים, הדוחפים, בעלי העוצמה.

אבל, הצבא הוא לא רק הם. הרוב הגדול, 80%, הם ילדינו. מגייסים אותם בכוח חוק דרקוני האומר, שאת הזכות להרוג וליהרג בהמונים יש למסור לילדים בני 18—17. ומה כבר יכול לעשות ילד מגוייס, שחוקי כל המאוהבים בדם ובאלימות וביסי־המילחמה חלים עליו, כאשר אינו רוצה לירות „באוויר", להכות, לפרוץ,

קוראה רטנר
צלם אנוש

לפוצץ בתים, לסגור חלונות בכיתות ולזרוק בהן רימוני־עשן, לאלץ לעבודות בזויות?

במה אנו, אמהותיהם, יכולות לעזור להם כדי להצילם מזוועה זאת? כדי לא לראותם יורים ברגלי ילדים, מכים זקנים, מגלים מישפחות לישימון וצועדים ברחובות שוממים עם נשק וחגור ככובשים במילחמה?

רובנו חושבות בשתיקה. אם לשלושה חיילים אמרה לי: „איני מאמינה עוד בצידקת המטרה שלשמה ישלחו את בני להילחם בלבנון. אבל אני מפחדת לומר ולמחות, שמא אזיק לבני." אמהות רבות עושות מעשים שונים ומשונים, משקרות, מפעילות פרוטקציה, לחץ, ממציאות אישורים שונים — הכל כדי למנוע את שליחת ילדיהן לשרת בגבול הצפון או בשטחים הכבושים. אולם, אין הן מוכנות בשום אופן לדבר, למחות, להתארגן או להפגין. בקיצור — להיחשף. ופחדן אכן מוצדק.

אני חיה כמוהן באימה נוראה שבני יתעללו ויכו וישפילו ויאבדו צלם־אנוש בגלל מטורפי קדום ואלון־מורה. אני מביטה באנשים אלה, המופיעים בדירתי על גבי המסך, ואני שונאת אותם שינאה נוראה.

אולם זאת אני מבטיחה לכם, יקירי קדום ואלוני־מורה כולם: לעולם לא אשכח לכם את חילול כבוד ילדי וחילול כבודי שלי, בת לגא וחולם שנאבק לצדק, בזויה בעיני עצמי ובעיני כל העולם כולו, ובצדק. זכרו: המוני אמהות שונאות אותכם היום שינאה להטת, גם אם הן מפחדות לתת ביטוי לשינאתן.

אסתר רטנר, תל־אביב

● ● ●

מחלה מידבקת

על מחלת הדברת של הפוליטיקאים הישראלים.

שילשול־הפה הוא מחלה משונה, שממנה סובלים פוליטיקאים רבים וטובים. סימניה: לחולה אין מה לומר, אך עובדה זו אינה מונעת בעדו מלומר זאת שוב ושוב. הוא אומר מה שאסור לו לומר, וזה אינו משאיר לו די זמן וכוח לומר מה שהוא כן צריך לומר. אך נותרים לו די זמן וכוח לומר דברים חסרי־חשיבות, חסרי־אחריות ו־מגוחכים, ההופכים אותו לחוכא־ואיטלולא קבל עם ועולם („לשונו היא השריר החזק ביותר בראשו," כתב העורך האמריקאי הנודע ג'יימס רסטון בניו־יורק טיימס, אחרי שביקר בלישכתו של ראש־ממשלת ישראל).

את העובדה שראש־ממשלתנו הייקר — בתוקף תפקידו כשר־הביטחון (מדי יום חמישי בין 10—12 ו־4—6), הצליח להדביק במחלתו זו את הגנרלים שלנו, ובראשם הרמטכ"ל רפאל איתן (כפי שמוכיח האחרון במסיבות־העיתונאים האינסופיות שלו, ובראיונות שהוא נותן לטלוויזיה, לרדיו, ולעיתונים בוקר וערב) הוא יזקוף בוודאי לזכותו, יחד עם שאר הצלחותיו הפוליטיות, הכלכליות והצבאיות.

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

כל הכבוד

ל„חק בצד"

בשיבחה של אילנה אלון, הכתבת לענייני מישפט של „העולם הזה"

אחרי שקראתי את דבריו של אורי אבנרי, על השכלתה המישפטית של הכתבת (העולם הזה

כתבת אלון
האזרח הקטן

2253), השתכנעתי שיש צורך במישפטן/נית כדי לסקר ענייני מישפט ברמה כה גבוה. כתבותיה של אלון מאלפות ומסייעות גם לכלל וגם לפרט („האזרח הקטן"). הקורא יכול ללמוד מהן על זכויותיו.

שרה קנובי, תל־אביב

(המשך בעמוד 6)

בוטקיה

אופני האימות מס' 1 באירופה

הגיע משלוח חדש!!!

„בוטקיה" האופנים המשוכללים והנמכרים ביותר באירופה, אשר זכו בטור איטליה „ג'ירו 62" שילדות פלדהי מעבירי מהלכים „קומפניולו", שרשרת וגלגלי שיניים, נמלים מפריעות שיש לדרוס במעיכת־נעל. אלה שהזולת הוא אפס בעיניהם, נמלים מפריעות שיש לדרוס במעיכת־נעל. אלה שרוממות האל בפיהם, ורוביהם יורים — לשם ביטחון, שכן, כידוע, אלוהים עוזר למי שעוזר לעצמו. בטוחים — בצדק — בכוחם העצום, ובכוחם יכולתם לגייס לצידם את הצבא כולו. „הצבא כולו" — כן, כנראה שכן. אבל מי הוא הצבא כולו? רפול ומט ולוי ודומיהם? כן, גם הם. הם הראש, המתכננים, הדוחפים, בעלי העוצמה.

„בוטקיה" האופנים המעולים לכל הגילים אחריות על השלדה לכל החיים.

OFFICIAL SUPPLIER TO THE OLYMPIC GAMES MOSCOW '80

BOTTECCHIA

היבואן:
א.מ.פרג
תוצרת מפעלי קרניאלי איטליה
ת"א, רח' פלורנטין 50,
טל. 833183

מפיץ ראשי לחיפה והצפון: „קטנועי משה", שד' בן־גוריון 43, חיפה, 525088. ירושלים: „אופני איציק", בן־סירא 3, טל: 242226; „בית האופניים", השיירות 15 קטמון, טל: 663622. תל־אביב: „אופני הכיכר", ה' באייר 28, טל: 529194; „ורטהיים", העליה 26, טל: 825075; „אופני נחמן", דרך פתח־תקוה 108, טל: 254762; „גדנסקי", בן־יהודה 250, טל: 445647. נבעתיים: „בלומנפלד יוסף", ל"ה 61 (ע"י הדואר). חיפה: „חב' א"י לאופניים", הנמל 69. קרית מוצקין: „אופני אדרי", קדיש לוז 41. נהריה: „וולפוביץ", הרצל 63. אשדוד: „פישר יוסף", מרכז מסחרי א' 8, טל: 24269. אשקלון: „אופן ספורט", טל: 25192; „אמיר", כיכר העצמאות 107. עשרת: „כל־בו עשרת". רמת השרון: „כל־נוע", סוקולוב 37, טל: 485613. רעננה: „שרון אלי", רח' השוק 3. ראשון־לציון: „רוזנבוים", רוטשילד 25, טל: 941634. חולון: „שביט", סוקולוב 127. בת־ים: „אופני סרארי", שד' העצמאות 47, טל: 869467.

מועדון 5 לחברות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

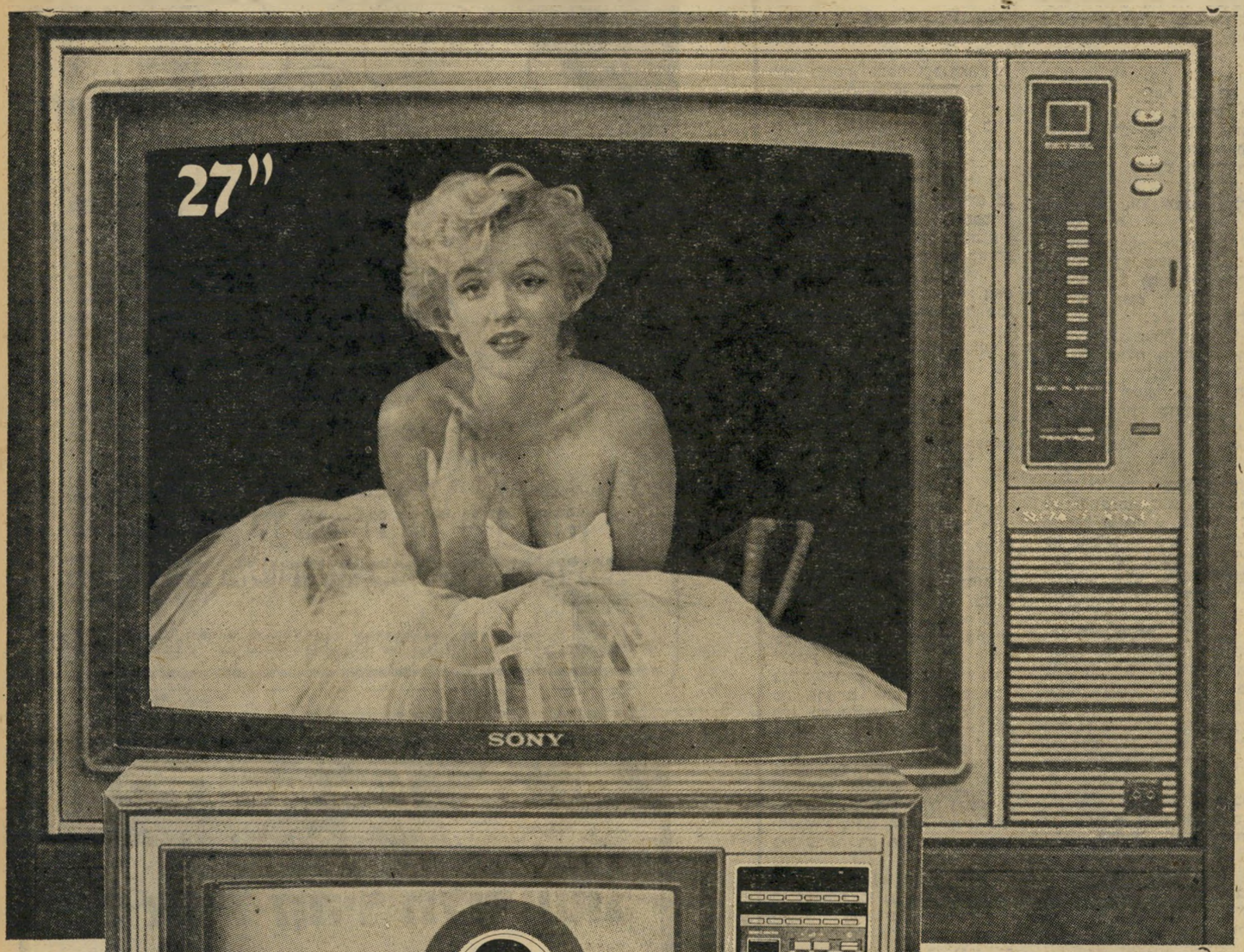
ראיון חודש עם:
ד"ר אבי עוז
מרצה באוניברסיטת ת"א
יום שלישי 16.12.80
שעה 9.00

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

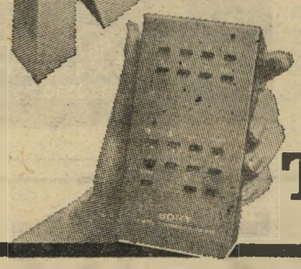
בכל יום שלישי בערב
אפשר להשיג את
„העולם הזה"
בדרייב־סטור ברמת אביב, בתחנת הדלק.
פתוח כל הלילה

חן טרמפ לחייל

למישהו מיוחד, משהו מיוחד...

רק בטלויזיות הציבעוניות של SONY תמצא את TRINITRON, השיטה הבלעדית המקרינה את התמונה בעזרת תותח חד־קנה וטכניקת מסך משוכללת, המאפשרת קבלת תמונה חדה ובעלת בהיקות גבוהה בצבעים טבעיים.

לבחירתך מספר דגמים חדישים בגדלים שונים ובעיצוב מרהיב:

CVM-2711 PS-27"

- 3 שיטות צבע:
  PAL/SECAM אוטומטי
  NTSC אוטומטי להקרנת סרטי וידיאו מארה"ב בשילוב מערכת וידיאו ביתית SONY דגם Betamax SL-T7
- יחידה בקרה משוכללת.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- כניסות ויציאות וידיאו ואודיו.
- מגבר פנימי בעל עוצמה של 8 ואט המאפשר חיבור רמקול חיצוני.
- יחידת בקרה מרחוק רב־תכליתית, בעלת אפשרות לקליטת 12 תחנות, צבע, בהירות, עוצמה, השתקת קול, כיוון אוטומטי, הדלקה וכיבוי.

KV-2032 ME-20"

- 3 שיטות צבע: PAL/SECAM/NTSC אוטומטי.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- רמקול Two Way
- יחידת בקרה מרחוק רב־תכליתית.

KV-2020 ME-20"

- 3 שיטות צבע:
  PAL/SECAM – אוטומטי, NTSC – ידני.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.

KV-1842 E-18"

- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- אפשרות התאמה אוטומטית של בהירות המסך בהתאם לתנאי התאורה בחדר בו נמצא המכשיר.
- יחידת בקרה מרחוק.

KV-1400 E-14"

- מכשיר נייד.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- אנטנה VHF/UHF

Trinitron
Sony Color TV

בוא לראות ולשמוע הדגמה באולמי התצוגה של סוני:
תל־אביב: מגדל שלום, רח' אחד העם 9.
חיפה: קרית אליעזר, ככר מאירהוף 35.
ירושלים: קרית משה, רח' ימין אבות 6.

... אין כמו סוני.

מכתבים

באוזני שר־האוצר

שתי תחנות־שידור מעבירות תוכניות זהות — אך בנפרד

ב־19 בנובמבר העבירו שתי תחנות־השידור הישראליות — קול־ישראל וגלי־צה"ל — את הדיון בכנסת, בנפרד. כנראה ש־אנחנו באמת מדינה גדולה ועשירה.

כלום יכולה מדינה קטנה, בגודל של עיר קטנה בעולם הגאור, להרשות לעצמה מותרות של שידורים כפולים? ושר־האוצר עוד מתלונן שאין לו. אנו עשירים ב־פרשנים בשירותים, בספסרי־בורסה, במיפלגות ובתחנות־שידור. ועבור כל אלה משלם האזרח הקטן במיטב כספו.

ושאלה לי אל שר־האוצר: האם חשבת פעם על גבייתו של מס־שפתיים?!

ח. רקח הילינגר, תל־אביב

● ● ●

עידן ציד האדוקים

המיכתב שלהלן מתפרסם ככתבו וכלשונו, בלי קיצורים והשמטות.

אמר הכותב: לבי לבי לראבייגורן, כי הוא ראוי לחמלה רבה. הוא השתדל והתאמץ כל כך לקיים את הכתוב "ידע שור קונהו", ולעשות את רצון האדון החילוני. והיה ראבי גורן שואף ומבקש לקבל אצל החילונים, אותו כבוד שלא קיבל אצל שומרי התורה. ועכשיו אבוי, הוא "זכה" לקבל מן החילונים סנוקרת של גידופין. זוכרים אתם, קוראים חביבים, מה שהתרחש אז, בימי עידן הממזרים, איך נעשה ראבי גורן גיבור גדול אצל החילונים, ואיך הותיר את הממזרים, ואיך היו החילונים קושרים כתרים לגורן ושרים לו מיזמורי־הלל וקוראים: יחי גורן מורנו ורבנו, שאיגו מכביד עלינו, רק מטהר את ממזרינו...

ולפני כמה זמן העיז ראבי גורן להצהיר, כי גם הוא פוסל עדותו של עד־מדינה, כמו שהורה רבי עובדיה. זה "חטאו" האחד. וה"חטא" השני של ר' גורן, זה ניתוח לב פתוח, רחמנא לצלן, שעשו לר' גורן באמריקה. לדעת כותבי העתים, זה חילול כבוד ה־רפואה הישראלית. ועל שני "פשעיו" ר' גורן, זכה למבול של חיצי־רעל מאת כותבי העתים. וכך למד ר' גורן, בדרך הבזיון, כי גם הוא נמנה בין האדוקים השנואים, ואם בא עידן ציד־האדוקים, אז אין ר' גורן נבדל לטובה.

ומפעם לפעם מתרחש כאן עידן־ציד־האדוקים. וכותבי העתים מפיצים ציורים וכתבי־שיטנה שקוראים לעשות פרעות ביהודים אדוקים. וטיפשות השילטון גורמת לי שחוק מר. הנה בני ישמעאל ובני כוש זוממים להשמידנו ולגזול ולרשת את ארצנו. והשמאלנים והבג"צים עוזרים לרוצחי תרפ"ט, כמו הקאפו מאושוויץ, שהיה עוזר לגרמנים.

והנה מחבל ערבי ששם פצצה באוניברסיטה, כדי להרוג יהודים, והמחבל הרוצח מוסיף ללמוד באותה אוניברסיטה ועוד כמה אלפי מחבלים רוצחים לומדים במכללות, על חשבון משלם המסים. ותופיע זיאד מסית לשחוט יהודים ומתהלך חופשי וגם יושב בכנסת. ומישטרת־ישראל משליכה יהודים אדוקים לכלא אכזרי על חשד חטא קטן כמו העלמת מס. והרי מישטרת־ישראל יודעת את סולם הפשעים.

ובכן, שמאלנים ובג"צים, ועורבושים רוצחים מתהלכים בחופש. ומי יושב בבית־הסוהר? ר' גועם חמרי ור' מאיר כהנא.

ולמה נסע ר' גורן לניתוח לב באמריקה? כי הוא יודע את ה־אמת, כי הרופאים בבתי־החולים אוהבים ערבים ואינם אוהבים יהודים; וערבושים רצחו חייל יהודי בחברון והרופאים גזלו את כליותו ותרמוה למישפחת הרוצחים. ושני יהודים הורעלו בשוגג, בבית־חולים פועלי. ושם הצילו הרופאים ערבוש צעיר, על־ידי טיפול נמרץ. ואני אומר: מוטב להרעיל ערבים ולהציל יהודים. ועיתון אחד מספר, כי מגן־דויד־אדום מקיז דם מיהודים ותורם חלק מן הדם לערבושים הרוצחים. ודם חייל יהודי עלול לזרום בעורקיו של ערבוש רוצח יהודים. ומגן־דויד־אדום חייב לשאול כל תורם, אם הוא מסכים לתת דם לערבי רוצח.

ולמה עורכים החילונים עידני־ציד־אדוקים? כי הם מלאים כעס על כישלונם לחסל את דת־משה־וישראל. בכוח השטן היו הכופרים עמלים ויגעים בהשמדת דת־סיני, ולמען מטרה זאת הם גייסו את כל ספרות "התחיה" וסופרים משומדים "התנבאו": הגה עוד מעט לא יישאר זכר לדת־סיני. ולכן כל יהודי שומר־שבת ומניח תפילין, זה כמו קוץ בעיני זקני השומר־הצעיר.

וצעירי השמאל זוללים חשיש ערבי, כי אבותיהם גזלו מהם את סם החיים של משה רבנו. וסופרי השמאל מחפשים בגרות, חטאים של יהודים אדוקים, ועל כל חטא קטן, הם ששים כמוצאי שלל רב, ובודקים אותו חטא ומשקיפים עליו במשקפת מגדילה והעיתון מספר באותיות קידוש לבנה על "פשעיו" האדוקים.

אבל אין מקום לייאוש. לא כולם מומרים להכעיס. יש גם תיגוקות שנשבו לכפירה ואינם אשמים. ויש גם בעלי תשובה צעירים. וגם בתל־אביב, בשדרות רוטשילד 112, זורח אור התשובה ושם שוכן בית־מדרש נעשה ונשמע ובראשו עומד ר' מנחם גרילק נ"י ומקרב את הנוער העברי לבית־המדרש הישן, ובזכותם נזכה לראות במהרה, בנקמה ובנחמה.

נ.ב.

קורא חביב! אני חושש, כי דף זה אינו שלם, כי כתבתיו בחפזון, בגלל חסרון כיס. והשקל הישראלי אינו עשוי מכסף טהור, אלא מנייר עם תמונות, וצרכי החיים עולים ביוקר, ואתה מתבקש להעלות את שכרי.

אבל איני מאיים עליך בשביתה. ואם יהא לי מה לומר, בעזרת חוגן הדעת, אז אכתוב ואדפיס דף נוסף. וביניתיים, תן כסף! וכל המרבה הרי זה משובח. וחסד מציל מחבלי משיח.

ד"ר חיים צבי קורניק, תל־אביב

● ● ●

טעות לעולם צודקת

"הארץ", מה־2 בדצמבר 1980.

שכר הדירה בתכנית האמריקאית: 120 דולר לחודש

„התכנית האמריקאית" לבניה להשכרה היא הכדאית ביותר למשקיע, מבין התכניות שהוצעו לממשלה — אמרו אתמול נציגי משרדי האוצר והשיכון בישיבה של ועדת הכלכלה, שדנה בנושא. שכר הדירה בה לחודש — הם אמרו — יגיע לכ־120 דולר.

לדבריהם, הדירות והקרקע בפרוייקט יעברו בתום עשרים שנה לבעלות הממשלה.

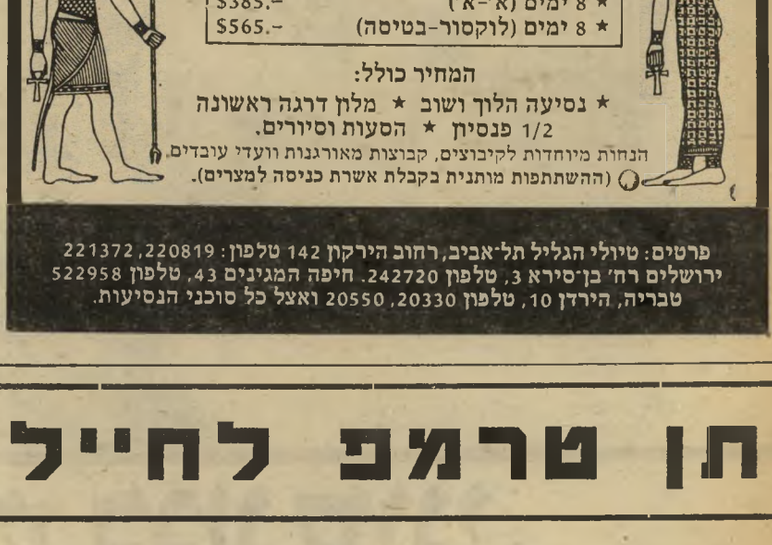
מדף את העמוד: יצחק ינאי

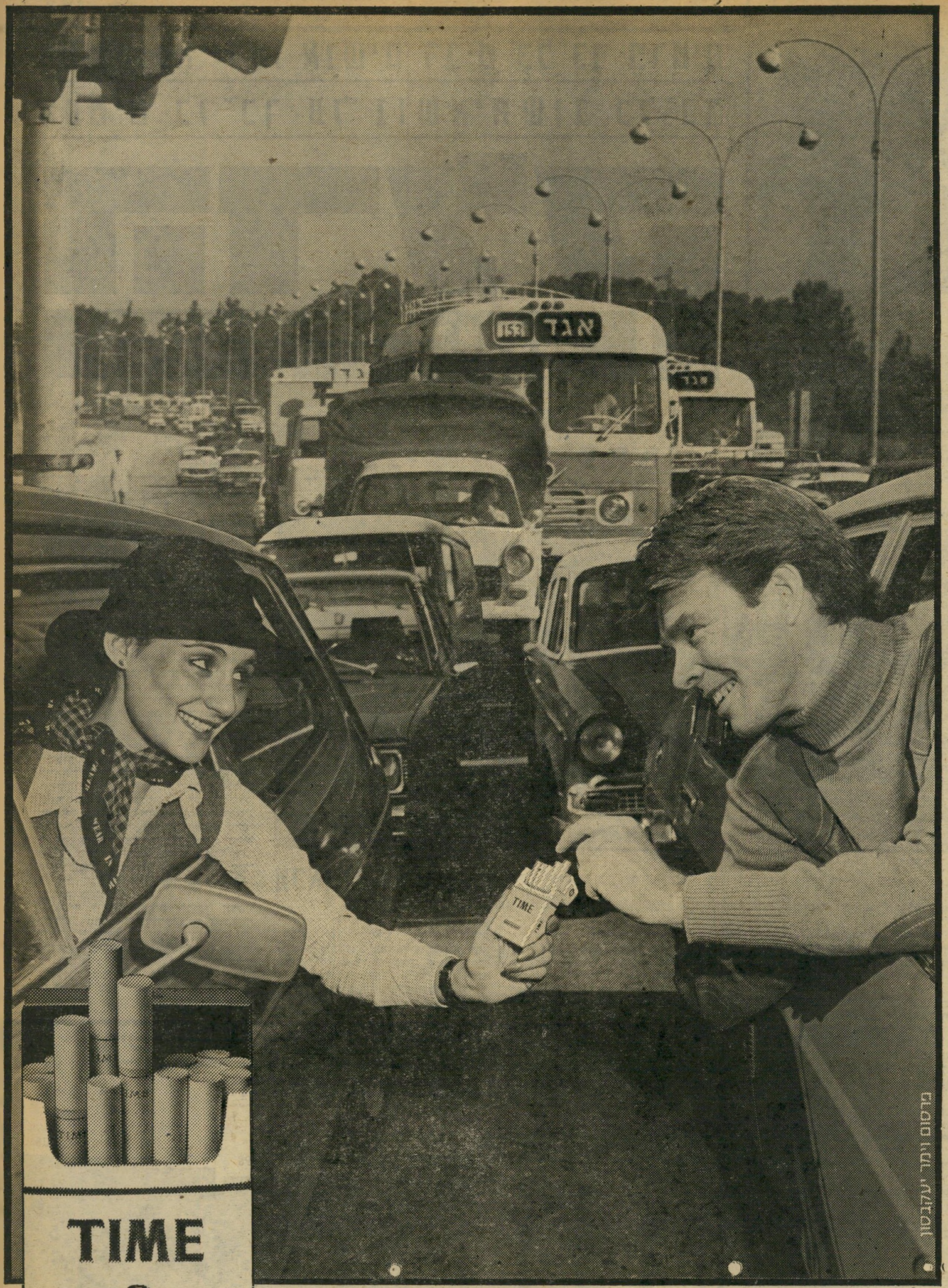
ואכן, לא פעם נידמה, שקברניטי המשק והכלכלה מתייחסים לבעיות הבוערות שלנו כאל מישחק־ילדים.

רוביק פער, חיפה

בינתיים קח TIME

הסיגריה שכולם אוהבים

TIME

Filter

CIGARETTES

KING SIZE

T.37

מעולם לא ידעו אנשים רבים כל־כך פרטים

מעטים כל־כך על נושא חשוב כל־כך

הדלק היורד לכיסך

שר־האנרגיה מודעי
פשלה במכסיקו

ל שראל תייבא השנה דלק ב־2.4 מיליארד דולר. זהו המרכיב הגדול והחשוב ביותר של היבוא הישראלי. סכום זה שווה כ־150 מיליארד שקל, או 15% מהתוצר הלאומי הגולמי. משמעות הדבר היא, שבממוצע משלם כל צרכן עבור מוצר או שירות שמחירם שקל, 15 אגורות חדשות עבור מרכיב הדלק.

מי קונה את הדלק? ממי נקנה הדלק? באילו מחירים, בדיוק? מהם תנאי התשלום? מי מחליט מה יהיו המחירים? על סמך אילו שיקולים? מי קובע את גובה המיסוי על הדלק? מדוע גביה המיסוי על סוג דלק אחד יותר מאשר על סוג דלק אחר? התשובות על מרבית השאלות הללו אינן ניתנות. מי שיודע, אינו מוסר את הנתונים. מי שמצליח להשיג את הנתונים אינו רשאי לפרסמם, ביגלל הצנזורה. מיסתורין אופפים את ענף הדלק.

המיסתורין והשתיקה נוחים מאוד לממשלה ולחברות־הדלק הישראליות. הם גורמים הרבה פחות לצרכן, המשלם את המחיר, ואינו יודע מדוע, בדיוק, המחיר כה גבוה.

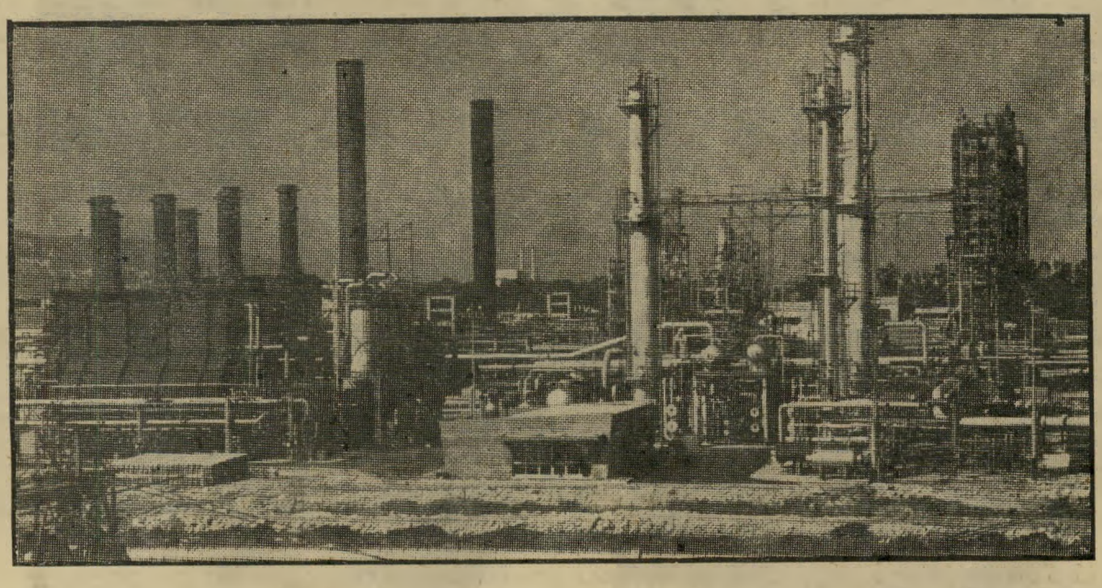
לעתים גורם מיסתורין זה לפרשיות מביכות. דוגמה לכך היא „פרשת מכסיקו" של השר יצחק מודעי. שר־האנרגיה־והתשתית ביקר לפני כמה חודשים במכסיקו וניהל שם משא־ומתן על רכישת דלק. כשחזר, הצהיר בגאווה, כי הצליח להשיג מחירים נוחים. אך היו מי שטענו שהמחירים שהשיג היו גבוהים מדי. מקור שאינו מוכן להזדהות טוען ששני הדברים נכונים. המחירים שהשיג יצחק מודעי היו גבוהים מדי ונמוכים מדי בעת ובעונה אחת.

בניגוד לדיעה הרווחת ולרושם העשוי להתקבל מהצהרות השרים, לא הממשלה הישראלית קונה את הדלק ממשלה זרה כלשהי. חברות־הדלק הישראליות קונות את הדלק מחברות־דלק זרות. הממשלות של שני הצדדים מתערבות רק כאשר מתעוררות בעיות פוליטיות. עניין מחירי הדלק הוא סבוך ועדין, וקיימים פערים ניכרים בין מחיר הקנייה המוצהר והמחיר המשולם למעשה, שהוא נמוך יותר.

בפרשת מכסיקו הגיעו חברות־הדלק לסדר נוח עם המכסיקאים, אך מודעי לא ידע זאת. הוא שמע את המחיר המוצהר, ולא ידע שהמחיר האמיתי נמוך יותר.

מ יקרה זה מדגים את המתרחש בענף, הנשלט כולו על־ידי שלוש חברות־הנפט הגדולות בעולם, שהוקמו בתחילת המאה. הן משלמות פחות ממה שהצהירו, והתוצאה היתה חרושת שמועות שכוונה נגד מודעי.

■ ■ ■

מכאן זה בא

בתי־הזיקוק בחיפה, שניבנו ב־1938, מצויים היום בבעלות ממשלת־ישראל והחברה לישראל. לכאן מביאות חברות־הדלק את הנפט הגולמי שקנו בחו"ל, ומכאן הן מוציאות אותו אחרי העיבוד והזיקוק. בתי־הזיקוק נופסים לדלק נמצאים גם באשדוד. הממשלה אינה יודעת תמיד מה המחיר שמשלמות החברות בחו"ל.

שר־האנרגיה הישראלי החליט לגלות חריצות, ולהתערב בממשלת מכסיקו. הוא הצליח להשיג מחיר שהיה אמנם נמוך יותר מהמחיר המוצהר — אך גבוה יותר מהמחיר האמיתי. חברות־הדלק עמדו במצב מביך, משום שלא יכלו לגלות כי רות גדולות, המחלקות ביניהן את השוק בשיעורים מוסכמים. בין שלוש החברות אין שוררת כל תחרות, הן משווקות בדיוק את אותו הדלק, וקיים ביניהן שיתוף־פעולה מלא. ההקפדה על החלוקה המדויקת חמורה עד כדי כך, שכאשר אחת צ'ארלס קלור והממשלה.

לקראת סוף שנות החמישים, עם התגברות החרם הערבי, החליטו חברות־הנפט הגדולות למכור את שלוחותיהן ב־ישראל. חברת מוביל־אויל נמכרה ב־1958 לשתי מישפחות אמריקאיות, מישפחת שינדלר ומישפחת ספיירר. מאוחר יותר הצטרפה לחברה גם מישפחת סונבורן, שם החברה שונה לסונול. בשנות השישים השתלטה על סונול מישפחה אמריקאית רביעית — מישפחת בלפר. מאז מהווה סונול חברת־בת של קונצרן בלקו, שהוא מפיק הנפט השני בגודלו בפרו.

שנה אחרי מכירת מוביל־אויל נמכרה גם של, אחרי משא־ומתן מסובך. ממשלת ישראל לא רצתה שתצא מישראל, שכן ביקשה להשאיר ערוץ פתוח אל חברות הנפט הבינלאומיות, אך של היתה נחושה בדעתה. נכסי החברה בישראל נמכרו במחיר אפסי. של הסכימה לקבל תשלום עבור הדלק שהחזיקה בארץ, ותו לא. בדרך שאיש אינו יודע להסבירה עד היום הצליח סיר אייזיק וולפסון להיכנס לעיסקה בשיעור של 50%. השותפה האחרת בחברה החדשה, פז, היתה ממשלה. מאוחר יותר מכרה הממשלה לוולפסון חלק נוסף, והיהודי־הבריטי שולט עתה בשני שלישים מהחברה.

■ ■ ■

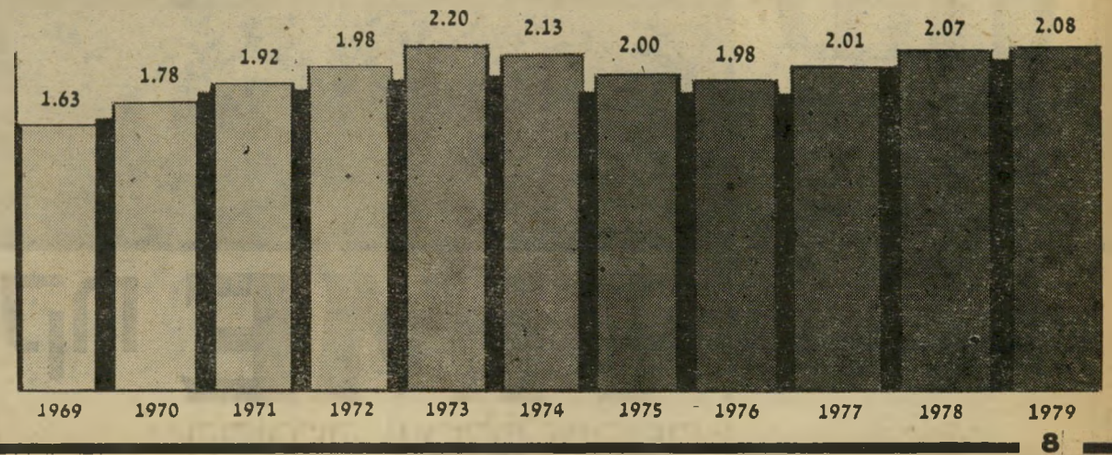
ב משך שנים ארוכות — עד לנפילת השאה, לפני שנתיים, היתה איראן ספק הדלק העיקרי של ישראל. את המו"מ הראשון ניהלה הממשלה, אך אחר־כך פינתה את השטח לחברות־הנפט, שניהלו

החברות מוכרת יותר מכפי שנקבע לה — היא מפצה את האחרות.

עם קום המדינה, ב־1948, שלטו בשוק הדלק הישראלי שתי חברות בינלאומיות. היו אלו הברת של ההולנדו־בריטית, וחברת סוקוני־מוביל־אויל האמריקאית, הנשלטת על־ידי קבוצת רוקפלר. אחרי מילחמת העצמאות החליטה הממשלה להקים גם חברה ישראלית — חברת דלק, שבה שותפים ההסתדרות, בנק דיסקונט, סיר

צריכת הדלק לנפש בישראל - 1969 - 1979

תמונת־מצב: קיפאון!

את המיקוח על המחירים עם החברות הגדולות ששלטו בנפט האיראני, ועם חברת הנפט הלאומית של איראן.

בתקופה זו למדו החברות את חשיבותם של המיסתורין והשתיקה סביב עיסקי הנפט. השאה של איראן, שדאג ליחסים טובים עם העולם הערבי־מוסלמי, לא היה מוכן להודות בגלוי במכירת הנפט לישראל. העיסקה היתה חשובה לו, משום שחברות־נפט רבות סירבו לקנות דלק מחברת־הנפט הלאומית של איראן. בשוק לא היה מחסור, והיה להן די דלק משל עצמן. במצב זה הפכה ישראל ללקוח חשוב ביותר של חברת־הנפט הלאומית, שכל הכנסותיה הגיעו לאוצר השאה.

מן המיסתורין הזה, שהצנזורה הביטחונית בישראל הקפידה עליו, הרוויחו גם החברות. איש לא יכול היה לדעת ב־דיוק מהם המחירים שבהם קנו את הנפט. הממשלה יכולה היתה רק „להעריך" מחירים אלה, על־פי התוצאות ש־אליהן הגיעה במו"מ עם שרי־הנפט האיראנים בכל פעם שהתעורר משבר, והאיראנים דרשו העלאה.

התוצאה: ככל שקנו חברות־הדלק הישראליות במחיר נמוך יותר מן המחירים המוצהרים, יכולות היו להגדיל את ריווחיהן בשוק הישראלי.

היום כבר אין שום הצדקה למיסתורין. מצריים מוכרת לישראל נפט בגלוי. כך עושה גם מכסיקו. אך למרות זאת איש אינו מוכן לומר בכמה קונות החברות את הדלק מהחברות הזרות. חברות־הדלק עושות, כתוצאה מכך, עסקים טובים.

■ ■ ■

כמו בעולם כולו, כך גם בארץ — המרוויחות העיקריות מעליית המחירי הנפט הן חברות־הדלק. מבין שלוש החברות הפועלות בארץ, רק חברת דלק מפרסמת מאזנים. מן המאזן שלה מתברר, שהגידול ברווחים עולה בהרבה על שיעור האינפלציה. חברת דלק הרוויחה 40 מיליון לירות אחרי תשלום מיסים ב־1977, 117 מיליון לירות ב־1978, ו־289 מיליון לירות ב־1979. חברת דלק שולטת ב־30% מהשוק, ולפיכך אפשר להניח כי רווחיה עולים במקצת על ריווחי חברת סונול, השולטת ב־25% מהשוק. ריווחי חברת פז, שלה 45% מהשוק, גדולים יותר. ההערכה היא כי הריווח הנקי אחרי מסים של חברת פז יהיה ב־1980 יותר ממיליארד לירות (100 מיליוני שקלים). אל סיר איזיק וולפסון, היושב בלונדון, מגיעים שני־שלישים מריווחי החברה, ואין לו כל קושי לתרום בעין יפה למוסדות ישראלים שונים.

חברות־הדלק הישראליות שולטות גם בשורה ארוכה של חברות־בת, שהחשובות שביניהן הן חברת הגז. חברת פזגז שייכת לפז, חברת סופרגז שייכת לסונול, ואילו לדלק יש 30% מן המניות באמישראגז. שלושת החברות מחזיקות במשותף את חברת שרותי טנקרים, העוסקת בהובלה הימית של הדלק לישראל. חברות משותפות לשלוש החברות מספקות את הדלק לחברת־החשמל, לארקיע, לאל־על ולשורה של צרכני דלק גדולים.

המסלול שעובר הדלק, מהיצרן לצרכן, נשלט, כימעט כולו, על־ידי חברות־הדלק. חברות אלה קונות את הדלק מן החברות הזרות; הן מובילות אותו לארץ; הדלק הגולמי מגיע לבתי־הזיקוק, בחיפה ובאשדוד (בבתי־הזיקוק שולטות הממשלה והחברה לישראל בשיעור של 26%). החברות נוטלות את הדלק מפתח בתי־הזיקוק, ומוליכות אותו לצרכנים השונים — בין השאר, לתחנות־הדלק השייכות גם הן לחברות־הדלק (בחלק מהתחנות ניתנים זיכיונות לגבי צה"ל).

מחיר הדלק לצרכן כולל מיסוי גבוה ומשתנה, על־פי סוגי הדלק, וכן העברה ל„קרן השוואה". המיסים מורכבים ממע"מ ומבלו, הגבוהים יותר בבנזין, ונמוכים יותר בסוגי הדלק האחרים — נפט, סולר ומזוט. את גובה ההעברות לקרן ההשוואה שומרים בסוד. זהו השלב שבו ניכנסת הממשלה לתמונת המחירים. בניגוד להצהרות שר־האוצר, כאילו הוא „מסבסד" דלק זה או אחר, „מסבסדים" כל צרכני הדלק את אאוצר. תפקיד קרן ההשוואה הוא רק לשמור על איזון מסויים בין מחירי סוגי הדלק.

יתכן שהממשלה אינה שמה לפרסם נתונים על ההעברות לקרן ההשוואה, כדי להסוות את העובדה שצרכני הדלקים הזולים מסבסדים, למעשה, את צרכני הדלק היקר מכולם — הבנזין. בעוד שעליית מחירי הבנזין תואמת את עליית מחירי הנפט בעולם, משלמים צרכני הדלקים הזולים מחירים העולים על שיעור עליית מחירי הדלק בעולם. מתברר שגם בתחום זה עושה ממשלת הליכוד שימוש במכשיר המיסוי כדי לשנות את חלוקת העוגה הלאומית — לטובת החזקים, נגד השכבות החלשות.

יעקוב ארנון, מי שהיה מנכ"ל האוצר עד 1970, ניהל חלק גדול מן המגעים עם ממשלת איראן, על רכישת הנפט לישראל, ונחשב למומחה בכלכלת־נפט. לדבריו יש מקום לבחון מחדש את מיבנה המיסים ומיבנה המחירים בענף הדלק:

„אני יכול להסביר מדוע הוטלו מיסים בשיעור שהוטלו בשנות ה־60, ומדוע נקבעו מחירי הדלק כפי שנקבעו אז. אך מאז עברו שנים רבות, והשאלה הגדולה היא אם מה שהיה נכון לשנות ה־60 נכון גם לשנות ה־80. יש שמרנות רבה במחשבה בעניין זה. אפשר להשתמש ב־מחירי הדלק כבכשיר שמעודד אינפלציה, אך גם כמכשיר שמרסן את האינפלציה. אני לא בעד זה שהממשלה תיגבה פחות מיסים מהאזרח, אבל צריך לבדוק אם אפשר להגדיל את הכנסות הממשלה בדרכים אחרות. אני חושש מאוד שגם בתחום הזה הממשלה יורה מהמותן: בתחום העלאות מחירי הדלק, בתחום עיתוי העלאות המחירים, ובחלוקת העול בין הצרכנים השונים. זה הרושם. אם הרושם הזה לא מוצא חן בעיני הממשלה, היא צריכה להתחיל לפרסם נתונים, שיאפשרו לשפוט באופן שקול אם המדיניות שלה נכונה או שאינה נכונה."

נפט למאה שנים

בעוים ובארץ נעשה שימוש באימה מפני המחסור, כדי להצדיק את עליות המחירים. אין לכך הצדקה. בעולם יש עתודות נפט שיספיקו, בקצב ההפקה הנוכחי, ל־100 שנים. וככל שמשתכללות שיטות הגילוי, גדלות העתודות המוכחות של הנפט.

בינתיים מתפתחים בקצב מהיר מקורות אנרגיה תחליפיים. בכנס מומחים לאנרגיה, שנערך לא מכבר, נמסר כי תוך 15 שנים תתחיל התלות בנפט לקטון במהירות. נראה כי המדינות המייצאות נפט, ועימן חברות־הנפט, מנסות לחלוב את כלכלת העולם. בינתיים כבר נושאות חברות־הנפט את פניהן אל העתיד. מסקר שערכה ועדת הסינאט האמריקאי מתברר, כי 74% מ־מירבצי האוראניום בארצות־הברית נמצאים בידי חברות־הנפט הגדולות, וחברות אלה משתלטות בהדרגה גם על מירבצי האוראניום העשירים באפריקה.

בארץ נעשה בעיקר שימוש מדיני בפחד מפני המחסור. דוברי הימין הקיצוני תוקפים את הסכם השלום עם מצריים, שגרם להחזרת שדות הנפט במיפרץ סואץ לארץ זו. שם נימצא שדה עלמה, שאמור היה לספק 30% מתיצרוכת הנפט של ישראל במחירים הנמוכים יותר מאלה המשולמים היום. אך דוברי הימין מתעלמים מכך שמילחמה נוספת או החרפת הבידוד הדיפלומטי היו מקשים על ישראל להשיג את יתרת הדלק שהיא זקוקה לו. במצב הקיים אין כל בעייה להשיג דלק, ובמיסגרת הסכמי קמפ־דייוויד נכללת גם הערובה האמריקאית לאספקת דלק לישראל בשעת הצורך.

שלמה פרנקל ■

הכל על חברות הדלק

פז: 45% דלק: 30% סונול: 25%

יו"ר וולפסון

● **חברת „פז"** נוסדה ב־1959, כאשר הממשלה וסיר איזיק וולפסון קנו את חברת של כארין. כיום נמצאים שני־שלישים ממניות החברה בידי וולפסון, ושליש בידי הממשלה. יו"ר מועצת המנהלים של פז הוא סיר איזיק וולפסון. הדירקטור־מנכ"ל הוא משה ביתן, מי שהיה שגריר ישראל בגאנה ומנכ"ל משרד־החוץ. מנכ"ל החברה הוא ישעיהו לחובר. החברה שולטת ב־45% משוק הדלק.

מנכ"ל אגמון

● **חברת „דלק"** נוסדה ב־1951. השליטה בחברה היא בידי חברת־העזבדים של ההסתדרות (35%), בנק דיסקונט (35%), בנק לאומי (10%), צ"ם (10%), סיר צ'רלס קלור (9%) וממשלת־ישראל (1%). יו"ר מועצת המנהלים הוא בנו גיטר מבנק דיסקונט, ויו"ר ההנהלה המצומצמת הוא שגריר ישראל בגאנה ומנכ"ל משרד־החוץ. מנכ"ל החברה הוא ישעיהו לחובר. החברה שולטת ב־45% משוק הדלק.

יו"ר גלעזר

● **חברת „סונול"** נוסדה ב־1958, כאשר מישפחות שינדלר וספיירר מארצות־הברית קנו את חברת מוביל־אויל בארץ. מאוחר יותר הצטרפו מישפחת סינבורן וכלפר. מישפחה אחרונה זו השתלטה על החברה, המחווה עתה חלק מקונצרן בלקו הבינלאומי. יו"ר מועצת המנהלים של סונול הוא דרור גלעזר. המנכ"ל הוא אלפרדו רוזנצוויג, והמישנה למנכ"ל היא יעקוב פרימן. לסונול 25% משוק הדלק במדינה.

בניגוד מוחלט לטענות שר־האוצר:

כשמחירי הדלק עולים ב־100%, הם תורמים רק 5% לעליית המדד

האנרגיה: אגדות ואמת

● **האגדה:** עליית מחירי הדלק היא הגורמת לאינפלציה המהירה בישראל. טענה זו נשמעת שוב ושוב מפי שר־האוצר, ייגאל הורביץ, ודוברי הליכוד.

האמת: כלכלני מישרד־האנרגיה בדקו ומצאו, כי גם כאשר מוכפלים מחירי הנפט תוך שנה, תורם הדבר לעלייה של 5% בילבד במדד המחירים לצרכן. נכון הדבר שעליית מחירי הנפט מנוצלת על־ידי יצרנים וספקים שונים להעלאות מחירים בלתי־מוצדקות, שהממשלה אינה טורחת לרסנן.

● **האגדה:** הממשלה מסבסדת את מחירי הדלק. גם טענה זו מושמעת שוב ושוב על־ידי שר־האוצר.

האמת: על כל סוגי הדלק המשווקים בארץ מוטלים מיסים גבוהים בשיעורים שונים, לפי סוגי הדלק. מיסים אלו מהווים מקור הכנסה חשוב לאוצר, ואין שחר לטענה כאילו מסבסד האוצר את מחירי הדלק.

● **האגדה:** הממשלה קונה דלק. אגדה זו מטופחת במיוחד על־ידי שר־האוצר, המנסה להעמיד פנים כאילו הוא „קונה" דלק. גם שר־האנרגיה, יצחק מודעי, משתתף לעתים בהצגה זו, כדי לתרץ מסעות לחוץ־לארץ.

האמת: שלוש חברות־הדלק הפועלות בישראל הן הקונות את הדלק במישרין מחברות־דלק המפיקות נפט, פרטיות או לאומיות. הן החותמות על החוזים והן המשלמות את המחיר. הממשלה מתערבת רק כאשר נוצרים משברים פוליטיים.

● **האגדה:** יש בעולם מחסור בדלק, ועליות המחירים נובעות ממחסור זה.

האמת: אין בעולם מחסור בדלק. מעתודות הנפט הידועות עתה ניתן להפיק דלק ב־100 השנים הבאות. קצב הגילוי של עתודות נפט חדשות הוא מהיר, ובינתיים מתפתחים במהירות תחליפי־אנרגיה. המדינות המייצאות והחברות המפיקות דלק מפיצות את האגדה, כדי להצדיק את העלאות המחירים שכל תכליתן הגדלת הרווחים.

● **האגדה:** הממשלה מנסה לחסוך בהוצאות על אנרגיה.

האמת: החיסכון באנרגיה נגרם פשוט בגלל העלאות המחירים. אילו ניסתה הממשלה לחסוך בהוצאות לאנרגיה, היתה יכולה להתיר שימוש במנועי דיזל לרכב מנועי. מנועי הדיזל הם חזקים יותר, נקיים יותר מבחינה אקולוגית וחסכוניים בצריכת הדלק. תחת לעודד את השימוש בהם, הוצאה לאחרונה תקנה המטילה הגבלות נוספות על השימוש במנועי דיזל בישראל.

מרים בנימיני

שימחה ארליך מסוגל להיות נוקשה, החלטי ומאוד שאפתן, אך חסרה לו התוקפנות

המפה האסטרולוגית מראה — שמש במזל קשת, ירח — במזל טלה, ומארס במזל אריה. המיבנה שנוצר במפה נקרא — „המשולש הגדול", ומבטיח על־פי־רוב, שהחיים יביאו שפע של הזדמנויות להת־קדמות, ויכולת למלא את רוב מישאלות־הלב.

ילידי מזל קשת נחשבים בדרך־כלל לבעלי מזל, מכיוון שיופיטר, הכוכב ה־שולט בהם, מסמל שפע, ונהוג לייחס לו השפעות חיוביות. בני מזל זה נוטים להיות אופטימיים, ואת שמחה ארליך אי־אפשר להוציא מכלל זה. הוא ניחן באופטימיות ושימחת־חיים, כמעט כל דבר בא לו בקלות. לפעמים משאיר הרג־שה ששום דבר לא נוגע לו באמת. על־פי־רוב הוא רק צריך להושיט את ידו ו„לקחת" את המזל המצפה לו.

הוא אדם שמסוגל להתלהב, להתרגז ולהתרגש, אך כל זה קצת מהצד. הוא רואה את עצמו כעומד מבחוץ, ומשקיף על עצמו ועל האחרים מבחוץ ומבפנים בעת ובעונה אחת.

הוא בעל חוש־הומור מפותח ומאוד עיני. מסוגל לראות בכל מצב בדיחה מאורגנת, הכוללת גם אותו עצמו. לפ־עמים נוצר הרושם שבתוכו הוא „מתפוצץ מצחוק כל הזמן". יתכן שהיה מתאים לו להיות קריקטוריסט. אך המפה ה־אסטרולוגית מראה על כיוון מעשי יותר, ויכולת טובה מאוד למשא־ומתן, חוש עסקים מפותח, ויכולת להתעשר ללא מאמץ רב.

הוא ניחן בפיקחות ובאינטואיציה, ב־זיכרון טוב ובכושר לוגי. הוא מסוגל להיות נוקשה, החלטי, אחראי ומאוד שאפתן. אך למרות שנראית שאפתנות חז־קה, לפעמים חסרה לו תוקפנות, וברגעים שבהם נחוץ להתעקש, לא להתחשב, ו־אפילו לנהוג בגסות, הוא מרים ידיים ונכנע.

קיימת בו נטייה לתת לפגמים קטנים להשפיע יותר מדי על הכלל, ותכונה זו מפריעה לו להרחיק ראות. הוא אדם מאוד אינטלגנטי, עם חוכמה טיבעית משלו. עומד במבחני קומוניקציה חוזרים ונישנים, ולעולם אינו מאבד את ביטחונו בתקשורת עם אנשים. חוכמתו גדולה בהרבה ממה שנראה כלפי חוץ, והוא אינו חש צורך להפגין ידע ובקיאות בכל נושא שהוא.

הוא אינו אוהב להרגיש את עצמו בתוך תלם צר, קבוע וחמור, מעדיף לקחת לעצמו חופש מסויים מהתחיי־בויות. חשוב לו להיות מרוצה מחייו ומעצמו, ולא מרשה לשום אדם ולשום מצב להפריע לתוכניותיו. פעמים רבות הוא סומך על המזל ומשכנע את האח־רים ש„יהיה בסדר". הוא ניחן בכושר אירגון ויכולת הנהגה, הוא אידיאליסט אך לא מאבד את הקשר למציאות.

קשור לעבר, למסורת ולמישפחה, ודבק בעקרונות שעל ברכיהם חונך. כאשר יש לפניו מטרה או יעד חשוב, הוא מתמלא התלהבות הנתמכת בשאפתנות בלתי־נמנעת, ומסוגלת להפוך לכוח רב עוצמה.

הוא אדם בעל טבע חברותי, הנהנה מחברתם של אחרים, ומרגיש אחריות רבה כלפי החברה. הוא מהיר להתלהב ומהיר להרגע. אינו שייך לאלה האוהבים את הקונבנציונליות. בוחל בעצות, וקשה להטיל עליו מרות או מישמעת.

התקדמותו בחיים נעשית על־ידי ניצול שיטתי ויציב של היכולת הבונה, ראייה רחבה והכרה במיגבלות. הוא בעל יכולת טובה להתחיל דברים חדשים, לא נרתע מעבודה קשה.

כשהוא מופיע לפני קהל, הוא מעניין, דובר דברים של טעם ונותן הרגשת נוחות. הוא עצמו נתון למצבי־רוח, ופעמים נתפס לדכדוך, שחולף במהירות.

שימחה ארליך
ניתן באופטימיות

תקופה שבה שבים ומציפים אתכם זיכ־רונות המעוררים בכם געגועים לעבר. ברגע של אמת כדאי לבחון את המציאות, ולחסל קשרים המעכ־בים וגורמים להאטה של התוכנית המתב־שלת. תוכלו להשקיע מרץ וזמן בלימודים שעשויים לקדם את השאיפות הכמוסות. ידובר שוב על נסיעה לארץ אחרת, וייתכן עיכוב בלתי תלוי בכם, לכן רצוי לתכנן לזמן מאוחר יותר. צפו לביקורי ידידים.

* * *

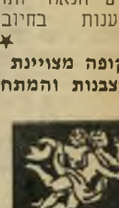

תקופה של רצינות לשוורים. המצב הכס־פי גורם לדאגת מה, ויש להימנע מבז־בוז מייותר, ולחסוך ליום סגריר. המזון שוב טעים מדי בזמן האחרון, והנסיה להפ־ריז בהנאות האכילה פוגעת במאמצים לש־מור על המישקל. מב־חינה בריאותית — קיי־מת רגישות מיוחדת בגרון ובאיזור הצוואר. הצד הרומנטי הוא ה־גורם הנאה יותר מכל ברגע זה, עדיף להענות בחיוב להצעות מעניינות.

* * *

תקופה מצויינת ללימודים, הראש פתוח, העצבנות והמתח שפקדו אתכם לאחרו־נה יירגעו. לימוד של שפה חדשה יוכל ל־הוסיף עניין רב, ורע־יונות מפתיעים בקשר לעתיד. בעלי כישרון כתיבה יוכלו להפוך את המחשבות למע־שים. תוספת ההשראה שמביאה עימה תקו־פה זו תוכל לסייע לכם ליצור יצירה של ממש. גם בתחומים אחרים, שבהם עוס־קים בני תאומים, צפוייה הצלחה.

עומס העבודה שמוטל עליכם בזמן האח־רון גורם לחולשה מסויימת ועלול לגרום לחום גבוה ודלקות ל־מיניהן. כדאי להוריד מעט מהאחריות, לחלק את העבודה עם אלה הנמנים להתחמק, בכל החלטה שתחליטו נסו להימנע מקיצוניות, או להמתין עד שהמתח שאתם חשים יעבור. מבחינה רומנטית חשים צורך חזק באהבה, יש סיכוי לפגוש אנשים חדשים במקומות צי־בוריים, במסיבות, קונצרטים, תיאטרון.

* * *

מצב רוח עליז וחסר־מנוחה גורם לכם לצאת ולבלות, ולא מאפשר לשבת ב־מנוחה ולהתרכז בד־ברים רציניים יותר. אתם נקלעים לחוו־יות ומצבים מייוחדים במינם, ומוכנים להת־נסות בניסיונות, שב־תקופה אחרת לא הייתם מעזים אף ל־הרהר או לחשוב עליו־הם. אהבות כפולות עלולות להכניס את־כם לתסבוכת, שאותה תוכלו לפתור ב־דרך מקורית ומשעשעת, ובדרככם.

* * *

ענייני הבית והמישפחה מעסיקים אתכם יותר מן הרגיל. מחשבה על שינוי מקום־המגורים מטרידה, וגו־רמת דאגות לא מעטות באשר לעתיד. דווקא כעת קיימת אפשרות טובה לשפר את מגו־ריכם. נסיעות בענייני עבודה עשויות לגרום בדרך בלתי־צפוייה ל־שיפור המצב הכספי. מצב בריאותם של בני־המישפחה ייתפוס חלק ניכר מהזמן, ויהיה עליכם לוותר או לד־חות תוכניות חשובות בשטח הרומנטי.

מתעורר בכם רצון לצאת החוצה, להיות מעורבים עם המון ידידים. יש רצון לח־רוג מהשיגרה ולהת־חיל בעניינים חדשים. זו תקופה מלאת פעי־לות ומעניינת. למרות המתח שבו אתם שרויים, אתם מצלי־חים להתגבר ולהת־קדם. קיימת אפשרות של פגיעה בידידים קרובים, השייכים לע־בר הלא רחוק. עדיף להראות את הייחס האמיתי ולא לנ־קוט בדרך חמקמקה ופוגעת.

* * *

תקופה שבה אתם נוטים להוציא כספים כימעט ללא ביקורת. הרגשה אופטימית אופפת אתכם, והיא מתייחסת לא רק לענ־יינים כספיים. העניין העיקרי שמעסיק את־כם — אהבות שונות ומשונות. חלקן אהבות ממבט ראשון, ואחרות מלוות במתח ריגשי גבוה מאוד. בני המין השני ממגנטים אתכם, קיימת ערגה לשלווה ולמיצוי היופי בחיים. אך לא קל להשיג זאת, כפי שבוודאי למדתם לדעת.

* * *

תקופה שבה אתם חשים התחדשות ו־העזה לפתוח בדברים חדשים. יכולת הריכוז משתפרת, וכ־דאי להתחיל ללמוד או להשתלם באחד השטחים המושכים אתכם. יש להיזהר מאויבים נסתרים, ול־המנע מרכילות בעבו־דה. סיכוי רב להר־פתקות רומנטיות נס־תרות, שהחשאיות יפה להן. מרגישים מאוד רומנטיים, ומתחזק הצורך בעיסוק אמ־נותי כלשהו — כתיבה, ציור ואף ריקוד.

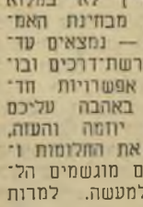
פעילות חברתית שוקקת, יציאות רבות למסיבות, והרגשה של מרץ מחודש, אם כי עדיין לא במלוא המרץ. מבחינת האמ־ביציה — נמצאים עד־יין בפרשת־דרכים ובו־חנים אפשרויות חד־שות. באהבה עליכם לגלות יוזמה והעזה, לקדם את החלומות ו־לראותם מוגשמים הל־כה למעשה. למרות האופפת אתכם, עדיין מרגישים שלא כל המאווים יכולים להתגשם ברגע זה.

* * *

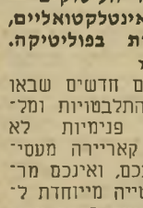
הפתעות בתחום המיקצועי, ביניהן הצ־עות חדשות ורעיונות חדשים ומפתיעים. גם מבחינה כספית אתם צפויים לשמחות בלתי־צפויות. הרפת־קות רומנטיות מפתי־עות יביאו עימן תקו־פה מלהיבה, אך הן תהיינה קצרות, ור־צוי לא לבנות סביבן מיגדלים פורחים. הר־גשת לאות וחוסר־חיוניות מסויימת ת־בוא לאחר מכן. בין שאר העיסוקים — ערב שיחה, דיבורים אינטלקטואליים, ליבון רעיונות ומעורבות בפוליטיקה.

* * *

פרשיות אהבה עם אנשים חדשים שבאו מחוץ־לארץ יביאו עימן התלבטויות ומל־חמות פנימיות לא קלות. קארירה מעסי־קה אתכם, ואינכם מר־אים נטייה מיוחדת ל־קבל הצעה בדבר עבו־דה שונה. מרגישים צורך במילוי הזמן ה־פנוי. יחסים עם בן־הזוג עדיין לא ייזכו להצלחה שלה ציפיתם. רצוי להיזהר בדברים שאותם אתם זורקים ללא מחשבה ותיכנון.

Hello World
Hello World

יקיר שלום

מה קרה שהשתגע כך

הוא עדיין אהוב.

בכל 7 שניות נמכרת טלוויזיה צבעונית של "סניו".
מדוע זה נוגע לך?

ממחקר שנערך לאחרונה, עולה עובדה מדהימה: בשניות המעטות שעברו מאז שהתחלת לקרוא מודעה זו, קנה מישהו במקום כלשהו בעולם, טלוויזיה "סניו". תאר לעצמך כמה אנשים מרוצים קונים טלוויזיה "סניו" בכל יום וכמה נמכרות מדי שנה. איך זה יתכן?

3 שנות אחריות.

מילת המפתח היא אמינות. כל טלוויזיה של "סניו" עוברת סידרת בדיקות קפדניות לפני שיווקה. ניסויים אלה שהם מן החמורים ביותר בעולם, מבטיחים את המבנה הכל־אלקטרוני של טלוויזיה "סניו" מפני קילקולים. הם מאפשרים לנו לתת לך 3 שנות אחריות על כל החלקים, כולל מנורת המסך.

עברו 7 שניות נוספות עוד מישהו קנה טלוויזיה "סניו". כאשר תבחר גם אתה ב"סניו" תעניק לעצמך חוויה אור־קולית המשלבת אמינות צבע וצליל ללא תחרות.

מערכת Automatic Brightness & Contrast מבטיחה לך כיוונון אוטומטי של הניגוד והבהירות ותמונה חדה עם צבע מקורי. יחידת "זיכרון" מאפשרת לך לבחור מבין 8 ערוצים בנגיעה קלה. אתה יכול לשלוט ב־17 פעולות מבלי לקום ממקומך, עם "שלט־רחק" משוכלל הפועל באמצעות גלי אינפרא־אדום. זה רק חלק קטן מהיתרונות שטלוויזיה "סניו" מעמידה לרשותך.

עברו עוד 7 שניות.

האם לא הגיע הזמן שגם לך תהיה טלוויזיה צבעונית מתוצרת "סניו"?

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

תהליך העילוי

אני באמת לא מבין אותך, ח"כ מנחם פרוש. אתה דווקא צריך שאחרי שכבר לא תהיה רוח חיים באפך, תהיה שם רימה ותולעה! מה איכפת לך, תהרוג אותי אם אני מבין, מה יעשו לחתיכת הבשר שתישאר ממך אחרי המוות! אתה מתבייש במשהו! יש לך איזה פגם שאתה מפחד שהרופאים יראו, ואחר־כך ייפגע מקומך בהיסטוריה! כל־כך חשוב לך העניין, שאחרי המוות תשכב הגווייה שלך שבע אמות באדמה, ותסבול מכל שינוי מטופש במזג האוויר, מכל נחיל

הרב פורוש, רובו ככולו עוזה השמיימה

תולעים רעב! ואולי אתה מקווה שיום אחד יתחילו העצמות היבשות שלך לצאת במחול כמו שניבא הנביא יחזקאל!

או, אולי, אתה לא סומך על הנשמה שלך שתוכל ליהנות בכוחות עצמה מבשר הלירוייתן בגן־העדן, ואתה באמת חושב שאיכשהו, בכוח איזה נס פתאומי, תוכל לצרף לעילוי הנשמה את עילוי מערכת העיכול! ואולי גם על כמה בחורות יפות בגן־העדן אתה חושב, ח"כ פרוש, ואתה מקווה שיחד עם עילוי הנשמה יהיה לך גם עילוי הצנרת! ואולי גם עילוי הידיים, כדי שההנאה תהיה של־מה לכל הצדדים המעורבים!

אז מה, ח"כ פרוש, תפסתי אותך, מה! בגלל זה אתה לא רוצה שהרופאים יקלקלו לך משהו, יתחילו לחתוך ולנסר את העצמות היבשות, לנבור בצנרת ו־לבחוש בבני המעיים! אבל זה רק מוכיח על מיעוט האמונה שלך, ח"כ פרוש יקר. אתה חושב שבשביל חיושב במרומים זו בעייה לאחות את כל הקרעים ולחבר מחדש את העצמות היבשות ולשלוח אותם בעיקבות נשמתך כלפי מעלה! ו־אולי אפילו לעשות כמה שיפורים מועי־לים בתהליך ההרכבה והשיחזור!

אבו־חצירא חף מפשע

אני רוצה להודיע שאני בהחלט מוכן להאמין שהשר אהרון אבו־חצירא זכאי לחלוטין, לא שלח ידו בשלל ולא עשה כלום. זה שהוגש כתב־אישום עוד לא אומר כלום. כתב־אישום הוא רק כתב־אישום, הוא בכלל לא כתב־הרשעה. אני בהחלט מוכן להאמין שחבריו של השר אבו־חצירא בסיעת ליכוד(!) ותמורה(!!) החליטו סתם לדפוק אותו, כמו שזה נהוג בסיעת ליכוד(!) ותמורה(!!) כבר המון זמן. אני מקבל בכל הרצינות את דבריו של ח"כ יהודה בן־מאיר, שליגלג בצדק על העיתונות והמישטרה שכל הזמן ידעו לספר על עשרות סעיפי־אישום ו־המון תיקים ומכל זה יצא בסך הכל איזה תיק קטן אחד של שוחד עלוב של כמה מיליונים לירות. לירות, בכלל, אפילו לא שקלים. איזה שר היה עושה צחוק מעצמו, לקחת שוחד במיליוני לירות, ולא במיליוני שקלים! זה מתאים לשר!

וכמו שהתברר שכל התיקים האחרים זה סתם קישקושים וירשרושים, ככה יהיה גם גודלו של התיק האחרון הקטן הזה שנותר לפליטה. אני בהחלט מוכן להאמין שהשר זכאי לגמרי, מלמעלה עד למטה, ואחת ההוכחות שלי זה שהיה מוכן להחקר במכונת־אמת. הוכחה אח־רת היא שהשר ופרקליטיו כל הזמן טוענים שהוא חף מפשע. לעולם לא אשכח את האופטימיות שלהם, למשל, כשיצאו מהפגישה עם היועץ המישפטי לממשלה, לפני כשבועיים. וגם היום הם טוענים שיש להם ראיות חדשות וחומר חדש, העושים עפר ואפר מכל כתב־המשפטי.

אני לא רוצה להיכנס כאן לכל עניין הרדיפה העדתית, שברור שיש בה משהו, וגם לא אעסוק עכשיו בשאלה אם זה מקרה דומה לפרשת דרייפוס, או לא כל־כך דומה, אם כי ברור שיש נקודות דימיון ברורות. למשל: גם דרייפוס וגם אבו־חצירא הם יהודים. הנקודה החשו־בה באמת היא זו: שכתבי־אישום וכל מיני רמזים בעיתונות לא אומרים כלום, ולא מצליחים להזיז אותי אפילו במילי־מטר מהרעיון שאבו־חצירא לא עשה שום דבר רע.

מה שכן מזיז אותי במילימטר מה־רעיון הזה, היא העובדה שכרגע זה נראה כאילו שאבו־חצירא, פרקליטיו והמפד"ל פוחדים פחד מוות מזה שיהיה מישפט. אני רוצה להזכיר לידידי בחוגים האלה, שתפקידו של המישפט הוא לקבוע אם הנאשם אשם או לא אשם. ואם אני בטוח שאבו־חצירא לא אשם, ואבו־חצירא בטוח שאבו־חצירא לא אשם, ופרקליטיו בטוחים שאבו־חצירא לא אשם, והמפד"ל בטוחים שאבו־חצירא לא אשם, אז מה הפחד? למה למשוך זמן? גש מייד למישפט, ידידי השר אבו־חצירא, הגישו את תחומר המפוצץ החדש, ידידי הפרקליטים, עימדו בצד ושפשפו ידיים בהנאה, ידידי אנשי המפד"ל, והבה ונחזה כולנו בתמוטטות הנלעגת של זיגל, זמיר וחבר מרעיהם מן העיתונות.

נא לאזן את התמונה

רגל קרושה וחמיצת סלק אני שונא. אבל חוץ מזה אין לי דיעות קדומות. אפילו ערבים אני לא שונא, ומי שגדל בארץ הזאת ולא שונא ערבים, זה כבר מוכיח משהו. ויש לי הוכחה עוד יותר טובה: גם יהודים אני לא שונא, וזה בטח מוכיח משהו בארץ הזאת. גם רגל קרושה וחמיצת סלק, אני לא חושב שאני שונא אותם בגלל דיעות קדומות. שני הדברים האלה זה פשוט זיפת, ל־דעתי.

אבל הגאווה הכי גדולה שלי היא על זה שהצלחתי לא לגדל דיעות קדומות נגד הדתיים. זה היה הכי קשה. על ה־דתיים ידעתי עוד לפני שידעתי שיש ב־עולם ערבים או יהודים, כשאבא שלי התחיל לסחוב אותי לבתי־כנסת בראש־השנה, ביום־כיפור ובערב פסח. בבית־הכנסת הייתי משתעמם עד־מאוד. שום דבר לא מצאתי שם שיכול לעניין אותי בתור ילד.

מה עוד אני יודע על דתיים, שכשהיו באים לבקר אצלנו בבית, היו שותים רק תה, וגם זה בחשד עמוק, כאילו מדובר בשמן קיק. אחר־כך, כשעוד הייתי ילד, התברר לי שבגלל הדתיים אני צריך ללכת כמה קילומטרים ברגל בשביל לר־אות בערב שבת את מכבי קרית־מוצקין, כשעוד היתה בליגה הלאומית בכדורסל, ולמחרת, בשבת, הייתי צריך ללכת כמה קילומטרים ברגל בשביל לראות את הפועל קריית־חיים בכדורגל, כשעוד היתה בליגה הלאומית. חוויות כאלה אולי מחזקות את שרירי הרגליים, אבל תודו שהן לא מחזקות את האהבה לדתיים.

אפילו הברי־מיצווה שלי לא חיזקה אצלי את האהבה לדת. תחת לשחק כדורגל או לקרוא את קרל מאי, הייתי צריך לשבת אצל איזה סופר־סתם, וללמוד לשיר כמה פסוקים בספר ירמיהו. עם כל הכבוד לירמיהו, עוד הייתי צעיר מדי בשביל להבין אותו.

גם בצבא היה לי לא קל עם הדתיים ודתם. כל סיפורי הכשרות, שעשו לי עבודה כפולה בתורנות מיטבח, ומסעות ההתעוררות המופלאים, כשאפשר היה לשמוע גדוד שלם נוחר באמפיתיאטרון, והחברים מחב"ד שנתנו לי חצי לירה, לא עזרו לי, כל אלה.

ואחר־כך, כשהתחלתי לשמוע על ה־פרשות השונות והמשונות של המפד"ל וצעירי המפד"ל, טיבור רוזנבאום ויהושע בן־ציון, יצחק רפאל וגוש־אמונים, הרב לוינגר והרב גורן, ובכל הזמן הזה לא נפסק הסיפור של התחבורה הלקויה בשבת, של הדתיים שבאים לבקר ושותים תה, רק תה, וחידוני התנ"ך, ומרדכי פרימן שמנסה למכור לי מאתיים גרם דת ברדיו בקול חלקלק של סוכן־ביטוח.

בקיצור, חוויות ממוצעות לגמרי של ישראלי ממוצע שחי כאן שלושים שנה, ואלה המיפגשים המקובלים שלו עם הדת והדתיים.

באופן אינטלקטואלי נעלה, אני אמנם יודע שזה לא הכל. ברור לי שצריכים להיות גם דברים נחמדים בעסק הזה. יצא לי אפילו לחכיר כמה דתיים שהם מאה אחוז בסדר, כמו שאומרים האנטי־שמים. אבל התמונה הכללית, אני מוכרח להגיד, היא רעה מאוד.

כל מה שאני מבקש, החבר הרב גורן והחבר השר המר, החבר הח"כ פרוש והחבר השר אבו־חצירא, שתחשבו על־זה קצת, על הנקודה הזאת. אמנם אין לי דיעות קדומות, אבל גם תמונה מאוזנת אין לי. אולי תעשו משהו לאזן את ה־תמונה, אתם, מנהיגי היהדות הדתית!

חברים מובטלים

כבר המון זמן לא התעסקנו איתך, חבר יקר, חבר מובטל. מה שלומך? עוד לא מצאת עבודה? זה לא מפתיע. הרי מצבנו הכלכלי משתפר עם הצלחת תוכניתו הכלכלית של שר־האוצר, אז בטח לא מצאת עבודה. להיפך, סיכוייך קטנו, אפילו. הנה, רק עכשיו קראתי שכבר הגענו ל־73 אלף מובטלים, אבל זה עוד לא מספק את שר־האוצר ויועציו. שלושה וחצי איצטדיונים מלאים בגודל בלומפילד אתם יכולים למלא, חברים מובטלים. הרבה חטיבות בצה"ל אפשר לעשות איתכם. חמישה־שישה חברי־כנסת אתם יכולים כבר לבחור, חברים מוב־טלים. כוחכם עולה, אז למה המוראל כל־כך ירוד?

כן, אני יודע. יש כאלה שמאשימים אתכם שאתם מעדיפים לקבל דמי־אבט־לה, ולא ללכת לעבוד. יש עבודות שהן מתחת לכבודכם, אתם טוענים. אתם בורחים מעבודת־כפיים, אומרים עליכם שרים ועיתונאים. בקיצור, אתם פרזיטים, חברים מובטלים. אולי אפילו בכוונה נזרקתם מהעבודה. פשוט החלטתם לק־חת חופש ארוך על חשבון המדינה. תודו באשמה, חברים.

עם ישראל חי

ביום רביעי בערב, לא באשמתי, שמעתי ברדיו את התוכנית „עם ישראל חי" בעריכת ישראל קצובר ובהגשת מרדכי פרימן. הביאו לשם איזה סטטיסטיקאי בכיר לשעבר, שהסביר ששלוש הסכנות הבאות מאיימות על חיי עם ישראל, ואלה הן:

א. נישואי תערובת

בחור יהודי טוב מתחתן עם השווארצע שיקסה

ב. החבוללות וממיעה

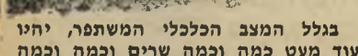

בהמון הזה מסתתרים שלושה יהודים, זהה אותם.

ג. מישוט בפידיון

בחורה יהודיה טובה לזוקחת גלוזה טמאה

בגלל המצב הכלכלי המשתפר, יהיו עוד מעט כמה וכמה שרים וכמה וכמה ח"כים ואולי גם כמה וכמה עיתונאים שיהיו חסרי־עבודה, יעני, מובטלים. תק־חו מהם דוגמה. תראו איך הם ירוצו לכל עבודה שיציעו להם. הם לא יבחלו, כמוכם, בעבודת־כפיים. הם לא פרזיטים, השרים האלה והעיתונאים האלה שנות־נים לכם עצות טובות. זה רק בגלל דין התנועה הם עכשיו שרים או ח"כים. אחרת כבר מזמן היו מאחרי המכונה, מייצרים מיסבים כדוריים. זה רק בגלל נכות זמנית בגב שהם עיתונאים, אחרת כבר מזמן היו קוטפים תפוזים ברחובות, האנשים הטובים האלה שדואגים לכם, חברים מובטלים.

החמישיה הצעירה

חסכון. תכונה, שהיא נכס הנרכש מגיל צעיר.
חסכון. דרך־חיים, המאפשרת הגשמת מטרות וחלומות.
חסכון. יש להתחיל בו מגיל צעיר ככל האפשר — כדי לאפשר מימוש מטרות חשובות, בעתיד.

החמישיה הצעירה
מיגוון תכניות של בנק דיסקונט. לילדים, לבני נוער ולחיילים. מובילות ומלוות כל אחד, מגיל צעיר, בחינוך לחסכון לכל מטרה טובה וחשובה, מחסכון-לשמו ועד חסכון למימון השכלה גבוהה.

פילון צמוד
תכנית חסכון עדיפה לילדים ולנוער.
★ מבצעים, ספרים ומתנות חינוכיות.
★ הצמדה למדד — לסכומים שמעל 20 שקל.
★ מנוי על עתון הילדים "פילון" — בחצי המחיר.

יתרון נעורים
תכנית החסכון לצעירים.
★ הצמדה מלאה לקרן ולריבית.
★ תקופת חסכון גמישה (4-7 שנים).
★ אפשרות לפדות את סכום החסכון בשיעורין.
★ חברות ב"עד 18" — חוג הצעירים בבנק דיסקונט.

"עד 18" חוג הצעירים בבנק דיסקונט. לבני 10-18
מסגרת פעילות לבני 10-18, שיש להם תכנית חסכון או חשבון "עו"ש צעיר" בבנק דיסקונט.
★ טיולים.
★ הנחות במופעי תרבות, אמנות ובידור.
★ ספרים ותקליטים בהנחה.
★ ועוד הפתעות ואירועים המלווים על ידי צביקה פיק.

חשבון עו"ש צעיר לבני 16-18
חשבון עובר ושב לבני 16-18, שישרת אותם גם בתקופת שרות החובה בצה"ל.
★ פנקסי שיקים — חינם.
★ ניהול חשבון — ללא תשלום.
★ שי לכל פותח חשבון: חגורה או "יומן הגימנזיסט" תשמ"א.
★ הנחות ב-1500 בתי עסק נבחרים בישראל.
★ חברות ב"עד 18" — חוג הצעירים בבנק דיסקונט.

יתרון לחיילים
תכנית חסכון לבני 16 — ועד סיום שרות החובה בצה"ל.
★ הצמדה מלאה לקרן ולריבית, כבר אחרי שלוש שנים.
★ שי לכל פותח חשבון.
★ חברות ב"עד 18" — חוו הצעירים בבנק דיסקונט

טוב לעבוד עם

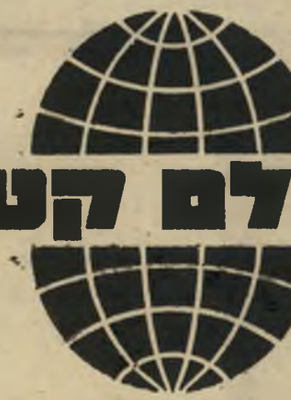
בנק דיסקונט

הצד האנושי של המטבע

ברית־המועצות: שני פרצופים ועולם שלישי

בשני המושבים החדשים של ועידת האו"ם לסחר ולפיתוח (UNCTAD), בלטה תופעה חדשה, יחסית. נציגים אנטי־אימפריאליסטים מובהקים של העולם השלישי, בהם לוחמי־חירות עתירי זכויות ושנות מאסר רבות בכלא הקולוניאלי, תקפו במילים חריפות את ברית־המועצות על חוסר נכונותה לתרום באורח משמעותי לדיאלוג בין הצפון המתעשייתי והדרום המתפתח. נציגים רבים אף האשימו את הסובייטים, שהרתוריקה האנטי־אימפריאליסטית הלוהטת שלהם איננה מלווה בצעדים ממשיים, תכליתיים, להקלת מצוקתן של המדינות העניות.

נציג טנזניה, מדינה שאינה חשודה בשינאה עיוורת לסובייטים, אף הצביע על העובדה שהמערב התעשייתי מייבא 71 אחוז מהסחורות המיוצרות במדינות המתפתחות.

כל הגוש המזרחי, כולל ברית־המועצות, מייבא רק 6 אחוזים מהסחורות המיוצרות במדינות אלה.

גם בדו"ח ברנדט על יחסי צפון־דרום יש ביקורת על ברית־המועצות. וילי ברנדט מציין, אמנם, שהוא שוחח עם מנהיגי הגוש המזרחי ושהם התייחסו ברצינות לנושא. הוא גם דוחה כל אפשרות לפיתרון בעיות העולם ללא שיתוף־פעולה הדוק בין ארצות־הברית וברית־המועצות. עם זאת הוא מציין (עמ' 27) שארצות הגוש המזרחי גילו נכונות מיזערית לקחת על עצמן אחריות של ממש במאמץ למען המדינות העניות.

פירעון חובות. התמונה, כמובן, איננה חד־ממדית. הסובייטים מגלים פעילות פוליטית וכלכלית ענפה בארצות העולם השלישי, ורואה בהן זירה למאבק אידיאולוגי ומעצמתי נגד המערב ונגד סין. בשנים 1978—1954 העניקה ברית־המועצות סכום קטן יחסית — 17 מיליארד דולר — לארצות המתפתחות, החייבות לה עדיין כ־5 מיליארד דולר. הסובייטים מגלים נוקשות רבה בכל הנוגע לגביית חובות. יחסי ברית־המועצות עם ארצות רבות, בכללן מצריים, אינדונזיה, גאנה ואפילו הודו, נעכרו ואף נותקו בשל עמדה סובייטית קטנונית למדי בכל הנוגע לפירעון חובות. הסובייטים רואים בתוכניות הסיוע שלהם לעולם השלישי מכשיר פוליטי מובחק, המקנה להם שליטה, לפחות מסויימת, בארצות הזוכות להטבות. כך זוכים הקובאים, הדרום־תימנים ועתה אף האתיופים ביחס מועדף, נדיב יותר, בכל הנוגע להחזר חובות.

הסובייטים מתייחסים בחשדנות רבה לאירגונים בינלאומיים, כולל אלה שבחסות האו"ם. הם מתנגדים לכל שינוי במעמד האו"ם, שמא תחלש עמדתם המעצמתית כחברה קבועה במועצת־הביטחון. בהקשר זה נוהגים הסובייטים לשכוח את העובדה, שמאז שנות החמישים השתנה האו"ם, והפך מאירגון הנשלט על־ידי המערב לגוף שארצות העולם השלישי הן דומיננטיות בו. מבחינה אידיאולוגית שוללים הסובייטים את כל התפיסה של „תולות־הדדית" המונחת ביסוד תוכנית ברנדט. הם מלגלגים בגלוי על „הדיאלוג" בין הצפון לדרום, ורואים בו רק מסווה פטרנליסטי לניצול האימפריאליסטי הישן.

קיימות לכן שלוש תפיסות יסודיות לסוגיית צפון־דרום.

● **הסיבה במערב** רואים בדיאלוג דרך למתן ולעדן את המיסוד הנצלני הקיים בתחום הסחר, המטבע והפיתוח בזירה הבינלאומית.

● **ארצות העולם השלישי** מקוות לשינוי מיבני ביחסים הבינלאומיים, שיעניקו לארצות העניות נתח הוגן יותר בעוגה הכלכלית העולמית.

● **הסובייטים** גורסים שהדיאלוג פוגע באחדותן של הארצות המתפתחות נגד האימפריאליזם, שומר על השפעת החברות העל־לאומיות (מולטינאשיונאלס), ופוגע בשיתוף הפעולה בין העולם השלישי ובין השוק המשותף של ארצות הגוש המזרחי. הסובייטים טוענים, שתחת מסווה של שיתוף פעולה בינלאומי, חותרות המדינות הרכושניות למסד את יחסי התלות ביניהן לבין העולם השלישי. הסובייטים אינם מכחישים את מעמדם כמעצמה תעשייתית וכחלק מהצפון העשיר, אך הם טוענים שה־שימוש בקנה־מידה כלכלי טהור מתעלם מההבדל המהותי בין יחסי ניצול קפיטליסטיים לבין שיתוף פעולה למען כולם, הנקוט בידי המדינות הסוציאליסטיות.

תיאוריית התלות. השקפה סובייטית זו מקובלת, בחלקה, על מנהיגים רדיקליים בעולם השלישי. רובם מקבלים, ובצדק, את תיאוריית התלות, המנציחה את הפער הכלכלי בעולם. כימעט כל מנהיגי השמאל בעולם השלישי מכירים בתפקיד השלילי שממלאות החברות העל־לאומיות, וביחס שבין אקלים נוח להשקעות רכו־שניות ובין מישטרי דיכוי ועינויים בעולם השלישי.

עלייתו של רונאלד רגן לשילטון בארצות־הברית תחליש, כמובן, את האסכולה הליברלית במערב. הנטיה לגישה גמישה יותר כלפי אסיה, אפריקה ואמריקה־הלטינית מתחלפת שוב בהתייחסות עויינת, תוקפנית בנוסח הנרי קיסינג'ר. תהליכים אלה מקרבים שוב חלק מהעולם השלישי למוסקבה. אבל עדיין קיים מיכשול עצום בפני הסובייטים, והוא התנהגותם שלהם בזירה הבינלאומית.

אמנם לא כל ראשי הארצות המתפתחות מקבלים ברצינות את הביקורת הסינית על הסובייטים. דברי הנציג הסיני בוועידת הסיוע של האו"ם, כאילו אין הסובייטים מעוניינים לסייע לעולם השלישי, אלא להשיג „שליטה כלכלית, ניצול, ביזה, לחץ פוליטי, התערבות ותוקפנות", נראו לרבים כמוגזמים. עם זאת מקובלת בעולם השלישי ההערכה שברית־המועצות נוהגת, בסך הכל, כמעצמת־על חזקה ודומיננטית, המודרכת, יותר מכל, על־ידי האינטרס המעצמתי שלה.

„הסובייטים מגינים עלינו בפני הקולוניאליסטים, שול־חים את הקובאים לסייע לנו במלחמות־שיחרור, נואמים למעננו נאומים מלהיבים בעצרת האו"ם, אבל כששולחים להם חשבון ממשי, כשדורשים מהם לסייע בכסף, הם פשוט אינם משלמים." דברים קשים אלה של נשיא טנזניה, יוליוס ניירֶרֶה, מאפיינים את הגישה לסובייטים אפילו בקרב חוגים אנטי־אימפריאליסטיים מובהקים.

שמרנות ואנוכיות. מכיוון שלסובייטים אין כימעט בעיות של מחסור באנרגיה, והם צועדים לפני המערב בכל הנוגע למשאבים של אנרגיה גרעינית ואחרת, שאיננה תלויה בפט (וגם הנפט שלהם יספיק לפחות עד סוף המאה), הם חשים פחות דחיפות בקשר ל„דיאלוג" עם העולם השלישי.

אין להתפלא שדווקא ארצות השוק האירופי המשותף, הרעבות לנפט, להוטות כל כך לסייע לעולם השלישי. לכן הבעיה העיקרית של הסובייטים היא נחיתות טכנו־לוגית מסויימת לעומת המערב, ומחסום אידיאולוגי המונע ממנה להתייחס לצרכים הממשיים, המיידיים של הארצות העניות. שינוי מרחיק לכת ביחסי ברית־המועצות והארצות המתפתחות לא יחול בלי מהפכה מיבנית של ממש בגוש המזרחי כולו. הסובייטים לא יוכלו לתרום ליחסי צפון־דרום מבלי לשקול מחדש את מעמדם בעולם, את המיבנה החברתי־כלכלי הפנימי בארצות הסוציאליסטיות, ואת מדיניות־החוץ שלהם, המבוססת על אנוכיות, שמרנות ודבקות יתרה בסטטוס־קוו בין מעצמות־העל.

ארצות־הברית:

ריצ'ארד אלן חוזר

חברי־הכנסת הישראלי הנכבד ניצב נדהם מול הקופאי השחור של תחנת הרכבת התחתית בגרינְיץ' וִילִיג', ניו־יורק. השחור ממש התפקע מצחוק. הישראלי החזיק בידיו את גליון ניו־יורק טיימס שבישר על מחלתו הקשה של הנשיא־לשעבר, ריצ'ארד ניכסון.

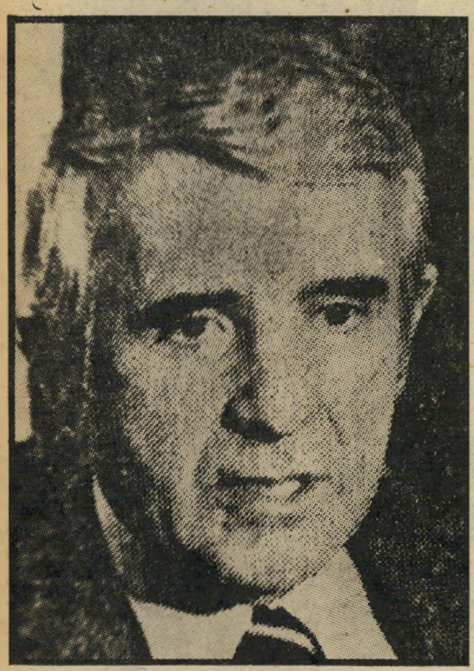
„הוא לא חולה," חזר ואמר השחור, כשהוא חושף חניכיים אדומים ושיניים סדוקות, „אפילו אם בן־הכלבה יפול מת לרגלי, עדיין לא אאמין לו שהוא חולה."

זה היה בסוף 1974, כשיוקרתם של הרפובליקאים היתה בשפל המדרגה. הנשיא ניכסון וסגנו, ספירו אגניו, נאלצו להתפטר בנסיבות משפילות, והמיטו חרפה על מפלגתם. בכל רחבי המדינה הפסידו מועמדים רפובליקאים בבחירות. ראשי־ערים, סנטורים, מושלים, כשלו במירוץ הבחירות רק משום שלשמם דבק הרבב הרפובליקאי.

ניכסון הפך את עצם שמה של המפלגה למושג מסואב. אף אחד לא אהב את הרפובליקאים, מילבד, אולי, יצחק רבין. את המחיר במלואו נאלץ לפרוע ג'ראלד פורד, איש הגון יחסית. ב־1976 עוד היתה זו בושה להיות רפובליקאי.

זמנים חדשים. כל זה הפך, כמובן, לנחלת העבר. רונאלד רגן זכה בניצחון סוחף, בשליטה בסנאט, והנחיל מכה נוראה למימסד הליברלי — הקשה ביותר מאז שפרנקלין דלאנו רוזוולט נבחר לנשיא ארצות־הברית בתחילת שנות ה־30.

כוחם הגובר של השמרנים בסנאט מעניק לרגן מיקדמה

עוזר־בכיר ריצ'ארד אלן
טבח במוזמביק

חשובה, במאמציו ליישם את מדיניותו הבלתי־אפשרית. קיצוץ במס־הכנסה בשיעור של 30 אחוז, הזרמת סכומי־עתק לצבא, וקיצוץ דראסטי בשירותים הסוציאליים. כל אלה לא יוכלו להתבצע בלי עורף רציני בקונגרס. רגן יכול להיכנס לתפקידו ב־20 בינואר מתוך תחושה של עוצמה.

אלן חוזר. משקיפים בוושינגטון סבורים, שרגן יעניק לריצ'ארד אלן תפקיד מפתח בממשלתו. קרוב לוודאי שהוא יירש את זביג בז'ז'ינסקי כיועץ הנשיא לביטחון לאומי. רגן נאלץ, אמנם, לזרוק את אלן ממטה הבחירות שלו בשל שערוריית שחיתות „שיגרתית", אופיינית למישטר ששרר בתקופת ריצ'ארד ניכסון. אבל זה היה לפני הבחירות. עתה משתמש רגן באשראי העצום שיש לו, כדי למנות את המקורבים אליו באמת. אין ספק שאלן הוא מהבולטים שבהם.

הפירסומים החדשים בוושינגטון פוסט האמריקאי ובניו־סטייטסמאן הבריטי לא יזיקו כלל לאלן. שני העיתונים מאשימים את אלן בקשרים הדוקים ביותר עם המישטר הפאשיסטי בפורטוגאל, לפני מהפכת 1974. מסתבר שאלן עמד בראש הלובי הפורטוגאלי בוושינגטון בתקופת מילחמת השיחרור של מוזמביק ואנגולה. הוא לא עשה זאת לשם שמיים, כמובן. הפאשיסטים הפורטו־גאליים שילמו לאלן 60 אלף דולר לשנה בעור מאמצי ה„הסברה" שלו. בין השאר הכחיש אלן את הטבח הברברי שערכו הפורטוגאלים בווירִיאמו, מוזמביק. גם היום הוא קורא למעשה הזוועה, לרצח מאות בני־אדם, „תקרית שנופחה על־ידי שירות הדיסאינפורמציה של המודיעין הצ'כי". ניו־סטייטסמאן מעיר, שהטבח בווירִיאמו הוא אחד ממעשי־הזוועה המצולמים והמתועדים ביותר במאה העשרים. ריצ'ארד אלן ממשיך בשלו, ומעורבותו בטישטוש פשעי הפורטוגאלים לא ימנעו ממנו, כמובן, ג'וב מרכזי בממשלתו של רגן.

דור דור וגדודיו

כישלונם החרוץ של אמצעי־התיקשורת הישראליים בהבנת מקורות הסיכסוך העיראקי־איראני ו־השלכותיו הבינלאומיות, הביאו לשיפורים בכמה עיתונים. אין לצפות, כמובן, לריענון כלשהו במעריב, אך ידיעות אחרונות פירסם כמה כתבות בנוסח הנרי קצת חדש.

בעיקר בלט העיתונאי יואב קרני בשתי כתבות על ניגריה ואמריקה־הלטינית, ששיחזרו מחדש, פחות או יותר, רשימות שפורסמו במדור זה לפני יותר משנה.

כתב ידיעות אחרונות אריה אוזיז, לעומת זאת, יצא בשבוע שעבר מגדרו, בסידרה מלאת התפעלות על דרום־אפריקה. הוא מתעלה כימעט לסיגנונו של נחום גוטמן ז"ל בלובנגולו מלך זולו („ידידי האנג־לי"), ומציג את המדריך שלו, ג'קי „חנאמן", כטייס לשעבר בחיל־האוויר הבריטי בימי מילחמת־העולם השניה.

יכול להיות. אבל אגוזי שוכח להזכיר, כמובן, שרוב שליטי דרום־אפריקה המקסימה שלו היו בעת מילחמת־העולם השניה בצידו השני של ה־מיתרס, במחנות־מעצר, כסוכני ואוהדי הרייך ה־שלישי של אדולף היטלר.

אבל לשיאו מגיע אגוזי כשהוא מסביר שיותנס־בורג היא נקיה ומטופחת תודות ל„גדודי שחורים העוסקים בעבודות נקיון כמעט במשך כל שעות היממה".

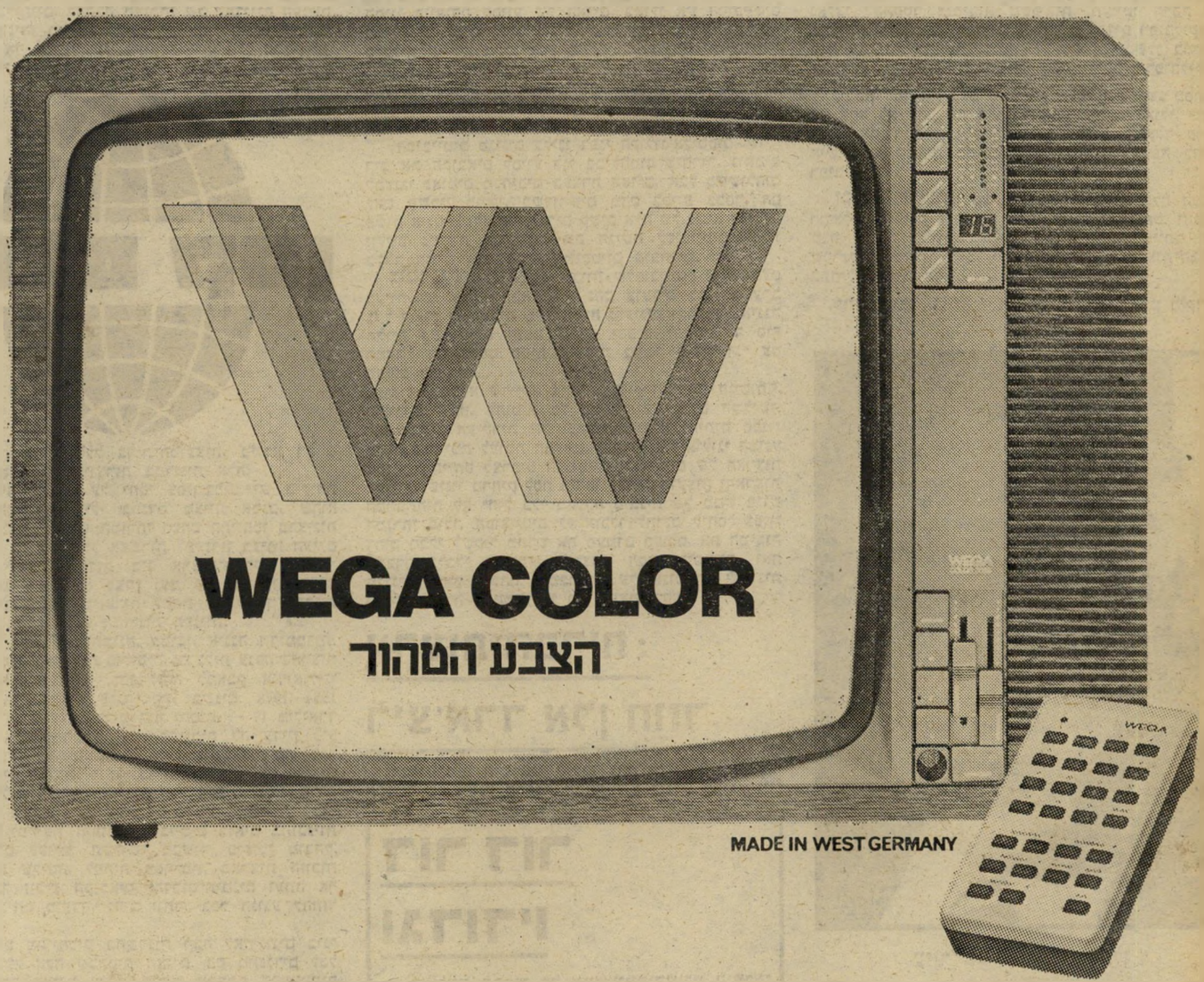
גדודי שחורים!

פעם הכיר הישוב את הגדודים העבריים של יוסף טרומפלדור וזאב ז'בוטינסקי, או את גדוד העבודה האגדי.

היום יש לנו גדודי פלסטינים במיטבחי תל־אביב, ועיתונאי ישראלי מתפעל מגדודי השחורים המנקים את יוהנסבורג עבור אדוניהם הלבנים.

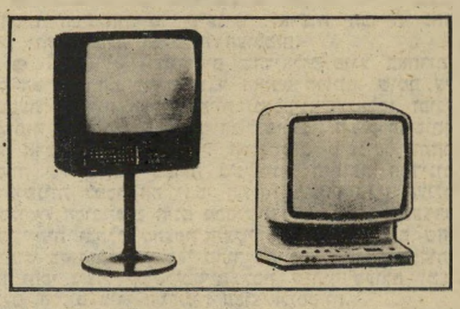
דור דור וגדודיו.

כמו רולס-רויס במכוניות
וג'נרל אלקטריק במקררים
WEGA היא מעל לכל תחרות.

מכל המבחר העצום של מכשירי טלוויזיה המוצעים בשוק — זוכה WEGA להצלחה עצומה בקרב קהל הקונים — ואין זה פלא: קונצרן WEGA הינו ענק־הטלוויזיות ממערב־גרמניה, והצבעוניות שלו מוכיחות את עליונותן, יום־יום, במיליוני בתים באירופה ועכשיו — גם באלפי בתים בישראל. הצבעוניות של WEGA מעניקות לך כל מה שאתה מחפש כיום בטלוויזיה מעולה: קליטה מושלמת, "שלט־רחק" מתוחכם, מחשב, סורק תחנות אלקטרוני, איתות־מואר, בקרה עצמית, כיוונון אופטימלי ועוד ועוד...

אולם מה שמייחד את WEGA מכל האחרות — זו איכות הצבעים שלה: טבעיים וטהורים ללא תחרות. אין זה פלא שהיא זוכה להצלחה שכזו בקרב קהל הקונים. שאל את מי שיש לו WEGA — ותבין גם אתה מדוע.

ג'נרל מהנדסים בע"מ

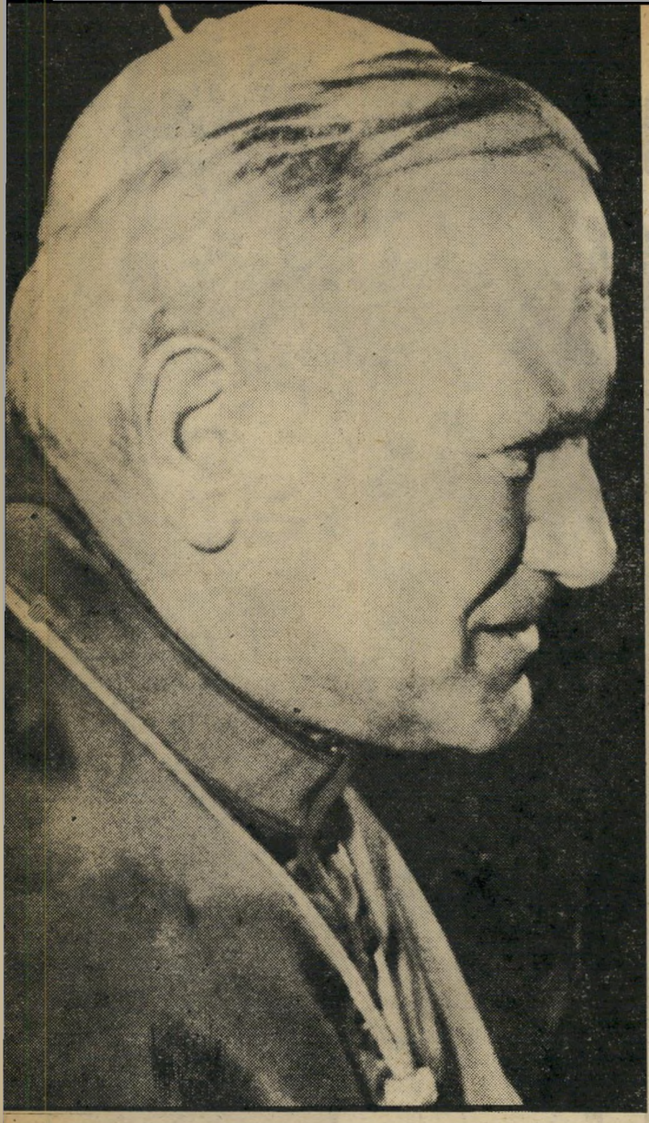
נציגים בלעדיים של ג'נרל אלקטריק ארה"ב משנת 1951.

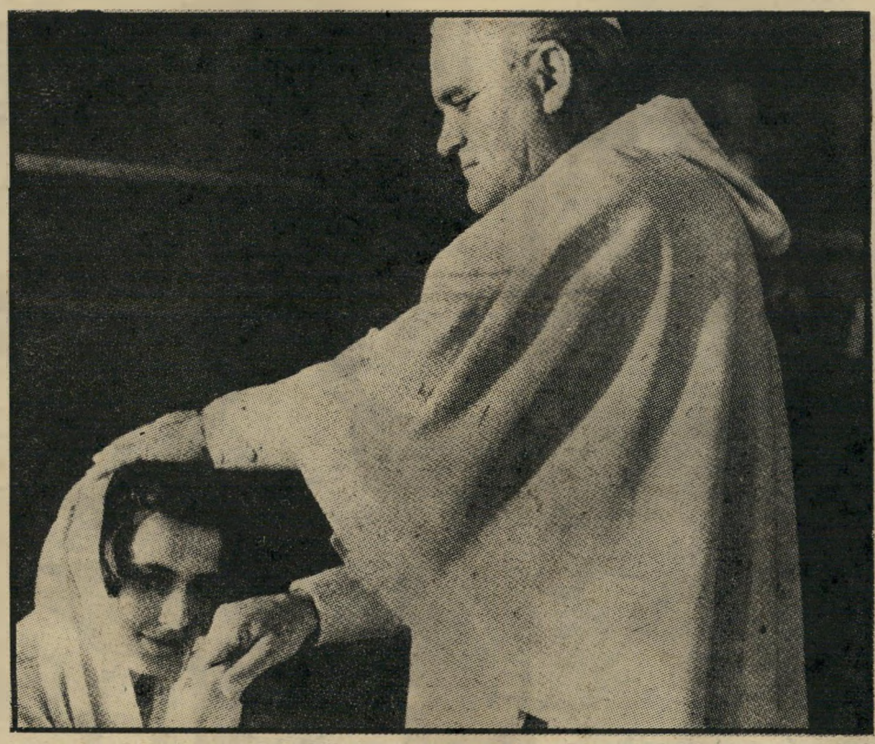
יבוא, אחריות ושירות — ג'נרל מהנדסים בע"מ חברת בת של P.E.C. ISRAEL ECON. CORP. מקבוצת חברות בנק דיסקונט.

אולמי תצוגה:
תל־אביב, רח' אחד העם 11, טל. 653143
ירושלים, רח' הלל 24, טל. 227381
ואצל סוחרים המורשים מטעמנו

משרד ראשי:
הרצליה ב', אזור התעשיה, רח' משכית, טל. 052—77691

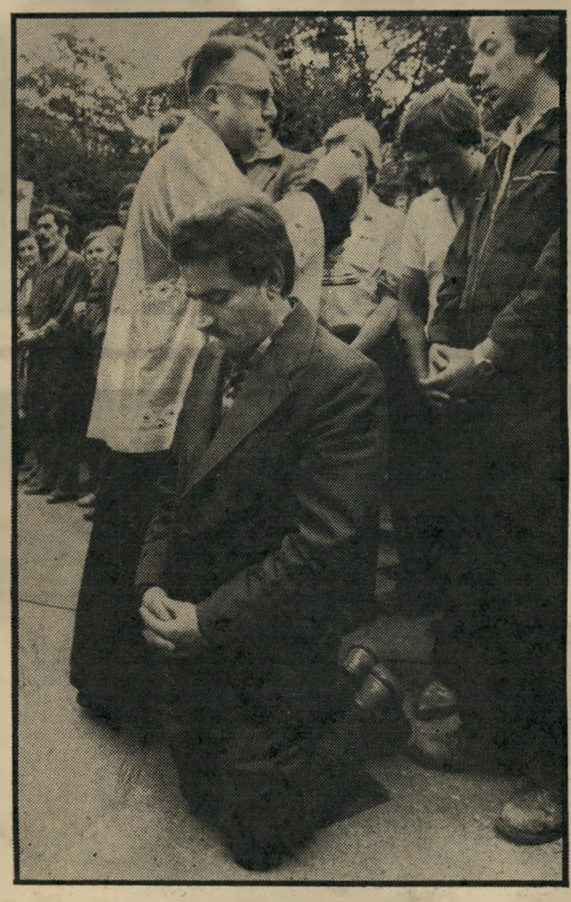
אנשים בעולם

מאנפרד פרייברגר: המחחרה של האפיפיור

אם די במראה עיניים כדי להאמין, הרי האיש בתמונה הימנית (למעלה) הוא האפיפיור יוחנן פאולוס השני. אבל לא! הדימיון עלול להטעות. עובדה. האיש הוא לא אחר מאשר השחקן האוסטרי מאנפרד פראייברגר, הדומה לאב הקדוש באורח מפתיע (האפיפיור המקורי נראה בתמונה השמאלית, למעלה). היום מנצל פראייברגר את דימיונו הרב לאפיפיור כדי לעצב אפיפיור מזוייף במצחיקון איטלקי חדש ושמו פאפוקיו (כמו פינוקיו) השני. הנקרא גם מצב בלתי אפשרי. העלילה נסבה על סידרה של טעויות מצחיקות סביב דמותו המזוייפת של האפיפיור.

לך ואלסה: האם תשמע התפילה

תמונה סימלית וחדשה זו, שצולמה בעת שהוא כורע על ברכיו ומתפלל, מסבירה לאן הגיע לך ואלסה. מי שעמד בראש הפועלים המתמרדים בגדאנסק אינו משחק היום תפקיד משמעותי בקונפליקט שבין פולין וברית־המועצות.

אנה וואלאס: הכלה אמרה כן, אבל ללורד אחר

אנה וואלאס, סקוטית יפהפיה בת 25, שנתפרסמה לפני שבעה חודשים ככלתו העתידה של הנסיך צ'ארלס — אמרה „כן", אלא שהיא אמרה זאת לגבר אחר, ולא ליורש־העצר הבריטי. בשבוע שעבר נישאה אנה ללורד ג'ון הסקת הצעיר, אחרי שיחסיה עם הנסיך תמו לגווע לפני שלושה חודשים ברעש אדיר, כאשר העליבה אנה את צ'ארלס בפרהסיה בארמון באקינגהם.

אנשים בעולם

מיי ווסט: מותה של חקופה

זמן קצר לפני מותה, בגיל 87, הכתירה מיי ווסט את מר־עולם (בתמונה העליונה משמאל) והצהירה: „אני אשה של גברים." ואמנם בתו של מתאגרף, שהפכה לסמל המין של המאה העשרים (בתמונה למעלה) השאירה חותמה על גברים רבים. אם כי סירטה האחרון מיירהברקנרידג' נעשה ב־1970, לא הועם זוהרה במשך השנים.

סופי מספרד: מחמאות לזמרת מלכותית

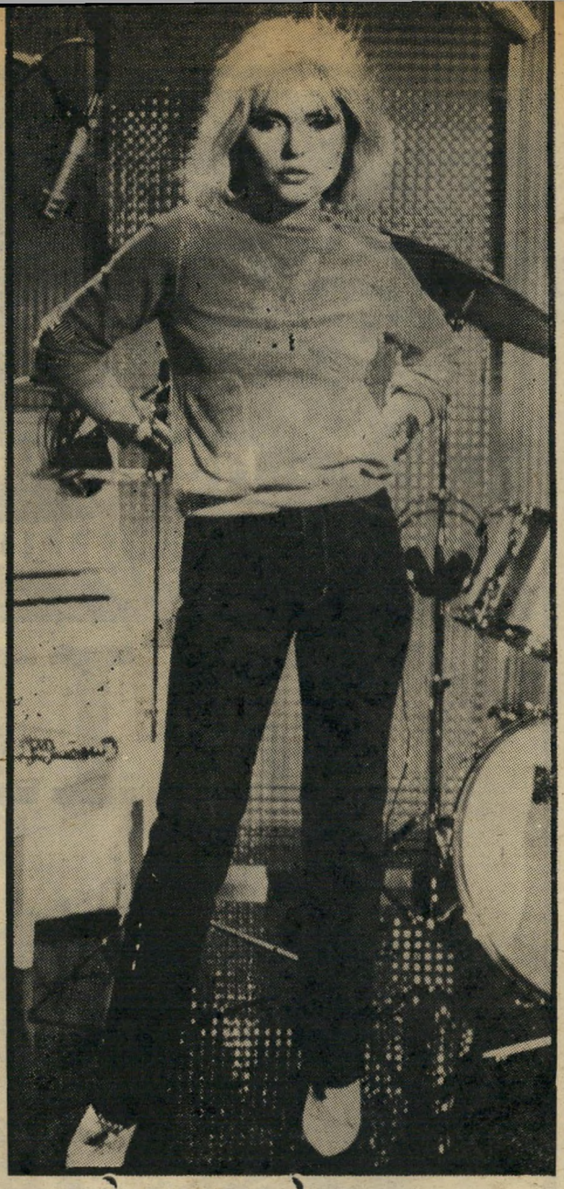
סופי, רעייתו של מלך ספרד חואן קארלוס, אינה מחמיצה לעולם אירוע מוסיקלי כלשהו, הנערך בספרד. בתמונה זאת היא מברכת את הזמרת הדגולה מונסרא קאבייא, בערב הפתיחה של העונה באופרה המלכותית במאדריד. ברקע נראית רעייתו של נשיא מכסיקו, גברת לופז לדידה פורטיו.

איב סן־לורן: תיאטרון ויופי הולכים ביחד

האופנאי הרומנטי איב סן־לורן נראה בתמונה זו כשהוא עורך שיפוצים אחרונים ב־רישומים לתילבושות שעיצב עבור השחקנים אדוויג' פייר וז'אן מראה, להצגתם החדשה שקרן יקר. אם כי סן־לורן נשבע, שלעולם לא יעבוד עוד בתיאטרון, הוא מצא עצמו שוב מאחרי הקלעים. הוא לא עמד בפיתוי של שניים מגדולי ה־תיאטרון הצרפתי, המופיעים אחרי שלא שיתקו בצוותא מאז 1946. למחזה מאת ז'רום קי־טי, לפי ז'אן קוקטו, גייס סן־לורן את מיטב כישרונו לפאר ולצבע. הוא בחר בתפ־אורה שחורה־אדומה־סגולה ו־הלביש את אדוויג' בגלימות מדהימות: מוסלין כחול רקום בזהב, סאטין בגוון סגול וקטי־פה שחורה.

דבורה האריי: בין ג'ינס לקולנוע

דבורה האריי, המוכרת יותר כסולנית בלונדי, קשורה לבית־האופנה של גלוריה ואנדרבילט והופיעה בסירטי פירסום עבורם. אך דבורה אינה מסתפקת במישחק־פירסומת לג'ינס, והחלה בקאריירה של שחקנית דרמאתית בסרט בשם יוניון סיטי, שהוצג בקאן וזיכה אותה במחמאות רבות.

זיוליאן קלר: יום הולדת מאושר

זיוליאן קלר חגג את יום הולדתו ה־30 פעמיים. פעם במועד, עם עוגה בתבנית המזל שלו — מאזניים — ובנוכחות כותבי־השירים הקבועים שלה, ז'אן לואי דאבאדי וסרג' גיינסבורג, וידידה שנולדה באותו מזל, קתרין דנב. בפעם השנייה (בתמונה) עם אהובתו מיו מיו, שהיתה עסוקה קודם לכן בהסרטת סרט חדש.

הנסיכה קארולין: שלושים אלף חושבי מונאקו סילקו את העצב מעיניה

קארולין ממונאקו, היושבת בפנים נוגות בבית־משפט ב־פאריס (בתמונה למעלה; מש־מאלה אמה, גרייס), נראית אחרת בתמונה למטה (מימינה אביה, הנסיך רנייה). הסיבה: בראשונה היה זה בעת מישפט הגירושין שלה, אירוע שלא נעם לה ולהוריה, שניסו להצניעו ככל האפשר, אפילו בסיוע ה־לבוש הסולידי של האם ובתה. כמה ימים אחר מכן הופיעה קארולין אחרת, זוהרת וסר־ערת, כש־30 אלף תושבי מו־נאקו יצאו לרחובות כדי לח־גוג את 30 שנות שילטונו של רנייה במדינה. שוב, כבעבר, הופיעה הנסיכה לצד הגבר הבטוח והקרוב לה מאז ומתמיד, אביה, הנסיך. היתה זו הפעם הראשונה מזה שנה תמימה שקארולין חייכה בפה מלא.

ORIENT SOLAR

תאי השמש הזעירים שבשעון,
הופכים את אנרגיית השמש לחשמל,
וממלאים את הסוללה שבשעונך-לתמיד!

נוכח הביקוש הרב
לשעוני אוריינט סולאריים,
מבצע נוסף-

ועכשיו גם ORIENT CHRONOGRAPH סולארי מעודד

להשיג בחנויות המובחרות בארץ.
שרות יעיל ומהיר,
חלפים מקוריים.

דגם: 678706
שעון עצר רב-תכליתי (סטופר כפול),
כולו פלדת אל-חלד,
זכוכית קריסטל מצג שעות,
דקות, שניות, תאריך, חודש,
יום, תאורת לילה,
במבחר דגמים, אחריות לשנתיים.
~~729~~ 629 ש"ח

דגם: 748107
שעון עצר מעודד סולרי,
"אות-זמן" בכל שעה שלמה,
כולו פלדת אל-חלד,
זכוכית קריסטל,
מצג שעון, דקות, שניות, תאריך,
חודש, יום, תאורת לילה,
במבחר דגמים, אחריות לשנתיים.
~~789~~ 689 ש"ח

אוריינט בדיוק בזמן הנכון.

שעון מעולה ללא בעיות. יבוא שיווק והפצה: בני משה קרסו בע"מ. סוכנים בלעדיים של: ORIENT WATCH CO. JAPAN

אנשים

דיין רצה לעזוב באמבולנס, וייצמן פנוי להובלות ופרס מגן על נחשים

■ ח"כ **משה דיין** הבטיח להצביע נגד תיקון חוק האנאטומיה והפאתולוגיה, אך כשחלפו השעות גילה סימנים של אי־סבלנות גוברת. ח"כ **זאב כין** מהמערך סיפר לו כי ח"כ **חייקה גרוסמן**, שסבלה מיחושים בגב, תבוא באמבולנס. „אז אולי אני אוכל לחזור הביתה באותו אמבולנס?" שאל דיין. בסופו של דבר פקעה סבלנותו, והוא נעלם, יחד עם גיסו־לשעבר, **עזר וייצמן**, שגם לו לא היתה הסבלנות להמתין עד להצבעה. הדבר עורר זעם רב אצל חברי האופוזיציה, שהפסידו בסופו של דבר את ההצבעה על חודם של שלושה קולות בלבד.

■ בעת הישיבה המרתונית של הכנסת לאישור אותו חוק, העבירה הטלוויזיה בשידור ישיר למהדורת מבט את מה שמתרחש באולם. בחדר שליד מיזנון הכנסת, שבו מותקן מקלט־טלוויזיה, ישבו כמה ח"כים והתבוננו בשידור. כאשר ראה ח"כ **חיים זיידן** כי מצלמים בשידור ישיר, וכי אולם־המליאה הוא כימעט ריק, זינק מכיסאו ורץ לתוך האולם כדי להצטלם.

■ באותו ערב הוקרן גם הסרט מסע אלונקות שביים **יהודה** („ג'אד") **נאמן**. בין הצופים היה גם שר־האוצר **יגאל הורביץ**. כאשר התחיל הסרט, אמר: „מה, הם השתגעו? הם מציגים את הסרט הזה היום? הרי את הסרטים האיומים שלהם הם מציגים ביום שישי. מישהו בטלוויזיה פשוט טעה!"

■ ובאותו מקום התלוצצו מדוע דרשו אנשי אגודת־ישראל לקבל עתה את התיקון לחוק. הם לא היו בטוחים שאחרת יישאר זמן לעשות ניתוח־לאחר־המוות לכנסת.

■ סגן שר־הביטחון, **מרדכי ציפורי** שהיה צריך לצאת לחו"ל ביום שבו נערכה ההצבעה על החוק, לא ידע אם לדחות את נסיעתו ולהשתתף בהצבעה או להיעדר ממנה ולנסוע. ציפורי פגש במיזנון הח"כים את הבוס שלו לשעבר, עזר וייצמן, ושאל בעצתו אם לנסוע או לא. השיב לו וייצמן: „מבחינת ההצבעה הייתי מעדיף שתיסע ושלא תשתתף בה. אבל אולי כדאי שלא תיסע לחו"ל כדי שלא תעשה שם נזקים.

■ היחסים בין ח"כ עזר וייצמן לידידו, ח"כ חרות החוק: „ומה יעשה רופא שהוא קרוב של אחד השרים בממשלה? אז יש לו בעיה!" אמרו לו הרופאים: „אנחנו מודעים לרופא," **דויד מודעי**, אחיו של שר־האנרגיה **יצחק מודעי** שהוא רופא.

■ בדיון בכנסת על חוק עד שפקידי־הקבלה יתנו להם את מפתחות חדריהם. פקידי־הקבלה המנומס של המלון ביכר לתת לח"כית היחידה שביניהם, **שרה דורון** מהליברלים, את המפתח ראשונה. דווקא חבר מיפלגתה של דורון ח"כ **מנחם סבידור**, התרעם על כך שהוא לא קיבל את הנחשים כעל חיה מוגנת, בעיקבות טענת אויביו כי הוא „ערמומי כנחש".

■ בהמשך השבוע עורר דיין סקרנות רבה בכנסת כשהתיישב במליאה לייד ח"כ רק"ח **מאיר ויזנר**, וניהל עימו ויכוח ער. הדבר הזר על עצמו כמה פעמים. הסוד

מולי פיקון

השחקנית היהודיה־אמריקאית באה לקבלת־פנים, שנערכה לכבודה באחד מבתי־המלון בתל־אביב. כאשר פגשה במנהל המלון, הרולד ריצ'מן, הוא הגיש לה תצלום שלו עימה (מימין), שצולם בשנת 1964, כשהיה ריצ'מן בעל מיסעדה בספרינגפילד במדינת מסצ'וסטס. פיקון התרגשה מאד מתמונה זו (משמאל, יחד עם ריצ'מן המחזיק בתמונה הישנה.)

חיים קופמן, השתבשו אחרי שקופמן היה בין המצביעים בעד הרחקתו מחרות. כשנפגשו השניים השבוע בכנסת, פנה וייצמן לקופמן בתואר „מר לגו." קופמן הוא, כידוע, יבואן משחקי הילדים לגו בישראל.

■ כאשר באה מישלחת של רופאים אל ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, להסביר לו את עמדותיהם בקשר לחוק הפתולוגיה, אמר להם בגין, בעיקבות איומם שלא לטפל בחברי־הכנסת ובשרים שיצביעו בעד זה ניסו להגדיר מהי מיתה. ח"כ **יהודה חשאי** הציע כי ינתנו גם הגדרות למוות, פטירה וניתוח. על מוות העיר ח"כ **מרדכי וירשובסקי**, כי פירושו הפסקת פעולת המוח. אמר על כך ח"כ זאב כץ: „אם מקבלים הגדרה זו, יש פה הרבה אנשים מתים."

■ באותו לילה, בשעה 1.30 אחרי חצות, הגיעו כתריסר ח"כים, מאותם המתגוררים במלון הילטון בירושלים, לדלפק הקבלה שבמלון והמתינו המפתח לפניה. סבידור פרץ בצעקות ובגידופים על הפקיד, לתדהמת הח"כים שלידו.

■ שתי בדיחות, המתהלכות כיום במיזנון הכנסת, קשורות באירועים האקטואליים של השבוע. האחת — הברכה החדשה שבה מברכים חברי־הכנסת זה את זה בעיקבות חוק האנאטומיה והפתולוגיה: „שהחוק החדש לא יחול עליך." השניה: אומרים כי ברגע שח"כ **שימעון פרס** יעלה לשילטון, הוא יכריז על התגלה ביום הרביעי, כאשר עלה דיין על הדוכן כדי להציע להעביר לוועדה את הצעת רק"ח בעניין כנס נצרת. הוא ביקש מווילנר את המיסמכים הקשורים לכנס, והתווכח עימו על תוכנם. הצעת דיין נפלה, כאשר הליכוד והמערך מצביעים עים שניהם נגדה, ורק הסיעית הקטנות — רק"ח, שינוי, של"י ור"צ — מצביעות בעדה.

■ ואילו עזר וייצמן הגדיר במיזנון הכנסת את מצבו הפוליטי הנוכחי במילים: „פנוי להובלות".

■ את יחסו להבטחות הממשלה הגדיר יו"ר ההסתדרות הציונית, **אריה דוכצין**, בעזרת הבדיחה היהודית הבאה: מוישה מספר לחבריו שהילווה לאיציק סכום־כסף תמורת שטר. „אתה משוגע?" אמרו לו, „הרי החתימה של איציק לא שווה כלום!" השיב מוישה: „כך אמרו לי, ולכן לא החתמתי אותן על השטר."

■ יושב ראש־הכנסת **יצחק ברמן** החליט ששר־הבריטחון לשעבר, עזר וייצמן, רוצה להקים מיפלגה של פרי־הרבעה. „אחרת אני לא מבין מדוע וייצמן הודיע שהוא מחפש למיפלגה החדשה שלו אנשים צעירים. בפוליטיקה מוטב שיהיו אנשים מבוגרים, עתירי ניסיון, בעוד שבחוות־הרבעה יש צורך בפרים צעירים."

■ משה שמיר כתב באחת מישיבות הכנסת את החרוז הבא: „אינפלציה בעברית הרי זו נפחת / שהיא מחלה על מישקל ספחת. / — מובילה את כולנו מן הפח אל הפחת / ובכל חלקה משאירה רק קרחת."

מצדה זאבי

בתו בת ה־26 של האלוף רחבעם („גאנדי") זאבי, נישאה בשבוע שעבר לחברה, בני קלטר בן ה־32, שהיה בעבר עוזרו של שר־החקלאות, אריק שרון. השניים נישאו בבית הורי הכלה ברמת־השרון, בחופה נראה האב המישפחה בלבד. בתמונה משמאל: מתחת לחופה נראה האב של הכלה, גאנדי, מימין. את ירח־הדבש שלהם בילה חזוק בהכנת המקום החדש שהם פותחים, בוטיק שייקרא, כמובן, „מצדה". בני, שהיה נשוי פעם בעבר, וכלתו נראו מאושרים ביותר.

אחת

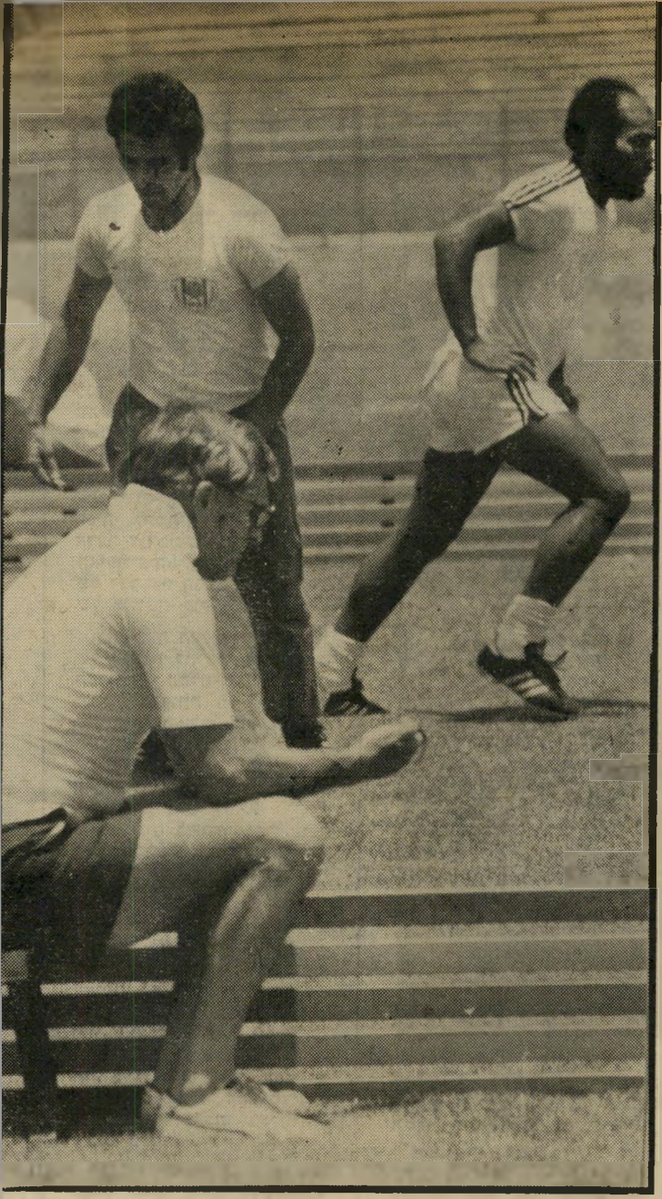
מנסל

סופר סטאר

לדתו, אולם רק אחרי שיצליח לעשות לעצמו שם ותהילה כמאמן.

הכדורגל הוא עסק מיקצועי. ישראל היתה אתגר מפתה עבור המאמן האנגלי הנראה צעיר מגילו, והמזכיר אתלט שיצא ברגע זה מסאונה.

„עושים בארץ הרבה רעש מכדורגל דרגה ג׳," טוען מנסל, שהחליט למצוא בעצמו שחקנים מתאימים לנבחרת, למרות שמנהלי קבוצות ניסו להלעיט אותו בשמות של כוכבים ידועים.

ביטול הדמוקרטיה

ז ה היה הבום הראשון שהפיל המאמן החדש על הכדורגל ה־ישראלי. הוא גרם משבר פסיכולוגי לכוכבים שחשבו שמקומם מובטח

בלילה, הביתה

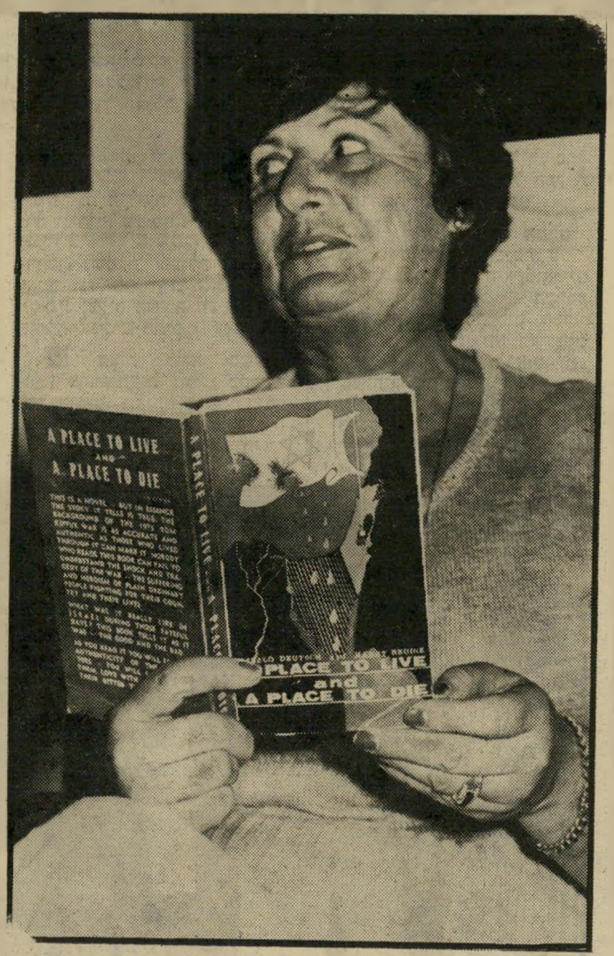
ג׳ק מנסל, מאמן הנבחרת הלאומית של ישראל, חוזר בשעת לילה מאוחרת לביתו שבהרצליה־פיתוח. מויירה, אשתו, אשר אינה לוות אליו כדי שלא להפריע לו בעבודה, מחכה לו תמיד בבית.

מויירה אשתי הביאה אותי לישראל," מספר ג׳ק מנסל. אשתי רצתה לבלות עונת־חורף ארץ שטופת־שמש."

כשקיבל מנסל בן ה־53 את ההצה לבוא לישראל, כדי לאמן בה ת נבחרת הכדורגל הלאומית, הוא ענה, למרות שסכום הכסף שהוע לו היה נמוך.

מדי כמה שנים, כשמסתיים חוזה עבודה שלו, אורזים, הוא ואשתו, ת חפציהם ונודדים לארץ חדשה. אני מרגישה תמיד בתוך רכבת ממשיכה לנסוע," מסבירה מויירה, הנראית ליידי אנגליה שבינה בין כדורגל אין דבר, אך התמצאותה בנושא מדהימה.

מויירה יודעת שיום אחד היא בעלה יגיעו לתחנה הסופית. הרבת תעצור. לא איכפת לה איפה ה ייקרה. העיקר שתמצא עצמה

לחיות בישראל

חבריותיה שולחות אליה הרבה ספרים כדי שתמצא עיסוק בימים הארוכים שבהם היא נשארת לבד בבית. שם הספר האחרון שהגיע אל מויירה הוא מקום לגור ומקום למות — שם שעורר בה חלחלה.

ציור ג׳ק מנסל מצייר כדי להפיג את המתח. בתמונה הוא מחזיק דיוקן עצמי.

לבסוף בבית בודד, מוקף בגינת־פרחים. בעלה מרגיש שהוא נמצא יחד עימה באותה הרכבת. אולם חשוב לו שהרכבת תיעצר דווקא באנגליה. הוא רוצה לחזור למו־

מדידת זמן

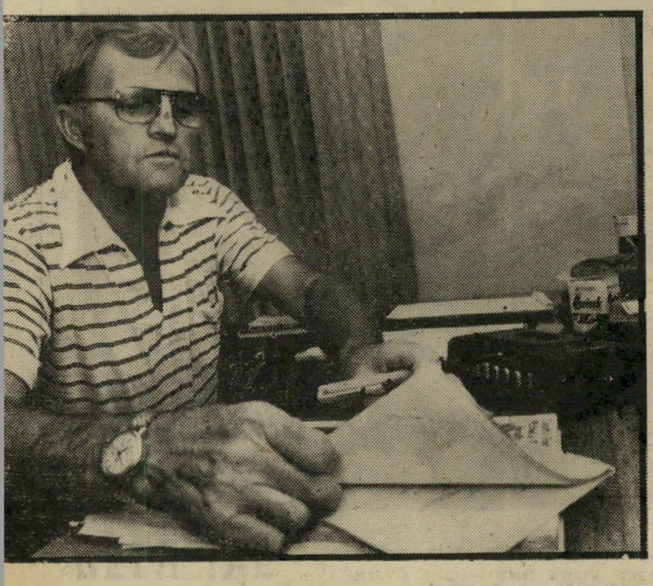
גם השחקנים המוכרים ככוכבים צריכים להוכיח עצמם כדי שיהיו ראויים ללבוש את חולצת הנבחרת הלאומית. מימין ריפעת טורק ומשמאל גיורא שפיגל בשעת אימון כושר שעורך להם ג׳ק מנסל במגרש הכדורגל.

צוא עימו שפה משותפת. מי שהצליח לדלות ממנו מידע, ראה זאת כהישג אישי מרשים, וזכה מיד לכותרות.

הוא אוהב לדבר, והוא עושה זאת בהתלהבות רבה, תוך שהוא מדגים בתנועות גוף נמרצות את כוונותיו. הוא מרתק אליו את שומעיו, אולם כשהוא מסיים לדבר ננעל הכינוס. לאיש לא ניתנת הזכות להשיב.

מנסל הולך בדרך שהוא מאמין בה. על הקהל, השחקנים והעיתונאים בארץ יהיה ללמוד אותו. בתום יום אימונים, הוא חוזר לביתו בהרצליה־פיתוח. כבר בפתח הוא כועס על איש הניקיון מהעיריה, שלא החזיר את פח־האשפה למקומו. הוא ממהר לעשות זאת בעצמו. לדעתו כל אחד צריך למלא את תפקידו בשלמות.

(המשך בעמוד 46)

חיכנון מדעי

לפני כל אימון ומישחק נוהג ג׳ק מנסל לשבת ליד שולחן־העבודה בביתו ולתכנן את המישחק. הוראות שחשוב לו לזכור הוא מקליט ברשם־קול.

אנשים

אנשי שינוי מתנשקים כשמיטפחת על פיהם.

ובגין נפגש עם מיקי רוני

■ בעת נאומו של ח"כ **משה שמיר** לפני הצעירים שערכו את כנס־היסוד של תנועת־הנוער של התחייה, לא יכול היה אחד מראשי גוש־אמונים לשעבר וחבר מרכז התחייה היום, **גרשון שפט**, שלא לצטט את וייצמן, שאמר לו פעם: „אני לא מאמין מילה לשמיר. אני לא מאמין לאף אחד שהיה פעם בהשומר־הצעיר."

■ עתונאי הארץ **אברהם שווייצר** הגדיר את חברי תנועת שינוי, שאותם הוא מכנה יפי־נפש, כך: „הם כמו בחורה שמתנשקת כשמטפחת על פיה."

■ ח"כ **עדי אמוראי** חזר לא מכבר מביקור בגרמניה, שם עמד בראש משלחת לחילופי צעירים בין שתי המדינות. הוא הביא עימו מתנה שקיבל שם: כובע שהוא העתק מושלם של מצחיית־המלחים שאותה נוהג לחבוש הקאנצלר הגרמני **הלמוט שמידט**. „נתנו לי את הכובע כי היה לנו שם קר ביותר, והמארחים החליטו שאני צריך לחמם את ראשי," הסביר ח"כ.

■ בוועדת־הכספים של הכנסת נערך דיון בענייני אל־על. יושב־ראש מועצת־המנהלים של החברה, **אברהם** („בומה") **שביט**, אמר כי לפי המימצאים מן השנה שעברה מסתבר שכל נוסע קיבל סובסידיה של 150 דולר. קרא לעברו ח"כ **יחזקאל פדוי־מן**: „האם אני יכול לוותר על הנסיעה ולקבל 100 דולר, וכך כל צד יהנה?"

■ באותה ישיבה נרשם ח"כ **אברהם שריר** לרשות־הדיבור, אך מחמת קוצר־הזמן החליט יושב־ראש הוועדה, ח"כ **שלמה זורינץ**, לסיים את הישיבה לפני ששריר הספיק לדבר. שריר מיהר החוצה. העיר על־כך ח"כ **אליעזר אבטבי**: „הוא בטח רץ לאסוף בחזרה את הקומוניקטים שחילק לעיתונאים, שבהם כתוב כל מה שאמר היום בישיבה."

■ סיעת המערך קיימה דיון על הפיצויים לתושבי פיתחת־רפיח. הועלו הצעות לגבי חישוב הפיצויים. ח"כ עדי אמוראי ניסה להראות, שאין קשר בין עלות הנכסים לבין שוויים. העיר על כך ח"כ **דויד גוזמב**: „זה כמו המדינה — העלות זה הרבה יותר מהשווי."

■ ח"כ **אברהם** („כצלה") **כץ־עוז** פירסם הודעה חריפה נגד ח"כ **יצחק רבין**, שבה טען, בין היתר, כי רבין החליט להרוס את היחידה לאיחוד משפחות, ואשתו **ניצה**, ערכו מסיבת־חנוכה בביתם החדש בקאהיר, הנמצא ברחוב פורט־סעיד, המאוכלס בווילות מהודרות. הזוג הקים אוהל ענקי בחצר ביתם, והקרואים טיילו בין האוהל לדשא הגרחב שליד הבית. בין האורחים היו מצרים וישראלים, וביניהם העיתונאים המצריים **מוסא צברי**, עורך אל־אחבאר, ו**עבד־אל־סתאר טיוילה**, כתב השבועון רוז אל־יוסוף. צברי ניגש אל העיתונאית **סמדר פרי** שגם היא היתה אורחת במסיבה, ואמר לה: „את רואה כמה אורחים מצריים באו לכאן? זה מראה לך איזו מסיבה מוצלחת זו!" ענתה לו סמדר: „אתה סופר את האורחים שהגיעו, ואני סופרת את אלה שלא באו."

■ את לישכת־הנשיאות ייצג במסיבה הממונה על הפרוטוקול, **אחמד טימור**, שליווה את הנשיא המצרי בשני ביקוריו בישראל.

■ ד"ר **האני אל־קאדי**, האורולוג המצרי שביקר בישראל, בא במיוחד למסיבה מאלכסנדריה עם חבורה של ידידים. הזמר המצרי **סאמיר איסכנדרני** סיפר במסיבה על הרשימה החדשה של החרם הערבי. בראש הרשימה עומד השחקן **עומר שריף**, השני אחריו הוא **אלהאמי אל־זיאת**, בעל חברת־הנסיעות שבשותפות עם ישראלי, השלישי הוא השחקן **מחמוד קביל**, שגם הוא היה במסיבה. והרביעי הוא הזמר עצמו, שכל חטאו בכך שאביו ערך לפני כמה חודשים ארוחת־צהריים לכבוד בן־אלישר.

■ מילה חדשה בשפה העברית המציא איש־הקולנוע המקריח, **ישעיהו** („שיש") **קוזר**. כשהתבקש להגדיר את העיתונים המקומיים, המופיעים לאחרונה בארץ והמחולקים בחינם, המציא את המילה „חינמון".

■ בסיור שערכו עיתונאים בבית־אריזת ורדים ליצוא, הירצה מנהל המועצה לייצור ולשיווק פרחים, **מנחם ריניץ**. הוא דיבר בקצב מהיר ביותר. העיתונאי **יצחק עוקד** התלונן כי הוא מדבר יותר מדי מהר, ולכן קשה לכתוב. העיר על כך העיתונאי **זיוי שורר**: „תכתוב מילה כן ומילה לא."

■ הבדרן **דודו טופז** טוען שטוב שראש־הממשלה לא נפגש עם הנשיא הריקאני הנבחר **רונלד רגן**, כי לפי הדיווחים גובהו של רגן הוא 188 סנטימטרים, ומאחר שבגין אוהב לחבק את האנשים שעימם הוא נפגש, הוא ניצל ממבוכה. העיר על כך המנחה, **ירון לונדון**: „זה בסדר. שמעתי שסידרו לבגין פגישה עם **מיקי רוני**."

■ השבוע, עת כלאו תושבי שכונת־התיקווה את ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט** בלישכתו, ניסה ראש מינהל־החינוך בעיריה, **שימשון שושני**, לצאת משם בכוח, והוא עמד להשליך כיסא על הכולאים. מי שעצר בעדו היה להט, שרצה כי התקרית תסתיים ללא אלימות מיותרת.

■ כתב היומון דבר לענייני ערביים, **דני רובינשטיין**, נראה השבוע מסתובב כשבידו חבילה ענקית של סופגניות. כאשר נשאל לפשר הדבר, השיב: „כל ידידי הערביים מצפים לחנוכה בכיליון עיניים כדי לטעום סופגניות. אז עכשיו אני עובר מידיד לידיד ונותן לו סופגניות."

פייר קארדין

מעצב־האופנה הנודע מפאריס, הוא מעריץ נלהב של הזמרת נירה גל. בביקורה אחרון של נירה בפאריס, שם היא הופיעה בסידרת קונצרטים, בא קארדין, לדבריה, במיוחד מדרום־אפריקה כדי לחזות בה. למחרת הזמין את נירה למישרדו המפואר. נירה הפתיעה אותו כאשר לבשה מעיל פרי עיצובו, שרכשה בלונדון.

ל'ב אולמן

השחקנית הנורווגית שביקרה בישראל באה לקבלת־פנים שנערכה לכבודה בשגרירות נורווגיה בישראל. כאשר ראתה את העיתונאית עדית נעמן לבושה בסרבל־טייסים, שאלה אותה מיד היכן קנתה את האוברול הזה. עדית לא התעצלה, נסעה לביתה, החליפה בגדים וחזרה למקום כשהאוברול בידה. היא הגישה אותו לאולמן ואמרה לה: „תמדדי!" אולמן רצה לחדר־השירותים, מדדה, חזרה למקום והודיעה לנעמן שהאוברול מתאים. עדית טילפנה אל מעצבת האוברול, יהודית גוטפריד, וסיפרה לה כי השחקנית מעוניינת בבגד. תיכננה אחד גם לאולמן והגישה אותו לה כשי. בתמונות: עדית בסרבל (משמאל) וליב אולמן, היושבת כשהיא לובשת את אותו הבגד. „אני מצטלמת בישיבה, כדי שלא יראו שיש לי ישבן גדול," אמרה בחיוך.

אירוע השבוע

דוגמניות ישראל התכנסו לארוחת בוקר זוהרת

אמא אנגליה היא הדוגמנית וונדי מור, שעלתה ארצה מאנגליה, נישאה לבחור ישראלי והש־לבה בעולם הדוגמנות בארץ. לפני כשנה וחצי ילדה את בתה, מיקה.

החצי השני של כוכב הכדורסל אולסי פרי היא תמי בן־עמי גבוהת־הקומה. בתמונה משתובבת עם מיקה, בתה של וונדי. תמי פעילה מאוד באיגוד הדוגמניות החדש.

„קשה לפתות אותי בארוחת־בוקר, אך הפעם החלטתי לבוא," אמרה הדוגמנית וא־שת הטייס עדנה רותם.

„המטפלת שלי עסוקה היום, לכן נאלצתי להביא את בתי הקטנה," סיפרה הדוגמנית וונדי מור.

„אל תשימי־לב לפנים העייפות שלי, אני עובדת קשה כל השבוע ואין לי זמן לשנת־היופי שלי. אני הבוקר דוגמה לאיך נראים לפני," התנצלה הדוגמנית פינצ'י מור.

„הכיף שלי הוא לבוא לכאן ולרא־ות איך בחורות אחרות עובדות כשאני יושבת לי כמו אורחת," אמרה הדוגמנית חווה לוי.

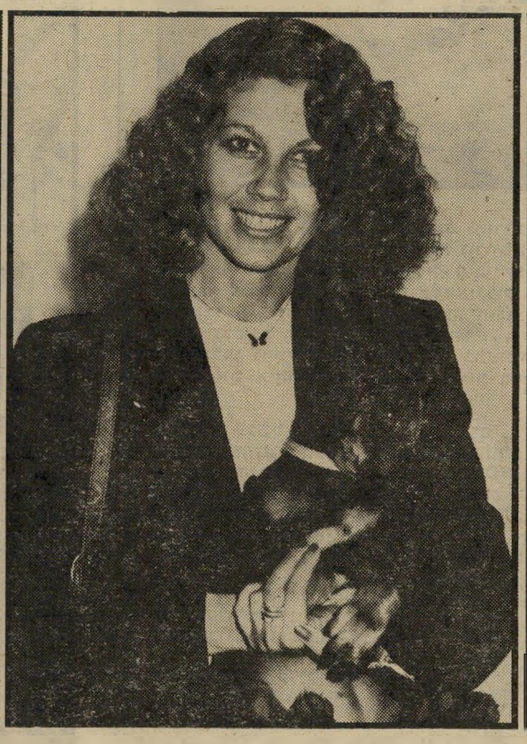
כל דוגמניות הצמרת הישראליות הוזמנו על־ידי חברת־תמרוקים, שיצאה עם קו איפור חדש, לארו־חת־בוקר בבית־קפה תל־אביבי. כו־לן נענו להזמנה, באו מאופרות ומטופחות כאילו חזרו זה עתה מתצוגת־אופנה. למרות שהוצעה להן ארוחת־בוקר עשירה, הן התע־ניינו בעיקר בכוס הקפה, נשענו על הכיסאות הנוחים, וחזו בתצו־גת־האיפור.

הנושא שהעסיק את כולן לא היה בדיוק האיפור, אלא האיגוד החדש שהן הקימו, ושדרכו בזמן לקבל שכר נאות, תשלום בזמן וייחס הולם יותר מצד יצרני־האופ־נה. עדנה רותם מגלה פעילות רבה כדוברת־האיגוד ותמי בן־עמי פעי־לה בו במרץ.

כשמישהי שאלה אותן איך הן מצליחות להיראות כל־כך מטופ־חות בשעות הבוקר, הן משיבות בחיוך מיקצועי: „זה עניין של הרגל. אף פעם לא תופסים אותנו עם גלגלים בשיער או בג'ינס זרוק. אנחנו מוכנות תמיד לפעולה."

חדשות בעיתון מחפשת הדוגמנית עד־נה רותם, שהפכה לדו־ברת איגוד־הדוגמניות. עדנה פעילה מאוד בתצוגות־אופנה.

מלכת־היופי לשעבר חווה לוי היא אחת הדוגמניות היפות ביותר ב־ארץ. בתמונה למטה מימין: הדוגמנית השחרחורת שרה חן.

דוגמנית מעופפת היא ספירית („ספי") דבני היפהפיה, שהיא גם דיילת. בתמונה למטה: פינצ'ו מור.

אנשים

פנינה רוזנבלום משחקת את פנינה רוזנבלום. אבל גולן אינו קרוב של גולן

■ צוות של הטלוויזיה הלימודית, בראשות הבמאי **דובי נתיב**, הוזמן על־ידי חברי אגודת אלה — אזרחים למען השכונה, משכונת־התיק־קווה, לבוא לעיריית תל־אביב כדי לצלם פגישה ביניהם לבין ראש־העירייה, במיסגרת כתבה שהם מכינים על השכונה. לי־צוות לא היה מושג מה עומד להתרחש, ולידם נפל הסקופ של כליאת ראש־העיר שלמה להט על־ידי חברי אותה אגו־דה. הצוות אמנם צילם את כל האירועים וחזר לבית הטל־וויזיה הלימודית. אנשי הטל־וויזיה הכללית, שלא היו נו־כחים באותה כליאה דרמטית, ביקשו מצוות הטלוויזיה הלי־מודית את הסרט, כדי להקרין אותו בחדשות מבט, אך הטל־וויזיה הלימודית החליטה להק־פיאו בידיה.

■ בגליון הירחון לספרות ולאמנות, פרוזה, כותבות כמה דמויות ידועות על דיוקנם ה־עצמי. העורך האורח לחודש זה של הירחון הוא העיתונאי **רינו צרור**. כתב הצייר **אי־רי ליפשיץ**: „ד״ר דני גור כתב: „במילחמת־ההתשה הי־כרתי בחור גרמני. אז הייתי ביטניק, חופשי, הומאני; לא ארצות, לא גבולות; שנאתי שפות ושנאתי הבדלים. לבחור קראו **פיטר**. הוא היה מצייר ועושה מוסיקה, וביחד התפר־נסנו מהופעות בבוגקרים וב־תעוזים במילחמת־ההתשה. פי־טר ואני ניגנו את החיים שלנו, כל אחד לחוד, את הזהות, את הקיום, את הסיבות לקיום. קילפנו האחד את השני, אבל כל אחד התקלף לבד, וזו בעצם הייתה תחרות. כשכל הנגינה נגמרה אמרתי לו: עכשיו תשמע, לך ואני אלך. אתה נוצרי־גרמני ואני יהודי. אתה מאמין באגו שלך, בגאוניות שבך, ואני מאמין שאני אמ־צעי. אין יותר נגינה בינינו. זהו.״

■ המשורר העיוור **ארז ביטון** כתב: „אחרי שחזרתי מבית־החולים הכל היה אחר. לא ידעו מה לעשות איתי. בא־תי אחר ושונה, וגם עיוור. עד אז לא היה בעל־מום בשכו־נה, והחברים שלי רצו לפייס אותי, לנחם אותי. הם אמרו לי שאני הכי חכם בכיתה. השינוי, העיוורון, הפכו אותי ליותר רגיש, אני חושב. יכול להיות שלולא הייתי מתעוור, הייתי היום זבן בשוק. ואני לא בטוח שזבן בשוק, זבן בריא ושמח ביום־עבודתו, זה פחות טוב מאשר להיות בעל תואר אקדמי. גם הכתיבה עצ־מה אינה טובה יותר. לכתוב שירים זה לא קאריירה. אי־אפשר לומר שבגלל שהתע־וורתי אני כותב שירים.״

■ במאי הקולנוע **אסי דיין** עדיין לא סיים את צי־לומי סרטו האחרון, עם ישראל חי, שם זמני, כאשר קיבל הודעה טלפונית מלונדון שיק־פוץ לשם כדי להיפגש עם **ברברה סטרייסנד**. הכו־כבת האמריקאית, שעד עתה היתה זמרת ושחקנית בילבד, החליטה להפוך לבמאית, וכ־נושא לסרטה הראשון בחרה דווקא בינטל של **יצחק בשי־**

■ „חיי־נישואין מושלמים אפשר למצוא בעיקר אצל זו־גות שבהם הבעל והאשה עסו־קים כל אחד בשטח שלו, וה־פגישות ביניהם הם נדירות למדי,״ טוענים בני־זוג בעלי קאריירות מצליחות ונפרדות. זוג כזה הוא **חיה** וד״ר **יש־ראל פדה**. הוא ראש עיריית רמת־גן, והיא עסוקה בהו־ראה. בתצוגת־האופנה המסור־תית שערך אירגון הנשים הלי־ברליות במוסיאון רמת־גן,

משה אישׁ־כּסית

הוא לא רק מנהל את קפה־האומנים. הוא גם שחקן. ב־סירטו של אסי דיין שיחק משה תפקיד של שומר־חופים ועוזרה של המצילה, השחקנית דבורה בקון. לדבורה תוכנן בגד־ים משנות ה־30, שבו היא מופיעה בסרט. דבורה, שאינה מתנגדת להיראות בלבוש מינימלי, התבקשה על־ידי הבמאי ללבוש לבנים מתחת לבגד־הים, כדי שלא תיראה חשופה מדי כשהיא יוצאת מהמים.

מוטי גילעדי

החקיין מופיע בתוכנית־הילדים „שי־רוויזיון״ כזמר, בעוד איש־הטלוויזיה דן כנר מופיע בו כמנחה. מוטי, המחקה רופא ממוצא יקי, פונה אל כנר ואומר לו: „אתה נראה לי חולה.״ עונה לו דן: „לא, אני בסדר גמור.״ שואל אותי מוטי: „שילמת את אגרת־הטלוויזיה?״ כאשר עונה לו דן בחיוב, אומר לו מוטי: „אתה באמת חולה.״ בתמונה: השניים אחרי ההופעה, כשמוטי בודק את דן מתוך הרגל, בעוד שדן יושב כשבתו, עינבל, על בירכיו.

בים־זניגר. לאסי היא הציעה את התפקיד הגברי הראשי, אביגדור. הוא טס ליומיים ל־לונדון, פגש אותה ושוחח עי־מה במשך שעתיים, קרא את התסריט, והשניים עדיין נמצ־אים עדיין במשא־ומתן. אסי פגש שם גם את חברה לחיים של סטרייסנד, **ג׳ין פיטרס**, שיפיק את הסרט. הוא מיהר לחזור ארצה, כי עליו לרדת שוב לאילת כדי להמשיך בצי־לומי סרטו, והפעם עם **פני־נה רוזנבלום**, שתשחק את פנינה רוזנבלום. חמישה אנ־שי־צוות והבמאי ירדו לאילת במיוחד עבור השלמת הצי־לומים. אסי מבטיח שבחודש פברואר או מארס יוקרן הסרט שלו בישראל.

■ בראיון בגלי צה״ל נש־אל בנה בן ה־8 של ציירת־מאיירת הספרים **אלונה פרנ־קל** איך מוצאות חן בעיניו תמונותיה של אמו, המוצגות השבוע בחנות־ספרים. השי־**מוראל** הקטן: „ככה.״

בירכה חיה פלד ואמרה: „בעלי היקר, מזל שמארגני התצוגה הזמינו את שנינו, ונתנו לנו הזדמנות־פז להיפגש.״ בני־ה־זוג, שהגיעו לתצוגה בנפרד, עזבו את המוסיאון בצוותא, ואצו לאירוע נוסף באותו ערב־חנוכה.

■ העיתונאי **מנחם גולן** כתב לפני כחודש על ספרים לילימוד־נהיגה. הוא שיבח ספר ששמו תורת הנהיגה, שיצא בהוצאת רמות — מערכות חי־נוך, שהמנכ״ל שלה שמו **רענן גולן**. הוא קטל ספר אחר ללי־מוד נהיגה. השבוע הוגשה תביעת דיבה נגד גולן על־ידי המוציא לאור של הספר שנק־טל. בתביעה צויין כי גולן העיתונאי הוא קרוב־משפחה של גולן המנכ״ל. מנחם גולן, שהוא בנו של העיתונאי **דב גוריגשטיין** הגיב: „זו הפעם הראשונה שבמערכת לא מא־שימים אותי בכך שאני בנו של גולדשטיין. בין רענן גולן למנחם גולן אין כל קירבת מישפחה.

כרמליטה, סנגריה, זה מה, שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

היפכו את כרמליטה למשקה אישי העשוי בסגנון שלכם, לאנשים שאתם אוהבים. שתו והגישו כרמליטה סנגריה קר או חם, לבה, בזוגות, במסיבה ובכל מקום.

כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר עמוק, הוסיפו פלחי פרי הדר טבעי. פירות העונה וקינמון לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח. פלחי לימון, או פרי הדר אחר. פלחי תפוחי עץ, וקינמון לפי הטעם.

לעולים חדשים ופטורי מס:

נותרו ימים ספורים לקבלת הזמנות למוצרינו להספקה עד 31 בדצמבר 1980

כל מוצרי נשיונל וגרונדיג שיוזמנו אצלנו עד יום ששי 19.12.80 שעה 13.00 יגיעו לישראל עד יום רביעי 31.12.80.

National GRUNDIG

גיל אלקטרוניקה בע"מ

רח' אבן גבירול 18, תל אביב. טל. 03-255464

חב"ים עוברים לסוחר

ה כי מדברים על הצורך להקדים את הבחירות, מפני שהממשלה אינה מתפקדת ושרויה במצב של התפרקות.

זוהי סיבה טובה מאוד. אבל יש סיבה טובה וקרובה עוד יותר:

יש להקדים את הבחירות, מפני שהכנסת עצמה אינה מתפקדת, ושרויה במצב של התפרקות.

כנסת טובה יכולה לתקן את הממשלה. אך אי־אפשר לתקן את הכנסת עצמה, אלא בדרך של בחירות חדשות

■ ■ ■

ה כנסת התשיעית תיכנס להיסטוריה בזכות כמה שיאים עגומים מאוד.

זוהי הכנסת הראשונה, שאחד מחבריה נשפט למאסר ונכנס לבית־הסוהר, בעודו מכהן כחבר־כנסת.

זוהי הכנסת הראשונה אשר נדרשה שלוש פעמים להסיר את חסינותם של חבריה, שנאשמו בעבירות שיש עימן קלון.

זוהי הכנסת הראשונה הנדרשת לטפל בי כתב־אישום נגד שר.

כל אחד משלושת השיאים האלה די בו כדי להגדיר את הכנסת התשיעית כגרועה שבכנסות, מאז קום המדינה.

השיא המשולש יוצר תמונה קודרת עוד הרבה יותר.

■ ■ ■

ה אמת היא שאין כל אפשרות במצבה המוסרי של הכנסת הזאת. להיפך, ההתדרדרות אך מאשרת את הנבואות שליוו את לידתה.

כי כנסת זו נושאת על מיצחה אות־קין, מאז היום הראשון של התכנסותה.

אות זה שמו שמואל פיאטו־שרון.

כאשר נפתחו הקלפיות והסתבר כי נמצאו 35,049 אזרחים ישראליים שהצביעו בעד איש זה, שכל פירסומו בא לו תודות לבריחתו מפני המישטרה הצרפתית שביקשה להאשימו בעבירות שיש עימן קלון, נחרץ, למעשה, גורלה של הכנסת התשיעית.

מבחינה מסויימת, היתה תוצאה זו של הבחירות תשובה יותר מאשר „המהפך" המפורסם, עליית הליכוד והישגיה של ד"ש. אותם שינויים היו פוליטיים, ואילו ניצחונו של פלאטו היה סימן־דרך מוסרי.

בוחרי ישראל הכניסו לכנסת מורשה של מוגלה. וכדרכה של מורשה כזאת, פשטה המוגלה ממנה לכל אברי הגוף הפרלמנטרי.

פלאטו עצמו אינו חשוב בכנסת. הוא בא לעיתים רחוקות, לרוב כדי להשתמש במיזנון הכנסת כבתפאורה לניהול עסקיו, יהיה טיבם אשר יהיה. אפשר למצוא אותו שם לעיתים קרובות, כאשר הוא מארח את אורחיו, שהסביבה הפרלמנטרית עושה עליהם רושם. קל יותר לעשות עסקים כאלה כאשר הלקוחות מוקפים בעת המשא־ומתן בגדולי האומה ויכולים להזין את עיניהם במנחם בגין, במשה דיין וביצחק רבין.

לאולם הכנסת מזדמן פלאטו לעיתים רחוקות. פעם בחודשיים־שלושה הוא נושא מעל הדוכן נאום בעל סיגנון משובש, ברמה של נער בר־מיצווה.

אבל זה לא חשוב. עצם נוכחותו של איש כזה בבית־המחוקקים של מדינת־ישראל קו־בעת את דמותו של המוסד.

■ ■ ■

ה תופעה החדשה בכנסת התשיעית היא דמותו של חבר־כנסת מסוים.

אפשר לקרוא לו „שכיר־קוץ" או „ח"כ־עובר־לסוחר".

גם בכנסות קודמות ניתן היה לקנות חברי־כנסת — אבל כדי להשיג את הקולות הדרושים, היה צורך לקנות סיעה שלמה.

הדוגמה הבולטת ביותר שייכת לתקופתו של דויד בן־גוריון. לפני עשרים שנה נערכה בכנסת אחת ההצבעות הגורליות על קיומו או ביטולו של המימשל הצבאי, שחל אז על האזרחים הערביים של ישראל.

למרות ששרותי־הביטחון של המדינה המליצו בהחלט ייעצויות סודיות על ביטולו של המימשל הצבאי, היה מגוי וגמור עם בן־גוריון לקיימו. השיקול העיקרי לכך היה — כפי שהאמנתי אז, וכפי שאני מאמין כיום — להבטיח את הצעת הבוחרים הערביים בעד מפא"י והרשימות של סוכניה הערביים.

(יש דמיון מדהים בין מעשיו וגישתו של ראש־הממשלה ושר־הביטחון דאז ובין מעשיו וגישתו של ראש־הממשלה ושר־הביטחון של היום. מנחם בגין דומה בימים האחרונים להתעקשותם של דויד בן־גוריון. בבואו לאסור את הכנס הערבי בנצרת נהגו בגין ואנשיו לפי הפאראטיזורה שהשאיר להם בן־גוריון, שאותו הם שנאו בכל ליבם.)

כשערכו אז ראשי מפא"י את מטה־הכוח בעת הצפוייה על המימשל הצבאי, נוכחו לדעת כי חסרים להם קולות. הם החליטו לקנות את קולותיה של סיעת אגודת־ישראל.

הם קנו אותו במחיר מקורי: הענקת רשיון של בנק. זאת היתה מתנה יקרת־ערך (כשני מיליארד לירות בערכים של היום), אך היא לא עלתה לממשלה דבר.

האגודה שלחה את מבטיה אל הקדוש־ברוך־הוא. הצביעה בעד קיום המימשל הצבאי וקיבלה את הרשיון. הממשלה ניצחה על חודו של קול אחד. הבנק הסתבך ברבות הימים ונשמט מידי האגודה. סוף הסיפור.

לא, אין חידוש בקניית קולות בסיטונות. התופעה המיוחדת לכנסת התשיעית היא קניית קולות בקימעונות.

■ ■ ■

מ הו ההבדל? יש. והוא משמעותי למדי לגבי טיבו ורמתו של חבר־הכנסת.

כאשר קונים קולותיה של סיעה שלמה, הרווח הולך לסיעה. אפשר להניח — במידה של נדיבות־לב — שכל

סחר־מכר על החסינות: אבו־חצירא

הכסף נשאר בידי הסיעה ומשמש לה למימון פעולותיה, ואינו מוצא את דרכו אל כיסם של ח"כים עצמם.

לא כן המצב בכנסת הנוכחית. כאשר קונים קולות בקימעונות, ברור מראש כי כל הרווח וכל ההנאות עוברים במישרין מנותן־השוחד אל האיש מקבל־השוחד.

ואכן, זהו כיום המצב בכנסת התשיעית.

מזה כמה שבועות, מתחילה לפני כל הצבעה חשובה התמקחות פרועה.

אין היא מתנהלת עוד בין סיעות. היא מתנהלת בין ראשי הליכוד, לפעמים בעזרת ראשי המפד"ל, ובין ח"כ פלוני, ח"כ אלמוני, ובעיקר ח"כ שלמוני.

כאשר די בשינוי הצבעתם של שניים־שלושה ח"כים כדי להפיל את הממשלה או כדי להכריחה להתפטר, המחירים מרקיעים שחקים.

בכנסת מטיילים הסיפורים במהירות. לפלוני ניתן מינוי של דיין לאחד מבני מישפחתו. לאלמוני ניתן מעמד של סיעת־יחיד, השווה עתה כמיליון לירות וחצי צמודות (בתשלומים חודשיים עד לגמר תקופת־הכהונה). לשלמוני הוענקו יתרונות מיסחריים מופלגים. לפלמוני הובטח להעביר הצעת־חוק, שיש לו עניין אישי בה.

הדברים נעשים כימעט בגלוי.

במהלך הוויכוח, לקראת ההצבעה המכרעת, אפשר לראות ח"כ מסויים מקבוצת שכירי־הקול יושב עם שר או ח"כ מסויים מראשי הקואליציה, כשהם מתמקחים ליד שולחן במיזנון. כל חברי־הכנסת יודעים מה מתרחש שם והוא הדין לגבי כל העיתונאים במקום.

■ ■ ■

א ילו טרח מישהו להתקין מכשירי־האזנה ליד שולחן חנות המיזנון, בוודאי היה שומע דברים מאלפים על התמקחות זו.

אך אין כך צורך בכך. שחרי את התוצאה רואים הכל — בעת ההצבעה.

אז קורים דברים מעניינים ביותר.

ח"כ פלוני, שאמר שמנוי וגמור עימו להצביע בעד הפלת הממשלה, נעלם לפתע מבניין הכנסת — חמש דקות לפני ההצבעה.

ח"כ אלמוני מכריז שהוא נמנע מהצבעה מטעמי מצפון. לשווא תחפש הסבר לכך. גם המצפון הגמיש ביותר יודע שבעליו צריך להצביע בעד או נגד קיומה של ממשלה מסויימת.

ח"כ שלמוני הבטיח להצביע בצורה אחת, קיבל את התמורה ומצביע בצורה הפוכה. („שני אנשים הבטיחו למכור את הסבתא שלהם. אבל אחד מהם, נבל אמיתי, לא סיפק אותה אחרי שקיבל את הכסף.")

ח"כ פלמוני נכנס לאולם רק שניה לפני שקוראים בשמו בהצבעה שמית, ומכריז על הצבעתו. הוא ניהל את המשא־ומתן עד לרגע האחרון ממש — פשוטו כמשמעו.

וכן הלאה.

יש מאות ואריאציות. כי כאשר קונים ח"כ בקימעונות, קונים אותו להצבעה אחד בילבד.

כעבור שבוע, כאשר יש הצבעה על נושא אחר (למשל: חוק האנאטומיה והפאתולוגיה, שגם הוא יכול היה להביא לנפילת הממשלה) יש צורך להתחיל בכל ההתמקחות מחדש. שלמוני הבטיח את קולו בהצבעה מסויימת תמורת מחיר מסויים — אך כעבור שבוע המחיר שונה. יתכן שהליכוד זקוק לקולו עוד יותר, ואז המחיר עולה. או שבאותה הצבעה כבר יש לליכוד רוב של שני קולות, ואז הקול השלישי אמנם רצוי, אך אינו חיוני. המחיר יורד.

■ ■ ■

ק שה להחליט מי מבין שכירי־הקול דוחים יותר — אותם המתייחסים לכל העניין בציניות גלוייה או אותם המעמידים פני קדושים, המצביעים בכל פעם „לגופו של עניין"?

אצל אנשי הסוג הראשון, התגובה על כל דיבורי־התוכחה היא חיוך. אין הם מנסים להעמיד פנים. הם יודעים היטב שכל הכנסת יודעת מדוע הם מתנהגים כפי שהם מתנהגים.

אין להם נאמנות לאיש. אין להם קשר לשום רעיון. הם אנשים בני־חורין, סוחרים חופשיים בשוק. הם מזכירים במיקצת את שכירי־החרב ששלטו בשדות־הקרב של ימי־הביניים, ושהחליפו לא פעם את הצדדים באמצע הקרב, אחרי שהקציבים ניהלו משא־ומתן בקצה השדה, בשעה שאנשיהם שפכו את דמם.

לשכירי־החרב לא היה איכפת אם ינצחו חסידי האפיפיור או אנשי הקיסר, ולא עלה על דעת איש לייחס להם דיעות כלשהן. הלחימה היתה מיקצועם, והם שירתו תמורת בצע־כסף, שכר ושלל.

אחיהם בכנסת נוהגים כמותם. לא איכפת להם עם בגין יעלה או יפול, אם יחתכו גופות או יקברו אותן שלמות למען ימות המשיח. הם מצביעים מיקצועיים, המרימים יד תמורת כסף, ג'וב, זכיון או רשיון.

אך יתכן שהם נחמדים בהשוואה לעמיתיהם, הח"כים־הסחירים המתייסרים ביסורים אידיאולוגיים נוראים.

האם חוק האנטומיה פוגע בקידמה המדעית ובטיב הרפואה? או שמא להיפך, זכויות־האדם מחייבות את קבלת הסכמתה של המישפחה לפני כל נתיחה? קשה להחליט, הלבטים גורמים להם נדודי־שינה, עד שבא שליח וגואל אותם מייסוריהם בעזרת סכום־כסף נאה.

(ח"כ גידעון האוזנר, המתבונן בנעשה מסביבו, מספר בהקשר לכך את הסיפור על השופט שפתח את המישפט במילים: „שלשום נתן לי התובע שוחד בסך 100 אלף דולאר. אתמול בא אלי הנתבע ונתן לי שוחד בסך 120 אלף דולאר. אני מחזיר 20 אלף דולאר לנתבע, ואשפוט לגופו של עניין.")

ובכן, מי נחמדים יותר? אלה או אלה?

■ ■ ■

א ני מעריך כי כעת שייכים לסוג זה של ח"כים־עוברים־לסוחר כתריסר מחברי הכנסת — כעשירית המחוקקים של מדינת־ישראל.

כל שתמהר כנסת זו להתפזר, כך ייטב לדמוקרטיה הישראלית. כי המראה המביש הזה גורם לבחילה לאומית בתהליכיה.

נראה כי פרשת אהרון אבו־חצירא, ההתמקחות המחפירה בכנסת על הסרת חסינותו, מגדישות את הסאה. הן מזכירות את המילים שאמר אוליוור קרומוול לפרלמנט הברירי ב־1654: „אין זה נאה שתמשיכו לשבת כאן... עכשיו תפנו את מקומותיכם לאנשים טובים יותר!"

קרומוול היה רודן צבאי, והוא גירש את הפרלמנט בכוח. כדי שיא ייווצר מצב כזה בישראל, מוטב שהדמוקרטיה הישראלית תתקן את עצמה, תפזר את הכנסת התשיעית ותדאג לכך שבכנסת העשירית שוב לא תהיה דריסת־רגל לשכירי־הקול.

ועכשיו: פוליוויזיה

יש לי הצעה לתוכנית חדשה בטלוויזיה. אני משוכנע שתרתק אליה צפיית־שיא. חוץ מזה היא גם תתרום להיגיינה של המדינה תרומה שלא תסולא בפז, גם במחיריו הנוכחיים של הזהב.

אפשר לקרוא לה פוליוויזיה, או טלגלאי.

באופן כללי תהיה דומה לתבנית הנוכחית של מוקד. שלושה מראיינים ישוחחו עם איש־ציבור.

יהיה רק הבדל אחד: איש־הציבור יהיה מחובר למכשיר הקרוי בסלאנג העממי „מכונת־אמת", או, בשפה המיקצועית, פוליגראף (רב־רשם) או גלאי־שקר. זהו מכשיר המודד סימנים גו־פניים שונים, כגון פעימות־הלב, ההזעה וכו', והמגלה את סימני־ההתרגשות ה־מלווים תמיד אמירה של שקר. גם גדול השקרנים — אם אינו פסיכוטי — אינו יכול להסתיר סימנים אלה.

ניסים

בעוד האיש מדבר, יר־פיעו בפינה הימנית העליו־נה של המירקע סימני ה־מחט, הרושמים את תגו־בותיו הגופניות. כך יוכל הציבור כולו לדעת מתי איש־הציבור אומר אמת, ומתי הוא משקר.

אני מודה שהרעיון עלה בי כאשר חזיתי בשבוע שעבר בתוכנית מוקד, שהיתה מוקדשת לשר־המישפטים, משה ניסים. השר סטה מן האמת לאורך רוב התוכנית. מי שמכיר את השר ואת העניינים שעליהם הוא שח — פרשת אהרון אבו־חצירא, פרשת הכנס בנצרת, ועוד — הבחין בנקל מתי היה ברור לשר שאינו אומר אמת.

אמנם, אין לשר ניסים גלאי־שקר גופני כמו שיש לשר אריאל שרון, שנחירו השמאלי מתחיל לרטוט כל אימת שהוא משקר ביודעין. (בפעם האחרונה הושיב שרון את עצמו במתכוון בפרופיל, כך שרק צידו הימני התגלה למצלמה). אך פניו של השר ניסים גלויים למדי.

אילו היתה המחט רושמת בשעה שהשר דיבר, מסופ־קני אם המירקע הקטן היה די גדול כדי לקלוט את הקפיצות.

אנאטומיה של צביעות

התיקון לחוק האנאטומיה והפאתולוגיה, שנתקבל בכנסת במעין מיסה־של־חצות, גרם למהומה רבה. אפשר להתייחס אליו בדרכים שונות — בזעם, בבחילה, וגם בהומור.

כי זוהי מלאכת־מחשבת של רמייה. היא מרמה את כולם — את החילוניים, את הדתיים, וגם את הקדוש־ברוך־הוא.

היא מתאימה מאוד לארץ שבה אסור לגדל חזירים אך אפשר להשיג „סטייק לבן", שבה אסורה תחבורה ציבורית בשבתות אך יש מוניות־שרות, שבה אין נישואין אזרחיים אך יש נישואי־קפריסין ונישואי־מכסיקו.

הקדוש־ברוך־הוא מוכן לעצום עין כשזה דרוש. וכן גם מועצת־הגדולי־התורה.

איך פועלת שיטת־ההונאה, שעובדה על־ידי שני הציניקאים השולטים בכיפה — יהודה בן־מאיר מהמפד"ל ומנחם פרוש מהאגודה?

הנה דוגמה:

הסעיף 6 (ג) המתוקן בא לרמות את החילוניים. הוא קובע סדר מיוחד במיקרים שיש להשתמש בחלק מגווייה „להציל חייו של פלוני", וגם קובע בהמשך כי „שימוש בקרנית של נפטר להשתלה באדם פלוני להצילו מעיוורון, שימוש בכלייה של נפטר ושימוש בריקמות־עור של נפטר להשתלה להציל חייו של אדם" נחשבת כשימוש להצלת־חיים.

יפה מאוד. ליברלי מאוד. לחילוניים נאמר: אל תדאגו. כשצריכים להציל, יש דרך. מותר לנתח.

אך הנה בא סעיף 8ב (ד) המתוקן, והופך את הקערה על פיה. הוא אומר שגם הניתוחים להצלת חיי־אדם אסורים בהחלט, אם האדם התנגד בחייו לנתיחת גווייתו או אם „התנגד לכך בכתב בן־זמנו, אחד מילדיו או אחד מהוריו."

רע מאוד. גם כשאפשר להציל חיים, אסור. צריכים להודיע למישפחה, ואחד הקרובים יתנגד.

וכאן באה ההתחכמות האמיתית. המישפחה יכולה להתנגד — אם תהיה לה ההזדמנות לכך. אבל לא תהיה לה.

כי החוק קובע שבניתוחים אלה אין צורך להמתין חמש שעות „לאחר מתן הודעה על הפטירה לאחד מבני־המישפחה", כמו במיקרים האחרים. במקום הזמן הזה בא „הזמן שעד המועד המאוחר ביותר שבו אפשר להוציא את החלק מהגווייה לשם שימוש כאמור. לא ניתן למסור הודעה... תוך המועד האמור, מחמת חוסר אפשרות לאתר בן־מישפחה, מותר הניתוח לפי סעיף קטן זה, ובילבד שנעשה נסיון סביר למסור את ההודעה."

את מי מרמים כאן? את גדולי־התורה. ויתכן מאוד שהם רצו מאוד שירמו אותם.

כי „המועד המאוחר ביותר" להשתלת אבר נמדד בדקות, לא בשעות. ובדקות אלה אי־אפשר כלל לאתר בני־מישפחה ולמסור להם הודעות. בייחוד כשאין משתד־לים יתר על המידה.

מה יעשו הרופאים? שום דבר. הם ישלחו מיברק שלא יגיע. („אבא מת. אפשר להוציא ממנו כלייה?" או „בנכם היקר איננו. תנחומינו מקרב־לב. אפשר להש־תמש בעורו?" החוק ההומאני הזה מחייב הודעות כאלה.) ואז ינתחו, יחתכו.

מה משגה החוק? שום דבר לא. סוחרי־הסוסים של המיפלגות הדתיות השיגו ניצחון מוחץ, גדולי־התורה מרוצים, העסקנים יתרימו והרופאים ינתחו.

אנאטומיה של צביעות, פאתולוגיה של מישטר.

שיכור ולא מיין

באחד מספריו מתאר אלדוס האכסלי טיפוס של אדם, שהוא מעין דודהם של הדון־ז'ואן, הנארקומן והאל־כוהוליסט. אלא שאין הוא מזדקק למין, לסם או לטיפה המרה כדי להגיע אל השיכרון המיוחל. הוא מסתפק בחומר שהוא מספק לעצמו: האדרנאלין הנשאב אל דמו ברגעים של התרגשות וזעם.

אדם כזה זקוק יומית של התרגשות וזעם, הממלאים את דמו בהורמון המשכר, כשם שהנארקומן זקוק לזריקת־ההרואין שלו, או כשם שהאלכוהוליסט זקוק לבקבוק־הקוניאק. הוא מקים מהומות, פורץ בהת־קפות של זעם, מסעיר את סביבתו — וכל זה כדי להגיע לאותו מצב דמוי־אורגזמה, המשכר את חושיו.

חשבתי על תיאור זה בעת ההצגה האחרונה של אריאל שרון בכנסת. הפעם היה הנושא תשלום הפיצויים למתנחלי פיתחת־רפיח. כימעט ואין אדם בכנסת, ובמדינה כולה, המצדיק את התשלום המופרז הזה לסחטני־הפינוי. ניצים ויונים כאחד מגנים אותו.

שרון נדרש בכנסת להגן על החלטת הממשלה. הוא עשה זאת בדרך האופיינית לו. כמו שור השש־לקרב המתפרץ לזירת הקורידה, עלה על דוכן הכנסת, נגח ימינה ושמאלה. הוא תקף, העליב, השמיץ, הכפיש, התגרה, גרם לסערה של קריאות־ביניים נזעמות.

כטכטיס, זוהי שיטה מצויינת. כי לאריק לא היה טיעון כלשהו בזכות האתנן המנופח המשתלם למפונים־בדרך, והוא כלל לא ניסה להצדיקו או אף להסבירו. התקפותיו הסיחו את הדעת מן העניין, ובהמולה הכללית נשכח לגמרי על מה בעצם נטוש הוויכוח.

הייתי מסתפק בהערצת הטכטיס, אלמלא נוכחתי לדעת כי אריק זורח מאושר, ונהנה מכל רגע. ואז נזכרתי בניתוח האכסלי. לפתע הבינותי את הכל. הסקנדלים הבלתי־פוסקים של אריק — בממשלה, בכנסת, על כל במה ציבורית ותחת לכל עץ רענן — הם הסימפטומים האופייניים של שיכור־האדרנאלין. האיש פשוט זקוק לסקנדל היומי שלו.

כשהוא עולה על דוכן הכנסת — וכלל אין חשיבות לנושא, זה יכול להיות מחיר הבוטנים או הדברת עכברי־השדה — עולה המדחום מייד. כעבור חמש דקות נערכת באולם אורגיה אדרנאלינית. השר אינו משתכר בעצמו, אלא גורם גם לשאיבה פרועה של ההורמון לעורקי יריביו.

בגמר הסערה הוא דומה למאהב שבא על סיפוקו. הוא פורש למיזנון הכנסת, כשהוא מוקף במעריציו השכירים, וסועד את ליבו כשהוא רגוע, עייף ומאושר.

אולי היה כדאי לייעץ לו לעבור לאחד הצורות האחרות להפקת סיפוק, שאינן מזיקות למדינה.

דירה ברחוב אלנבי

מודעות קטנות בעיתונים הודיעו השבוע כי ד"ר יעקוב ויינשל נפטר. הוא הוגדר כמי שהיה ממייסדי קופת־החולים לעובדים לאומיים. הידיעות הקטנות הוסיפו שנולד ב־1891 בטיפליס בקווקז, ושישיתף פעולה עם יוסף טרומפלדור בהקמת „מיפקדה צבאית יהודית" לגייס את הנוער היהודי ברוסיה, אחרי המהפכה, לעלייה בכוח לארץ־ישראל.

אך יעקוב ויינשל היה הרבה יותר מזה.

אני יודע, כי הוא השפיע על דרך חיי במידה רבה מאוד.

בראשית שנות ה־40' החל מופיע בתל־אביב דור שבועון בשם החברה, שהגדיר את עצמו כ„ביטאון למח־שבה לאומית". הוא כלל מאמרים רציניים, היה ערוך בטעם מודרני למדי (לפי מושגי הימים ההם) ועלה 15 מא"י (מילים ארצישראליים).

הייתי נער בן 17. זה עתה פרשתי מהאירגון־הצבאי הלאומי, אחרי שהייתי חבר בו במשך שנתיים וחצי. היה נדמה לי שיש לי הרבה מה להגיד, וחיפשתי כתובת.

כיום זה פשוט. יש טלוויזיה ורדיו ועיתונים ושבו־עונים וירחונים לרוב, וכולם משוועים לכוחות צעירים. אז היו שניים־שלושה עיתונים, ובכולם שלטו „סופרים" קשישים, רובם מיזרח־אירופיים, בעלי שפה וסיגנון ודרך־מחשבה שהיו לי לזרא.

כתבתי מאמר על הצורך במגהיגות לאומית חדשה, והחלטתי להציע אותו לאותו דור־שבועון. פישפשתי ומצאתי השבוע את מיכתב־הלווי שכתבתי אז. הוא היה כתוב יפה במכונת־כתיבה, וזו היתה לשונו: „ע.נ., אני מתכבד בזה להמציא לכבי את מאמרי הדן בשאלות המישטר בעולם ובעם ישראל. אבקש את כבי לברר אם המאמר הנ"ל יתאים לפירסום בעיתונו. וארשה לעצמי לסדר אליו מחר בבוקר, לשם קבלת תשובה. בכל הכבוד..."

ברור לי עתה כי זה היה מיכתב חצוף למדי, ותמהני איך הגיב העורך הנכבד, כאשר קרא אותו. על כל פנים, שילשלתי את המעטפה במו ידי לתיבת־המיכתבים של העורך ברחוב אלנבי 106 בתל־אביב, ליד בית־הכנסת הגדול. למחרת בבוקר צילצלתי בפעמון הדלת. ליבי הלם בחוזקה.

ויינשל נראה לי אז כגבר קשיש למדי, בעל פנים מעניינות מאוד, שעישן סיגריות בלי הרף. איני זוכר את פרטי השיחה, אך הוא הסביר לי שהמאמר ששלחתי אינו ראוי לפירסום, אך שיש לי כישרון, ושהוא מוכן לארח מאמרים שלי להבא. הוא גם נתן לי נושא. מכיוון שחג הפורים עמד בשער — מדוע לא אכתוב מאמר על אירועי מגילת אסתר?

וכך ישבנו כמה שעות, והוא פיתח באוזני קו־מחשבה שהיפרה את דמיוני: שיקוליו של המן כמדינאי פרסי קיסרי, משמעות מצבם של היהודים כיסוד המפריע לאחדות הקיסרות, ועוד ועוד — גישה חדשה לגמרי לסיפור הידוע.

מתוך שיחה זו צמח המאמר הראשון שפירסמתי בעיתונות — והחל הרומאן הארוך שלי עם האות המודפסת. כעבור זמן־מה הציע לי ויינשל להתפטר מעבודתי (עבדתי מגיל 14 במישרד של עורך־דין) ולעבוד בשכר כמזכיר מערכת החברה. מכיוון שהשכר היה זעום, הציע לי לעבוד באותו זמן גם כמזכיר של גוף פוליטי, שהקים אחיו, אברהם ויינשל. היתה זאת ליגה שמטרתה הרישמית היתה להקים „ממשלה עברית בגולה". המילה האחרונה נוספ כדי למנוע את איסור האגודה בידי הבריטים.

וכך, כימעט בוזמנית, הפכתי איש־עיתון ופעיל־פוליטי. למדתי את מלאכת העריכה והדפוס — יחד עם מלאכת האירגון של אסיפה פוליטית.

ויינשל היה אינטלקטואל מן הסוג שכבר אינו קיים בארץ. הוא היה שקוע בתרבות הרוסית והאירופית, דילטנט אמיתי, במובן הטוב של המילה. במילחמת־העולם הראשונה היה רופא בצבא הרוסי בחזית התורכית. הוא הכיר את כולם — את טרומפלדור, את זאב ז'בו־טינסקי, את מנהיגי היישוב. בביתו, שהיה מעין סלון פוליטי, הכרתי את זאב פון־וויזל, שמוחו הקפיצי ריתק אותי, ואת אורי צבי גרינברג, שלא מצא חן בעיני. באחד הימים הופיע שם גבר רזה וקנאי בשם ישראל שייב, שנודע כעבור־זמן כאשר קפץ מחלון של כיתה כאשר הבריטים באו לעצרו. באותה דירה גם הכרתי את אבא אחימאיר, איש הביריונים, שהגדיר את עצ־מו כפאשיסט, אך שהיה בעל אופי עדין ורך, אינ־טלקטואל רוסי אמיתי.

ויינשל

ויינשל הקסים אותי ב־שנות עבודתי עימו מפני שהיה לו מוח סקרני, בלתי־שיגרתי. הוא ניגש לכל עניין מזווית בלתי־רגילה. לא היתה כל שיטה בקפי־צות אינטלקטואליות אלה, ולא פעם היה בלבי החשד שחיפש גישה חדשנית ל־עניין מסויים למען החי־דוש בילבד. אך זה היה מרענן. הוא היה שובר־אלילים. גם כאשר כתב ספרים על ז'בוטינסקי ועל יאיר, שפך עליהם אור מזוויות בלתי־מקובלות.

למדתי ממנו שלא לדחות לעולם צעיר המבקש לכתוב בעיתון, אלא לעודדו ולתת לו הזדמנות. והוא עזר להציל אותי בעוד מועד מללבוש כותונת־כפייה מחשבתית, מן הסוג האופייני לאקדמאים כה רבים. מכיוון שהתעניין בעצמו בכל זרם מחשבתי חדש, דחף גם אותי, בתקופה ההיא, להתעניין בניצני הכנענוית, בביקורת־המיקרא (הנוצרית), ובעשרות זירמי־מחשבה חדשים.

לאיש כזה לא היה מה לעשות במדינת־יישראל, על סקיזדיה ומימסדיה ומיפלגותיה. ואכן — מאז קום המדינה לא שמעתי עליו כימעט דבר — עד שנפטר.

לפניך שתי עובדות:

1. למפת הקשר שלנו טווח הקשר הגדול ביותר בארץ.

2. השרות שלנו זוכה להערכה בכל מקום.★

★ שר התמ"ת מעניק לאהוד שנער, מנהל מוקד איתורית באר שבע, את תעודת בית העסק המומלץ.

מפת הקשר של "איתורית"

מפת הקשר היא הדרך הטובה ביותר להמחיש כיצד חמשת מוקדי "איתורית" בחיפה, תל-אביב, ירושלים, צפת ובאר שבע מעניקים לך שרותי תקשורת יעילים 24 שעות ביממה בכל מקום בו תהיה; מרמת הגולן בצפון, בואך טבריה ועמק הירדן ועד באר שבע בדרום.

לכן כשמישהו מספר לך סיפורים על שרותי תקשורת, דרוש ממנו שיציג בפניך את מפת הקשר שלו, וההתענין היטב בטיב השרות שהוא נותן.

טלפון אלינו ונשמח לקבוע איתך פגישה ולהציג בפניך את מכשיר הקשר הקטן והיעיל ביותר בעולם.

חיפה 04-254402
רמת גן 03-735136
ירושלים 02-224341
באר שבע 057-35664

איתורית ITURIT

איתורית

24 שעות של קשר בכיס הקטן שלך.

תשקיף

עיסקת הנפט

תוכשל

גורמים שאינם כלכליים ואינם מדיניים מתנגדים בכל תוקף למכירת שליש ממניות חברת־הנפט EP לשאול אייזנברג. הגורמים טוענים שאין זה רצוי להפקיד את גורלם של 45 אחוזים מהנפט המגיע לישראל בידיו של אייזנברג.

גם שר־האוצר, יגאל הורביץ, מתנגד למכירת חלקו של אייזיק וולפסון ב„פז" לאייזנברג.

ההחלטה בעניין לא תיפול בוועדת־השרים לענייני־כלכלה, אלא בוועדת־השרים לענייני ביטחון.

דיין ירוץ

משה דיין אמר למקורביו במפורש שעל־פי מצב־העניינים היום הוא יענה להזמנתו של עזר וייצמן ויעמוד, „בתנאים מסויימים," בראש רשימתו של וייצמן.

נראה שראש מטה־הבחירות של וייצמן יהיה מפקד חיל־האוויר לשעבר, האלוף מרדכי („מוטי") הוד, מי שהיה מנהל אל־על.

שידלובסקי:

בעדיו של מיפעל „מנועי בית־שמש" רוגז עתה על הממשלה

בינתיים לא מילא השבוע ראש־הממשלה, מנחם בגין, את הבטחתו לשידלובסקי להודיע שאת מנועי הלביא ייצר המיפעל שלו, ולא התעשיה־האווירית. על בגין מופעל לחץ כבד של יושב־ראש מועצת המנהלים של התעשיה־האווירית, ישראל סחרוב, לדחות את ההחלטה.

גורמים בכירים טענו השבוע שאם ימשיכו מנהל מנועי בית־שמש, אביה שליף, ומנהל התעשיה־האווירית, גבי גידור, לבחוש בפרשת יצור מנוע הלביא, יודחו שניהם מהתפקיד.

טוליפמן

מאיים

המנכ"ל המורח של „חברת החשמל", יוסף טוליפמן, עומד להעביר למישטרה מידע ומיסמכים על שחיתויות בחברה.

לדברי טוליפמן יכנים החומר שזו „כמה בכירים לבית־הסוהר."

אריק שרון

צדק

שר־החקלאות, אריק שרון, הוכיח השבוע לראש־הממשלה שבוויכוח בינו לבין מזכיר הממשלה, אריה נאור, בעניין הביוגרפיה של מנהל מינהל־מקרקעי־ישראל החדש, מאיר שמיר, צדק דווקא שרון.

שרון הוכיח לבגין שהביוגרפיה של שמיר, כפי שנמסרה למזכירות הממשלה, היתה משנת 1927, שנת הולדתו של שמיר.

התגלה

כותב המיכתב

זהותו של כותב המיכתב האלמוני, שבו החלה פרשת הידיעה בל'אכספרס, התגלתה השבוע.

מעברות זיהו ללא ספק את מכונת־הכתיבה שבה נכתבו המיכתבים האנונימיים לעיתונים, כמכונת־הכתיבה של בלש פרטי מפורסם, הנמנה עד־מקורבי שימעון פרס, וששמו הוזכר כמה פעמים כמעורב בשערוריות שיוזמו על־ידי אנשי פרס.

קרע

בתחיה

סיכסוך אישי פרץ לאחרונה בין שני חברי־הכנסת של התחיה, גאולה כהן ומשה שמיר.

השניים סיכמו ביניהם לשמור את חילוקי־הדיעות בינם לבין עצמם עד אחרי הבחירות.

עקנין סירב

לחפקיד

המנהל המודח של מינהל מקרקעי־ישראל, יעקוב עקנין, סירב לחפקיד שהציע לו שר־האוצר יגאל הורביץ.

הורביץ ביקש מעקנין לעמוד בראש יחידה למיזחמה בחון השחור, שהוא רוצה לחקים במיסגרת מינהל־הכנסות־המדינה.

דו"ח ועדת־שימרון המליץ להקים יחידה כזו.

חיים יבין

לסוכנות

כוונתו של חבר הנהלת הסוכנות היהודית, יחיאל אדמוני, למנות את מי שהיה מנהל מחלקת־ההתישבות של המיזוויזיה, חיים יבין, לתפקיד מנהל מערכת יחסי־החוץ של פרוייקט שיקום־השכונות של הסוכנות, מעוררת תסיסה רבה כמוסד זה.

הרעיון למנות את יבין בא רק אחרי שבמיכרז פנימי לתפקיד זכה כבר אחד מעובדי הסוכנות, אלן פייקס.

ידין רוצה

מ"מ

סגן־ראש־הממשלה, ייגאל ידין, ביקש מראש־הממשלה, מנחם בגין, למנות לו ממלא־מקום, ערב נסיעתו של ידין למסע־הרצאות עבור המגבית־היהודית בארצות־הברית.

בגין הציע לשכנע את ידין לוותר על הנסיעה.

התנגדות

ל„בגד־עור"

חוגים שונים מתנגדים למכירת בגד־עור לאיש העסקים האמריקאי ג'ו זלצמן, המוכן לשלם עבור המיפעל 1.3 מיליון דולאר. המתנגדים טוענים שיש שמועות כאילו זלצמן הוא איש־קש של המנהל הקודם של בגד־עור, פולוף.

בינתיים ממשיך הנאמן של המיפעל, מטעם המדינה והבנקים, יעקוב פולק, לקבל שכר חודשי של 200 אלף לירות, וחשבון הוצאות פתוח.

שיינמן

ידרוש בירור

סגן־יו"ר הכנסת מטעם המפד"ל, פינחס שיינמן, עומד לדרוש ממוסדות מיפלגתו בירור על מינויו של ח"כ בן־ציון רובין לוועדת־הכנסת, במקומו של ח"כ דויד גלס.

שיינמן טוען שהמקום היה מגיע לו, ושרק משום שהוא ידוע כאחד מתומכי הד"ר יצחק רפאל, ובגלל החשש של אנשי אחרון אבו־חצירא שמא הוא יצביע נגדו, הוא לא קיבל את המקום.

רסקו -

לא סופית

המיבנה הסופי של השליטה על חברת רסקו עדיין לא סוכם.

נראה כי המשקיע אלפרד אקירוב ינסה לגייס משקיעים נוספים לחלקו ברכישה.

נאות מרפא -

סוף

שר־התעשיה, גידעון פת, עומד להמציץ לפני הממשלה לסגור את רשות נאות־מרפא.

לאחרונה הציג מנהל הרשות, סמי טוויג, דרישת־תקציב בגובה של 27 מיליון לירות.

קווים רבים

לסוכנות

התעניינות רבה ניכרת בקרב משקיעים המעוניינים לרכוש את חברת הכשרת היישוב וחברת מבט, שתיהן של הסוכנות.

יושב־ראש ההנהלה הציונית, אריה דולצ'ין, הכריע בעד מכירת שתי חברות אלה.

חלונות

נגד היו"ר

ועדת האתיקה של לישכת־עורכי־הדין דנה עתה בתלונה שהגיש עורך־הדין מפתח־תיקווה, פינחס מאירוב, נגד היושב־ראש החדש של הלישכה במחוז תל־אביב, עורך־הדין יונתן זעפרן.

זעפרן עוזב את ישיבות ועדת־האתיקה בכל פעם שדנים בתלונה נגדו.

השופט „ראוי"

להמשיך בחפקידו"

האיפוך שהושל על המישפט הפנימי שנערך לשופט („העודם הזה" 2257), וסירובם של כל הנוגעים בדבר לספק מידע אחראי ומוסמך — וזוא באופן בלתי־רישמי — גרם לפירסום משוכש של הפרשה.

השופט המחוזי הועמד לדין על חמישה סעיפים של התנהגות בלתי־ראויה לשופט. חוא נוקה מארבעה סעיפים, וחוייב בסעיף החמישי.

במישפט לא הובא חשד של קבלת שוחד.

חמשת השופטים, ביניהם שלושה שופטי כית־המישפט העליון ושני שופטים מחוזיים, קבעו כי השופט ראוי להמשיך בתפקידו.

הפרשה מלמדת שוב כי נוהלי האיפוך הנהוגים במיקרים כאלה, דו־חוסר התיקשורת הנאותה בין האחראים ובין העיתונות, מזיקים גם לעניין וגם לנוגעים־בדבר, ושעונים שינוי יסודי.

במדינה

העם

מפוצץ בעל־כורחו

כאשר הממשלה חדלה מלתפקד, הופך היועץ המישפטי „מנכ"ל המדינה"

היועץ המישפטי לממשלה ממלא תמיד תפקיד מייוחד במערכת־השילטון הישראלית. להלכה הוא פקיד, אחד מאנשי הרשות המבצעת. אך החוק והמסורת היקנו לו מעמד עצמאי ובלתי־תלוי, בעל סמכויות מייוחדות, המעמידות אותו אי־שם בין הרשות המבצעת והרשות השיפוטית.

זהו המצב כאשר יש בישראל ממשלה תקינה, המתפקדת כהלכה. אך כאשר הממשלה מתמוטטת וחדלה לתפקד כראוי, עולה מעמדו של היועץ המישפטי ביחס ישיר לירידת הממשלה.

כך קרה בשנה האחרונה של שילטון ממשלת רבין. היועץ המישפטי של אז, הפרופיסור אהרון ברק, זכה בכינוי „מנכ"ל המדינה", כי הוא קיבל החלטות רבות, אשר בימים כתיקנם היו צריכות להתקבל על־ידי הממשלה.

יורשו שך ברק. בזמן האחרון קרה אותו הדבר ליורשו, הפרופיסור יצחק זמיר.

זמיר שונה מאוד מברק. שניהם אנשים עדיני־הליכות. אך ברק היה מוכן יותר לקבל לידיו אחריות ביצועית ולממש את סמכותו. זמיר נדחף לתפקיד חדש זה לא רק בעל־כורחו, כמו ברק, אלא גם בניגוד לאופייו.

אך גם לזמיר לא נותרה ברירה. השבוע הסתובבה המדינה כולה סביב לישכתו. בין השאר:

● נהרס סוף־סוף ביתו של גדי גרייבר בגדרה. היתה דרושה דחיפה נוספת גדולה של אמצעי־התיקשורת", אך בסופו של דבר ניצחה דרישתו הנמרצת של היועץ. המבצע בוצע במיבצע בזק כיימעט צבאי של המישטרה, שהוכיח כי המפכ"ל הנוכחי, האלוף (מיל') הרצל שפיר, לא איבד את כושרו הצה"לי.

● הובא סוף־סוף לכנסת כתב־האישום נגד אהרון אבו־חצירא, למרות מסע־התעמולה ומערכת־הלחצים שהופעלו נגד היועץ, כדי למנוע בעדו מלמלא את תפקדו (ראה עמודים 33—32).

● הביא היועץ לישיבת־הממשלה את דעת בית־המישפט העליון, שקרא לממשלה לשווא לשקול מחדש את גירוש ראשי העיריות של חברון וחלחול (ראה להלן).

נראה בעליל כי זמיר אינו מאריך מן התפקיד שהוטל עליו בעל־כורחו, לדחוף את הממשלה למלא את תפקידה. הוא עושה זאת באי־רצון בולט, תוך מיצוי כל האפשרויות להימנע מכך. אך כמו לקודמו, אין לו ברירה.

גם הוא הופך, בהדרגה, „מנכ"ל המדינה".

צנזורה

ז'בוטינסקי לא צחק

צחוק צחוק — אבל לא על זאב ז'בוטינסקי שחקים את המדינה כאופן רטרו־אקטיבי

זאב ז'בוטינסקי היה נהנה. כי „ראש בית"ר", כפי שנקרא בפי מעריציו, נחון בחוש־הומור דק. כך חשב גם מאיר שלו, שהוא תניך התנועה הרוויזיוניסטית. בעיקבות נאומו של מנחם בגין בניו־יורק, שבו קבע כי „רק תרומתו של ז'בוטינסקי הביאה להקמתה של מדינת־ישראל," הכין שלו סידרה של תמונות פוטומונטאז', להמחשת פעלו של המנהיג הדגול. בין השאר: ז'בוטינסקי מניף את „דגל־הדין" באילת, ז'בוטינסקי נכנס לעיר העתיקה אחרי הכיבוש, ועוד.

המאות שצפו בתוכנית שעה סובה של מני פאר באולפן נהנו מן התמונות והבדיחות. בין השאר הגיב שלו על הידיעה, כי תרסיס חדש לפיזור הפגנות הוכנס לשימוש בשטחים הכבושים. שלו אמר שזה אינו דומה לתרסיס נגד מקקים, משום שיש הבדל גדול בין המקקים והתלמידים הפלסטיניים. למקקים יש שש רגליים, וקל לפגוע בהם.

כשביקש שם עברי לתרסיס המפכני הציע חיים חפר את השם „זבנג־מן־הון", וטען כי התרסיס הוא Rafool-proof *.

יושב ושותק. מאות האלפים שחזו באותה התוכנית בליל־שבת לא שמעו את סקירתו של שלו, וגם לא את הבדיחות העגומות. הם רק ראו את שלו יושב על הבמה ושותק, ותמהו מה מעשיו שם.

פיתרון התעלומה: ההנהלת הטלוויזיה ציוותה לחתוך מן התוכנית, שהוקלטה יום לפני השידור, את כל פיזתו של שלו. טענה מנהלת התוכניות, אסתר סופר: „זו אינה פינה להשמעת דיעותיו הפרטיות של מאיר שלו. הוא חרג מהמוסכם על אופייה של הפינה, שנועדה להתייחס אך ורק לציטוטים מתוך העיתונות. במיסגרת סקירת העיתונות לא צונזר שלו בעבר, וגם לא יצונזר בעתיד."

שטחים

הדרג שאינו

השופטים המליצו לפני הדרג המדיני לשקול מחדש. הם לא ידעו כי אין עוד בישראל דרג מדיני המסוגל לשקול

משה דיין השמיע את הנימוק המוחץ נגד גירושם החוזר של פאהד קוסמה ומוחמד מילחם, ראשי־העיריות של חברון וחלחול.

היה זה אופייני לאיש ולשיטתו שהוא אמר את הדברים אחרי שהשניים כבר גורשו. הוא לא אמר אותם בכנסת או באמצעי־התיקשורת לפני כן, כשזה עוד יכול היה להועיל.

אמר דיין: השניים גורשו בשעתו, בלילה שלאחר הפיגוע שבו נהרגו שישה ממתנחלי חברון, בסענה שדיבריהם יצרו את האווירה שהמריצה את מבצעי המעשה. אך בינתיים נתפסה החולייה שביצעה אותו, וכל פרטי פעולתם ידועים ברבים. הסתבר מעל לכל ספק כי הפעולה תוכננה מהתוך, ושלאנשי המקום לא היה כל קשר עם הפידאיון. להיפך, אותה חוליה הצליחה להישאר בשטחים מוחזקים זמן רב יחסית, מבלי להתגלות, דווקא מפני שנמנעה מכל קשר עם תושבי האיזור.

ברור על כן כי לשני ראשי־הערים לא היתה כל נגיעה, ישירה או עקיפה, לפיגוע. במילא נשמט הבסיס מתחת לטיעון שהביא לגירוש.

דרדת מן העץ. קדמה לגירוש החלטה של בית־המישפט העליון, שהיתה מלאכת־מחשבת של תבונה מדינית.

לא היתה אפתעה בהחלטת רוב השופטים לאשר את חוקיות הגירוש המקורי. גם לא היתה הפתעה בחלוקת הדיעות: הנשיא משה לנדוי והשופטים יצחק כהן הצדיקו את הגירוש, השופט חיים כהן פסל אותו. עמדות אלה של השופטים היו ברורות בכל מהלך הדיון.

מעניינת במייוחד היתה פסיקתו של חיים כהן. הוא הסתמך על המישפט הבינלאומי האוסר גירוש אדם ממדינתו. לדידי כהן, שהפך עמוד־התווך של הליברליזם בבית־המישפט העליון, מהווה הגדה המערבית כיום למעשה יחידה מדינית נפרדת, שאינה קשורה בירדן או בישראל. זכויות־האדם היסודיות מונעות את גירושו של אדם משטח זה. לנדוי ויצחק כהן, לעומת זאת, לא הכירו בתחולתו של חוק בינלאומי זה בטענה שהוא „הסכמי" בילבד ולא „מינהגי" — כלומר, שהוא תלוי בהסכמת המדינה.

אולם השופט לנדוי, שהוא איש חכם, דאג להכניס לפסק־הדין פיסקה רבת־משמעות. על דעת חבריו המליץ לפני הדרג המדיני לשקול את עניין הגירוש מחדש.

ממשלה נבונה היתה נאחזת בהמלצה זו כדי לרדת מן העץ הגבוה. בעזרת בית־המישפט נפתחה לפניה דרך מכובדת לכך. אחרי שהגירוש אושר בדיעבד, ויוקרת הממשלה ושילטונות־הביטחון ניצלה, יכלה לגלות נדיבות־לב ולהשאיר את השניים בתיהם.

החיילים החליטו. אך השופט לנדוי טעה בעניין יסודי. היה נדמה לו שיש במדינה „דרג מדיני", המסוגל לשקול ולהחליט. חיש־מהר הסתבר כי אין למעשה דרג כזה. ועדת־השרים לא היתה מסוגלת לשקול, והיא קיבלה את דעתם של „אנשי הביטחון". החיילים החליטו.

רק שר אחד — ייגאל ידין — דגל במוצא הנבון והציע לקבל את המלצת בית־המישפט. שאר השרים, ובראשם מנחם בגין, סירבו לשקול את הדברים ברצינות.

תחת זאת נערך „שיקול" פורמלי בילבד, כדי לצאת ידי חובה.

בניגוד לפירסומים, לא היתה תמימות־דעים בין „אנשי־הביטחון". היו ביניהם שהציעו שלא לגרש את השניים, אלא להתנות את הישארותם בארץ בחנאים, כגון פיזור „הוועדה להכוונה לאומית". אך הדיעה שקבעה היתה של לובשי־המדים — הרמטכ"ל רפאל („רפול") איתן ומתאם הפעולות בשטחים, האלוף דני מט. שהם חסידי גוש־אמונים. שניהם ידועים כאנשים שאינם מצטיינים בחוכמה מדינית דווקא. בהיעדר שר־ביטחון אמיתי, המסוגל להתעמק בבעיות, היו הם המחליטים.

הממשלה עמדה דום וביצעה את החלטתם. היה זה אופייני למצבה של מדינת־ישראל בסוף 1980 ש־המלצתם של שני חיילים, הידועים כבלתי־מתוחכמים ביותר, היתה שקולה יותר מאשר המלצת השופטים הנבונים של בית־המישפט העליון.

מיעוטים

מי סוכן אש"ף?

הכנס־שלא־התכנס הצליח יותר מאשר הכנס שאמור היה להתכנס

אש"ף, לא יכול היה להתנהג אחרת!" קרא אחד הנואמים ב־עצרת־המחאה שהתכנסה השבת ב־תל־אביב, כדי למחות על איסור כנס „ההמונים הערביים" שהיה אמור להתכנס באותה שעה בנצרת.

הקהל שמילא את האולם והמסברים עד אפס מקום פרץ בצחוק.

אותו נואם יכול היה גם להגיד שאילו היה בגין סוכן של רק"ח, לא יכול היה להועיל לה יותר מאשר על־ידי החתימה על הצו.

מחסום לקיצוניים. שאלה גדולה היא מה היה הכנס מעולל, אילו התקיים.

לדעת רבים ברחוב הערבי, היה זה בעיקר מיבצע־בחירות של רק"ח, שהיא כיום המיפלגה הדומינטנית הימימסדית ברחוב הערבי. לדעת אחרים, היה הכנס עוזר לרק"ח, המכירה בקיום המדינה, לחסום את דרכם של יסודות קיצוניים יותר, כגון „בני הכפר", השוללים בחלקם את קיומה.

כך או כך לא היה הכנס מושך תשומת־לב לאומית ובינלאומית כה אדירה, אלמלא בא האיסור. הצו של שר־הביטחון הפך אותו לאירוע מרכזי, ואולי לסימן־דרך בהתפתחות המיגזר הערבי בישראל.

הכנס־שלא־התכנס הצליח יותר מאשר הכנס, אילו התכנס.

מפקד אצ"ך. עצם האיסור היה מחמאה ליוזמיו. כי בחודשים האחרונים הופעלו אישים רבים כדי להחניק את היוזמה באיבה. החל בח"כ אמנון לין, איש־הליכוד שהיה בעבר מעין מושל בלתי־רשמי של מפא"י בגליל, וכלה ביועץ ראש־הממשלה לענייניים ערביים. הופעל כל מי שיכול היה להשפיע. התוצאה: אפס. שום ציבור ערבי רציני לא היה מוכן להתייצב נגד היוזמה, שבראשה עמד איש־רק"ח אמיל תומא (ראה עמודים 41—40).

הברירה היתה להניח לכנס להתקיים, ולראות באיזה כיוון יתפתחו הדברים, או לאסור אותו. שר־הביטחון נחר בדרך השנייה, והבטיח בכך שהציבור הערבי כולו מילבד כמה שרידים אומללים של העבר הרחוק, כמו הח"כ־לשעבר סייף־אל־דין אל־זועייבי, יתלכד סביב רק"ח. האירוניה: המפקד לשעבר של אצ"ל השתמש בתקנות המנדטוריות, שהותקנו בשעתו נגד אצ"ל.

מי מייצג? כשעלה שר־המישפ־

(המשך בעמוד 34)

תצלום מן המדור הגנוז של שלו: ז'בוטינסקי בין החלוצות
יותר קל לירות במקקים מאשר בתלמידים

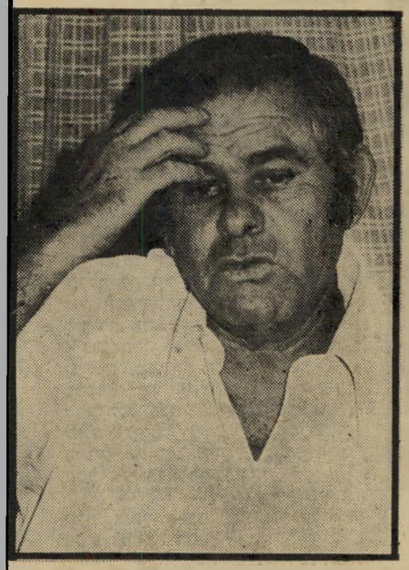
* Rafool-proof: מחוסן מפני כסילים, במובן של הצלחה מובטחת.

העורכת לעניני משפט של „העולם הזה" מנתחת את המצב החוקי:

די בעדותו של עד יחיד - גם המתווך נושא באשמה -

אבי"ו של גדי גרייבר חוייב בתקדים מישפטי חשוב

שותף!

נאשם רכטמן
עד יחידי והקלטה

„כ שדנים עד שוחד בממדים עצומים כאלה, אין כיוצא של נסיבותיו האישיות של הנאשם יפה. טובת הציבור עדיפה בעניין זה מן ההתחשבות בפרט שחטא." אם אכן יורשע השר אהרון אבו־חצירא בסופו של ההליך המשפטי בבית־המישפט בעבירות השוחד המיוחסות לו, יתכן מאוד כי בית־המישפט יצטט את הקטע דלעיל, אשר נכתב בגזר־דינו של יהודה שפיגל לפני כ־16 שנים.

מדינת־ישראל ראתה בעבירת השוחד ירושה מדאיגה מזמן שלטון התורכים, וכבר בשנת 1952 נחקק חוק ישראלי מקורי שטיפל בעבירות השוחד. לפי הגדרת העבירה, הרי רק עובד ציבור אחראי בעבירה של שוחד, אם קיבל את הכסף בעד פעולה הקשורה בתפקידו. עיתונאי, למשל, המקבל כספים כדי לפרסם או למנוע פירסומה של פרשה, אינו עובר עבירה של שוחד, כיוון שאינו עובד ציבור במשמעות החוק.

רוב עובדי הציבור, שנידונו עד היום במדינת־ישראל על עבירות שוחד, היו פקידים קטנים למדי. עובד עירית־חיפה, שקיבל פרחים ומעדנים על־מנת לצרף אדם לרשיון למכירת פרחים, שוטר־תנועה מבאר־שבע אשר ביקש מנהג הלוואה של מאה לירות „כחבר, לא כשוטר," כשהשתמע מכך כי הוא יעלים־עין מעבירות תנועה של הנהג אם יענה לבקשתו.

אך היו בין המקבלים גם אנשי־ציבור ידועי־שם, כמו חבר־הכנסת שמואל רכטמן, שהורשע בעבר הקרוב על קבלת שוחד בעת ששימש כראש עירית רחובות, והוא עדיין מרצה את עונשו.* איש ציבור אחר היה יהודה שפיגל, אשר בשנת 1964 הורשע בקבלת סכום של 220 אלף לירות כשוחד. לדברי כתב־האישום קיבל חלק מסכום זה מיוסף יראוני ועורך־הדין שלמה ירקוני, שתיווכו בעיסקת־השוחד. שפיגל שימש אז כסמנכ"ל מישרד־הבריאות, והוא דרש את הסכום הזה עבור מסירת העבודה, בעיסקת־ענק של בניית בית־החולים בתל־גיבורים, לחברה קבלנית מסויימת. הוא טען כי הכסף נועד לתרומה למוסדות־צדקה ולא לכיסו הפרטי.

שפיגל הספיק לקבל לידיו רק כ־40 אלף לירות מתוך הסכום כולו בטרם התגלתה הפרשה. על־סמך שתי הודאות שמסר במישטרה הורשע שפיגל, ונידון לשנתיים מאסר בפועל. הוא ניסה לטעון במישפטו כי הודאתו השניה הושגה ממנו כאשר היה תחת השפעת סמי־מרפא ל־מחלת כליות שממנה סבל, ואשר גרמו לטמטום חושיו. אבל בית־המישפט דחה זאת, וקיבל את הודאותיו והרשיעו.

* רכטמן הורשע שנית השבוע, בעיקבות הודאתו בפרשה נוספת של קבלת שוחד בשנת 1972. כיוון שהעניין קרה לפני כל־כך הרבה שנים, נתבקש בית־המישפט לגזור עליו עונש שיחפוף את התקופה של שישה חודשים, שנותרה לו עדיין לרצות.

שותף לעבירה

ש פיגל אמור היה להפוך לעד־תביעה נגד סגן שר־הבריאות דאז, יצחק רפאל, אשר לפי החשד היה שותף ל־פרשה. אולם אחרי הסרת חסינותו של רפאל, כאשר הוגש כתב־האישום לבית־המישפט, הודיע שפיגל כי לא יעיד. לתביעה לא נותרו ראיות מספיקות, ורפאל זוכה.

שר־הדתות אהרון אבו־חצירא, בן סיעתו של יצחק רפאל ומדיחו, עומד להיות השר הראשון אשר יואשם בעבירה זו כפני בית־מישפט בישראל, אם תוסר חסינותו.

אחת הבעיות החמורות במישפטי שוחד, כמו במישפטי אונס, היא כי הדברים נעשים במחשכים, בין שני אנשים בלבד, וללא עדים נוספים. ולכן, כאשר מגיע העניין בפני בית־מישפט, יש בדרך־כלל רק עד אחד היכול להעיד על הדברים. המתלוננת במישפט אונס, או אחד משני הצדדים לשוחד. בעוד שמתלוננת באונס אינה שותפה לעבירה, אלא עדה כשרה למהדרין, הרי אם ניתן שוחד והתקבל, שני הצדדים אשמים בעבירה, ואם מעיד אחד מהם, הריהו שותף לעבירה.

במישפטי אונס, בגלל אופיו האינטימי של המעשה, יש צורך בסיוע לעדותה של המתלוננת. והיו נאשמים לא מעטים שיצאו זכאים, כיוון שהתביעה לא הצליחה להביא סיוע לעדותה של מתלוננת, למרות שהיתה אמינה לדעת בית־המישפט. לאחרונה עברה בכנסת הצעת־חוק שהפחיתה את הצורך בסיוע כזה.

כדי למנוע תוצאה בלתי־רצויה כזו בעבירות שוחד, הנחשבות על־ידי המחוקק לעבירות הפוגעות באשיות המישפט הדמוקרטי, הרחיק המחוקק לכת בקיצוניותו.

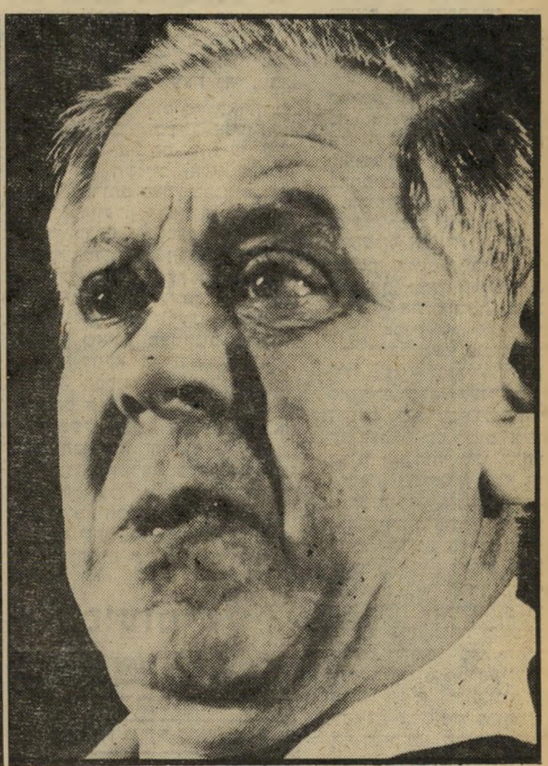
לפי סעיף 296 ל„חוק העונשין 1977", במישפט על עבירות שוחד, רשאי בית־המישפט להרשיע על יסוד עדות אחת, אף אם זו עדות של שותף לעבירה.

בכל עבירה אחרת, כשהעד הוא שותף לעבירה, חייבת התביעה להביא סיוע לעדות זו, כיוון שיש להיזהר פן ייטפול שותף־עבריין עלילה על אדם חף־מפשע, כיוון שיש לו אינטרסים מיוחדים במישפט. ואף־על־פי־כן החליט המחוקק כי במישפטי שוחד יכול השופט לבחון את העדות שבפניו, ואם האמין לה, יכול הוא לבסס הרשעה על עדותו של עד יחיד שהוא שותף לעבירה.

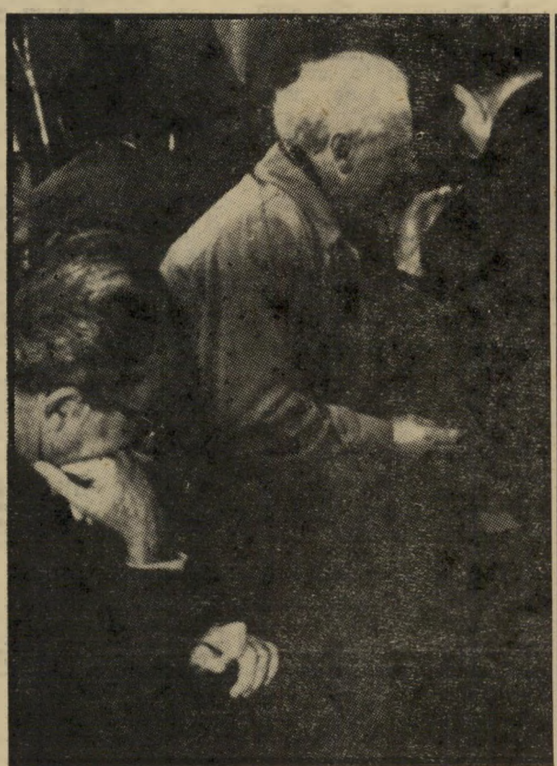
עדות מסייעת

ב מישפטו של רכטמן היה עד־מדינה, אהרון גיבור, אך לעדותו היה סיוע בהקלטות שנעשו בביתו של רכטמן, שאימתו את דבריו של עד־המדינה. אך לפי החוק לא היה צורך גם בסיוע זה.

כפי הנראה היום מחומר החקירה נגד השר אבו־חצירא, שהוגש לוועדת־הכנסת, יש בידי הפרקליטות עדות של שותף לעבירה, ישראל גוטליב, שלדבריו מסר את הכסף למאיר גבאי, שהעבירו לשר. למרות שלפי החוק עדות זו, אם תתקבל כאמינה על־ידי בית־המישפט, מספיקה

נאשם רפאל
זוכה מחוסר הוכחות

נאשם שפיגל (בעל השערות הלבנות)
הורשע וסירב לדבר

(אם תצביע על כל האלמנטים של העבירה), יש כנראה בידי התביעה גם עדות מסייעת לאמינותו של גוטליב. וזו עדותו של ח"כ דויד גלאס, אשר שמע על פרשת השוחד מפיו של גוטליב עוד לפני שנפתחה ה־חקירה בפרשה.

"צרכי שמיים"

ה עונש עד עבירת שוחד הוא שבע שנות מאסר ו־10 אלפים לירות קנס למקבל השוחד. ומחצית מענוש זה לנותן השוחד. בנוסף רשאי בית־המישפט, אחרי שהרשיע אדם בקבלת שוחד, לחלק את מה שניתן כשוחד, או לחייב את מקבל ה־שוחד לשלם לאוצר־המדינה את שוויה של התועלת שהפיק מהשוחד.

מטרתם של דמי השוחד אינה חשובה. אפילו התכוון המקבל להשתמש בכסף למטרות צדקה, אין בכך ולא כלום לגבי אשמתו. שפיגל שען כי הכספים שקיבל ועמד לקבל היו מיועדים לבניית בתי־כנסת, ישיבות ועוד "צרכי שמיים", אבל בית־המישפט, אשר לא שוכנע כי אמנם זו היתה מטרת הכסף, הסביר כי אין נפקא מינא לאילו מטרות ישתמשו בכסף. עבירת השוחד הושלמה כאשר הכסף נדרש, אפילו ל א נענו לבקשה.

מאחר שלרוב תלויה התביעה בעדותו של עד יחיד, היתה תמיד הסכנה כי העד יתחרט לפני מתן עדותו בבית־המישפט, ויסרב להעיד. עד לתחילת שנה זו לא היתה לכך כל תקנה. אולם עם שינויו של חוק הראיות, אפשר היום להביא לבית־המישפט את עדותו של עד המסרב להעיד במישפט, כפי שניתנה במישטרה, ובית־המישפט יוכל להרשיע לפיה. לכן, גם אם יחזור בו גוטליב, ויסרב להעיד בבית־המישפט, תוכל כנראה התביעה לה־ביא את עדותו במישטרה, אשר הפלילה את השר, ולהשתמש בה.

אילו היה חוק זה בתוקף בעת מישפטו של יצחק רפאל, יתכן מאוד כי היו עושים שימוש בעדותו של שפיגל במיש־טרה ופני הדברים היו אחרים.

אביו של גרייבר

ע יקר הבעיות שבהן התלבטה הפסי־קה היו דווקא בסוגיית המתווך ל־שוחד. בעבר נפסק כי אם המתווך אינו מקבל כל חלק מהשוחד, אלא הוא "מתווך חינם" ואינו מעביר את הכספים שקיבל הלאה, אין הוא אחראי בפלילים.

המיקרה הראשון והמפורסם ביותר ב־פסיקה הוא מקרהו של יוסף גרייבר, אביו של גדי גרייבר מגדרה.

הוא הואשם בשנת 1954 על כמה פרטים של תיווך לשוחד. בהיותו בעליו של מישרד־נסיעות פסרא, העביר סכומי־כסף לידיו של אדם שהבטיח להשיג אישורים מסויימים ממישרד־האוצר, שהיו דרושים באותה תקופה לשם קניית כרטיסי נסיעה לחו"ל. למרות שגרייבר לא נטל לעצמו מכספי השוחד, היתה הסכמה מצידו ל־עבירת השוחד, והוא מסר את הכסף ש־קיבל. בית־המישפט־העליון הרשיעו בכל האשמות על־פי סעיפי אישום אלטרנטי־ביים, ודן אותו לתישעה חודשי מאסר ו־קנס.

לפי הלכה זו פסקו גם ברוב דעות בעניינו של אחד בשם יצחק ביליס בשנת 1958. הוא שמע מאדם בשם דוקטור אברהם מלמד כי נכשל במבחן לנהיגה, והבטיח לסדר לו את העניין תמורת מאה לירות. מלמד פנה למישטרה כדי לקבל הדרכה, ושם הפקידו בידו שטרות מסו־מנים, ושלחוהו למסור את הכסף לביליס. הכסף נתפס כולו אצל ביליס מיד לאחר המסירה. אך הוא זוכה בדין, כיוון שה־הלכות קבעו כי מאחר שלא הוכח שהיתה לו טובת־הנאה מהכסף, והוא טרם מסר אותו לייעוד, אינו אשם.

בעיקבות פסקי־דין אלה שונה החוק. כיום אומר החוק במפורש בסעיף 295 כי אדם נחשב כמתווך בשוחד גם אם הוא עצמו לא קיבל תמורה בעד תיווכו, ו־אפילו לא התכוון כלל לתת שוחד. למרות זאת רואה אותו החוק כמקבל השוחד בעצמו, והוא צפוי לעונש החמור של שבע שנות מאסר. מאז תוקן החוק ב־נקודה זו, לא יוכל נאשם, למשל מאיר גבאי, לטעון כי לא נטל מאומה לעצמו, כיוון שלפי החוק הריהו במיקרה זה עדיין אשם בקבלת שוחד.

אילנה איזן

גירסת ההגנה של אבו־חצירא: גוטליב לקח את הכסף לעצמו

"ל שראל גוטליב השתמש בכספים שקיבל מן הישיבות לצרכיו הוא. הוא עבר מערכת־בחירות קשה לראשות העיר בני־ברק בנובמבר 1978, אותה הפסיד לשמואל וינברג. מערכת־בחירות עולה בכספים רבים, וכספי התרומות שקיבל גוטליב שימשו לצורך כיסוי גרעונות או שמעל בהם לצרכיו האישיים."

גירסה זו היא תמצית קו־ההגנה של שר־הדתות אהרון אבו־חצירא. היא תוצג בבית־המישפט כנגד גירסת התביעה, המוצגת בכתב־האישום שנוסחו פורסם בשבוע שעבר.

עורכי־הדין רם כספי ושלמה תוסיה־כהן, שבחנו את החומר שהועבר אליהם, נוכחו לדעת שלא קיבלו את כל הראיות. הסתבר להם, כי בתיק שנמסר לוועדת־הכנסת ישנן עדויות שלא נמסרו להם. לכן דרשו, בסוף השבוע שעבר, לקבל את החומר המלא, כדי שיוכלו לגבש קו־הגנה שלם וסופי.

אך גם על סמך החומר שבידיהם יכלו שני הפרקליטים להתוות את העיקר. לדעתם מעל גוטליב בכספים שאותם גבה לשימוש שלו או של סיעתו בבני־ברק. כשנקרא לחקירה אצל תת־ניצב בנימין זיגל, עמדה לפניו הברירה — להודות או להטיל את האשמה על מישהו אחר. הוא העדיף להטילה על שר־הדתות, מה גם שהחקירה, כפי שנוהלה, הציעה לו אפשרות זו.

"יש לי שוטי"

ס ימוכין לקו זה רואה ההגנה בעדותו של חבר־הכנסת דויד גלאס, שחלקים מקוטעים ממנה (ומסולפים) פורסמו ברבים.

העדות המלאה אומרת כך: לפני כששה חודשים * נפגשתי עם ממלא־מקום ראש עיריית בני־ברק, ישראל גוטליב, במיסעדה שמול תחנת המוניות לירושלים בבני־ברק. באותה שיחה דנו על מעמדו של ישראל גוטליב לקראת הבחירות הבאות לכנסת. גוטליב היה מעוניין להיות המועמד השלישי ברשימת ליכוד־תמורה לחברות בכנסת. זו לא היתה פגישתנו הראשונה בעניין זה. כבר בעבר הודעתי, שאעשה כמיטב יכולתי להשפיע על סיעת ליכוד־תמורה לבחור בו לתפקיד זה, בראותי אותו כמועמד מתאים לתפקיד.

במהלכה של השיחה שהיתה קצרה, שכן מיהרתי לירושלים, אמר לי גוטליב בדרך אגב: "דע לך שיש לי שוט על אבו־חצירא, שאוכל לנפנף בו בבוא העת. בעבר סיכמתי איתו שמשרד הדתות יעביר מענקים מוגדלים לשלושה מוסדות תורניים בבני־ברק, ספינקא, ויז'ניץ והמכון של הרב קורח, ובתמורה יוחזר חלק מן הכסף דרכי אל אבו־חצירא. עבור סיעת ליכוד־תמורה. סוכם ביני לבין אבו־חצירא שאיש הקשר ביניינו יהיה מאיר גבאי, ושדרכו אעביר את הכסף מהמוסדות הנ"ל."

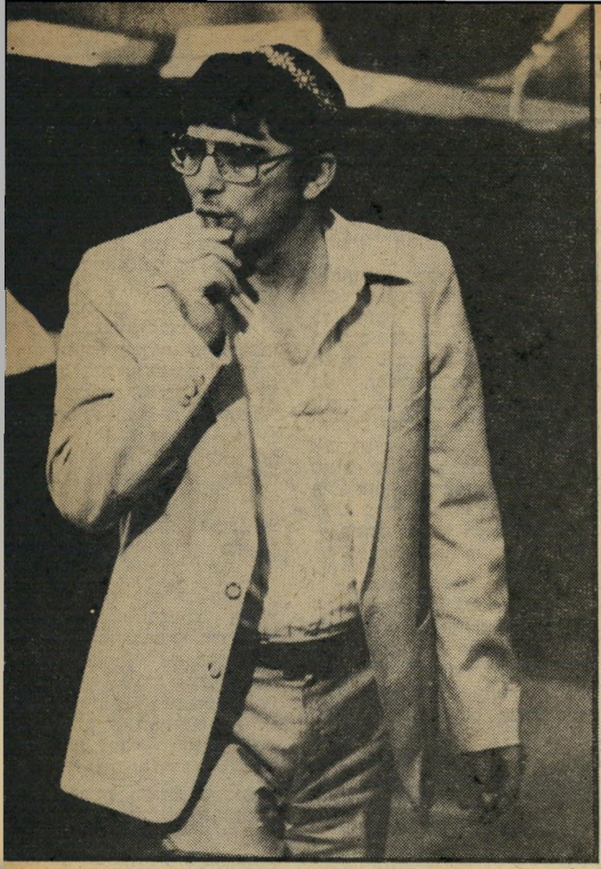
גוטליב סיפר עוד, כי הוא אכן העביר את הכסף לגבאי כמה פעמים — בין השאר בביתו של גוטליב — וכי היה מדווח על כך בקביעות גם לשר־הדתות.

לא זכור לי אם גוטליב הזכיר סכומים או סדרי־גודל של סכומי כסף אותם העביר לגבאי. כמו כן לא זכור לי שהציג לי פתק עם רישום סכומי־הכסף. בזמן שגוטליב סיפר לי את הסיפור הנ"ל היו היחסים בתוך הסיעה, בין גוטליב, ביני לבין השר אבו־חצירא תקינים בהחלט. המשבר בסיעה, על רקע פיטורי ישראל ליפל כמנכ"ל, התחיל רק ב־9 ביולי השנה. למען האמת, היו לי ביחס לסיפורו הנ"ל של גוטליב רגשות מעורבים. מצד אחד היכרתי אותו שנים רבות כאדם ישר והגון ודובר־אמת, מאידך היו לי שתי סיבות לפקפק באמיתות הסיפור.

* עדותו של גלאס נגבתה ב־26 בספטמבר 1980.

עד־המדינה גוטליב
לאן הלך הכסף?

נושא־לכתב־אישום אבו־חצירא
מה שמע גלאס?

עוד בראשית כהונתו של שר־הדתות נפגשנו, יחד עם יצחק פישלר, פעיל מרכזי בסיעה, ודנו על דרכי המימון של סיעת ליכוד־תמורה. באותה שיחה הרגשתי חזור והדגש, שיש להישמר מכל מישמר מפני ניצול מישרד־הדתות לצרכים סיעתיים. גם אהרון אבו־חצירא וגם פישלר הסכימו בהחלט, שיש לנהוג כך ויש לבסס את מימון הסיעה על תרומות מחו"ל. באופן מעשי לא היתה מעולם כל קופה לסיעה בתקופתו של אהרון אבו־חצירא, ולכן נראה סיפורו של גוטליב על העברת הכספים לסיעה כמוזר.

עד כאן עדותו של גלאס.

הטענה הראשונה של ההגנה היא שעדותו של גלאס, כעדותו של הרמן פרוכטר, היא עדות על דברים ששמע נותן העדות מפיו של גוטליב. עדותם של גלאס ופרוכטר היא לכן עדות־שמיעה שאינה קבילה כלל מבחינה מישפטית. גוטליב אינו טוען שמסר כספים לשר, אלא שמסר כספים לגבאי — בידיעת השר. הוא אינו זוכר סכומים או מועדים, וציין כספקי־כספים שלושה מוסדות בילבד: ישיבת ספינקא (עדות פרוכטר), ישיבת ויז'ניץ (עדות דסקל) ומורשת יהדות תימן (עדות הרב קורח). שני עדים, דסקל וקורח, מכחישים את דברי גוטליב. רק פרוכטר מאשר כי שילם לגוטליב וכי גוטליב אמר לו שהכספים מיועדים לסיעת ליכוד־תמורה. מכאן שגם עד זה לא מוסיף למהימנותו של גוטליב.

עזרה הדדית ומורשת היהדות

ל דעת אנשיו של אבו־חצירא, עדויות גוטליב סותרות זו את זו. בהודעות הראשונות למישטרה אמר כי הכספים שולמו לו במזומן. רק בהודעה מס' 6, אחרי שנתפסו חשבונות־בנקים אצל הרב קורח, נזכר גוטליב שפתח חשבון־בנק על שמו האישי, בשם קורח לעזרה הדדית, וכי קיבל ממורשת יהדות תימן המחאות על שמו והכניסם לחשבונו האישי והוציא משם כספים למטרות נעלמות. כאשר לחצה המישטרה לדעת מדוע לא הזכיר בעדויותיו הראשונות את חשבון־הבנק וההמחאות, השיב כי "שכח מפרשה זו." דוגמה זו מראה — שוב לדברי אנשיו של אבו־חצירא — כי מדובר בעד־מדינה שרצה להסתיר, ושלא גילה למישטרה את האמת כולה. אגב, קורח טען כי נתן לגוטליב 50 אלף לירות למטרות־צדקה, כדי שיחלקם לפי רצונו, וכי מעולם לא שמע מגוטליב כי הכסף נועד לו או לסיעה.

גוטליב טען כי קיבל מישיבת ספינקא, באמצעות פרוכטר, 600 דולרים, כדי שיעבירם ליועץ־השר גבאי. סיפור זה הועלה על־ידי גוטליב רק בהודעתו השישית. 100 דולר תרם לסיעה ואילו 500 דולר הפקיד אצל הרב קורח. מדוע הפקיד אצל הרב קורח תחת להעבירם לגבאי.

עדותו של גלאס מזרה ביותר בעיני ההגנה. אם האמין לגוטליב, היה עליו, כיושב־ראש ועדת־חוקה־חוק־ומישפט של הכנסת לדווח מייד למישטרה, או לפחות לראשי המפלגה. אם לא האמין לגוטליב, מדוע לא סיפר על כך לשר?

ופרט נוסף: שלוש המוסדות שנתנו את הכספים שייכים לאגודת־ישראל. היתכן שהשר יסתכן בהסכמים כאלה עם מוסדות של מפלגה יריבה? ואם אכן היה השר מעורב עם גוטליב בעניין הכספים, האם היה מפטר את ליפל שעה שגוטליב ביקשו כמה פעמים שלא לפטרו?

יש לזכור כי גוטליב היה אישיות רבת השפעה בבני־ברק ולדבריו היה מישקל רב בעיני השר.

אולם העיקר הוא, לדעת ההגנה, שגוטליב השתמש בכספים אלה למימון גרעונות הבחירות שלו. רק משנלחץ אל הקיר, בחקירה של זיגל, המציא את הגירסה בדבר העברת הכספים לעזור השר, למימון הסיעה.

המשך מעמוד 31)

טים, משה ניסים, על דוכן הכנסת
די להצדיק את האיסור, נראה
ומלל מאוד.

הוא טען כי הכנס מסכן את
יטחון־המדינה. שיזמיו מבקשים
הליך את אש"ף על ערביי יש־
אל, ושהתלכדו בו כל היסודות
קיצוניים ברחוב הערבי.

אחד מחברי־הכנסת שיסע אותו
דרי כל כמה מישפטים בקריאת־
ינים קצובה: „היכן ההוכחות?
יכן המיסמכים? היכן הציטו־
ים?"

ניסים חייך חיוך נבוך. לא היתה
ידו אף מובאה אחת לאישור
אשמותיו.

לא היה זה מיקרה. כי טענותיו
יו מגוחכות על פניהן. בין ה־
ואר:

● אין גוף בישראל המעוניין
חות מרק"ח במסירת הייצוג
של ערביי ישראל בידי אש"ף. כי
קומוניסטים אין ייצוג כלשהו ב־
מרת אש"ף, שבה שולטים יסו־
ות ימניים, הממונגים בידי
עודיה. רק"ח, המתיימרת לייצג
עצמה את ערביי ישראל, בוודאי
א תמסור זכות זו בידי איש.

● היסודות הקיצוניים במיגזר
ערבי, כגון „בני הכפר" ו„התנועה
מתקדמת", החליטו להחרים את
כנס. אף שרק"ח הזמינה אותם
הלכה, היא עשתה את הכל כדי
מנוע את השתתפותם. הסיבה:
בוצות אלה לוחמות בשצף־קצף
מעמד השליט של רק"ח ברחוב
ערבי, ומבקשים לשבור אותו.

חלק שר מה? בהיעדר הו־
חות אמיתיות, התבצרו ניסים ו־
וולחיו אחרי מישחק־מילים פיל־
ולי. באחד המיסמכים, ששימשו
הכנת הוועידה, נאמר כי הערבים
ישראל הם „חלק מן העם הפלס־
יני". במקום אחר נאמר כי אש"ף
וא הנציגות של העם הפלסטיני.
ל־ידי חיבור מלאכותי של שני
סוקים רחוקים אלה ביחד נטען
אילו ביקשו היוזמים לקבוע כי
ש"ף מייצג גם את ערביי־ישראל.

הדבר היה רחוק מכוונת היוזמים, ובהחלטות שאמורות היו להתקבל בכנס נעלם הניסוח הבלתי־יזיר. אך די היה בו כדי לספק את ה־תמושת היחידה לאוסרי־הכנס.

ההחלטות־שלא־התקבלו, שהוכנו עבור הכנס־שלא־התקיים, השמיטו כל איזכור לציונות. נקבע בהן בפירוש כי הכנס תומך בהקמת מדינה פלסטינית „לצד ישראל", בגדה המערבית וברצועת־עזה. ה־יוזמים גם הבטיחו לאורחיהם ה־יהודיים להדגיש בכנס בפירוש כי אין אש"ף מייצג אלא את הפלס־טינים שמחוץ למדינת־ישראל. ו־אילו אזרחי־ישראל הערביים מיי־צגים על־ידי חברי־הכנסת שלהם — כשהכוונה של רק"ח היא בעי־קר לעצמה.

עד לאיסור, היססו רבים במחנה־השלום הישראלי אם לתת את ידם ליוזמת הכינוס או לא, בעיקר על רקע יחסיהם עם רק"ח. היסוס זה סולק על־ידי האיסור. השבוע קמה ועדה ציבורית יהודית־ערבית רחבה, כדי להיאבק לביטול ה־איסור.

הכנסת
חיילים משוחררים
ושחרור הרעיון

סגן־מזכיר הכנסת הגה רעיון להצעת חוק וח"כ אסף יגורי חטף אותו ממנו

חיים קומר, נמוך הקומה ובעל הזקנקן הוא דמות ידועה בכנסת. במסגרת תפקידו כסגן־קצין־הכנסת, קומר הוא אחד האנשים בעלי־ההשפעה במינהל־הבית. קומר הוא האחראי, בין היתר, על מתן אישורי־הכניסה למישכן ותפקיד זה מביא את חברי־הכנסת, הרוצים להביא לבניין אורחים, לשחר לפיתחו.

משך שנים הפך קומר לידיד אישי של חברי־כנסת רבים ולחלק בלתי נפרד מהמיזנון. אולם קומר לא הסתפק בעבודתו וביחסי הידי־דות עם נבחרי־העם. בשנים האח־רונות העלה קומר רעיון, פיתח אותו, ניסחו וניסה להביא חברי־כנסת להעלות אותו על סדר־יומו של הבית.

קומר חולם להקים תנועה עצומה של חיילים משוחררים. אחרי מחקר מעמיק הוא הגיע למסקנה שמי ששרת בצה"ל מופלה לרעה לעומת אלה שלא שרתו או שהשתמטו. קומר הכין תזכיר מפורט המרצה בבירור את טענותיו וצירף אליו גם נוסח מוכן של הצעת־חוק, אותו הכינו עבורו ידידים עורכי־דין. את התזכיר עם הצעת־החוק, המשתר־עים על פני 11 דפי פוליו מוד־פסים, הוא נתן לכמה חברי־כנסת, מכל הסיעות, מאלה המקובלים כ־חברי־כנסת רציניים, כדי שיגישו אותו, כהצעת חוק שלהם.

חברי הכנסת עדי אמוראי וגד יעקובי מהמערך, אמנון לין מלעם ודויד גלס מהמפד"ל „נדלקו" ל־רעיון של קומר ותכננו הגישה משותפת של הצעת חוק. אך בעוד אלה מכינים את הצעת החוק, ניגש אל קומר ח"כ אסף יגורי ושאל אותו לפרטים על ההצעה. התזכיר של קומר הגיע ליגורי בעקיפין, דרך אחד מחברי־הכנסת להם ניסה קומר למכור את הרעיון שלו. קומר שמח על כך שחבר־כנסת נוסף יצטרף להצעת החוק המשותפת והפנה את יגורי אל אמוראי ו־חבריו.

יגורי המקורי. אולם הפתע־תו של קומר היתה שלמה כשיגורי מיהר והגיש את הצעת החוק שלו לבד, עוד לפני שקבוצת חברי־הכנסת הספיקה לעשות כן. הפתעת חברי־הכנסת, שכימעט כולם מכי־רים את „שיגעון החיילים־המשוח־ררים של קומר," היתה גדולה כשבטלוויזיה ובעתונים הופיעה הצעת החוק כרעיון ויוזמה של יגורי, מבלי שקומר הוזכר כלל. בדיקה גילתה שיגורי הוציא הודעה לעיתונות ששכחה משום־מה להזכיר את קומר. הממשלה ביקשה משר־הרווחה, ישראל כץ, לענות ליגורי. ההצעה הועברה לוועדה ויש להניח שתיקבר שם.

מה ביקש קומר עבור החיילים המשוחררים בהצעה שלו? לדבריו משוחררי שירות חובה בצה"ל „נמצאים במצב נחות בתום השרות, בכל תחומי החיים, לעומת אזרחים שלא שרתו בצה"ל או בשרות־לאומי אחר ללא שכר." לדעת קומר: „יש להכיר בשרות חובה סדיר ובשרות־לאומי ללא שכר כוותק בעבודה, כמקדם במוסדות השכלה והכשרה מקצועית, כמקדם לצרכי שיכון, הקלות במיסוי וב־בקשות למוסדות־ציבור והמדינה."

קומר טוען נגד המצב הקיים לפיו נתקלים משוחררי צה"ל, בבואם לבקש עבודה, באזרחים שהקדימו לתפוס את מקומות העבודה משום שלא שרתו בצבא. גם אחרי שהת־קבלו לעבודה הם נחותים לגבי אלה שלא שרתו בצה"ל משום שהוותק של אלה שלא שרתו גדול יותר וכן סיכוייהם להיות מפוטרים קטנים יותר, משום שברוב מקו־מות העבודה שולט הכלל המקובל „ראשון נכנס אחרון יוצא".

נחיתות אחרת של המשרתים בצה"ל היא בכל הנוגע ללימודים. הלא־משרתים באים לספסל הלי־מודים הגבוהים הישר מבית־הספר התיכון ועל כן סיכוייהם לגבור על משוחררי צה"ל בבחינות־הכ־ניסה גדולים יותר. גם אחרי ש־התקבלו משוחררי צה"ל ללימודים, קשה להם יותר מאשר לפטורי־הצבא. בחופשותיהם הם נקראים לשרות־המילואים בעוד פטורי־ה־צבא יכולים לעבוד.

קומר התכוון להציע לתקן עיוו־תים אלה וכן עיוותים בנושאי ה־שיכון, המיסוי וזכיונות ממשלתיים שונים בעזרת הצעת־חוק. עתה, בגלל תאונת הפיסרסום של יגורי, הוא יצטרך להמתין עוד שבועות מיספר עד שחברי־הכנסת המקו־ריים יגישו את ההצעות שלו לכנסת ויזכו להתייחסות רצינית יותר.

ייזם קומר
גניבת דעתן

חיל־אוויר
טיול ליליי

נסיעה קצרה על מיגזה גרמה לפגיעה כמעט

שעות השמירה התארכו, דבר לא קרה בבסיס חיל־האוויר בשעת לילה מאוחרת זו, וטר"ש עופר רביבו, שהיה הזקיף במישמרת, השתעמם מאוד. עופר התגייס ל־צה"ל רק לפני שלושה חודשים, ובאותו ליל אוקטובר רבץ עליו השיעמום כשמיכה עבה. כאשר עברו עיניו בפעם המאה על ה־מישטח שלפניו, החליט לעלות על המלגזה מסוג קלארק שעמדה שם ולצאת לנסיעה קצרה.

לעופר לא היה אמנם רישיון נהיגה לקלארק, אולם בשעה שלוש אחר חצות לא ציפה לשוטר־תנועה שייעצור אותו. אלא שלפתע הרגיש שהוא נתקע במשהו כבד ומתכתי. הקלארק שעליו ישב פגע במטוס שעמד במסלול, וגרם לו נזק.

עופר כבר לא היה משועמם, הוא נכנס לפאניקה ולא ידע מה לעשות. הצבא היה עדיין חדש ומפחיד עבורו, והמישפט הצבאי הצפוי לו גרם לו לבילבול. המעשה הראשון שעליו חשב היה לירות שתי יריות באוויר ולספר כי מי־שהו זר נכנס לבסיס ונהג ברכב שפגע במטוס, וכי הוא ירה את היריות באוויר כדי להפחיד את האלמוני.

זה היה הסיפור הראשון שסיפר עופר לחוקריו במישטרה הצבאית. אבל אחרי זמן קצר שינה את גירסתו וסיפר את האמת. טחנות־הצדק בצה"ל זריזות מאוד. וה־שבוע עמד החייל הצעיר למישפט צבאי; הוא נאשם בעבירות חמו־רות: נסיעת מישמרת, נהיגה ללא רישיון, אי־שמירתו של רכוש צבאי — המטוס, שהוא גרם לו נזק בסך של חמשת אלפים שקל בערך.

שיגיון ריגעי. הוא נאשם גם על גירסת הכזב שמסר ועל ה־יריות שיירה באוויר ללא צורך. האשמות החמורות גרמו לבני מישפחתו של הצעיר להשיג לו סניגור אזרחי, שייצגו בבית־הדין הצבאי. עורך־הדין דרור מקרין הודה בשם הצעיר בעבירות המיוחסות לו, מלבד שיבוש הליכי מישפט. ואכן בית־המישפט שינה את האישום לעבירה הקלה יותר של פגיעה ב־מישמעת. הסניגור הביא לפני בית־המישפט את כל התעודות בית־הספר להן זכה עופר בימי חייו הקצרים, וביקש כי בית־המישפט לא יסכל

קונגרס האבטיחים

המאטירה הזאת הופצה השבוע על־ידי אזרח ערבי בכנס־המחאה שנערך ביום השבת האחרון בתל־אביב, ואשר נועד למחות על איסור „ועידת החמונים הערביים" בנצרת:

4.12.80

לכבוד:
שר־הביטחון, מר מנחם בגין
הנידון: קונגרס ערבי בנצרת
אדוני השר,

אנוכי אזרח מדינת־ישראל, תושב דלית־אל־כרמל, בן למישפחה בעלת שורשים במסורת החקלאית ועבודת האדמה. בשנים האח־רונות זנחנו את העבודה החקלאית, ופנינו לתעשייה. אך בגלל המצב הכלכלי והאינפלציה הדוהרת, אנו חוזרים לעבודת־האדמה ולעיסוק בחקלאות.

מתוך שיקולים מיקצועיים וריווחיים גרידא, אנו מתכוננים לפתח את ענף האבטיחים, שלדעתנו הוא ענף טעון טיפוח ופיתוח, לפי הטכנולוגיה המודרנית. אסור להמשיך בגידול האבטיחים לפי השיטות הפרימיטיביות הקיימות.

מאחר שזו משמיה לאומית ורבת־היקף, אנו מתכוננים לשתף בה גורמים ערביים מכל רחבי הקשת החקלאית, ולשם כך אנו מתכוננים לערוך קונגרס ערבי בנצרת לדיון בנושא „פיתוח ענף האבטיחים בסקטור הערבי," בתחילת החודש הבא, שיוזמנו אליו כל הנוגעים בדבר והמעוניינים בשיתוף־פעולה ודו־קיום בין האבטיחים וענפים אחרים.

אולם מאחר שכבודך אוסר כינוסים וקונגרסים ערביים, על־פי התקנות לשעת־חירום המנדטוריות, אנו פונים לכבודך ומבקשים מראש אישור לערוך את הקונגרס הנ"ל כדי שלא להסתבך עם החוק, כי במהלך ההכנות והאסיפות ובקונגרס עצמו עלולים להאמר דברים שיתפרשו כמסוכנים לביטחון המדינה ולקיום מדינת־ישראל. ולכן אנו מבהירים את העניינים מראש כדי שכבודך לא תטען כי הילכנו שולל אותך ואת מערכת־הביטחון, והרי ההבהרות שלנו: —

● מאחר שעיסוקנו באבטיחים, כמובן הסמל של הקונגרס יהיה חצי־אבטיח בצבעים. אולם המסוכן כאן הוא שציבעי האבטיח הם כציבעי הדגל הפלסטיני: ירוק, אדום, לבן ושחור (הגרעינים). הדבר עלול להתפרש אצל גורמי־הביטחון כאילו האוכלוסייה הערבית הרימה את דגל אש"ף במסווה של אבטיח, מה שמנוגד לחוק־תמיר ולעמדות הממשלה וצווי־החירום.

● מאחר שהאבטיחים גדלים באדמה, אין זה מן הנמנע שגורמים מסויימים בקונגרס ידרשו להפסיק את מדיניות הפקעת־האדמות, ויתבעו החזרת אדמות שהופקעו, דבר שעלול להתפרש אצל אותם גורמי־ביטחון כאילו חזרה על אחד הסעיפים העיקריים במיסמך ה־6 ביוני, שנאסר על־ידי כבודך*.

● מתוך מגמה לפתח את הענף ולהפוך אותו לענף־ייצוא ריווחי, יציע הקונגרס תוכנית־שלום עם מדינות־ערב, מפני שהשוק הערבי הוא השוק העיקרי והריווחי ביותר לענף־האבטיחים. אנו סבורים כי נציגי האוכלוסייה הערבית יציעו תוכנת־שלום, המבו־ססת על הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת־ישראל — ודאי לא נוכל למנוע הגשת הצעה כזו, שכן לפי דעתנו המיקצועית גרידא לא ייתכן פיתוח הענף ללא שלום צודק באיזורנו. אנו חוששים כי עמדה זו תתפרש כסיכון לעצם קיום מדינת־ישראל, שכן גם כאן גורמי־הביטחון עלולים להחזיר אותנו למיסמך ה־6 ביוני.

● מאחר שזהו קונגרס ארצי דמוקרטי, לא נוכל למנוע מנאשי רק"ח להשתתף בו. גם אין לנו שליטה על גורמים פלסטיניים מחוץ לגבול, שיביעו הזדהות עם הקונגרס. זה עלול כמובן, להתפרש כתרגיל־בחירות של הקומוניסטים מחד וכנתמך על־ידי גורמים עויינים מאידך.

אנו יכולים להבטיח לכבודו כי עיסוקנו בקונגרס הוא רק בנושא האבטיחים, וההבהרות שהעליתי הם רק כדי להבהיר את כוונתנו ומטרתנו העיסקיות.

הנושא נעשה אקטואלי וריווחי במייוחד אחרי הבשורה של שר־המיסחר־והתיירות, מר גידעון פת, שאפשר תוך חצי שעה להגיע לגשרים הפתוחים. אנו מברכים על קידמה זו באמצעי־התחבורה, שכן עד היום לקח לנו שלוש שעות להגיע מנצרת לגשר אלנבי.

לסיום, אדוני ראש־הממשלה, שר־הביטחון, אנו מבקשים מכבו' אישור לערוך את הקונגרס ולשכנע את השרים שזהו צעד לאומי ממדרגה ראשונה, ושבל יושפעו מעמדת מערכת־הביטחון אלא מעמדת שר־התמ"ת ושר־חקלאות, שהם מופקדים על פיתוח ענפי־החקלאות בארץ.

בכבוד רב,
סלמאן נאטור
בשם הוועד המכין של הקונגרס
לפיתוח ענף האבטיחים בסקטור הערבי

העתקים: שר־התחקלאות, מר אריק שרון,
שר־התמ"ת, מר גידעון פת,
שר־המישפטים, מר משה נסים.

* המיסמך שנשמש בסיס להכנות לכנס נצרת.

את הקריירה הצבאית הצפוייה ל־שולחו בעונש כבד מדי.

השופט, סא"ל עודד מודריק, קיבל את גירסת הסניגור כי היה כאן שיגיון ריגעי, ולא מעשה עבירה לשמו, וגזר על עופר חדד־שיים וחצי מאסר בגלל הטיול הלילי האומלל.

כנופיית הברם

הפיצוץ שהצליח

המיטען אמנם לא התפוצץ, אך הפרקליט, שהכין את התיק נגד כנופיית־הכרם, נבהל

„אני מפחד שתמונתי תפורסם בעיתונים. אני לא רוצה שיזהו אותי. מספיק היה לי שפירסמו את הכתובת שלי. זה רק יכול להזיק לי.״

סגן פרקליט מחוז תל־אביב, עורך־הדין אמנון רודה, היה מפו־חד אחרי שמיטען־נפץ ממולכד נתגלה כשהוא מוצמד לדלת ביתו בגבעתיים. הרושם העז שהותיר בו גילוי המיטען התבטא היטב ב־

הדית של רודה
פחד

דבריו. הוא חושש לחייו. מניחי המיטען השיגו את מטרתם.

מישקלו של המיטען היה 25 גרם בילבד. אליו היה מוצמד פתיל־השהייה, שמניחיו היציתוהו בקצהו, אולם הוא כבה עקב תקלה, ולכן לא התפוצץ. סימני הבעירה עדיין ניכרים על ריצפת חדר המדרגות, סמוך מאוד לדלת הדירה של רודה.

בגלל מישקלו הקטן של המיטען, מניחים חוקרי המישטרה, כי הוא נועד לצורכי הפחדה בילבד. נראה כי למרות שהמיטען לא התפוצץ, הוא מילא היטב את יעודו זה. חבריו לעבודה של רודה, פרקליטי מחוז תל־אביב, נדהמו לראות את השינוי הרב שחל בו מאז ה־מיקרה. כל מי שמשוחח עימו מב־חין מייד שהוא עדיין שרוי בהלם.

בשבועות האחרונים היה רודה אחד מכוכבי מישפט חבורת־הכרם. הוא היה האיש שהכין את תיקי מישפט

בין הפטיש

ובית־המישפט

בית־המישפט ציווה להרוס, אך אם יהרוס הוא צפוי לתביעה פלילית

„כבוד בית־המישפט,״ טען עורך־הדין האדמוני אריה רפאל, „אם תצוו להרוס את חדר־המעלית, צפוי מרשי לתביעה פלילית על השגת־גבול ועל גרימת נזק לרכוש ב־זדון, ואם לא ימלא את גזר־דינכם, יעמוד בפני אימים של תביעה על ביזיון בית־מישפט, אשר עונשה בצידה. אנא אימרו לי מה לעשות כדי שלא ליפול בין הפטיש וה־סדן״.

מה שהתחיל בעירעור רגיל על החלטה של בית־המישפט העירוני בראשון־לציון, הפך דיון מעניין וחדשני בפני בית־המישפט המחוזי בתל־אביב.

חברת נאות לרוס בנתה בניין בראשון־לציון ברחוב נורדאוי. כחלק מהרכוש המשותף בנו הקבלנים חדר־מעליות ומדרגות לקומת־הגג. שני אלה היוו חריגה מאישור הבנייה, שניתן לחברה על־ידי ה־וועדה.

חלקים חורגים. כל הדירות בבניין נמכרו מיד עם התחלת הבנייה. כאשר הוגשה התביעה על חריגת הבנייה לבית־המשפט ה־עירוני בראשון־לציון, כבר היו כל הדירות תפוסות בידי הדיירים, ולכן טען עורך־הדין רפאל כי לקבלן אין זכות בעלות או חזקה בבניין, ואפילו אינו זכאי יותר להיכנס לבניין וודאי שלא לעשות בו שינויים או להרוס בניגוד להס־כמת הדיירים־הבעלים. בית־המיש־פט קיבל את הטיעון, וגזר על החברה 500 שקלים קנס, ולא ציווה על הריסה.

הוועדה המקומית הגישה עירעור על החלטה זו לבית־המישפט המ־חוזי, כיוון שהתקדים עלול לפגוע בתכנון העיר. ואמנם, בית־המישפט המחוזי, ששמע את טענותיו של רפאל, הבין את העוול העלול להיגרם למרשו, אך החליט בכל־זאת לצוות להרוס את החלקים החורגים.

התוצאה קשה לקבלן, כיוון שאם לא יהרוס לפי צו בית־המישפט, הוא צפוי למישפט על ביזיון בית־מישפט. ואילו אם ינסה למלא אחר הצו, ברור כי דיירי־הבית לא יתנו לו אפילו להתקדם למקום.

כדי להשיג ארכה נוספת, יבקש עורך־הדין לערער בבית־המישפט העליון ולהשיג החלטה עקרונית בנושא.

מבובר עד גורדון

ב חדר־כיתה קטן יושבים עשרים סטודנטים וסטודנטיות, יהודים וערבים. הד"ר חיים גורדון, מרצה בחוג לחינוך באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע, מספר להם את סיפורו של הסופר המיצרי ה־ידוע נגיב מחפוז.

● השיב הראשון: אני מחפש את זבלאווי: „הגעתי למסקנה שעלי לחפש את זבלאווי, מכיוון שכאבים תכפו עלי והרופ־אים לא הצליחו לעזור. נזכרתי שכאשר הייתי ילד אמר לי אבי, שבמיקרה כזה יוכל השייך זבלאווי לעזור לי. הלכתי לחפש חבר של אבי, שלמד עימו. מצאתי אותו בגארדן־סיטי, רובע היוקרה של קאהיר.

„מזכירה צעירה ונאה הכניסה אותי למישרדו של עורך־דין. כ־נראה שחשב שבאתי כלקוח, שכן כאשר אמרתי לו לשם מה באתי, חדל להתעניין בי. הוא הרים מ־שולחנו צרור ניירות והחל לעיין בו, ואמר שהוא מקווה שאמצא את זבלאווי.

„הלכתי לחפש בשכונה שבה הת־גורר פעם שייך זבלאווי. שאלתי אדם שראיתי שם, היכן הוא ואמר שכבר אינו בשכונה ההיא. שאלתי אם האיש חי, והאדם השיב לי ואמר, שאנשים קדושים כמוהו חיים זמן רב, וביקש שאפסיק להטרידו, שכן הקונים ממתינים בחור. הלכתי לשייך של השכונה, שהיה במישרדו. הוא שירטט לי את מפת השכונה, ויעץ לי לעבור בית אחר בית ולחפש בשיטתיות, שכן יתכן שזבלאווי מסתתר, אחרי שהאשימו אותו כי הוא מרפא אנשים ללא רישיון.

אחר־כך סיפר לי מישהו, שיש סוחר עשיר הנוהג לשבת במסבאה שבקצה השכונה, ולעתים מצטרף אליו שייך זבלאווי. הלכתי לשם, וראיתי איש זקן ליד שולחן ועליו שני בקבוקים ריקים. שאלתי היכן זבלאווי, אך הוא לא הסכים להשיב לפני שאהיה שיכור כמוהו. לשם כך היה עלי לשתות ארבע כוסות יין.

„אחרי הכוס הרביעית נרדמתי וראשי על השולחן. התעוררתי מ־שום שחשתי שראשי רטוב. שאלתי את האיש הזקן, חג' אמין, כיצד נרטב ראשי. הוא אמר לי שהיה כאן חברו, שאהב אותי, והרטיב את ראשי כיוון שרצה להעירני ולדבר עימי. חברו הלך כבר.

„זה היה שייך זבלאווי.

„ישבתי עם חג' אמין במסבאה גם למחרת, וגם ביום שלאחר מכן, אך זבלאווי לא הופיע. אחר־כך שמעתי שחג' אמין נסע אל מחוץ לעיר, ואל מחוץ לארץ. כן, אני מוכרח למצוא את שייך זבלאווי.״

● השיב השני: היהודי מחפש את הערבי. כשמסתיים הסיפור, מתחלקים התלמידים לזוג־גות. תפקידו של היהודי לעורר את חברו הערבי בשאלות, ולנסות לברר מה עורר הסיפור בליבו של הערבי. על היהודי להיזהר שלא לכפות את דיעותיו שלו על הערבי.

מיסבת אומר לדרור, ששום דבר שהינו מעבר למציאות אינו יכול לפתור את הבעיות. עליו להתמודד עם המציאות בכוחות עצמו. הוא מבקר את האמונה בשייכים וב־דארווישים למיניהם, הקיימת ב־חברה הערבית. פטמה אומרת ל־נעמי, שאינה יודעת אם היתה היא הולכת לחפש את זבלאווי, לו היה אביה מספר לה בילדותה על איש כמוהו. עפיפה אומרת לאפי, ש־הסיפור הזכיר לה את סבא שלה, שהאמינה בו כפי שהאמין גיבור סיפורו של מחפוז בזבלאווי.

80 יהודים וערבים — שתי קבו־צות של סטודנטים, ושתי קבוצות של מורים, שאחת מהן כוללת מורים מרצועת־עזה — הם שפני־הניסיון של השלום. המדען הערוך את הניסוי הוא הד"ר חיים גורדון, מרצה בחוג לחינוך באוניברסיטת בן־גוריון, המנסה ליישם את תורת ה„דו־שיח״ של הפילוסוף מרטין בובר. עיקר המימון מגיע מקרן אוניברסיטאית גרמנית. אוניבר־סיטת הנגב שותפה ב־15%. הניסוי החל בשנת הלימודים הקודמת, והתרחב השנה.

הד"ר גורדון טוען, שהשלום אינו יכול להישאר במיסגרת של חתימה פוליטית על הסכם כלשהו. שלום הוא מציאות קיומית, מצב שבו בני שני העמים — כפרטים — יכולים לחיות אלה־עם־אלה מתוך הבנה, ללא דיעות קדומות. כדי לסלק את הדיעות הקדומות ולהשיג את ההבנה, הוא משתמש בתורתו של בובר. לשם כך הרכיב את „קבוצת־הלימוד הבובריאניות״, כפי שהוא מכנה אותן. במיסגרות אלה נפגשים יהודים וערבים, ו־חייבים לדבר זה עם זה. הדו־שיח הדיאלוג, הם לומדים את החומר התיאורטי. האוכלוסייה המשתתפת בקורס נבחרת וממויינת היטב: אנשים שיכולים להקשים לדברים קשים, ולומר דברים קשים זה לזה, והדברים הם לא קלים. בשנה שעברה נשרו עשרה סטודנטים מתוך 44 שהתחילו את הקורס.״

מי שמלכתחילה אינו מוכן לדו־שיח, במילא אינו מגיע אל הד"ר גורדון, כאלה הם, למשל, הסטודנ־טים השייכים לתנועת התחייה. אך על הדוקטור נמתחת ביקורת גם מ־שמאל. אומרים שהוא נאיבי, מסיח את הדעת מן הבעיות הפוליטיות.

לדבריו גורדון אין בכך אמת: המתמיד מוליד הבנה טובה יותר. ההבנה מוליכה להכרה. ההכרה מוליכה להשלמה.

לא דינמיקה קבוצתית

ה וא מתנגד בפני הטענה שהוא עוסק, בעצם, במין דינמיקה קבוצתית. „אני לוקח תורה פילו־סופית, ומנסה לבדוק באיזו מידה היא ניתנת ליישום מעשי,״ הוא מסביר. „אני יוצר קבוצות, אשר לא ככל הקבוצות האחרות, אינן נוצרות מתוך פחד, אלא מתוך הנעה חיובית. בקבוצות האלה יש מרצה ומנחה.

„אני אומר לאנשים מה צריך לעשות, ולא מנסה ליצור אשלייה שהקבוצה שולטת בעצמה. הסטו־דנטים מקבלים הסבר מלא על התהליך, ומילבד הסדנה שבה נערך „בשנה שעברה השתתף בקורס יו"ר ועד הסטודנטים הערבים. השתתפו סטודנטים השייכים לליכוד. דובר הרבה על בעיות פוליטיות גם ב־מיסגרת השיעורים עצמם. היו בין הערבים שהאשימו אותי, שאני מנסה להפוך ערבים לציונים. מהצד היהודי הגיעו האשמות שאני רוצה להביא יהודים לקו יוני קיצוני. שני הדברים אינם נכונים. אני לא מתחמק מהפוליטיקה, אך הפולי־טיקה אינה העיקר כאן, אלא הדו־שיח האנושי, הבלתי־אמצעי.״

תנאים קיצוניים

ע ל יחס המימסד האוניברסיטאי לניסיון החדשני שלו אומר הד"ר גורדון: „לקח להם זמן ל־התרגל לעצם מציאותו של הניסיון הזה, לכך שמותר לעסוק גם בדבר כזה במיסגרת מדעי החברה והחי־נוך. אך מצד חלק מהאנשים יש התלהבות רבה.״

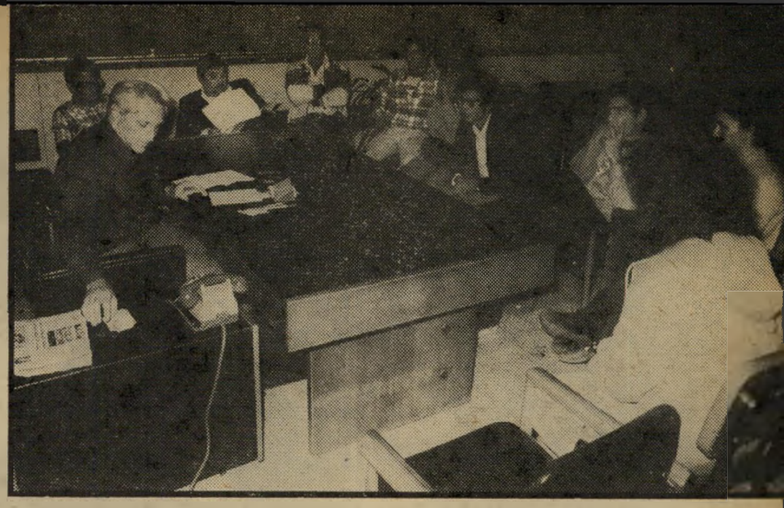
גורדון זהיר מאוד בדבריו על הממונים עליו באוניברסיטה. בר־צונם־הטוב תלוי המשך קיומו של הניסיון שלו.

אוניברסיטת הנגב סערה בשנה שעברה. ועדת־החינוך של הכנסת החליטה על הפרדה גיזעית במעו־נות. סטודנטים ערבים סולקו מן הלימודים בגלל השתתפות בהפג־נות. אומר גורדון: „אני מנסה לנתק את השיעור עצמו מהמציאות שמסביב. אני בכלל לא בטוח שזה יכול להצליח מחוץ למיסגרת. אני יוצר מלכתחילה תנאים קיצוניים, שבתוכם אפשר להבחין טוב יותר בבעייתיות. אך החזון האישי שלי הוא שהבנת הבעיות תוביל למשהו. מדברים הרבה — ובצדק — על השלום. אני מנסה לעשות משהו מעבר למישור הדיבורים, משהו ב־מישור היחסים.״

שפני הנסיון של השלום מתאמנים באוניברסיטת בן־גוריון

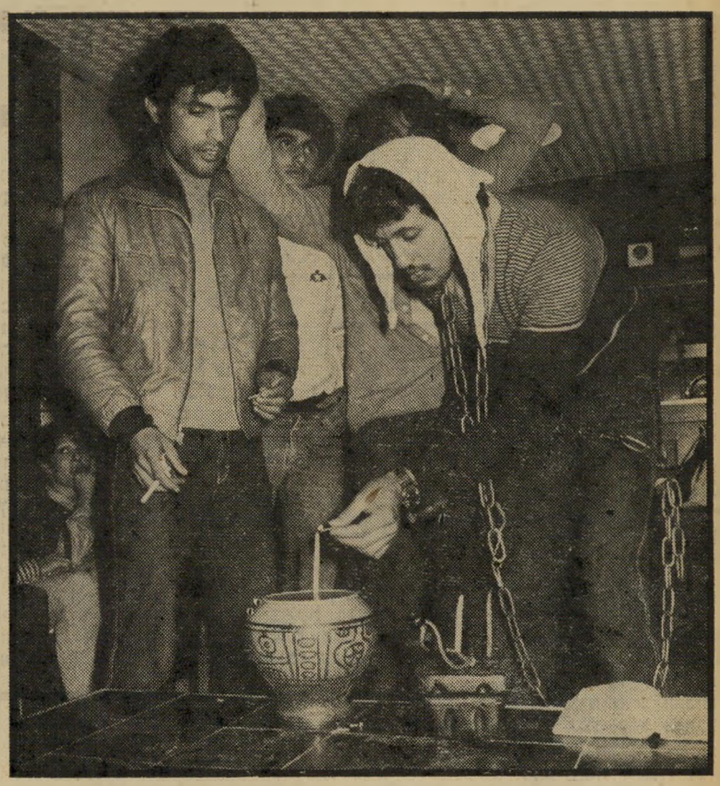
במיבצע נועז חולץ האלוף במילואים

כלא צ

כך זה התחיל

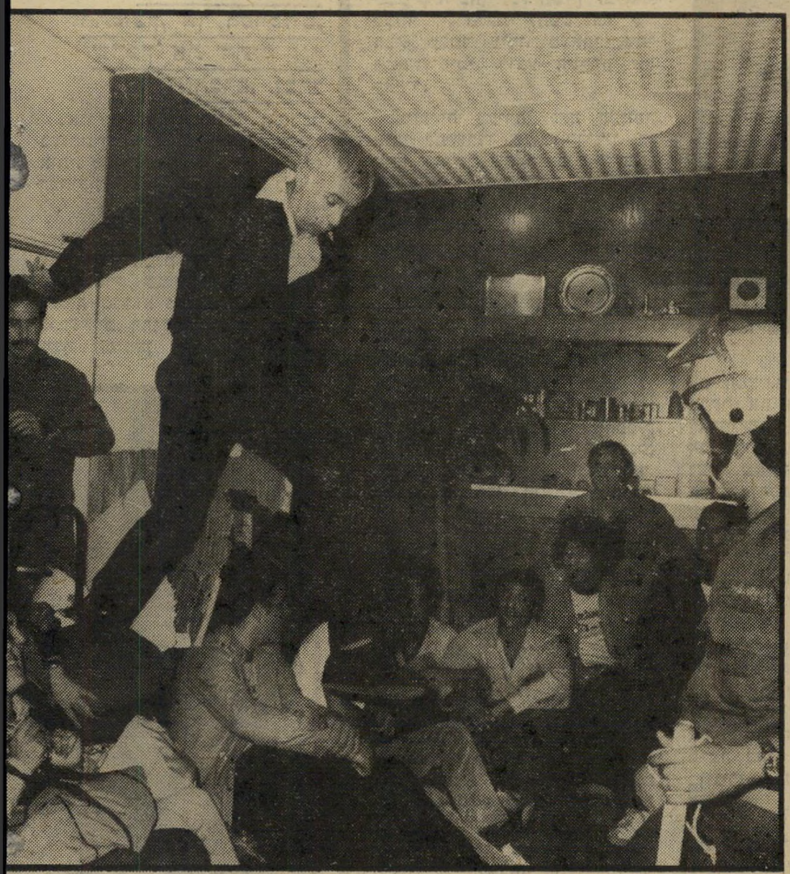
הפגישה ע"ל ראש־העיר עם נציגי השכונות, שצולמה על־ידי הטלוויזיה, משמאלו של צ'יצ' נראים פקידי העיריה: בן יהודה, ויין ואפשטיין ולידם (**בתמונה בצד ימין**) נציגי שכונת־התקווה.

מסיבת־חנוכה

צעירי התקווה מדליקים בלישכת ראש־העיר נר שלישי של חנוכה, אחרי שמיסמרו את הדלת וכבלו עצמם בשרשראות. **בתמונה התחתונה:** צ'יצ' המבוהל, מנסה לשכנע את אחת המפגינות לעזוב.

המפקד המשופף

מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, ניצב משה טיומקין, מזנק אל תוך החדר שבו נערכה ההפגנה. בתמונה אפשר לראות בבירור את

המפגינים יושבים
אדונו צ'יצ', החל לה
באלות. אחרי הפינוי

האווירה היתה נינוחה, כמעט חגיגית. ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ'") להט, לבש בגדים חגיגיים במיוחד ביום הרביעי שעבר. הוא ידע שהטלוויזיה הלימודית עומדת לסקר את פגישתו עם **חברי תנועת** אל"ה (**אזרחים למען השכונה**), וצ'יצ' אוהב להיראות יפה בצילומי טלוויזיה.

אל תוך לישכתו המהודרת של ראש־העיר, בקומה ה־12 של בניין עיריית תל־אביב, נקבצו פקידים בכירים. צ'יצ', שלא תמיד יש לו זמן לנציגי שכונות ופרברים, נטף צופים מול מצלמות הטלוויזיה. כל כוכבי העיריה, יגאל גריפל, ד"ר שמשון שושני, יעקב אפשטיין, ארצי ויין ושני דובריו של צ'יצ', חנן בן־יהודה והעיתונאי־לשעבר רוני רימון, ישבו מסודרים על הכורסאות הנוחות מול שיבעת בני השכונה, בראשותו של העולה החדש, קצין־צה"ל לשעבר ומדריך חבורות־הרחוב, רוני ברנשטיין.

הצעירים הציבו דרישות. הם רצו כסף להקים מועדון, תקציב כדי לטפל בנוער והבטחות לפעילות עירונית אמיתית בשכונה. צ'יצ' הסכים לצרכים, אך לא היה מוכן להתחייב. הוא הציע ועדת־שכונות, ועדת־היגוי ועוד שורה של ועדות. אולם לצעירים נמאס מוועדות. הם הסכימו להקדיש זמן ומאמץ ודרשו רק את התנאים.

בשלב מסויים התעורר באלוף במילואים חשד. הוא התבונן במזוודות הקטנות ש־הצעירים נשאו בידיהם ושאל: „מה זה?" התשובה היתה מוכנה מראש: „יש לנו כאן ניירות." רק כאשר הגישו לו צעירי השכונה פרח עם פתק: „תודה על הכל." הבין צ'יצ' שלועגים לו. הוא חשש מפני ויכוח קולני בפני המצלמות, שאותן הוא כה אוהב, אך מה־שבא אחר כך היה גרוע יותר מכל ויכוח.

אחד ממשתתפי הישיבה יצא רגע

„לשירותים." הוא חזר עם עוד כ־30 צעירים ש
פרצו ללישכה. „לא פחדתי," סיפר צ'יצ' לעיתו
כשנגמר הכל. „הם לא אימו עלי." אבל מי
בחדר ידע לספר שצ'יצ' היה מבוהל. כשהחלו ה

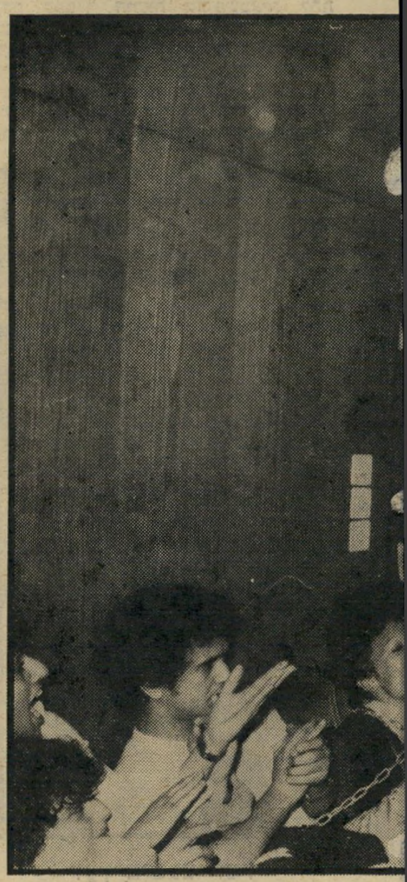
באלם שרשראות

אברהם
כשהיה
הוא את עשתונותיו והשתתף במהומה. חמו (ש

משבי בני־השכונות

צ׳יצ׳

שקט, אולם טיומקין, שרצה למצוא־חן בעיני
יתם, ובעיקבותיו הלכו עשרות פיקודיו החמושים
ל טיומקין, טען שהמישטרה הפעילה כוח סביר.

רים לנעוץ מסמרים בדלת הלישכה, כדי
להקשות על המישטרה להיכנס. ניסה
ארצי ויין, כבד־הגוף, למנוע זאת בעדם.
צ׳יצ׳ לא רצה להגיע לידי עימות ישיר

מרזן עירייה

שוטריו של טיומקין התנהגו כמו גיבורי סרטים, כשזינקו אל תוך הלישכה ממש כמו סטאלונה והאן׳. בתמונה אפשר לראות שלא היה כל צורך בהצגה הטלוויזיונית של האלימות. בעוד שאחד השוטרים בלבוש אזרחי מזנק פנימה כשעל פניו הבעה רצחנית, ישבו המפגינים בשקט ולא התכוונו כלל לפגוע בשוטרים.

עיתונאים, אבל לא לפגוע ולהיפגע. רק מאוחר יותר נפוצה גירסה כאילו העניין כול היה פרי קנוניה בין הצעירים לבין אנשי הטלוויזיה הלימודית, שרצו חומר מסעיר לתוכנית על תנועות־נוער בשכונות, שאותה הם מכינים.

השוטרים השתוללו כחיות. הם היכו את הצעירות והצעירים שלא יכלו להתגונן משום שידיהם היו כבולות. גם אותם שרצו להתפנות מהמקום בשקט, ללא אלימות, לא יכלו. השוטרים לא התירו לאיש לצאת מבלי שיחטוף מכות הגונות. אחד הצעירים, שמשום מה לא מצא־חן בעיני שוטריו של טיומקין, ספג מכות אדירות בראשו ואושפז מאוחר יותר חסר־הכרה בבית־החולים. כשהסתיימה ההשתוללות הודיעו צ׳יצ׳ וטיומקין שהמישטרה השתמשה רק „בכוח סביר״.

אך השערוריה האמיתית היתה רק אחרי שלשוטרים נמאס להכות. הצעירים המוכים והמצועים הובלו למעצר. ראש־העיר, צ׳יצ׳, הורה לשריף המקומי, טיומקין, שהוא ידיד אישי שלו, „לנהוג בהם בכל חומרת הדין,״ כאילו שטיומקין הוא ה־שופט. טיומקין מצידו הבטיח, גם הוא בעזרת עיתונאים־מטעם, שהוא אכן ינהג בכל חומרת הדין.

ואכן, שוטריו של טיומקין הצליחו לשכנע שופט־שלום שהצעירים המפגינים הם פושעים מועדים, והשופט עצר את רובם לשמונה ימים. רק שופט־מחוזי נבון, ש־בפניו עירערו צעירי שכונת־התקוה, חזר לפרופורציות הנכונות ושיחרר אותם בערבות. צ׳יצ׳ כל־כך כעס על כך שצעירי עירו אינם במעצר, עד שהעביר הודעה לעיתונות שתקפה את השופט־המחוזי.

ואם לא די בכך, החל הצמד צ׳יצ׳ טיומקין בפעולת השמצה פרועה נגד המפגינים. צ׳יצ׳ הודיע שהוא מחרים את האירגון למען שכונות. עסקני השכונה המכורים לצ׳יצ׳ הוזעקו ונדרשו להוציא נגד צעירי השכונה הודעות גינוי. טיומקין הגדיל לעשות כש„גילה״ שכמה מהצעירים הם בעלי עבר פלילי ופושעים מועדים.

הפרייצה

שוטר לבוש אזרחי נכנס ראשון לחדר, אחרי שהדלת נפרצה בעזרת גרזנים ו־קורה. השוטר היה צריך להתגבר על הצעירים שחסמו את הדלת בגופם וב־שרשראות־ברזל, אך לא תקפו אותו.

עם בני־השכונה ומנע זאת בעדו בצעקות.

הצעירים ערכו לראש־העיר מסיבת־חנוכה אמיתית. הם הדליקו נר ראשון של חנוכה, שרו שירי חנוכה ושירי שכונות — אלה של שלמה בר — וכבלו עצמם בשרשרות. צ׳יצ׳ ישב קפוא במקומו. אחד הפקידים נקט יוזמה, התקשר בטלפון עם המוכירה שנותרה בחוץ, וביקש מנה להת־קשר ישירות למפקד מישטרת מחוז תל־אביב, ניצב משה טיומקין, ולהזעיק עזרה.

במשך חצי שעה היה צ׳יצ׳ במתח. ה־מישטרה לא הגיבה, והוא לא יכול היה לצאת מהחדר ולברר מה קרה. הדלת היתה נעולה במסמרים. הצעירים, שכבלו עצמם בשרשראות, שכבו לפניה כשמבטיהם מאיימים. אולם אחרי חצי שעה הגיע טיומקין בראש חיל גדול. הוא הביא עימו 40 שוטרים, כ־20 אנשי מישמר־הגבול, ארבע מכוניות כיבוי אש וקורה אחת גדולה, כדי לפרוץ את הדלת.

בעזרת הגרזנים והקורה נפרצה הדלת ההדורה. שוטרים התעופפו אל תוך החדר כשעל פניהם הבעה רצחנית. טיומקין נופף בידיו והיכה בכל מי שניקרה בדרכו. בני־השכונה נדהמו. הם רצו בהפגנה שתמשוך

טיומקין הממנה

כשעינו של הבוס שלנו, ראש עירית תל־אביב, בוחנת את כל מעשיו, הראה טיומקין חריצות ראויה לשבח, והשתתף אישית בפינוי, כשהוא קובע את הסטנדרטים של האלימות.

מו, קצין מישטרה ומי שהיה פעם אליל השכונות
ואמן נבחרת הכדורסל של ישראל, איבד גם
מעיל שחור), מוציא מפגינה בעזרת מכות.

המשטרה טוענת שתת־אלוף ברוך ארבל ניהל חיים מופקרים, קיבל שוחד, ערך מסיבות פרועות וגילה סודות צבאיים

שוטר־צבאי מס' 1 ארבל
„השחירו אותי"

חיילות ושוחד

ה צריף ש? אביגדור, כפי שהוא מכונה בפי המתרחצים בחוף מלון שרתון בתל־אביב, כבר אינו הצריף של אביגדור מזה זמן רב. כיום הוא הצריף של יוסף („שאול בעל־הצלקת") שאול, בעליה של פונדק שאול, אחת המיסעדות המשגשגות בכרם־התימנים בתל־אביב.

צורתו החיצונית של הצריף עלולה להטעות. הוא כאילו מט ליפול, רעפים רבים על גגו שבורים, ובחצר יש מיצבורי־אשפה וחומרי־בנייה. אך מי שזכה להיכנס לתוכו לא יכול היה שלא לשפשף עיניו בתדהמה. המקום מרוהט בפאר רב: מערכת סטריאו־פונית, ריהוט יקר, טפטים, וילונות כבדים ובר גדול של משקאות.

על פי טענות המישטרה נערכו בצריף זה מסיבות סוערות שבהן היו משתתפים, מילבד בעליו של הצריף, חבריו מכרם־התימנים וכמה אנשים המהווים יעדים מודיעיניים של המישטרה, גם מי שהיה השוטר הצבאי מס' 1, קצין־מישטרה צבאית־ראשי־לשעבר, תת־אלוף ברוך ארבל.

במסיבות הסוערות היו משתתפות קטינות, חיילות ונשות־בהמה. המישטרה טוענת, בחומר שהעבירה השבוע ליועץ־המישפטי לממשלה, שעצם עריכת המסיבות מהווה שוחד מיני שסיפקו שאול וחבריו לתת־האלוף. תמורתו, וחמורת הנאות אחרות, וכספים רבים שקיבל ארבל מאנשים שונים, הוא נתן להם שירותים, תוך מעילה בתפקידו.

המסיבה האחרונה בצריף, שבה השתתף ארבל, היתה כבר אחרי שנפתחה החקירה נגדו. לארבל, שידע על החקירה, הודלף מידע כוזב, כאילו החקירה לא העלתה דבר. עד היום לא ברור אם מידע זה הודלף בכוונה על־ידי הגורמים שעסקו בחקירה, או שהוא היה בגדר שמועת־שווא.

ארבל, שמתח החקירה הפך את חייו לסיוט, השתולל משימחה. הוא הזעיק מייד את ידידו הטוב, יוסף שאול, וזה אירגן לו מסיבה מהסוג שהוא ידע שארבל אוהב. אל המקום הובאו ארגזי־משקה, אוכל בכמות שיכולה היתה להשביע את עניי תל־אביב, ומה ששחוב יותר מכל: כמה נשים צעירות, חלקן בגיל טרום־צבא. הכוכב הראשי של המסיבה היה ארבל. כשעייפו החוגגים על הירשה הם עלו על סירה השייכת לשאול, והמשיכו את המסיבה על המים.

חולשתו של ארבל לנשים צעירות ול„חיים הטובים" היא שהביאה אותו, כפי הנראה, להסתבכות המסעירה בחודשים האחרונים את צה"ל, שאחד משלביה הסתיים השבוע עם הגשת החומר ליועץ המישפטי לממשלה וההמלצה להעמיד אותו לדין. כשארבל התחבר עם בצלאל מיזרחי, המלונאי השוהה עתה בחוץ־לארץ, אהבו השניים, עם עוד ידידים משותפים, לשכור, על חשבון מיזרחי, מטוסים פרטיים, לטוס איתם לאילת ולערוך מסיבות מטרפות במלון גני שולמית השייך למיזרחי. ידידיו בשני סיכסוכים כספיים גדולים, שבהם היו מעורבים אנשי העולם התחתון, גם זאת על פי בקשת יוסף שאול.

פרשה נוספת, הקשורה ביוסף שאול,

חוקר קרתי
חשדות חמורים

מסומם ומאיים באקדח על עוברים ושבים. ארבל גם דאג לכך שבנו של יוסף שאול יקבל שיחרור מוקדם מצה"ל.

אך ההכנסה הכספית הגדולה ביותר הגיעה לארבל — על פי החשד — משני קבלנים. ארבל דאג שכלי־הרכב של הקבלנים, שעסקו בפינוי ציוד מסיני, יקבלו ליווי צמוד של המישטרה־הצבאית. למרות שעל פי החוזה עם קבלנים אלה היה צריך הליווי להתבצע על חשבונם של הקבלנים, ארבל גם גייס שישה מיניבוסים של המישטרה־הצבאית וערך סיור בדרום הארץ לקבלנים, לחבריהם ולבני משפחותיהם. חיילי המישטרה הצבאית שימשו כמדריכים, כנהגים, כטבחים וכמשרתים לאורחי הקמצ"ר. בין אתרי הנוף וההיסטוריה לקח ארבל את אורחיו האורחים גם לבסיסים צבאיים סודיים.

על פי טענות המישטרה קיבל ארבל מאותם קבלנים סכום של 120 אלף לירות לחומרי־בניין בעלי ערך רב, כדי לשפץ את הווילה שלו בגיבעת־אוויה.

אולם כל אלה לא הספיקו, לטענת המישטרה, לברוך ארבל. הוא נכנס כשותף סמוי לסוכנות־הביטוח של זאב זמיר, סוכן ביטוח גדול מתל־אביב. על פי חשד המישטרה הפעיל ארבל את קשריו כתת־אלוף וכקצין־מישטרה־צבאית־ראשי כדי „להסביר" לאנשים ולמוסדות שונים, שאיתם הוא היה בקשר, שלטובתם כדאי להם לעשות ביטוחים אצל זמיר.

יועץ־מישפטי זמיר
עוד החלטה קשה

טיול בבסיסים צבאיים

א רבל, יליד גרמניה בן 48, לא הסתפק בקשרים אישיים ובמימון חיים המטורפים על־ידי אנשים שהיו מעורבים בפרשות שונות. על פי טענת המישטרה הוא אהב כסף והצליח לקבל כספים רבים תמורת שירותים שהיה מספק לאנשים שונים.

על פי טענת המישטרה, קיבל ארבל מאות אלפי לירות מהבלש הפרטי שלמה נחשון, בעליו של מישרד החקירות ארגוס בתל־אביב. תמורת כסף זה סיפק ארבל לנחשון מידע רב שנלקח ישר מהמחשב של צה"ל. נחשון יכול היה להציג לפני לקוחותיו מידע מהימן על אנשים שונים, ולהפוך את מישרדו לאחד המשגשגים בארץ. ארבל גם העביר את בנו של נחשון, ששירת ביחידה קרבית, למחנה־מטכ"ל הנוח. בחומר המישטרתי יש לפחות מידע על שני דיווחי־מחשב ושני תיקים צבאיים אישיים שהועברו לנחשון על־ידי ארבל. נחשון נחקר ארוכות על־ידי השב"כ ועל־ידי המישטרה.

בהודעה לעיתונות מסר נחשון השבוע שהוא מכחיש את הדברים שיוחסו לו ולארבל.

יחסיו של ארבל עם שאול־בעל־הצלקת לא הסתכמו רק במסיבות. במשך שנים אכל ארבל במיסעדה שבכרם־התימנים, מבלי לשלם. פונדק שאול ידוע כמיסעדה יקרה במייוחד.

על פי חשדות המישטרה, ערך ארבל כמה נסיעות לחוץ־לארץ, על חשבון שאול, ושם ניצל את שמו ומעמדו כדי לגבות כספים שהיו אנשים שונים חייבים לשאול בעיסקות בלתי־כשרות שעשה. לפחות אחת הנסיעות היתה ל־ארצות־הברית. ארבל שימש גם בורר של ארבל דאגו לכך שבמטוס תמיד תהיה בחורה צעירה בשביל ארבל.

הצריף של אביגדור וארבל
האם היו שם חיילות?

המישטרה טוענת שארבל הפיל בפח גם את ארגון נכי צה"ל והוציא מהם חוזה־ביטוח בשווי של מאות אלפי לירות עבור סוכנות־הביטוח של זמיר. מילבד החלק שלו בריווחי הפוליסות קיבל ארבל מזמיר גם כרטיס־טיסה לארצות־הברית עבור בתו.

זמיר עצמו, שנעצר על־ידי המישטרה, מכחיש האשמות אלה. הוא מודה שהיו לו קשרים עסקיים עם ארבל, אבל רק „במיסגרת ההכנות לקראת שיחרורו של ארבל מצה"ל."

חופשה במקום מישפט

דרכו של ארבל בצה"ל כאילו הובילה אל קץ הקאריירה הצבאית שלו.

ארבל החל את שרותו הצבאי ב־1949 כטוראי במישטרה־הצבאית. במשך השנים הוא טיפס בדרגות, והגיע עד לדרגת סרן. מ־1960, כשהיה ארבל מועמד לקי־דום ולקבלת דרגת הרב־סרן, נפתחה נגדו חקירה בנושאים פליליים.

ותיקי המישטרה־הצבאית זוכרים כי היתה פרשה שבה היה קשור ארבל, ושבעקבותיה הוא הוצא לחופשה בת שנה ללא־תשלום. מפקד המישטרה הצבאית דאז, אלוף־מישנה (מיל') זלמן ורדי, הס־כים שלא להעמיד את ארבל לדין בתנאי שייצא לחופשה בת שנה, וכשישוב — לא יחזור לחיל המישטרה הצבאית.

כיום אי־אפשר לברר את פרטי פרשה זו. כל החומר הקשור בפרשה נעלם בצו־רה מיסתורית מתיקו של ארבל, אחרי שארבל שב לשרת במישטרה־הצבאית. ב־שנה שבה היה ארבל בחופשה־מאונס הוא עבד אצל אחד מסוחרי בשר־החזיר הגדו־לים בארץ, יהודה טרייוויש. אז הוא הכיר את בצלאל מיזרחי ומרדכי („מנטש") צר־פתי.

חוויה המשופצת של ארבל
האם דמי השיפוץ הם שלמונים

השבוע הוגש תיק החקירה נגד ברוך ארבל ליועץ המישפטי לממשלה, עם המלצה להעמידו לדין - פרקליטיו של ארבל והוא עצמו מכחישים את האשמות

כשחזר למדים בחר צה"ל עבור ארבל את מסלול השלישות. הוא היה קצין־של־ישות של חטיבת שיריון, אחר־כך של פיקוד הגח"ל ובסוף של פיקוד־המרכז, בתקופה שבה היה רחבעם („גאנדי") זאבי אלוף הפיקוד.

בעזרתו של גאנדי הרחיב ארבל את חוג ידידיו. הוא התקרב אל האלוף אברהם („אברשה") טמיר ואל מרבית הדמויות הידועות בכרם־התימנים. אט־אט הפך ארבל, בהמלצתו של גאנדי, לאיש סודם של אנשים אלה. הוא התהדר בחבריו הגנרלים, ואהב לבלות עם האחרים.

לארבל היה חלום אחד: לחזור למיש־טרה־הצבאית כמפקד החיל שהוקיע ושחו־ציא אותו מתוכו. גאנדי הבטיח לעזור לו בהגשמת החלום. המיבצע היה קשה אפילו לגאנדי. השמועות על חוסר נקיון־הכפיים של ארבל הציפו כבר אז את הקצונה הבכירה.

אולם גאנדי הצליח בסופו של דבר. ארבל מונה כסגן־קמצ"ר, וכמה שנים אחר־כך, ב־14 באוקטובר 1977, מונה כקצין־מישטרה־צבאית־ראשי.

לטענת ניצב יחזקאל קרתי, ראש אגף־החקירות במטה־הארצי של המישטרה, ומי שהגיש את החומר נגד ארבל לפרופסור יצחק זמיר, עשו השב"כ והמישטרה עבודה טובה, והחומר שהוגש לזמיר הוא מוצק ביותר.

ארבל שכר את שירותיהם של שלושה פרקליטים — עורך־הדין רמי כספי, מי שהגן על בצלאל מיזרחי במישפט הארץ והמגן עתה על אהרון אבו־חצירא, עורך־הדין יאיר גרין, שותפו של ח"כ דויד גלס, ועורך־הדין רוני פינשטיין, מי שהיה מנכ"ל עיריית ירושלים ומזכיר חברת אל־על. הקשר בין ארבל וכספי נותק לאחרונה.

פרקליטיו של ארבל והוא עצמו הכחישו השבוע את כל ההאשמות נגדו. ארבל, שנעצר על־ידי המישטרה, סירב להיחקר, בטענה שהתנהגות המישטרה כלפיו, במשך החקירה, לא היתה הוגנת.

2 מיליון פיצויים

גם בהוודעה שלו לעיתונות לא התי־ייחס ארבל לעצם ההאשמות ורק טען שהחקירה, שבעיקובתיה הוא אולץ לפרוש מצה"ל, גרמה לו ולארבע בנותיו נזק רב. אולם האמת היא שארבל לא אולץ לפרוש מצה"ל. עם התפוצצות הפרשה הוא נקרא אל הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, והושעה מתפקידו. ה־רמטכ"ל וארבל, בעזרתו של דובר צה"ל, תת־אלוף יעקוב אבן, ניסו אז בכל כוחם להשתיק את הפרשה.

רק כשהתברר שהשמועה על הפסקת חקירה נגדו היתה שמופצת־שווא, הוא ביקש מהרמטכ"ל להסכים להתרת חוזתו. היה זה צעד מחוכם ביותר. את ארבל האזרח לא יכול היה לשפוט בית־מישפט־צבאי, כך שאם יימצא אשם, יהיה העונש שיוטל עליו קל יותר.

הוא גם הרוויח בצורה זו כמה מאות אלפי לירות. אילו היה נשפט בבית־דין־צבאי והיה מורשע, לא היה צה"ל משלם לו את הפנסיה שלו, ואף מחרים את כל קרנות־הגמל שהיו לו. ארבל, בעל 31 שנות השרות והדרגה הבכירה, הצליח לאגור לעצמו יותר משני מיליון לירות כפיצויי־פרישה. עם פרישתו מהצבא, ועוד לפני שהוגש נגדו כתב־האישום, שילם צה"ל את מלוא הכסף לקצין, שעל פי החשד סרח.

המיסעדה של שאול בעל הצדקת
כספים תמורת רשיון לאקדח

האיש שאירגן את אשה יהודיה ואב לשני בנים - אחד ערבי ואחד יהודי

ואכן, החיים בביתה של מישפחת תומא, ברחוב עבאס בחיפה, הם מופת לשלוה ולשותפות בין שני בני־זוג — ערבי ויהודיה.

ב־1954 נשא אמיל תומא בן העדה האורתודוכסית את חיה קרברג לאשה. הם נישאו בטכס אזרחי במוסקווה.

ההיכרות בין השניים החלה כאשר נשלחה חיה להורות ריקוד במועדון הקומוניסטי „בנקי". חיה הצעירה השתייכה, באותה התקופה, לקן השומר־הצעיר בקיבוץ שער־העמקים. היא היתה אחת הדמויות היותר־פעילות בקיבוץ, הפכה מדריכה לריקודי־עם.

„אמיל דווקא היה בין אלה שלא רצו

אמיל וההבלשים

הוא ארם מפתיע מאוד.

אחרי מבול הפירסומים על כנס „המונים הערביים" בנצרת, שנאסר על־ידי שר־הביטחון בטענה שהוא מסכן את ביטחון המדינה, הצטיירו מארגניו בעיני הציבור כחבורה של קומוניסטים קנאיים, זוממי־מזימות ואנשי־זדון, המבקשים לבתר את המדינה ולזרוק את היהודים לים.

אך האיש שהופיע על מירקע הטלוויזיה היה בעל חזון הפוכה בדיוק. הד"ר אמיל תומא, מארגן הכנס, דיבר בסיגנון מתון, שקול, שלו. לא היתה גם סתירה בין דבריו ובין חזותו. הוא נראה כאינטלקטואל רגוע, המתאים יותר לחדר מלא־ספרים מאשר לאסיפת־עם סוערת.

רושם זה לא התערער גם כאשר עמד תומא, ביום השבת, על במה של עצרת־מחאה בתל־אביב. לפני אולם מלא וגדוש ביהודים ובערבים וגם בלשים, דיבר בנחת, מבלי להרים את הקול, והטיף לשמירה על החוק. הנואמים היהודיים זעמו והסעירו הרבה יותר.

מיהו האיש הזה, המסביר בקול כה שקט תוכניות, שהממשלה מייחסת להם חומרה כה קיצונית?

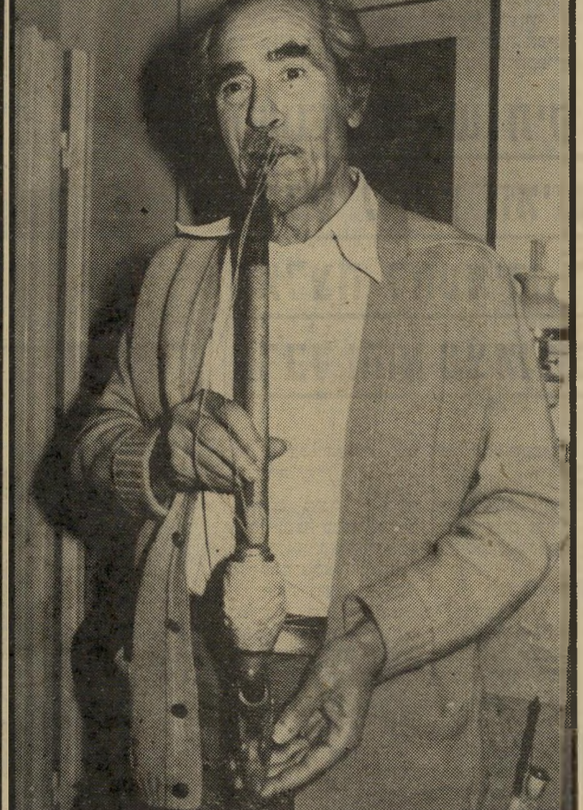
„חיי המשפחה שלי מהווים הוכחה ניצחת לכך שיהודים וערבים יכולים לחיות יחד," אמר אמיל תומא, שהוא היסטוריון המתמחה במיזרחנות.

ללמוד לרקוד," נזכרה חיה. „הוא לא אהב את הקפיצות המשונות, ואף פעם לא הצליח לתפוס את הצעדים."

עובדה זו לא הפריעה לרומן שנרקם עד־מהרה בין השניים, ושהוביל לחתונה.

„כשניישאנו, ידענו היטב לקראת מה אנחנו הולכים," אומר תומא. „אבל חשבתי

מקטרת השלום היא אחד מהדברים המעטים שמחזיק תומא בביתו ושאינם בעלי שימוש ממשי. בתמונה מימין: חיה, בתמונה שצולמה במוסקווה.

מיקרופון למאבק מאבקו של תומא תקיף, אך שקט. אפילו בעצרת־המחאה בגין ביטולו של הכנס בנצרת, לא יצא מגדרו.

כוס נצרת שנאסר הוא בעלה של

הבן „הערבי"

מיקי חזר לא מכבר מגרמניה, שם למד ציור. מיקי רושם רישומים עדינים ומרבה להשתמש בצבעי־מים.

בתמונה מימין: אמיל תומא נואם בכנס המחאה שנערך בשבת האחרונה בתל־אביב.

הבן „היהודי"

איל ביום חתונתו. החתונה של איל היתה חתונה יהודית, כשרה למהדרין. הוא למד בבית־ספר עברי אך הדבר לא הפריע לו לשמור על יחסים מישפחתיים תקינים עם אחיו,

שאם אנחנו לא נצליח, אז מי כן? הרי אני מייצג בדיעותי את הרצון לשילוב ערבי־יהודי במדינת־ישראל. מי אם לא אני אמור לשאת אשה יהודיה, ולהצליח לקיים איתה חיי־מישפחה תקינים?"

כשהחליטו השניים להינשא, נתקלו ב־התנגדות עזה מצד כל הסובבים אותם. „דווקא לצד היהודי קשה היה יותר להשלים עם המצב. מישפחתו של אמיל קיבלה אותי ביתר קלות," מספרת חיה. „היו גם חברים שניתקו איתי את הקשר בשל החלטתי להינשא לערבי. היה גם חרם חברתי. אבל אנחנו היינו נחושים בדעתנו להינשא.

„החלטנו להקים לנו מיסגרת פרטית בהחלט, שיהיה בה שילוב של הדברים שיביא כל אחד מביתו, והשילוב הזה יצר משהו שלם ואחיד, משהו אחר.

„שנינו האמנו שהיחסים צריכים להיות מושתתים על הערכים הכל־אנושיים, על האמונה, האהבה והצדק.

„אימצנו לעצמנו את הדברים היפים והאסתטיים שבשתי הגישות."

הזוג תומא בחר להתגורר ברחוב עבאס בחיפה, שבו מתגוררים יהודים וערבים, אלה בצד אלה. ברחוב המפותל, אחד היפים בחיפה, בנו לעצמם שני הפטריוטים ה־חיפאיים את ביתם.

„הבעיות המעסיקות את בני שני ה־עמים הרי הן בסך הכל שוות," אומר תומא. „אם מחיר החלב עולה, והילדים חולים, שני הצדדים סובלים מהעניין באו־תה המידה. בבוקר, במכולת ובתור לאוטו־בוס, השיחות הן שיגרתיות לחלוטין.

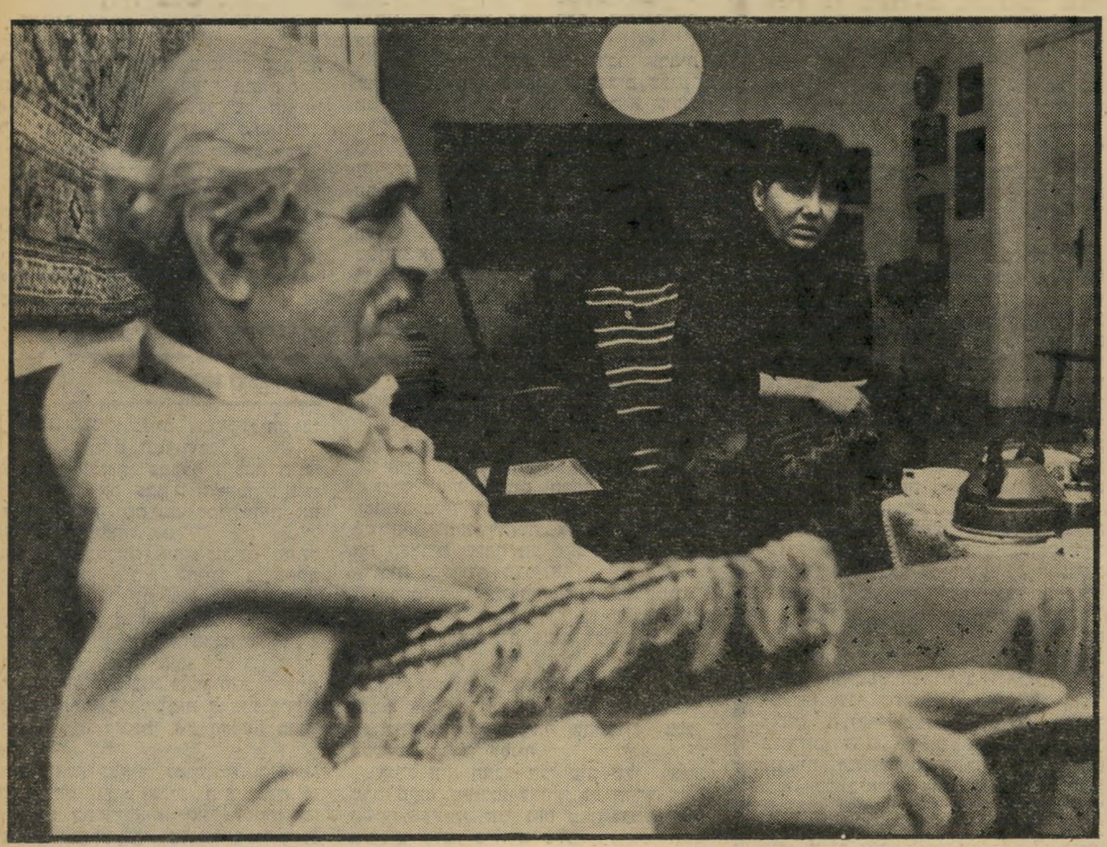
„מובן שהמתח עולה בזמנים של מיל־חמה. אז כל מישפחה נסגרת בביתה. לא עוד רחוב הומה ועליז, אלא מיבצרים סגורים ומסוגרים. אבל המיקרים האלה אינם רבים, לשימחתי, ובדרך כלל האווי־רה היא טובה.

„כשאני חוזר מעבודתי בערב, וריאה ילדים יהודיים וערביים־משחקים בתופסת

(המשך בעמוד 42)

פורטרט במוסקווה

כשנסעו בני הזוג תומא לברית־המועצות, תיכננה חיה ללמוד ריקוד. „זה תמיד היה חלום חיי," סיפרה. אבל במוסקווה החלה לעבוד כתסריטאית, דבר ששינה תוכניותיה.

שלווה בחיפה

החיים בבית הזוג מתנהלים להם על מי מנוחות. השניים מרבים לארח בביתם חברים. „אמיל מרבה לעזור לי, כשיש לו זמן, כמובן," סיפרה חיה. „בעיקר הוא אוהב לעזור בעבודות המיטבח." למרות שיש להם הרבה חברים, מעדיפים השניים בערבים לשבת ולשוחח ביניהם על פני עיסוק חברתי כלשהו.

(המשך מעמוד 33)

ובמחבואים, ומשתמשים בשפה מעורבת משלהם, הרי זהי לגבי ההוכחה שאפשר לחיות ביחד."

ביתם של אמיל וחיה הוא דוגמה יפהפיה של בית מיזרחי שהמודרניזציה הגיעה אליו. יש שם את גדולה ונרגילות, בצד תמונות מודרניות ומערכת־סטריאופונית מהודרת.

במיטבח החדיש, שקירותיו מצופים עץ־אלון, מבשלת חיה מאכלים שונים. אמו של אמיל לימדה אותה את תורת הבישול הערבי. אפשר להתכבד אצל חיה בארוחת־ערב אירופית או בארוחה מיזרחית טיפוסית.

„הכל לפי מצב־הרוח," צוחקת חיה. „אמיל אוהב כימעט את כל מה שאני מבשלת בשבילו. במשך הזמן פיתחנו לעצמנו מנו מאכלים פרטיים משלנו. אני כבר למדתי לבשל את כל המאכלים הטיפוסיים לחגים הערביים.

„בערב חנוכה אכלנו סופגניות ושתינו סחלב חם. השילוב היה מצויין."

שני בני־הזוג הם אנשי־ספר. חיה היא

חיה כיום
„הגישה לחיים בצורה חילונית"

תסריטאית שהמירה את עיסוקה בכתיבה ובעבודה בחנות־ספרים בעיר התחתית.

אמיל הוא העורך הראשי של היריחון הערבי לענייני תרבות אל־ג'דיד („החדש"). את עיקר זמנו החופשי הוא מקדיש לכתיבת ספרים, העוסקים בבעיית הדו־קיום במדינת־ישראל. סיפרו האחרון שיצא לאור עוסק ב„שורשי הבעיה הפלסטינית."

תומא הוא גם חבר פעיל במיפלגה הקומוניסטית. הוא עסוק מאוד בהרצאות, בסימפוסיונים ובכתיבת מאמרים פוליטיים.

השנים הפוריות — במוסקווה

חייהם של השניים עברו עליהם ב־הרבה טיולים ובנדודים.

במיסגרת עבודתו כמדען, הירבה תומא לטייל בעולם. את עבודת הדוקטורט שלו עשה במוסקווה. שם גם למדה חיה את מיקצוע התסריטאות.

„השנים במוסקווה היו הפוריות ביותר שלנו," מספר תומא. „היינו במוסקווה שלוש שנים, והרגשנו שם בבית. הגעתי למוסקווה אחרי שב־1960 פגשתי, בוועידת מיזרחנים ברית־המועצות, בכמה מיזרחנים סובייטים שהתיידדתי איתם מאוד.

„הם הציעו לי לבוא ולעשות במוסקווה מחקר על התנועה הלאומית ערבית בתקופה המודרנית. קיבלתי את ההצעה בהתלהבות.

„חיה ואני נסענו למוסקווה ב־1965, ונשארנו שם שלוש שנים. היא למדה ועבדה שם כתסריטאית, ואני עסקתי בעבודת־הדוקטורט שלי. יצרנו לעצמנו מעגל חברתי רחב, שהיה מורכב, בעיקר, מסטודנטים. הבית שלנו הפך מרכז של כל הישראלים באיזור.

„מבחינה תרבותית קיבלנו שם המון. הרבינו ללכת להופעות בלט, לאופרה ולהצגות־תיאטרון. שנינו התפתחנו שם מאוד. אבל ידענו כל הזמן שהדבר הוא זמני, ושהבית שלנו הוא בישראל, ולא בשום מקום אחר. למרות שהרגשנו שם בבית, והיינו אזרחים סובייטים לכל דבר, לא חשבנו לרגע על השתקעות במוסקווה."

כשחזרו השניים ארצה, התחילה חיה לחפש עבודה כתסריטאית. „לא מצאתי מי שיעסיק אותי. היו להם הרבה תירוצים, אבל אני ידעתי שלא אקבל עבודה מפני שאני נשואה לקומוניסט ערבי. השלמתי עם העניין. זה היה החלק הפחות־נעים שעליו הייתי חייבת להתפשר, כשהחלטתי לקשור את חיי בחייו של אמיל."

„החבר הכי טוב שלי"

אמיל וחיה שני בנים, אייל הבכור (28) ומיכאל הצעיר (25).

„הרבה אנשים ראו בשאלת החינוך של ילדינו את אחת הבעיות הקשות ביותר שאיתן נצטרך להתמודד. אבל אנחנו לא ראינו בעייתיות מיוחדת בנושא זה," מסבירה חיה.

„אנחנו ניגשים לחיים בצורה חילונית. הקפדנו לתת לילדים חינוך אנושי וגישה חברתית נכונה. עשינו זאת דרך האווירה שנהגנו בבית. הרבה ספרים, הרבה תרבות. חגגנו את רוב החגים, יהודיים וערביים. לא מהאספקט הדתי שלהם, אלא אימצנו את האלמנטים היפים שבכל חג.

„לי ולאמיל מיטען תרבותי שונה, אבל שנינו שאפנו להעניק לילדים שלנו חינוך לאהבת־האדם ולראייה חברתית מוסרית צרה.

„נתנו לכל אחד מהילדים לבחור את דרכו שלו בחיים, לעשות בעצמו את ההחלטה לכאן או לכאן. אנחנו לימדנו אותם את שני הצדדים. נקודת־המוצא שלנו היתה שאנחנו קודם כל ישראלים."

ואכן, שני הילדים פנו כל אחד לאפיק שונה. אייל הבכור הוא ישראלי־יהודי. לפני שנים אחדות נשא יהודיה גרמניה, ועבר לגור בברלין המיזרחית. כיום הוא אב לשתי בנות.

ואילו מיכאל, „מיקי" כפי שהוא מכונה בפי הוריו, מגדיר את עצמו קודם כל כישראלי, אך ההזדהות שלו היא עם הערבים. הוא בחר להגדיר את עצמו כיש־ראלי־ערבי. הוא ביקר תחילה בגן־ילדים יהודי, אבל בחר ללכת לבית־ספר ערבי.

„הוא הרגיש שם נוח יותר," אומרת חיה. „שם היה לו יותר קל מבחינה חברתית. אנחנו לא כפינו עליו דבר. כיבדנו את החלטתו.

„מיקי למד בית־הספר לדבר ערבית שוטפת. לפעמים, כשאנחנו יושבים שלושתנו — אמיל, מיקי ואני — הוא עובר, מבלי לשים־לב, לדבר בעברית כשהוא פונה אלי, ובערבית כשהוא פונה לאביו. זה היה מצחיק מאוד בהתחלה, עכשיו כבר התרגלנו."

כשסיים מיכאל את לימודיו בבית־הספר הערבי, נסע לגרמניה ולמד שם ציור. כשחזר ארצה, בתום לימודיו, אורגנו עבורו כמה תערוכות בחיפה.

חיה עוסקת אף היא לפעמים באמנות. היא יוצרת דמויות וכדים מקרמיקה. „אני חי לי בין שני אמנים, ומקבל מהם את השראה," מחייך תומא. „לי כימעט אין זמן לעסוק במשהו שאינו קשור באופן ישיר לעבודתי."

„כימעט ואין לי תחביבים. אני מאוד אוהב את חיפה, וכשיש לי מעט זמן פנוי אני הולך לטייל בעיר, או יורד לחוף."

אמיל וחיה מבלים הרבה משעותיהם הפנויות ביחד. הם בנו לעצמם חדר־עבודה משותף, שחיה ריהטה אותו בטוב־טעם. את הערבים שלהם הם מעבירים בשיחות ארוכות ובעבודה בצוותא.

„אני מאושר בחיי. חיה היא האשה הטובה ביותר עבורי. כיום, אחרי 28 שנות־חיים משותפות, ברור לי לגמרי שעשיתי את הצעד הנכון.

„החיים שלנו הושתתו על הרבה הבנה ואמון הדדי, והצלחנו לרקום לעצמנו מערכת־יחסים שהצליחה להתמודד בכל הקשיים שעמדו לפניה."

„אמיל הוא החבר הכי טוב שלי," אומרת חיה. „מעולם, לאורך כל הדרך, לא חשתי שטעיתי. אני גאה מאוד במערכת־היחסים שלנו, בילדים שלנו.

„קשה לומר שלא היו קשיים. אבל לאיזה זוג נשוי אין קשיים?"

אירית דקל

יעד לפיצוץ זיגל
טיול עם הנשים

המיטען שנועד לפוצץ את המכונית נפל על הכביש ★ המפוצצים לא מצאו את מכוניתו של זיגל ★ השוטרים לא האמינו שהכנופייה כה חובבנית

המפוצצים השלומיאלים

מפוצץ טורק
„חף־מפשע!"

מיטען הנפץ שהוצמד לתחתית מכוניתו של מיקו לויה, היה אמור לגרום למותו. אולם כתב־האישום נגד „כנופיית המפוצצים מיפו", שהוגש לבית־המישפט, מגלה כי המיטען לא התפוצץ מ„סיבות בלתי ידועות".

מיקו לויה נהג זמן רב במכוניתו, מבלי שידע כלל כי מיטען חבלה עקר מחזור אל תחתיתה. לבסוף נפל המיטען ונמצא על־ידי המישטרה מונח על הכביש.

במשך חודשים לא ידעה המישטרה מה פשרו של מיטען זה. רק כאשר נעצרו החשודים בפיצוצים ונחקרו, פוענח סוד המיטען. מכוניתו של מיקו לויה הובאה למשה מחוז תל־אביב, שם בדקו אותה אנשי המעבדה לזיהוי פלילי (מז"פ), והם אכן גילו סימנים, המצביעים על כך שהמיטען היה מחובר לתחתית המכונית.

כתב־האישום נגד „המפוצצים" הוא אחד המזעזעים ביותר בתולדות המישפט בארץ. מפורטים בו 14 מעשי־רצח, וניסיונות לרצח ותיכנוני־רצח, המיוחסים לחברי הכנופיה.

אולם יחד עם זאת מגלה כתב־האישום, שהוגש לבית־המישפט ב־3 בדצמבר 1980 — במלאת שנה לרצח דויד שולמן, כי הפיצוצים הוכנו באופן פרימיטיבי ופשוט לחלוטין. חלקם של המעשים המיוחסים לכנופייה, שביצועיה תוארו בעבר על־ידי המישטרה כמתוחכמים ביותר, גבל אפילו בשלומיאליות ממש. כך עולה מכתב־האישום, כי בנוסף למיטען־הנפל במכוניתו של מיקי לויה, הניחו הנאשמים שלושה מיטעני־חבלה ממולכדים בזה אחר זה במכוניתו של משה דושי, האחרון שבהם קטל את בעל המכונית.

כתב־האישום מייחס לנאשמים כוונה לפוצץ את מכוניתו של ראש מיחלק חקירות־מירמה־הונאה במטה הארצי, תת־ניצב בינימין זיגלי. אולם חרף כל המאמצים לא יצאה תוכניתם של המפוצצים אל הפועל. הסיבה מדהימה בפשטותה: הם לא הצליחו למצוא את מכוניתו של זיגל.

לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב הוגשו למעשה שני כתבי־אישום בפרשת הפיצוצים. העיקרי שבהם הוא נגד מוחמד שניר בן ה־41, מי שמתואר כמנהיג הכנופייה, ומוחמד טורק בן ה־29, שניהם מיפו. בכתב־אישום זה מוזכרים גם שני נאשמים אחרים — בסאם מחאג'נה בן ה־27 מאום־אל־פחם וחסן כחיל בן ה־25 מיפו. אולם נגדם הוגש כתב־אישום נפרד, המבוסס על כתב־האישום העיקרי.

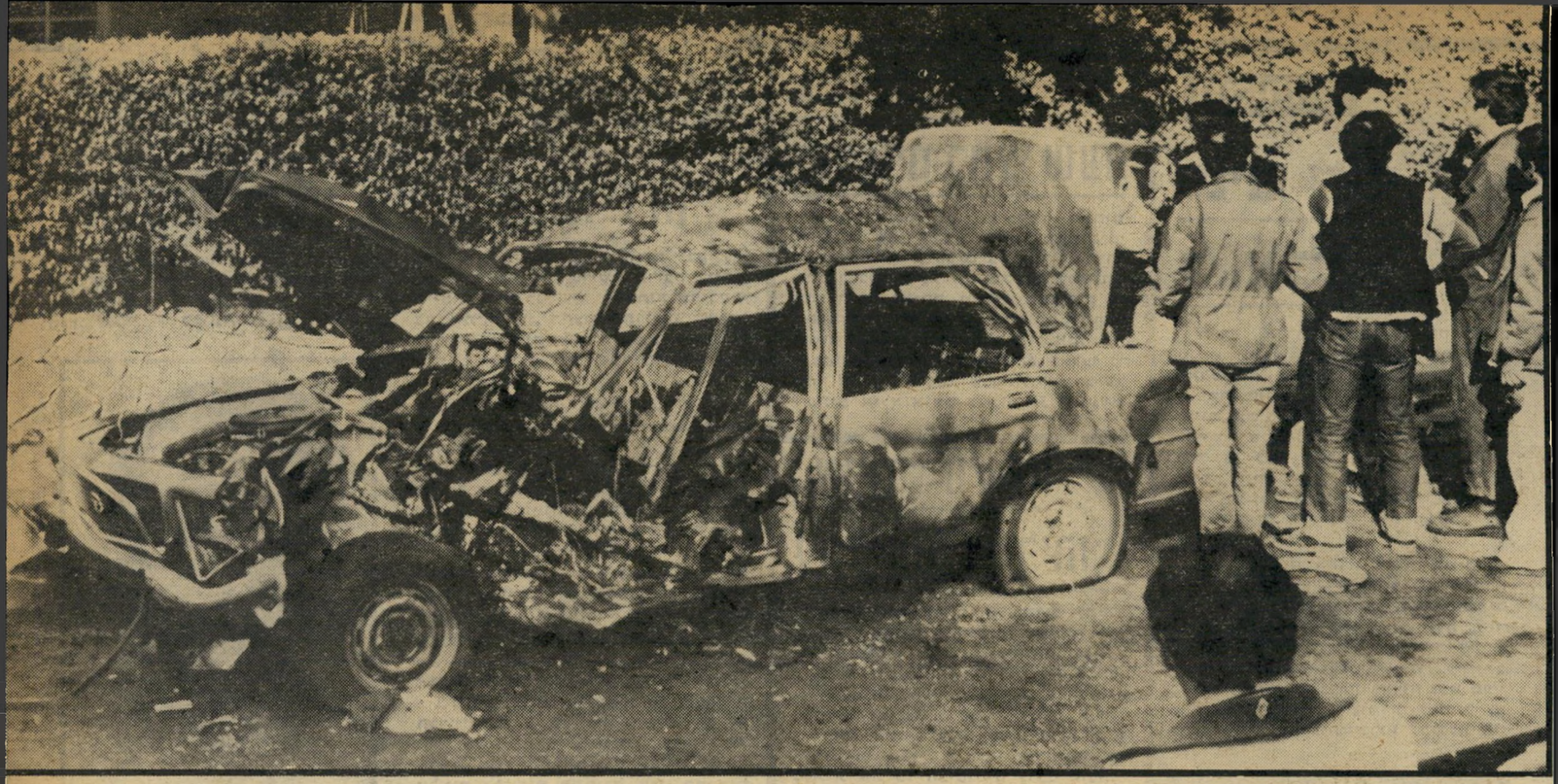
• פרשה זו פורסמה לראשונה מעל דפי העולם הזה (2248).

חסן כחיל ערך הסכם עם פרקליטות המחוז, שלפיו ישמש במישפט עד־מדינה נגד שאר הנאשמים. האישום נגדו הוגש באופן פורמאלי בילבד, כדי שאפשר יהיה לעצור אותו עד תום ההליכים המישפטיים, וכדי להבטיח שימסור את עדותו תמורת ביטול האישום נגדו, כפי שסוכם מראש.

כל הנאשמים נעצרו עד תום ההליכים. בסאם מחאג'נה שיתף פעולה עם חוקריו ומסר הודאות מפורטות במישטרה. מוחמד שניר ומוחמד טורק, לעומת זאת, סירבו לומר דבר, מלבד חזרה על הטענה כי הם חפים מפשע. הפרקליטות מתכוונת להביא להרשעתם על סמך עדויותיהם של כחיל ומחאג'נה. לכתב־האישום נגדם מצורפות גם 140 קסטות, שהוקלטו במהלך החקירה — רובן בשפה הערבית — ועדויותיהם של 110 עדי תביעה.

למרות המעשים החמורים ביותר המפורטים בכתב־האישום, מעוררים התיאורים שבו גיחוך, לפעמים עד כדי צחוק. הקורא בכתב־האישום מתקשה להאמין כי חבורה פרימיטיבית זו, הצליחה להביא למותו של ארבעה אנשים ולפציעתם ונכותם של רבים נוספים, מבלי שהמישטרה תצליח לתופסם במשך חודשים ארוכים.

החלן קטעים נבחרים מתוך כתב־

מכוניתו המפוצצת של דויד שולמן בפתח חוויזה באפקה לאחר הפיצוץ
רצח בכוונה תחילה

האישום העיקרי נגד מוחמד שניר ומוחמד טורק:

בתאריך בלתי ידוע בסוף חודש יולי 1980, סוכם בין מוחמד שניר, חסן כחיל ומוחמד טורק להניח מיטען במכוניתו של משה דושי, שהיא מסוג מרצדס, והגר ברחוב יפת ביפו. וזאת על־מנת לגרום למותו של דושי. לצורך זה נתן שניר לטורק ולחסן מיטען. השניים הובילו את המיטען במכוניתו של טורק, אל סמוך לביתו של חסן, וסיכמו כי המיטען יונח על־ידי בסאם מחאג'נה.

בלילה שלאחר קבלת המיטען הניח בסאם את המיטען במכוניתו של דושי, אך המיטען לא התפוצץ. חסן דיווח לטורק על כך שהמיטען לא התפוצץ, וטורק עם חסן נסעו לשניר וקיבלו מיטען נוסף. בסאם הניח מיטען פעם נוספת במכוניתו של דושי, אך גם בפעם זו המיטען לא התפוצץ. גם בפעם זו טורק וחסן דיווחו לשניר על אי הצלחת הפעולה, ושניר הורה לנסות פעם שלישית.

בלילה שבין ה־3 ל־4 באוגוסט שלח חסן את בסאם בשלישית, על־מנת להניח מיטען במכוניתו של דושי. בסאם חיבר המיטען לגחון המכונית. למיטען היה מחובר חוט־דייגים עם קרס, ואת אלה חיבר בסאם לגלגל המכונית.

בסביבות השעה 8.30 בבוקר נכנס דושי למכוניתו, וסמוך לאחר התנעתה התפוצצה המכונית. כתוצאה מהפיצוץ נהרג דושי.

בתאריך ה־28 באוגוסט או בסמוך לכך, בשיחה שהתנהלה בין חסן ושניר, בביתו של שניר, סוכם ביניהם כי חסן ירצח את תת־ניצב בנימין זיגל, על־ידי הנחת מיטען במכוניתו, וזאת על־מנת לזרוע מבוכה במישטרה ובציבור, ולהטעות המישטרה בדרך חקירתה באשר למניעים להנחת מיטעני־הנפץ ומבצעי פעולות אלה.

שניר חיפש את כתובתו של זיגל בספר הטלפונים שהיה ברשותו, ומסר את הכתובת שמצא לחסן. באותו מעמד סימן שניר בעט, קו מתחת לשמו של זיגל בספר הטלפונים.

שניר הורה לחסן שיחפש בכתובתו של זיגל אחר מכונית פורד אסקורט לבנה של המישטרה, על־מנת לשים בתוכה מיטען במטרה לרצוח את זיגל. חסן נסע עם טרטוס שנמסר לו על־ידי שניר לחפש אחר המכונית. באותו יום לא נמצאה מכוניתו של זיגל בחניית ביתו בבת־ים.

בלילה שבין ה־11 ל־12 בספטמבר נסעו חסן, בסאם ונשותיהם לבת־ים, על־מנת לאתר את מכוניתו של זיגל בכתובת הנ"ל. באותו לילה שוב לא נמצאה מכוניתו של זיגל, והם משיכו בדרכם.

בתאריך ה־3 בדצמבר 1979, בשעות הבוקר המוקדמות או בסמוך לכך, הגיעו הנאשמים לביתו של דויד שולמן, הגר ברחוב חי"ם 5 באפקה שבתל־אביב. הנאשמים הניחו מיטען למכונית, כך שיתפוצץ סמוך לאחר שייכנס לתוכה אדם לצרכי נסיעה.

בחודש מארס 1979 היה שניר עצור בידי המישטרה בחשד לביצוע רצח שולמן. במהלך תקופת מעצרו של שניר, פנה טורק לחסן והציע לו להניח מיטען חומר־נפץ אצל אדם כלשהו, על־מנת לזרוע מבוכה במישטרה ולגרום לאנשי המישטרה להאמין שאין קשר בין הנחת המיטען במכוניתו של שולמן ובין שניר, באשר הנחות חומרי־נפץ במכוניות נמשכות גם כאשר הוא במעצר.

חסן הסכים לכך, ובין טורק וחסן נקשר קשר לביצוע רצח. בשלב זה לא היה עדיין קשר בין שניר לבין חסן.

בתאריך ה־19 במארס 1980, בשעה 1 אחר־חצות או בסמוך לכך, הגיע טורק לביתו של חסן ובידו מיטען. חסן וטורק החליטו לשים המיטען במכוניתו של אדם בשם יואב סינה, שהיא מסוג ב.מ.וו. המכונית חנתה ברחוב האתרוג 19 ביפו.

טורק וחסן הגיעו בסמוך למקום חניית המכונית. טורק חיבר את המיטען.

בשעה 10.30 או בסמוך לכך, פתח סינה את דלת מכוניתו והתניעה אותה. בסמוך לאחר ההתנעה התפוצצה המכונית. כתוצאה מההתפוצצות נפצע סינה קשה.

סילוק חשבונות

ב**תאריך בלתי ידוע** לאחר נסיון רצח סינה, ולאחר ששניר השתחרר ממעצרו, הביא טורק את חסן לביתו של שניר ברחוב הרצל ביפו. טורק הציג בפני שניר את חסן, כמי שסייע בידיו בעניין הפיצוץ במכוניתו של יואב סינה, וכמי שראוי להיות שותף להנחת מיטעני חומר־נפץ, אשר תיכננו שניר וטורק להמשיך לבצע.

לחסן כחיל היתה מוטיבציה להצטרף לביצוע התיכנון הנ"ל, כדי "לסלק חשבון" עם אנשים שחשד כי ידם היתה ברצח אחיו, חאג' כחיל. חסן ידע כי אחיו של מוחמד שניר, עלי שניר, נרצח ורוצחיו לא נודעו, וכי שניר פועל בין היתר כדי לנקום רצח אחיו.

באותו מעמד סוכם בין שני הנאשמים לבין חסן, שיש להניח מיטען אצל אדם בשם מיקו לדיה.

בסאם הניח המיטען באותו ערב במכוניתו של מיקו. הוא חיבר המיטען לגחון המכונית. המיטען היה אמור להתפוצץ עם תחילת הנהיגה ותזוזת הגלגל. אך הוא לא התפוצץ, מסיבות בלתי ידועות.

מפוצץ שניר
אחד יזם —

עד מדינה כחיל
— השני ביצע

אתה והשקל

מאת יגאל לביב

אלקנה כספי פורש מ„תדיראן"

מנהלה הכללי של חברת „תדיראן" מזה שנים, והרוח החיה בהצעדתה קדימה ובהפיכתה חברה מצליחה בינלאומית, **אלקנה כספי**, יפרוש מתפקידו בחודשים הקרובים. מקורות בקונצרן „כור" אמרו, כי הפרישה קרובה ביותר, והיא הסיבה לנסיעתו הנוכחית של כספי לארצות־הברית. מחצית „תדיראן" שייכת ל„כור" ומחצית לחברת־הענק האמריקאית „גנראל טלפון", שלה הזכות למנות את המנכ"ל.

מנכ"ל כספי
תפקיד חדש

דובר „תדיראן", **חיים פלד**, אמר, כי הפרישה לא תתבצע לפני תום תשעה חודשים והיא מתוכננת מזמן. לדבריו יעבור כספי לתפקיד אחר, חדש, שיהיה תפקיד ביניים בין מנהל־כללי לבין יושב־ראש מועצת המנהלים (תפקיד זה מוחזק על־ידי נציג „כור"). הוא אישר כי נושא זה עשוי לעלות בסדר השיחות של כספי בארצות־הברית. הוא ציין כי כספי רצה לפרוש מזמן ונשאר בלחץ בעלי המניות.

מקורות ב„תדיראן" סבורים, כי כמנהל־כללי יתמנה אחד משלושת המישנים של כספי כיום — **יגאל נאמן, יצחק הורביץ ושמריהו שפירא.**

בינתיים גוברת הביקורת של „כור" ו־חברת־העובדים על בית המישרדים החדש של „תדיראן", שנבנה בכביש גהה. הבניין הוא המפואר בישראל, ובולט בחלונות הזכוכית השחורה שלו, המכסים את רוב שטח הקירות. המבקרים טוענים כי הזכוכית השחורה קולטת שמש ו־הדבר גרם להגדלה ניכרת של הוצאות מיזוג־האוויר. ביקורת נמתחת גם על לישכת המנכ"ל, הכוללת חדרי אמבטיה, שינה ומיטבח, כנהוג במישרדי חברות־הענק האמריקאיות.

מקורות ב„תדיראן" השיבו כי „תדיראן" היא חברה בינלאומית המארחת אישים מכל העולם, וכי יש לקבלם בתנאים ההולמים חברת־ענק. העיכוב ב־העברת החנחלה לבית החדש היא מצד מישרד־הפנים, התובע שטחי חנייה גדולים יותר.

סוכני הביטוח מסכנים יציבות הענף ומספסרים בכספי לקוחות

חברות־הביטוח שבויות למעשה בידי הסוכנים, המחזיקים בידיהם את הפרמיות של הלקוחות עד שישה חודשים ו־משקיעים כספים אלה כראות עיניהם, ללא כל פיקוח. מצב זה עלול לגרום ל־התמוטטות סוכנים, שתפגע קשות בחברת־ביטוח, שלא תמיד תוכל לעמוד ב־נזק. טענות אלה, כנגד סוכני־הביטוח, ובעיקר נגד המפקח על הביטוח שאינו מפקח על הסוכנים, העלו כמה גורמים בענף הביטוח.

בענף ביטוח־חיים הבעיה לא קיימת, כיוון שעל הסוכן להעביר את הפרמיות מיד, שאם לא כן הביטוח לא תופס. אולם בביטוחים אחרים, אלמנטרי ו־רכוש, מחזיק הסוכן את הפרמיות אצלו בממוצע שישה חודשים והוא עושה ב־כספים כרצונו. בעוד חברות־הביטוח חייבות להשקיע את הפרמיות בהתאם ל־הנחיות המפקח על הביטוח, פטור הסוכן מכל מיגבלה. סוכן מקבל על כל ביטוח חדש פרמיות מהלקוח ומהחברה ב־שיעור של יותר מ־140% מהפרמיה ה־שנתית, ואחר־כך הוא ממשיך לגבות את הפרמיות מהלקוח ומעבירן לחברה. דבר זה מחייב את חברות־הביטוח להפעיל מערכת גבייה יקרה, הרודפת אחרי ה־סוכנים בנסיונות להקדים את התשלומים. מצב זה פוגע בעיקר בחברות ולא בלקוח, כיוון שתוקף הביטוח מתחיל עם התשלום לסוכן. אולם אם חברת־הביטוח אינה מהגדולות, יכול סוכן גדול שהסתבך לגרום לה זעזוע רציני.

ההערכה היא כי קרוב ל־3000 סוכני־ביטוח מחזיקים אצלם בצורה כזאת פרמיות בהיקף של 100 מיליון שקלים בענף האלמנטרי בילבד. אם הסוכנים משקיעים את הכספים בצמודים הם מרוויחים עליהם לפחות 60% בשנה פטור מכל מס, כלומר: סכום של 60 מיליון שקלים!

חלק ניכר מן הסוכנים מתמחה בביטוחים שבועיים

המיפעלים ייסגרו, העובדים ייפלטו למאגר האבטלה

והממשלה, מוסדות הציבור והבנקים יפשטו את הרגל

לקראת שואה כלכלית

אנחנו עומדים לפני משבר כלכלי, לפני התמוטטות של המשק. בסוף המינהרה כבר רואים את התהום הפוערת את פיה, לבלוע את הרכבת הדוהרת של המשק הישראלי.

אם מישהו חושב, שאנו יכולים להמשיך ולחיות עם אינפלציה של 200% בשנה, עם שערי ריבית אסטרונומיים, עם שכר ריאלי יורד ועם שיעורי־אבטלה גדלים, כששערי המיפעלים פתוחים — טעות בידו. אם מגמות אלה באינפלציה, בשערי הריבית, בשכר ובאבטלה תימשכנה, ייסגרו שערי המיפעלים ומקומות עבודה אחרים, כולל ממשלה ומוסדות־ציבור.

כן, אני מדברת על משבר כלכלי אמיתי. גם עתה אין מצבנו הכלכלי בכי טוב, אך אין עדיין משבר של ממש. מרבית האנשים, אם כי לא כולם, עדיין הולכים כל יום לעבודה; המיפעלים והמוסדות עדיין פתוחים והם פועלים — לא בצורה הטובה ביותר, לא ביעילות, רחוקים ממלוא היכולת, אך פועלים.

אולי זהו הישגה הגדול ביותר של הממשלה — שלמרות מדיניותה הכלכלית ההרסנית, עדיין לא התמוטטנו.

> לא יהיה מי שיפרע חובות ויחזיר הלוואות. לא יהיה מי שישלם מיסים

אבל הוא מגיע! משבר כלכלי אמיתי, שיתבטא בעצירת הייצור והפעילויות הכלכליות הקשורות בו, וזו בזו, שבעיקבותיו ייפלטו המוני עובדים ויושלכו למאגר האבטלה. משבר כזה כבר נראה באופק.

ייצור — רק לעשירים

איך עלול דבר כזה לקרות?

התסריט הוא פשוט: ההתייקרויות של העלויות ושל הוצאות־הייצור יאמירו לרמה כזו, שהמיפעל לא יוכל לשלמן. הוא לא יוכל לעמוד בתשלום השכר, בהחזר ההלוואות הריבית ובקניית חומר־הגלם המיובא — בכל אלה, או לפחות באחד מהם. הוא לא יעמוד בתשלומים אלה, גם אם מוצריו הולכים ומתייקרים מעבר לעלויות, מכיוון שלא יהיה מי שיקנה את המוצרים ההולכים ומתייקרים בתנאים של שכר ריאלי יורד.

ואם ייסגרו המיפעלים, יפשטו גם הבנקים את הרגל, שכן לא יהיה מי שיחזיר את ההלוואות. וגם הממשלה ומוסדות־הציבור יפשטו את הרגל, שהרי לא יהיה מי שישלם מסים.

נכון, תמיד נשארים העשירים; אותם המתעשרים מן האינפלציה, שזכו עד כה בריבית גבוהה ובהפרשים שבין יריד השכר ועליית המחירים, שמסוגלים לקנות כל דבר ובכל מחיר, ושאפשר לייצר עבורם ולעמיד בתשלומים.

גם לייצוא אפשר לייצר במיקרה הטוב.

אך אם מגמות האינפלציה, הריבית, האבטלה הגבוהה והשכר הירוד מקבלות תאוצה, כפי שקורה היום — לא יצליחו המיפעלים לבצע במהירות הדרושה את הטרנספורמציה באמצעי־הייצור ובקווי־הייצור שלהם, לשם ייצור כימעט־בלעדי לשווקי העשירים והייצוא והם ייסגרו.

הדבר יביא לתגובות־שרשרת, על כל השלכותיהן. זוהי הסכנה הממשית שבפניה אנו עומדים היום.

אם לא נגקוט במדיניות המונעת התפתחות זו, אני משוכנעת שהמשבר הוא בלתי־נמנע. הדגש כאן הוא על מדיניות נכונה שיש לנקוט בה, שכן צעדים «אנטי־אינפלציוניים», כביכול, נגקוט כבר למכביר, מבלי שהועילו. להיפך — הם עוד הגבירו את האינפלציה.

עם כניסתו של שר־האוצר החדש לתפקידו, לפני כשנה, חזיתי (העולם הזה 2204, 2208) שאם ינהל מדיניות של קיצוץ תקציבים, יריד בשכר הריאלי, בצריכה ובייצור, יריד באשראי ועלייה בשער הריבית כי אז לא זו בילבד שהאינפלציה תגבר, אלא שהיא תהיה מלווה בהרס של מוסדות חברתיים מפוארים ובאבטלה גוברת.

טענתי אז שכל זה יקרה בייחוד אם יחזיק השר במקביל בשני העקרונות המקודשים של התורה הכלכלית המוניטריסטית של «השוק החופשי», דהיינו:

- על שער הדולר להיות נייד. פירוש הדבר, שמחיר הייצוא יוצמד לאינפלציה כימעט ב־100%, יומם וליל. ואין לשכוח שהיקף הייבוא שלנו הוא כהיקף התל"ג.
- על הציבור לשלם «מחיר ריאלי» עבור כל

מאת **אסתר אלכסנדר**

מיצרך. פירוש הדבר הוא ביטול הסובסידיות ומתן דרור לפרץ ההתייקרויות בשווקים.

תחזית זו התאמתה. והיום מכרין נגיד בנק ישראל שכל המדיניות הכלכלית הזאת, המכונה בפי הכלכלנים «צימצום הביקוש המיצרפי», לא הועילה ולא כלום כנגד האינפלציה. אך הוא מנחם את עצמו ורואה באבטלה וביריד בתל"ג — שתוכננו מראש כדי לבלום את האינפלציה ולא עשו זאת — מחיר שאותו נאלצנו לשלם תמורת השיפור שחל במאזן התשלומים.

הרעיון כאן הוא פשוט: מכיוון שהביקושים בשוק המקומי צומצמו, לא היתה למיפעלים הברירה אלא לעבוד לייצוא. זוהי נחמה פורתא שכן:

- הממשלה נקטה במדיניות של סיבסוד־ענק לייצוא, כי היא עצמה לא האמינה שצימצום הביקושים המקומיים כשלעצמו יעזור;
- כדי להעביר עשרה מיפעלים לייצור לשם ייצוא, בדרך של צימצום הביקושים המקומיים לאורך כל החזית — למעשה זהו צימצום בחזית ביקושי־השכירים. כי ביקושי־העשירים לא צומצמו — יש להכניס לקשיים לפחות מאה מיפעלים, ולגרום לכך שהמשק יעבוד רק בשני־שלישים של יכולתו. וזאת דווקא בתקופה שבה יש צורך לנצל את כושר־הייצור שלנו עד כמה שאפשר, כדי להקל את העומס העצום המוטל על משאבינו הדלים.

עובדה היא שלא כל כושר הייצור המובטל, בעיקבות מדיניות צימצום הביקושים המקומיים, עבר אל הייצוא, שכן התל"ג שלנו יורד. אילו היה הכל עובר אל הייצוא, לא היה יורד התוצר הלאומי. מסתבר, שהיה זה «עידוד» בזבזני ביותר של הייצוא, הכורת את הענף שעליו אנו יושבים. יש למצוא דרך אחרת — למשל, לקבוע שער דולר נפרד לייצוא.

בעת חילופי שרי־האוצר, וגם בהזדמנויות רבות אחרות, טענתי שהמדיניות של צימצום הביקושים המקומיים לא תבלום את עליות המחירים, כי הייצור היום מגיב על הירידה בביקושים על־ידי צימצום הייצור ועליות מחירים; ולא על־ידי ירידה במחירים. לדוגמה אפשר להביא את הירידה בביקוש ובייצור של חלב ועופות ואת עליית מחירם. התוצאה היחידה של מדיניות כזו היא הרס הייצור. או היתה זו תחזית המבוססת על ניתוח; היום זהו מציאות כאובה, מוכרת לכולנו.

קיצוץ התקציב — לרעת השכירים

אמרתי אז, שקיצוצים רדיקליים בתקציב, באמצעות ביטולם של סובסידיות ושירותים חיוניים רק יגבירו את האינפלציה ולא יעצרו אותה. קיצוצים תקציביים בדרך זו הופכים את התקציב למכשיר אדיר של חלוקת־הכנסות רגרסיבית, לרעת השכירים. כל הקיצוצים האלה הם בבחינת הורדה של השכר הריאלי — לטובת המתעשרים. בכוחם היה לדרבן את האינפלציה גם בלעדי תקציב־המדינה, ולא כל שכן בעזרתו. היום רואים שאוניברסיטות, שירותים מוניציפאליים ובתי־חולים

> האינפלציה תגבר ותהיה מלווה בהרס של מוסדות חברתיים מפוארים ובאבטלה גוברת

נחנקים מחוסר תקציבים ונאבקים על חייהם בשעה שהאינפלציה חוגגת את נצחונה.

אמרתי וחזרתי ואמרתי, שכעיקרון מרכזי, הורדת השכר הריאלי לא תבלום את האינפלציה, אלא דווקא תגביר אותה. נימקתי זאת בכך, שהירידה בשכר הריאלי משמעותה אחת ויחידה: עלייה ברווחים האינפלציוניים. שהם הם בסיסה המוצק של האינפלציה עצמה.

נחשוב נא על פועלות הטכסטיל, העובדות בשכר־רעב; עובדה זו אינה מורידה ולו פרוטה אחת ממחירי השמלות. מחירי ההלבשה תפסו 29% מעליות המחירים בשיעור של 11% בחודש אוקטובר — וכל ההפרש הוא רווח. אי־אפשר להבריא את המשק על חשבון תנאי עבודה, שכר ואבטלה, כשם שאי־אפשר היה להבריא את אל־על על חשבון עובדיה.

אם כי לא כולם תומכים בנימוקי, ולא כולם גורסים כמוני, שאינפלציה של 200% בגרמה במידה רבה על־ידי ירידה של 14% בשכר הריאלי ואבטלה גוברת של 5% — השיא מאז המיתון — הרי כולם מסכימים, גם הכלכלנים במישרד־האוצר ובאוניברסיטות, שהדברים הולכים היום יפה מאוד ביחד.

כולם, וגם אשפי המדיניות הכלכלית שלנו, רואים זאת: שהשכר הריאלי יורד, השירותים מצטמצמים, התל"ג קטן, אך האינפלציה דוהרת. רואים ולא מסיקים מסקנות. או, שמא פשוט אין להם רעיון כלשהו בדבר האמצעים שבהם יש לנקוט, מילבד צימצום השירותים והורדת התל"ג השכר הריאלי (בסדר זה או בסדר אחר.) הדבר היחידי העולה בדעתם הוא לצמצם עוד יותר את תקציב המדינה — כאילו שדבר זה עוד לא נוסה.

אם באמת זהו האמצעי היחידי — או אפילו העיקרי — שעומדים לנקוט בו, אזי המשבר הוא בלתי־נמנע. אני חוששת, שמא גם למערך אין רעיונות שונים ביסודם מאלה השולטים היום בכיפה.

סיבסוד הייצור — רעיון טוב

מ ה, אם כן, יש לעשות? בעולם מעלים היום ספקות רבים באשר לאפקטיביות של מדיניות מוניטריסטית זו, שבמרכזה עומדת הקטנת התוצר הלאומי — בדרך פיסקלית, כפי שתיארתי לעיל, ובדרך מוניטרית, על־ידי העלאת הריבית והקטנת האשראי — כאמצעי לבלימת האינפלציה.

(המשך בעמוד 46)

לקראת שואה כלכלית

(המשך מעמוד 45)

יש שבניגוד למקובל מטילים את אשם האינפלציה על המדיניות של העלאת שער הריבית וצימצום האשראי, וסבורים שיש לשוב ל־„בסיס הזהב" למטבע.

יש הדורשים הגברת התפוקה, וסיבסוד ממשלתי מלא להגברה זו בתנאים של ביקושים ירודים.

פיתוח ופיקוח

אינני מציעה לחזור אל בסיס הזהב למטבע. כאשר אנגליה עשתה זאת, ב־1925, לא עבר זמן רב עד שפרץ המשבר העולמי ב־1929, כאשר לצעד האנגלי נוספה מדיניות „איזון התקציבים של אר־צות־הברית". לכן איני מציעה לח־זור לבסיס־הזהב ולמדיניות איזון התקציבים, אם כי אני מסכימה ששער החליפין הנייד וההעלאות בשערי־הריבית הינם גורמים חשו־בים בדירבון האינפלציה.

סיבסוד הייצור הוא רעיון טוב, אך אין לבצעו ביחד עם הורדת השכר הריאלי, כפי שמציעים בעלי הרעיון האמריקאיים. אצלנו, לצע־רי, כל הכישלונות אינם מעוררים את קובעי המדיניות הכלכלית ש־לנו למבט חדש כלשהו.

תנאים של שער נייד לשקל יסתכם סיבסוד זה בסכומים אסטרונומיים. ולכן גם זאת איננה יכולה לעשות. אפילו היתה הממשלה מוותרת על האידיאולוגיה שלה, שעל הציבור לשלם „מחירים ריאליים", היתה מתקשה מאוד לעמוד בתשלומי הסובסידיות, כל עוד שער השקל נייד.

לכן, אם ההסתדרות תובעת ש־הממשלה לא תיזום עליות מחירים, ובנוסף לכך אף תסבסד מוצרים חיוניים, הרי שעליה להצטרף ל־דרישה לביטול ניוד השקל ול־קביעת שערי־חליפין בפיחותים תקופתיים. ולא תאבד דרישת ההס־תדרות מרצינותה.

● יש להוריד את שער הריבית.

שער הריבית הגבוה באופן רי־אלי, אותו משלם הסקטור היצרני לבנקים, גורם לכמה נזקים בעת ובעונה אחת. הוא מייקר מאוד את הייצור ובשל כך גורם לאינפלציה, ומעביר את כל הרווחים הנוצרים בייצור אל הסקטור הפיננסי.

נגיד בנק ישראל התגאה בכך, שהמשק שילם תחת המדיניות ה־מוניטרית שלו ריבית ריאלית גבוהה, והדבר גרם לצימצום ה־פעילות במשק.

הדבר גרם, אולי, לצימצום ה־פעילות הזו — אינני יודעת לשם מה בדיוק היה הדבר נחוץ — אך הנגיד לא הבחין בכך, שהדבר גרם גם להעברת כל הרווחים מן הייצור אל הבנקים, לחוסר כדאיות של השקעות בייצור, לחוסר יכולת התעשיה לשלם שכר הוגן ומסים, ולכדאיות מוגברת של ההשקעה בפיננסים, שאת תוצאותיה אנו רואים בבורסה.

חלוקת ההכנסות כתוצאה משער־ריבית גבוה, היא אנטי־יצרנית ו־אינפלציונית גם יחד. וזאת בנוסף להשפעתו הישירה על עליות ה־מחירים. ביטול שער הדולר הנייד יקל גם על הורדת שער־הריבית במשק.

● יש לשלם תוספת יוקר כל חודש.

מערכת ההצמדה שלנו, שבעז־רתה החזקנו מעמד עד כה ב־אינפלציה, היא משובשת מאוד. יש הצמודים יותר ויש הצמודים פחות. הדולר, הריבית ואיגרות־החוב צמו־דים יותר, בגלל אחוז ההצמדה הגבוה, ובעיקר מפני שלא קיים כלל פער של זמן במיקרים אלה. השכר צמוד פחות — רק ב־80% ובהפרש זמן של שלושה חודשים.

באינפלציה של 10% לחודש מ־קבלים הפרשים אלה במידת ההצ־מדה מסוימת עצומים, הגורמים לכך שבעלי הדולרים, האיגרות והרי־בית יאספו את כל ההכנסות ב־משק; ועבור השכר לא ייוותר דבר. חומת ההצמדה, שבנינו נגד השפעותיה ההרסניות ביותר של האינפלציה, לא תעמוד לנו למגן בפני משבר, אם שיבושיה ייוותרו על כנם. לפחות את השיבושים יש לתקן — ומייד!

אלה הם שלושה צעדים ראשו־ניים, שבילעדיהם כל הקיצוצים בתקציב הממשלה לא ימנעו משבר שיתבטא בחוסר־יכולת לעמוד ב־התחייבויות ובתשלומים. להיפך, אם הפגמים, שאותם מתכוונים ה־צעדים האלה לתקן, יישארו ב־תוקפם, וייתווסף אליהם גם תקציב מקוצץ, עשוי רק גם מן השמים להציל את המשק.

וכידוע, עידן הניסים חלף עבר מן העולם.

„אם לא יתוקנו הפגמים ויתווסף גם תקציב מקוצץ, רק נס מן השמיים עשוי להציל את המשק"

עיקרון ההצעה שלי הוא: לחזור למדיניות של פיתוח, מלווה במ־דיניות של פיקוח על חלוקת ה־הכנסות. בצורה זו לא יהיה הפיתוח אינפלציוני ויתן לנו את הדבר שאנו זקוקים לו: מלוא הניצול של משאבינו ואף הוספה עליהם.

שלושה צעדים

הצעדים המעשיים הראשו־נים שעלינו לנקוט ללא דיחוי הם:

● להפסיק את נייד ה־שקל ולעבור לפיחותים תקו־פתיים.

הצמדת הדולר לאינפלציה היא ההצמדה האינפלציונית ביותר ה־קיימת במשק. היא אינפלציונית אף יותר מהצמדת איגרות־החוב, שלא לדבר על הצמדת השכר. היא מייקרת באופן ישיר ומיידי את היבוא — לא בדרך עקיפין, על־ידי הביקושים באחור, אלא ישירות ומייד. ואם נוסיף לכך את העובדה שהיקף הייבוא שלנו כהיקף ה־תל"ג, הרי ברור שבלי להפסיק זאת אין כל סיכוי לצאת מן ה־אינפלציה.

הצמדה זו, ההצמדה המיידית של מחירי היבוא לאינפלציה ה־מקומית, דרך נייוד השקל (הצמדת הדולר לאינפלציה), אף אינה מו־תירה דרך לממשלה מילבד זו המובילה לייקור מחירי המוצרים. צודקת ההסתדרות בדרישתה, שעל הממשלה להימנע מעליות־מחירים יזומות. אך ההסתדרות חייבת ל־הבין, שהממשלה אינה יכולה לע־שות זאת כל עוד שער הדולר צמוד לאינפלציה הפנימית. הממ־שלה מוכרחה לעדכן את מחירי אותם המוצרים שהם תחת פיקוחה, אשר יש בהם מרכיב ייבוא גדול — כמו הדלק, החלב והלחם (הדלק איננו יוצא מכלל זה, גם אם הוא נושא מעניין בפני עצמו) — אם אינה רוצה בהפסקת ייצורם של מוצרים אלה.

היא יכולה, כמובן, לסבסד אותם, כפי שדורשת ההסתדרות. אך ב־

במדינה

דת

הכל כשר

כדי להכשיר את חוק האנטומיה והפתולוגיה נוהגה תעמולה גזענית פרועה

„רופאים ובפרט פתולוגים הופ־כים את כל ציבור הספרדים ובני עדות המזרח לשפני ניסיון, לא רק לאחר מותם, אלא גם ב־עודם בחיים! לא נוכל להשלים עם ‚סחר העבדים' הנעשה בנו! לא ניתן שדם ספרדי ימשיך להיות הפקר!"

שורות אלה לקוחות מחוברת הנושאת את השם „ספרדים ובני עדות המזרח — חומר גלם למח־קרים בישראל". החוברת הוצאה על־ידי גוף חסר־כתובת, ונערכה על־ידי ד"ר י. דאהן. היא נושאת עליה את חותמם הברור של חוגים דתיים קיצוניים, המבקשים לחזק את ידיו של ח"כ מנחם פרוש (אגודת־ישראל) במלחמתו להעברת חוק האנטומיה והפתולוגיה.

מוצץ דם. החוברת גדושה בתיאורים נאטוראליסטיים של ה־זוועות הנעשות לגוויות על־ידי הרופאים:

„לצורך מחקר זה חתכו חתכים רבים במרחק של סנטימטר אחד בין חתך לחתך בשלושת העורקים הראשיים, ועקרו את הלבבות מ־הנפטרים", ועוד: „מ־400 נפטרים כאלה כרתו את הלב, שקלו אותו, חתכו את העורקים בחתכים רבים ומדדו את הקוטר של העורקים בקטעים השונים". וכן: „לצורכי מחקר זה יוציאו את העורקים מ־אברים רבים בגוף ויישמרו אותם בפורמלין. בעורק אחד בלבד (ה־יורד מהלב) יעשו 40 חתכים ומדדו את העובי, המבנה, ההרכב החימי, הגמישות, התאים ועוד."

בשלב הקודם, לפני שהופסקים הרופאים לקניבלים המתעללים ב־גוויות, הם סוחרי עבדים:

„לפני 150 שנה היו צייד־י־אדם יוצאים לתפוס כהי־עור אפריקאיים ואסיינים והיו שולחים אותם ל־אמריקה תמורת דולרים. באפריקה ובאסיה כבר לא צדים היום בני־אדם. אך בישראל מתנהל ‚ציד בפה', שבו מפתים את יוצאי אפ־ריקה ואסיה כי דמם וגופם ישמש בחייהם, וגוויותיהם ישמשו לאחר מותם, לצורך מחקרים שעבורם משלמים אמריקאים בדולרים, ב־מיליוני דולרים".

הרופאים והפתולוגים מואשמים בכך שהם מגלים עניין מיוחד ב־גופות בני עדות המזרח, כדי להשיג תקציבי מחקר מארצות־הברית. ב־חוברת אין שום הוכחה לכך ש־אמנם נערכים בישראל יותר ניתוחי מתים ביוצאי אפריקה־אסיה מאשר ביוצאי אירופה־אמריקה, אף ש־הדבר נרמז ללא הרף.

החוגים הדתיים הקיצוניים מג־לים עניין מועט ביותר באפלייה הקיימת בישראל כלפי בני עדות המזרח כל־עוד הם חיים, אך כדי להכשיר את מאבקם נגד הרפואה המודרנית הם משתמשים בתעמולה גזענית. כל מה שצריך לעשות כדי להיווכח בכך הוא לקרוא „יהודים" בכל מקום שכתוב „רופ־אים ופתולוגים", ולקרוא „נוצרים" או „ארים" בכל פעם שכתוב „ספרדים ובני עדות־המזרח". ה־רופאים מצויירים בחוברת זאת כפי שתיארו בספרות הגזענית האירו־פית את היהודי: מוצץ דם, סוחר בליטרת הבשר תמורת בצע הכסף, ואין דבר הקדוש בעיניו.

ח"כ פרוש
רק ספרדים

משפט

מרחון של אונס

דיברי כתב־האישום אנס הגבר את הצעירה חודשיים תמימים

חודשיים של אינוס מתמיד מצויים בכתב־האישום שהגישה התובעת דורית שפירא, לבית־המישפט־המחוזי בתל־אביב.

הסיפור המוזר המתגלה מכתב־האישום מספר כי בוקר אחד, ב־חודש אוגוסט השנה, יצאה סימה (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפירסום) לקנות מיצרכים בשוק ביבנה. סימה היא רווקה בת 25, שעבדה כמלצרית באחד מבתי־המלון בים־המלח, אך פוטרה מ־עבודתה ושבה להתגורר בעיירת הולדתה, יבנה.

בין שהיא מתעניינת במחיר ה־עגבניות והגבינה, ניגש אליה „בחור צעיר והציג את עצמו: „אני עמוס שמואלי," אמר לה, „ואת מוצאת־חן בעיני, אני רו־צה להיות החבר שלך." סימה מחתה, תחילה בשקט ואחר־כך ב־חריפות, אך עמוס לא התרגש. הוא המשיך ללכת בעיקבותיה, וניסה

פרקליט אלוני
הכל בהסכמה

לעזור לה לשאת את הסלים. כך המשיך ללוותה עד לפתח דירתה.

מסיבות מישפחתיות מתגוררת סימה בדירה משלה ולא עם הו־ריה. כשפתחה את דלת־ביתה לא עצר עמוס בפתח ונכנס גם הוא לדירה, למרות מחאותיה.

עמוס הוכיח עצמו במשך הש־בוע הראשון כמחזר עקשן. הוא נהג לבקר את סימה כמה פעמים ביום, ולהפציר בה שתהיה חבר־תו. ההפצרות הפכו לעיתים לאיו־מים, וכיוון שהיא גרה בגפה, היא לא יכלה לסלקו.

שבוע אחרי פגישתם הראשונה בשעות הערב, השכיב עמוס את סימה על המיטה ואנס אותה בכוח ובאיומים למרות מחאתה. אחרי אותה פעם עבר להתגורר עימה דרך קבע. הוא התמקם בדירה כבעל־הבית, ולא עזב את הנערה לנפשה אפילו לרגע. מחשש פן תתלונן במישטרה, נלווה אליה לכל אשר פנתה. מאותו יום בחודש או־גוסט ועד חודש אוקטובר חיין השניים כבעל ואשה, כשהוא כופה עליה לקיים יחסי־מין נגד רצונה.

כל התנגדות מצידה הולידה הת־פרצויות זעם ואלימות אצל עמוס. הוא שבר ראי, חלון וזגוגית מיז־גון ונהג להכות גם אותה.

חריון כפוי. סימה נתקפה די־כאון והחלה לחוש בחילות בבק־ריב. ואז הזמינה את אמה לבקר בדירה. כשראה עמוס את האם, חשש כי היא עומדת לעזור לבתה להימלט ממנו, צעק עליה ואיים כי חבריו יחסלוה אם תעז להת־ערב בחייהם הפרטיים.

סימה גילתה כי בחילות הבוקר שלה מבשרות חריון, שהוא תוצאה של אותם חודשיים של אונס. ואז היא החליטה לעשות הפלה ולהת־לונן במישטרה. היא מסרה מיכתב לאמה, שהעבירה אותו למישטרה, ואז ניגשה לוועדה־להפסקת־חריון וגוללה גם שם את סיפורה. ההפ־לה אושרה לה.

עמוס נעצר על־ידי מישטרת־יב־נה. הבחור בן ה־23 היה מוכר לשוטרים, ותוך כדי בדיקת תלו־נתה של סימה הגיעה גם תלונה נוספת, מגרושה צעירה, החייה גם היא לבדה ביבנה. ואז הסתבר כי לפני שהכיר את סימה, כיוון את תשומת־לבו וחיזוריו אל הגרושה. מאחר שגם היא לא הראתה הת־להבות רבה, הוא פנה אליה יום אחד בקללות ובאיומים בזמן ש־ישבה בקיוסק. כשהיא איימה ל־הזמין מישטרה, הוא אמר לה: „תלכי תביאי את השוטרים המז־דיינים האלה, אני אשרוף אותם, ואני אשים לך פצצה בבית".

בכתב־האישום, שהגישה עורכת־הדין שפירא, נאשם עמוס באינו־סה של סימה ובאיומים על הגרו־שה.

כאשר הוגש כתב־האישום, ביק־שה התובעת לעצור את עמוס עד תום ההליכים, כדי שלא יטיל חי־תו על הנשים הבודדות. סניגורו, משה אלוני, טען בפני השופט, חיים דבורין, כי אין כל הצדקה למעצר ממושך כזה. הוא כפר בכל סיפורי הנשים, ואמר כי הכל היה בהסכמה. שכן, הכיצד יתכן כי אשה תסכים להיאנס חודשיים תמי־מים מידי יום, עד שתתלונן במישטרה. כדי להפיס דעתו של בית־המישפט הסכים הנאשם להתחייב שלא לגור ביבנה במשך תקופת המישפט. אך התביעה עמדה על בקשתה. לא רק שתי הנשים הצעי־רות פוחדות ממנו, גם שכנתה ה־זקנה של סימה, בת ה־75, חוששת לחייה מפני איומיו.

אחרי התלבטות ארוכה כתב ה־שופט דבורין החלטה מנומקת, ש־בה עצר את עמוס עד תום ההלי־כים נגדו.

לרגל פתיחת משרדנו בככר המדינה בתל-אביב

אברהם גינדי

מעניק פרסים בלי לעשות חשבון:

10 מכוניות חינם

לרוכשי הדירות הראשונים

בתל אביב, ברמת השרון, בפתח תקוה, בראשון לציון.

לרגל פתיחת משרדנו החדש בככר המדינה, ה' באייר 10, תל-אביב, החליט אברהם גינדי להעניק מכונית פיאט חינם כולל מסים, לכל רוכשי דירה (מוגבל ל-10 דירות בלבד).

FIAT פיאט 127 - 903 סמ"ק, 2 דלתות

תל אביב

צפון תל-אביב - רח' סוקולוב
דירת יוקרה החל מ-.620,000 שקל
רח' ברנשטיין כהן
(ליד קולנוע ת"א)
5 דיירים בלבד 4 חדרים -
קומה שלמה
4 כיווני אויר מלאים
החל מ-.720,000 שקל

רמת השרון

רח' אוסישקין - בנין בן 6 דירות
4 חדרים החל מ-.570,000 שקל
דירת גג החל מ-.720,000 שקל

פתח תקוה

גני גינדי:
4 חדרים החל מ-.520,000 שקל
4½ חדרים החל מ-.570,000 שקל
5 חדרים החל מ-.590,000 שקל

ראשון לציון

שכונת היוקרה אברמוביץ -
בנין בן 8 דירות
4 חדרים -.490,000 שקל.
רח' ירושלים
4 חדרים -.420,000 שקל
קרית מנחם 4 חדרים
-.380,000 שקל.

לא כולל מ.ע.מ.

משרדי מכירות:

תל-אביב - ככר המדינה, ה' באייר 10

רמת השרון - רח' סוקולוב 84

פתח-תקוה - רח' חיים עוזר 28

ראשון לציון - רח' הרצל 62

מבחר גדול של פנטהאוזים ודירות עם גג
ברמת השרון - פתח תקוה - ראשון לציון
מחירי מבצע החל מ-.550,000 שקל

משכנתא החל מ-.100,000 שקל
לרגל המבצע משרדינו בת"א, בפ"ת ובראשון לציון
יהיו פתוחים במוצ"ש החל משעה 17.30.

לנוחות הקהל: במשרד המכירות בת"א ניתן לקבל אינפורמציה על כל דירות החברה.

תודתנו נתונה למשרד אדריכלים אבי רסקין והרי המלין,
עבור התכנון הנפלא של משרדנו החדש בככר המדינה בתל אביב.

אברהם גינדי

התניה הטובה ביותר 1980

אבנת בפרסום

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אם אתה מבדיל בין ויסקי לויסקי מטולה קח

B&L

הויסקי הסקוטי היוקרתי לאניני הטעם

זכה בפרסים רבים!

יבוא ושיווק: אלפא טריידינג, טל. 03-233910

נס חנוכה במיטה...

רינה א. לא תשכח את חנוכה השנה.

זה קרה באחד מלילות החורף הגשומים והקרירים. תוכניות הטלוויזיה הסתיימו ורינה א. התכוננה ללכת לישון.

נכנסה לחדר השינה, הרימה את השמיכה ו... קריאת תדהמה פרצה מפיה.

מתחת לסדין היא ראתה את זק"ש. לא היה לה כל ספק: זה היה זק"ש המפורסם.

אחת מחברותיה הטובות, הנשואה באושר למנהל צעיר ומקסים, אפילו גילתה לה שזק"ש הוא אורח־קבע בחדר המיטות שלהם.

אבל איך הגיע זק"ש לחדר־המיטות של רינה א.? פשוט מאוד. בעלה החליט להפתיע אותה במתנת־חנוכה מקורית וקנה סדין־חימום זק"ש.

בעלה של רינה א. יודע מה לקנות: הוא קנה את סדין־החימום הטוב ביותר, סדין־החימום היחידי הניתן לכביסה, סדין־חימום עם אחריות ל־3 שנים, והמיוצר בשיטת הבטחון הכפול.

צריכת החשמל של סדין־חימום זק"ש היא רק 10 אגורות ללילה. רינה א. לא התאפקה. היא זינקה כהרף־עין לתוך המיטה. מיותר לומר, שלמחרת בבוקר היה לה קשה להיפרד מסדין־החימום של זק"ש. אפילו השעון המעורר לא עזר...

חשוב!

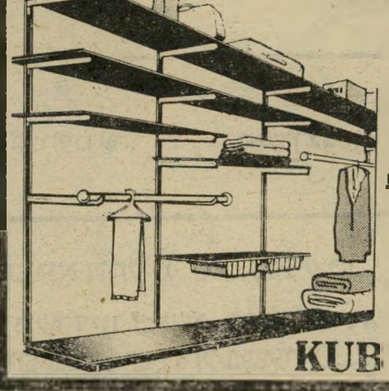
לכל הזקוקים לארונות קיר או חדר ארונות

הצעת חסכון של 45%

בקניה ישירה מהיצרן ללא פער תיווך

מדפים * יחידות תליה * סלסלאות ונעות

* ניתן לשנויי גודל ומידה, אפשר להוסיף, להקטין, להגדיל, להוריד, להדים, ולהעביר ממקום למקום בקלות וללא ידע מקצועי.

קוב-כל
ת"א, דיזנגוף 241
טל. 227868.

KUB KOL

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

לומדו קצרנות

עברית ו/או אנגלית

במהירות ובהצלחה מובטחת

ב„אולפן גרס" (כרי־קבא)

ת"א: וייצמן 22, טל. 254826
חיפה: „במעלה", טל. 664922

קורס חדש נפתח ב־15.12.80

שלי

של"י — סניף ת"א מזמין את הציבור להרצאות כמועדון של"י, רח' בוגרשוב 60, טל. 280807

ביום א' 14.12 שעה 8.30 בערב, ירצה:

שאהר אבו־חיט

מכפר טירה

על הנושא:

הזירה הפוליטית ברחוב הערבי לאחר איסור כנס נצרת — מעמדה של רק"ח

ביום א' 21.12 שעה 8.30 בערב, ירצה הצייר ופסל

דן קידר

בנושא:

המציאות והאמנות

הרצאות קבועות מתקיימות כל יום א' בשעה 8.30 בערב. רשימת ההרצאות תישלח לכל המעוניין.

אח"מ

(המשך מעמוד 22)

מויירה מקבלת את פניו בחיוך רחב. היא לא נוהגת לבוא אליו למיגרש. היא רואה את מקומה בבית לא מפני שהיא סובלת מהכינוי „אשתו של המאמן," אלא בגלל שעליה להוות דוגמה לנשות השחקנים. אם היא תימצא במיגרש, תבואנה גם האחרות, ואז המימון יידמה לאירוע חברתי.

בבוקר היא מקשיבה להרצאות בארכיאולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, ועד לשעות הערב היא יושבת ומחכה לבעלה. היא למדה להתרגל לזה אחרי 30 שנה של נדודים עימו.

מסתבר שהמאמן אינו בוחל בטיפה המרה. ברגע שהוא מגיע לביתו ומתפנה משיחות הטלפון, הוא מכין לעצמו כוסית שרי ורק אחר־כך מתחיל את הערב בחברת אישתו. הם נהנים לבלות עם חברים עד השעות המאוחרות, למרות שנושאי השיחה תמיד גולשים לענייני ספורט. „אנשים שמעולם לא התעניינו בכדורגל הופכים מומחים," טוען מנסל, „לכולם יש בזה דיעה. והם מתעקשים להשמיע לי אותה.

הכרות בצבא

הזוג מנסל נפגש לראשונה לפני 30 שנה. שניהם שרתו אז כחיילים בריטיים בבסיס באוסטריה. סמל מנסל אהב מאוד לרקוד, אך מועדוני־הריקודים של הטוראים היו טובים יותר משל הסמלים. כדי להצליח לחדור למועדון הריקודים שבו חפץ, הוא נהג לשמור מיקטורן אחד ללא דרגות. שם, על במת־הריקודים, הכיר את מויירה. היא מלונדון והוא מעיר צפונית ליד מנצ'סטר. „היא שבתה את עיני ממבט ראשון ונישאנו בתום השירות הצבאי," מספר המאמן.

יש לנו שני בנים נשואים — הבכור, סטיוון, בן 29, גר בבחאריין. זו הארץ האחרונה שבה אימנתי קבוצת כדורגל, והוא עזר שם כמאמן. היום הוא מנהל שם חברת רהיטים הביטאט.

„הבן הצעיר, ניקולאס, בן 24, גר עתה עם אשתו בסאריי־לנקה (ציילון), ואישתו ההרה, סרוג'ני, תהפוך אותי בקרוב לסבא."

עד השרות הצבאי היה מנסל שחקן כדורגל חובב, אחר־כך הפך שחקן מיקצועי, ומאוחר יותר מאמן. כך התחילה תקופת הנדודים של מישפחתו. הוא אימן בהולנד, אנגליה והגיע עד לארצות־הברית. ב־1965 בא לישראל מטעם מועדון בוסטון כדי להחתים את מרדכי שפיגלר וגיורא שפיגל עבור מועדונו. אולם אז החלה בארץ מלחמת ששת־הימים, והחוזה לא יצא לפועל.

מנטליות ים־תיכונית

איזו כהכנה לשרות בישראל ולמיפגש עם המנטליות הים־תיכונית, אימן מנסל ביוון ובתורכיה. בתקופה זו הכיר לראשונה אווירה של מתח ועצבים באימון. חבר יעץ לו להתחיל לצייר כדי להשתחרר מהמתח. „יום אחד הוא הופיע עם כל הצבעים והכלים הדרושים, ודחף לי מיכחול ליד," נזכר מנסל, הנוהג לצייר בזמנו החופשי.

היום מטרידה אותו מחשבה אחת — האם יצליח לעלות למישחקי הגביע העולמי בספרד 1982. „רק קוסם יוכל להשביע את רצון הקהל בישראל," אומר מאמן הנבחרת הלאומית של ישראל, „אם נצליח לעלות לגמר, יאמרו כולם שהשחקנים היו מצויינים, ואם נפסיד, יאמרו שהמאמן היה גרוע. חשוב לי להצליח."

חבורה הקטנה שהצטופפה ליד קברו של משה סנדו, לרגל יום השבעה הופרעה לרגע מתפילותיה על־ידי משתתפי לוויה שהתקרבו למקום. המלווים נעצרו במרחק קברים אחדים. הם הביאו לקבורה את שימעון שאלתי. בני שתי החבורות לא הכירו אלה את אלה. אולם אנשי המישטרה, שצפו בנעשה מרחוק, ידעו את האמת המוזרה. שבוע בלבד אחרי הרצח המסתורי של פנדו נרצח שאלתי בדקירות סכין. לפי חשדם המבוסס של חוקרי המישטרה היה שאלתי רוצחו של פנדו. והגורל העיוור הוא אשר הניחם בבית־הקברות, איש ליד רעהו.

שני הקורבנות הצעירים היו טיפוסים שונים. פנדו הסתובב בחברה עבריינית מנעוריו. הוא צבר הרשעות והיה נכנס ויוצא בבתי־כלא. רק חודש לפני שנרצח השתחרר ממאסר ממושך. בעת מאסרו ישב בתא אחד עם אלברט רופא, שנהרג בתא הכלא מהתפוצצות רימון־יד. לפנדו עצמו נגרמו פצעים קלים בילבד.

כאשר השתחרר חזר לשכונת שפירא, והחל מפיל את חיתיתו על בני השכונה. בין יתר האנשים שאליהם נטפל בשכונה היו גם בני מישפחת טהראני. יום אחד נטל אבטיח מדוכנו של אחד מהאחים טהראני, וסירב לשלם תוך איומים. למחרת בא לביתו של דויד טהראני ודרש ממנו את ביתו ואת דוכן הסדקית שלו בתחנה־המרכזית. הוא השמיע איומים ונהבטיח לחזור.

אקדח שלוף

מוצאי שבת, ה־13 ביוני השנה, יצא פנדו ממכוניתו בשעת לילה מאוחרת, ליד מועדון־הלילה נובמבר ביפו. מישהו קרא לו אל סימטה סמוכה. נשמעו יריות, ופנדו נפל מת במקום.

איש לא ראה את היורה, והמישטרה החלה עוצרת את כל מי שהיה מסוכסך עם פנדו. הרשימה היתה ארוכה מאוד ובמשך שבועות ימים לא הספיקה המישטרה לעבור על כל שונאי פנדו. ואז, בדיוק שבוע אחרי רצח פנדו, נרצח שאלתי בחצר בית בשכונת שפירא.

שאלתי היה בחור יפה־תואר. לא היה לו עבר פלילי, והיתה לו אשה יפה וילד. הוא עבד כקצין־ביטחון בחברת החשמל והיה בוגר יחידה צבאית קרבית. שאלתי היה יתום מגיל רך, ובילה את ילדותו בבית מישפחת טהראני, שהיו קרובים. הוא התקשר מאוד לבני המישפחה, והכיר להם טובה על יחסם אליו.

הוא נהג בכל הזדמנות לעזור לדויד טהראני, שהיה משפץ בעצמו את ביתו בשכונת שפירא. שאלתי היה בא לשם אחרי סיום מישמרתו, ועובד עם בן דודתו בריצוף. מפעם לפעם היו שני הגברים נחים מעבודתם ויושבים ללגום בירה צוננת, שהגישה לשולחן צפורה, אשתו של טהראני.

בערב בשעה 10.30, בשבת, ה־21 ביוני, תלכה ציפורה לישון, ושני הגברים המשיכו לעבוד ולשתות.

מי רצח את קצין הביטחון - רוצח שכיר או שיכור עליז?

רצח בשלוש מערכות

נרצח פנדו
סימטה ביפו

הם גמרו יותר מעשרה בקבוקי בירה, ואז פנו אל בקבוק הקוניאק שניצב במיזנון, וחיסלו גם אותו.

השעה היתה כימעט חצות כאשר שאלתי נופף באקדח נוכח פני קרובו, ושאל אותו היכן יוכל לנסות את הנשק. טהראני, שהוא אב לילדים קטנים, ביקש ממנו שיתרחק מהבית וינסה את הנשק ליד אחד המגרשים הריקים ברחוב. ואמנם, לדבריו, שמע כמה יריות מכיוון הרחוב. ואז חזר שאלתי לחצר, כשהוא מגחך: „תראה איזה בדיחה, איך כולם קופצים מהיריות". הוא הסביר כי ירה בתריסים ו־אנשים התעוררו, נבהלו ונצעקו.

טהראני נדהם מדבריו והלך עימו לראות היכן ירה ומה הנזק שגרם. לדבריו, הוביל אותו שאלתי ל־קירבת בית־החרושת לשיש, השייך לדויד מורדוב, והצביע על כמה בתים השייכים גם הם למישפחת מורדוב, ואמר כי ירה בהם. תוך כדי נסיגה משך שאלתי את תיבת־הדואר שלפני בית־החרושת והפילה.

פרקליטים לידסקי
סניגור של חשוד, סניגורית של חשודים

מטר של בקבוקים

טהראני, שהוא רוכל־סדקית בתחנה המרכזית בתל־אביב ובעל עבר פלילי עשיר, חזר לביתו עם שאלתי, שלבש חולצה אדומה והיה כנראה שתוי במקצת. הם התיישבו שוב ליד השולחן בחצר, ואז שמעו צעקות. טהראני, שגבו היה מופנה אל הפתח, הספיק לר־אות את שאלתי זורק בקבוקי־משקה ריקים לעבר הפתח, ואז התנפלו עליו אנשים, הפילוהו ארצה והיכו ברגלו.

המהומה בחצר היתה גדולה, ו־טהראני לא הספיק לראות מה קורה, כאשר שמע את אשתו, צפורה, צועקת ויוצאת מפתח ה־בית. התוקפים נבהלו מצעקותיה. עזבו את שאלתי, שהיה שכוב על הריצפה, ויצאו מהחצר. הם המשיכו לעמוד ליד הגדר ולרגום את מישפחת טהראני במרצפות שנטלו מהערימה שהיתה מונחת ליד ה־גדר.

צפורה זיהתה את התוקפים וה־רגמים כבני מישפחת מורדוב, ה־אחים דויד, ציון ויעקב. כאשר הביטה אל שאלתי, הזדעזעה. הוא היה מוטל על הארץ, גופו נקוב מדקירות רבות ודם רב שותת ממנו. החצר היתה מגואלת בדמו. היא ניגשה לבעלה וראתה כי הוא בריא ושלם, וסובל רק ממכה ב־רגלו. היא הלכה להזעיק את ה־מישטרה.

המישטרה, שהגיעה במהירות, לקחה בסיבוב הראשון את בני מישפחת מורדוב לתחנה, ואחר כך חזרה ולקחה גם את טהראני ואשתו לחקירה.

התוצאה של אותו ליל־דמים היא שני תיקים פליליים, התלויים ו־עומדים לפני בית־המישפט המחוזי בתל־אביב. ההרכב, שבראשו יו־שבת השופטת חנה אבנור, הנשיאה התורנית של בית־המישפט, וש־חבריו הם השופטים נחמיה בר ושאול אלוני, שומע את קורות אותו ערב בשתי מערכות.

במישפט אחד נאשם דוד טהראני טהראני ואשתו כעדי־תביעה. ב־חקירתו זו שכח טהראני כימעט את כל קורות אותו הערב. הוא לא זכר מי היו התוקפים, וכמה היו. נדמה לו כי אלה שזרקו מרצפות היו בני מישפחת מורדוב. אבל הוא לא ראה את הרצח עצמו, מכיוון שהיה שכוב על הריצפה ופחד מאוד ממכות.

גופתו של נרצח שאתי במקום הפשע
האם הרוצח שוכב ליד הנרצח?

אשתו העידה בוודאות, כי ה־תוקפים היו האחים מורדוב, ש־אותם זיהתה בביטחה על פי בג־דיהם ושמעה את הצעקות: „זה בחולצה האדומה ירה עלינו."

ההפתעה הגדולה אירעה במער־כה השלישית, שהחלה כאשר הסני־גורית נירה לידסקי פתחה בחקיר־תם הנגדית של טהראני ואשתו.

„גברת טהראני," שאלה הסניגור־רית בקול חביב, „האם נכון ש־בעלך ושאלתי הגיעו במוצאי שבת, שבוע לפני הרצח, בשעת לילה מאוחרת מאוד, ובעלך העיר אותך וביקש שתעשי קפה ואמר, חיסלנו את פנדו?" להפתעת הכל השיבה האשה בחיוב. היא גם סיפרה כי שמעה את שאלתי מספר את פרטי הרצח ביפו, ומתרברב על חלקו בפרשה.

אחרי שהכינה את הרקע, שאלה הסניגורית את העד טהראני: „האם זה נכון שפנדו לקח אבטיח מאחיך, ואיים עליך שתתן לו את ביתך ואת הדוכן שלך?"

טהראני הכחיש. הוא הכחיש כי העיר את אשתו בלילה שבו נרצח פנדו וביקש שתכין קפה. אבל הוא אמר כי פנדו היה אדם מושחת ורע, ומותו לא היה אבידה קשה. ואז הביאה לפניו הסניגורית את גירסתה המהממת: „מר טהראני, אני טוענת כי אתה רצחת את בן־דודתך שאלתי. אתם חיסלתם ביחד את פנדו, והנה, לתדהמתך, התברר לך ששאלתי מתרברב ומדבר על כך לפני כולם, וכאשר הוא משתכר הוא עלול לאמר דברים בלתי־זהי־רים. חששת שדיבורין יסגירו אותך למישטרה, ולכן ניצלת את התפר־צותם של בני מורדוב לחצר שלך, חיכית לרגע שהם ייצאו, וכאשר איש לא ראה, דקרת למוות את שאלתי שלא חשד בך."

טהראני הביט בסניגורית בעי־ניים מצועפות וחסרות־הבעה, ו־ענה בשלילה.

בשני המישפטים שטרם הסתיי־מו מרחפת בחלל השאלה, האם היה שאלתי רוצח שכיר, ששיסה את העבודות המלוכלכות עבור בן דודתו טהראני, ולכן נהרג על־ידו, או שמא היה סתם שיכור עלין שירה לתומו אל בית מורדוב ושילם על כך בחייו. הדמות ה־מרכזית בשתי המערכות, שימעון שאלתי, מרחפת רק ברוחה על המישפט. הגופה קבורה ליד פנדו.

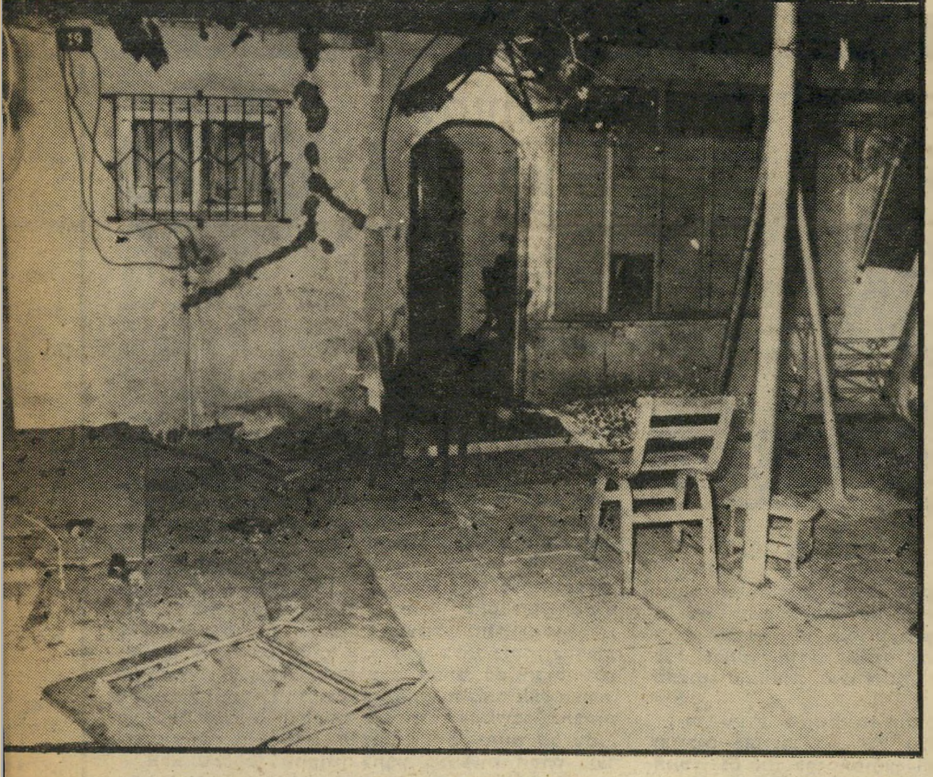
בנסיון לחבלה חמורה, בהחזקת נשק, וביריות על ביתם של מור־דוב. התובעת היא פנינה דבורין, וסניגורו של טהראני הוא עורך־הדין צבי לידסקי.

במערכה השניה נידונים שני ה־אחים ציון ודויד מורדוב (האח השלישי, יעקב, נמלט וטרם נמצא) על רצח שימעון שאלתי. השופטים הם אותם השופטים, וגם התובעת היא אותה התובעת. אך סניגוריהם של האחים הם נירה לידסקי וד"ר דויד ליבאי.

גם האחים מורדוב וגם טהראני העידו כבר במערכה הראשונה. כל אחד סיפר את גירסתו בדבר היריות על התריסים. טהראני הכ־חיש כל קשר ליריות, וטפל את כולן על בן־דודתו המת, שאלתי. לדבריו, מעולם לא היה לו כל סיכסוך עם שכניו לרחוב. הוא אמנם אינו מדבר איתם כבר שנים ארוכות, והתנגד בזמנו להקמת בית־החרושת לשיש של דויד מור־דוב ליד ביתו, אך הדברים מ־עולם לא הגיעו לידי סיכסוך של ממש, ביחוד כאשר התברר כי בית־החרושת אינו מרעיש ואינו מזהם את האוויר.

מדוע ירה שאלתי על שכניו? על כך יכול הוא רק לענות, כי האיש היה שיכור באותו ערב ולא ידע להחזיק מעמד אחרי הבירה הרבה והקוניאק שערבב.

במערכה השניה העידו בינתיים

חצר מישפחת טהראני
מי דקר?

סרטים

הוי, איזה אסון מצחיק!

לפי חומר הפירסום, המלווה את הסרט טיסה נעימה, זהו עיבוד חדש למלודראמה בשם שעת האפס, מלפני 23 שנים, עם דנה אנדריוז ולינדה דארנל בתפקידים הרא־שיים. שעת האפס היה סיפור רגשני על טייס שאיבד טייסת שלמה בעת המילחמה, אמצת עדיין להבין לפני שתאשר). ראו לילה אחד את שעת האפס בטלוויזיה, כל אחד בביתו שלו. למחרת בבוקר, כאשר נפגשו, ומבלי ששהחזו על כך לפני כן, החליטו שאין טוב ממנו — למצחיקון. כתבו פארודיה על שעת האפס והגישו אותה לעיון לכל מחלקות ההפקה של האולפנים הגדולים. התשובה פה־אחד: לא!

הם לא התייאשו, גייסו בעצמם סכום כסף, צילמו הדגמה בת עשר דקות והציגו אותה ככרטיס־ביקור. זה לא עזר להם למצוא מפיק אך לפחות אחד מן הצופים בסרטון מצא שיש בהם משהו השווה נסיון קטן. מכיוון שבאותו הזמן הם היו מעורבים בלהקת תיאטרון משלהם, שבשאה את השם הגאסטרונומי תיאטרון מטוגן, הוצע להם להפוך את ההצגה לסרט. וזה אמנם מה שקרה: 22 מערכוני סרט מטוגן משגעים את הקהל האמריקאי והופכים להיט שאיש לא ציפה לו, אולי הלהיט הקולנועי הגדול ביותר בארצות־הברית, של סרט שהופק שלא בידי החברות הגדולות.

הכטחת המשגיח. קולו של הכסף, כידוע, משכנע הרבה יותר מקול הכישרון. ומאז הוא מפחד לטוס; עד שהוא נאלץ לטוס כדי להציל את אשתו ובנו.

אבל בניגוד למצופה אין בסרט החדש דבר דומה למלודראמה. יש בו כל שדות־התעופה למיניהם, וכל אסונות הטבע ה־שונים שבהם התברכה תעשיית הסרטים לאחרונה. ותחת להפחיד את הצופים ו־להכניס אותם למצב של חרדה עמוקה, מכניס הסרט החדש הזה — של ג'ים אברהמס והאחים דייוויד וג'רי צוקר — את כל המתבוננים בו להיסטריה של צחוק.

פה־אחד. השלושה, שהיו שותפיו של הבמאי ג'ין לאנדיס (האחים בלוז) בפא־רודיה מטורפת על קולנוע וטלוויזיה בשם סרט מטוגן (שהצנזורה הישראלית מת־

לי טרי ישנה במיטתה עם חבר
סוס במיטה — תזכורת ל„סנדק"

רוברט היים וג'ודי האגרטי ב„טיסה נעימה"
תזכורת ל„מעתה ועד עולם"

לוייד בריג'ס על רקע דיוקן של עצמו
האיש הקשוח מחקה את האיש הקשוח

כאשר חזרו אברהמס והאחים צוקר והציעו שוב את טיסה נעימה, היתה קבלת־הפנים כבר שונה. אבל כששמעו האולפנים כי שלושת הצעירים הפרועים הללו (בני 35, 32 ו־29 היום) מתעקשים לביים אותו בעצמם, נרתעו מפניהם כמפני נחש ארסי. היחידי שנטל סיכון היה המפיק הוותיק הווארד קוך, בשם אולפני פאראמונט, תוך כדי הבטחה שהוא ישגיח על הנערים וכי שלושת מיליוני הדולרים שישקעו לא יירדו לטימון במעשי קונדס.

השלושה נאחזו בהזדמנות, כשהם יושבים יחד, חושבים יחד ומביימים יחד, עד כדי כך שאיגוד הבמאים האמריקאי, המתעקש שלא יהיה יותר מבמאי אחד לסרט, הסכים לרשום את שלושתם כבמאים בסרט אחד. ואכן, את כל מעשי הטירוף בסרט לא היה מסוגל להמציא איש אחד לבדו.

כל מה שיכול לקרות על מטוס, ודברים רבים שאינם יכולים לקרות בו, מתחוללים בסרט תוך טיסה אחת מלוס־אנג'לס לשיקאגו. אנשי התחזוקה מטפלים במטוס כאילו היה מכונית בתחנת־דלק; אנשי צוות הקרקע, המנחים את תנועתו (האחים צוקר מגלמים אותם), שולחים אותו היישר אל אולם ההמתנה של הנוסעים; הקברניט מחזר אחרי ילדים רכים; הקצין הראשון הוא גדול כוכבי הכדורסל של העשור בארצות־הברית והקצין השני הוא בובה גדולה בשם אוטו, שאותה מנפחים בעזרת צינור התקוע בין רגליו.

הנוסעים זה אוסף לא פחות מכובד. יש בו כמה קנאים דתיים, נזירה מזמרת הקוראת על חיי־נעורים, ונער מנומס שקורא על חיי נזירות; אוסף של זוגות נשואים, מי פחות ומי יותר, שאין בכלל צורך להבליט את גיחוכם. אסור, כמובן, לשכוח שבין הנוסעים נמצא גם הטייס הבעייתי שהגיע הנה משעת האפס. למעשה הוא נהג מונית, מאז שנתקף פחד ממטו־סים, אבל אהבתו לאחת הדיילות מדרבנת אותו להתגבר על פחדיו ולרדוף אחריה באוויר.

קצב מטורף. לא צריך להיות גאון כדי לנחש שמטוס כזה חייב להיקלע לצרות. והן מופיעות אחרי שהדיילת מגי־שה לחלק מן הנוסעים ארוחת־דגים. הר־עלה מיידית מחייבת נחיתה בהקדם. כל הצוות המטיס חסר הכרה והיחידי שמסוגל איכשהו לעזור, הוא הטייס עם הבעיות. זאת בשעה שהרופא היחידי במטוס מדיע מדי פעם על הזמן שנותר עד שהנשמות יתחילו לפרוח. ברמקול מכריזה אחת ה־דיילות שאין צורך לדאוג — המצב

לחיות בדי לשחק

תהילה (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) — בצפייה ראשונה זהו סרט סוחף, מרתק, שקל להתלהב ממנו ולהתפעל מן הביצוע שלו. רק כעבור זמן מבחינים בכל החורים שהותיר הבמאי אלן פארקר בסירטו; ההאש־מה מתחלת במידה שווה בינו ובין התסריטאי כריסטופר גור.

סיבת ההתפעלות בולטת לעין. זהו סרט על בית־ספר לאמנויות הבמה, שחי וקיים במציאות, בניו־יורק, ואשר שמו הולך לפניו. פארקר עוקב אחרי קבוצת תלמידים החל מבחינות הקבלה שלהם, במשך ארבע שנים, עד לטכס הסיום. השלבים השונים של הוראת המישחק, המוסיקה והמחול — שלושת השטחים שבהם מתמחה בית־הספר — והמיפגש בין תלמידים ממגמות שונות, יוצר סצינות מוסיקליות מכל הסוגים. המשתתפים הצעירים, והאלמונים ברובם, ניחנו בכישרון בלתי־רגיל וביכולת למלא את המצלמה באישיותם, בקסמם וביכולתם לשיר, לרקוד ולשחק. פארקר שהוא טכנאי מעולה, השולט באמצעים השונים של שפת הקולנוע, מנצל כל תעלול מותר ואסור כדי להבליט אותם, לשמור על קצב עירני בלתי פוסק, להדביק סצינות זו לזו במעברים חלקים, שבהם פס הקול גולש מתמונה לתמונה בזוויות־מצלמה היוצרות מתח אצל הצופה. העריכה מספקת הפתעות, במיוחד כשהמדובר בהבחנה בין מישחק־לשם־מישחק, מישחק בחיים, וחיים של ממש.

אלא שכל מי שמקווה להבין באמצעות הסרט כיצד פועל בית־הספר לאמנויות הבמה, מה דורשים בו מן התלמידים ואיזו מידה של מאמץ ומסירות צריך להשקיע בו כדי להצליח — ייצא בידיים ריקות. הסיבה: כל החלק הפחות זוהר הזה, של מערכת חיי־התלמידים, נשאר בצל. וכאשר חודר פארקר לתחום־הפרט של כמה מן התלמידים, נוצרת מילודראמה סוחטת־דמעות בנוסח ים־תיכוני.

מי שיודע ליהנות מן הקולנוע כאמנות של תמונות וצלילים בתנועה, לא יוכל שלא ליהנות מן המוצג על המסך, גם אם ערך המיטען האינטלקטואלי שיקח עימו הביתה אינו שווה לירה אינפלציונית אחת.

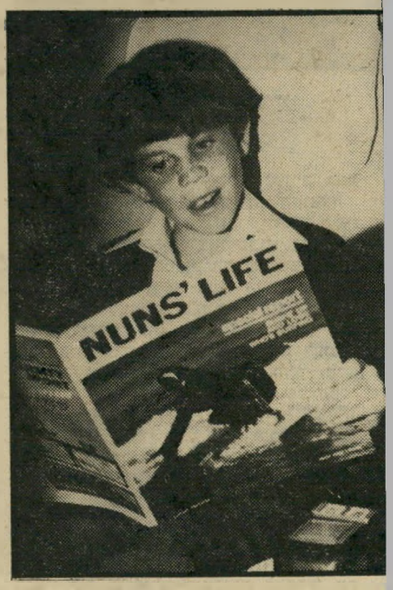

קארה ופראנצ'סי: כישרון נדיר

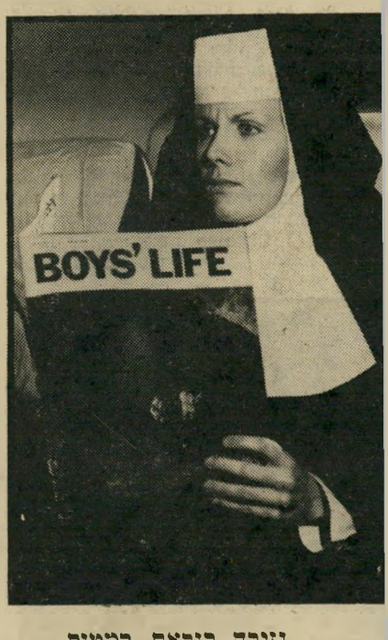
בשליטה מלאה. ובו־בזמן גוררת הדיילת השנייה, במעבר, גופות של מורעלים חסרי־הכרה.

כאן נכנס לתמונה צוות הקרקע, שאינו שפוי יותר ממחוסרי־ההכרה. יש ממונה, לויד בריג'ס, שמחקה את לויד בריג'ס האיש הקשוח, ופקח טיפה ראשי, רוברט סטאק, שמחקה את איש־הפעולה הנמרץ רוברט סטאק, וכדי לא להשתעמם מבקרים גם בביתו של הקברניט, שם מחלקת אשתו את מיטתה עם סוס.

תוך כדי מסע עורכים גם טיולים מודרכים קצרים בעברם של הנוסעים, בעיקר בזה של הטייס המתוסבך וידידתו הדיילת, שהכירו אי־שם בחזית המזרחית, כשהוא היה גיבור־קרב והיא רקדנית במועדון־

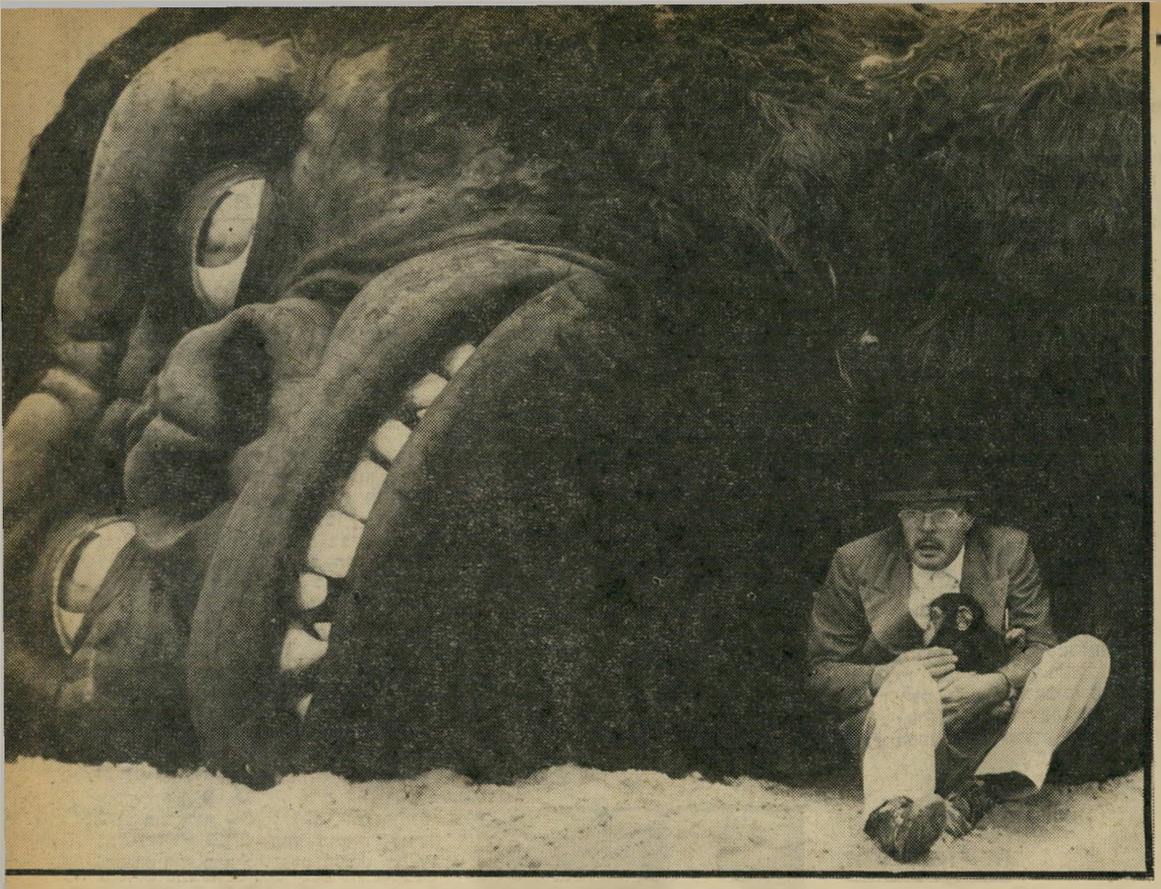
ילד קורא במטוס
על חיי נזירות

נזירה קוראת במטוס
על חיי ילדים

לילה. באותם הימים היפים נהגו להתנשק על חוף־הים, בדיוק כמו ברט לאנקסטר ודבורה קר במעמדה ועד עולם (בתוספת כמה אצות־ים). וכשהם פתחו בריקודים במועדון־הלילה, זה היה בדיוק כמו טראולטה, שמטריף את מעריצותיו בשיגעון המוסיקה.

וכל זה אינו אלא מעט מזעיר מן המצוי בסרט הזה. החוכמות דוחקות זו את רגלי זו בקצב משורף, חלקן אבסורדיות, חלקן מקאבריות, חלקן מוצלחות וחלקן מוצלחות פחות, אבל צפיפותן כה גדולה, שאין זמן להרהר בהן יתר על המידה. מי שאינו מבין אנגלית יחמיץ ודאי חלק מן העוקצים, ולא ירגיש אפילו בחסר. ומי שמבין אנגלית — ילך לצפות בסרט בשניה, כדי לזכור לפחות כמה מן הבדיחות.

הבמאי מארקו פררי מציג בסרטו „חלום של קוף"

את סופו של הגבר בעולם והתמוטטות התרבות שיצר

העכברים באים

כל מי שהספיק להתוודע אל הבמאי האיטלקי מארקו פררי מכיר כבר את הבשורה שלו, עליה חזר פעמים רבות. זוהי בשורת סופו של הגבר, לפחות הגבר כפי שהוא מוכר בעולם המערבי, על התרבות שיצר לעצמו במסורת היהודית־נוצרית, על הערכים המקודשים שלו ועל הכללים שנראו בעיניו חיוניים להמשך קיום העולם.

איך יבוא סופו של הגבר? בכל אחד מסרטיו עונה פררי בגירסה שונה, אבל התשובותיו, כולן, מפחידות באותה מידה, וככל שעובר הזמן הן הופכות מפחידות יותר.

בהזלילה הגדולה, למשל, התפקעו כל הגברים, הלכה למעשה, לפני סוף הסרט, מעודף מזון ותענוגות. היחידים ששרדו בחיים, בתמונה האחרונה, היו האשה הנצחית והכלבים בחצר.

בהאשה האחרונה, סרט שנאסר על־ידי הצנזורה הישראלית, שכבודה הגברי נפגע, כנראה, מסרס הגיבור את עצמו בתמונה האחרונה, אחרי שמתברר לו כי אשתו לא תשוב אליו משום שאינו מסוגל לענות עוד על צרכיה. הוא, בגפו, אינו יכול לעמוד בפני נטל החיים.

בחלום של קוף, סרט שיצג את איטליה בפסטיבל קאן לפני שנתיים וחצי, כל הדמויות הגבריות הראשיות שבסרט מתאבדות, וכל מה שנותר אחריהן הן נשים ועכברים. הדרך שבה מגיע פררי לסוף הזה היתה משמחת מאוד את חסידי התיאוריה על שקיעת תרבות המערב.

חסון, גברי ומיותר

לוש דמויות המפתח בסרט הזה הם טיפוסים גבריים יצוגיים: האחד, פלאקסמן שמו, מחזיק ומנהל מוסיאון־שעווה, מנציח את קורות רומי העתיקה ומגלם את הניוון התרבותי של המערב. השני, לואיג'י, הוא קאזאנובה מזדקן (מארצ'לו מאסטרויאני, הנראה בתמונה למעלה לרגלי הקוף הענקי) שאין עוד לקוחות לקסמיו ואין לו עוד שפה משותפת עם העולם הסובב אותו. השלישי, לאפאייט (סמל לאירופי שהשתרש באמריקה), תוצר אופייני של סוף המאה העשרים — חסון, גברי ומיותר; בדיוק כמו הגוויה הענקית של קוף, מעין אח תאום של קינג קונג, המוטלת על חוף הים של ניו־יורק, סמוך לוול־סטריט, רחוב העסקים השוקק ביותר בעולם.

פררי אינו חס על שלושת אלה. הראשון מוכיח את פשיטת הרגל המוסרית של כל המחזיקים בערכי התרבות הגדולה. הוא מוכן להמיר, במוסיאון שלו, את ראשיהם המקוריים של נירון וקיסר בראשם ישל ניכסון וקנדי. תמורת תשלום מתאים, כמובן. השני מנסה לקנות אחבה ובושתו מוטלת בפניו. הוא מרגיש זר ובודד בעולם האמיץ והחדש שמסביבו.

השלישי, על אף מראהו האיתן, הוא נכה רגשי שאינו מסוגל לשאת באחריות נפשת. הוא חסר את המיטען הרוחני הדרוש כדי להביע את עצמו (בכל פעם שאינו מוצא מילים הוא שורק אותן במשרוקית) ואין לו מרץ להילחם נגד הרקבון הפושה מסביב (העכברים).

כדי להמחיש את השקיעה הגברית הזאת, משתמש פררי בחזיונות בעלי עוצמה אדירה: לא רק מראה הקוף הענק על החוף העזוב, אלא מראה העיר ניו־יורק, שלא נראתה כך מעולם בסרטים. עזובה ואשפתות לצד בניינים מודרניים מבהיקים ברקע, רחובות שבהם העשב פורץ מבעד לחרכי האספלט, ולידם אוטוסטראדות מודרניות.

עצמה חזותית גדולה

עם בכמה דקות הוא מקפיץ את הצופה בסצינות חריגות ומפתיעות: אונס קבוצתי של גבר בידי קבוצת שחקניות פמיניסטיות המכינות הצגה מיליטנטית; זוג רושם קוף קטן במירשם התושבים כבנם החוקי; גוף השעווה של נירון מקושט בראשו של ניכסון ועוד כיוצא באלה.

כאשר מוסיאון השעווה עולה באש, מתקבל הרושם שההיסטוריה היא זו המתמסמסת לנגד עינינו. השומר, בלבוש נירון, קופץ אל דגם של רומי העולה בלהבות, ודיוקני קיסרים ופרוקנסולים כמו מזילים דמעות וזיעה בתוך הלהבות. סצינה אחת, שנפסלה על־ידי הצנזורה, מראה את הקוף, בן־הטיפוחים של לאפאייט, נופל קורבן לזעם העכברים. זוהי, אולי, הסצינה המהממת ביותר בסרט כולו, והיא המסבירה את הזעם ההרסני המביא להתמוטטות העולם המערבי. הוצאתה מן הסרט מהווה במידה רבה סירוס של הסרט.

ובאשר לבחירת השחקנים, פררי דאג כי תדמיתם בחיים תשרת אותו בסרט. לאפאייט הוא ז'ראר דפארדייה, סמל הגבריות־הכל יכולה על המסך הצרפתי. לואיג'י הוא מארצ'לו מאסטרויאני, התגלמות החלום הרומנטי של שנות הששים, ואילו לתפקיד פלאקסמן הוא בחר בשחקן האמריקאי ג'יימס קוקו, הדומה כל כך לבמאי עצמו, עד שקשה שלא לראות בכך רמז לתאוות הרס עצמית.

כמו בסרטיו הקודמים, מציג גם כאן פררי בשורה אישית מאוד. מכיוון שהדמויות הן סמלים יותר מאשר יצורים בשר־ודם, והסיפור הוא אלגוריה, אין זה סרט שקל לצפות בו. מי שלא יפנה לעצמו, בכל שלב ושלב, מה רוצה פררי לומר, עשוי להשתעמם מעת לעת. אבל העוצמה החזותית כה גדולה, ולדברים שאומר פררי יש אחיזה חזקה כל כך בחיים, עד שגם אותם השוללים את טיעוניו או המתקשים לעקוב אחרי סמליו, לא ישכחו במהרה את הסרט.

צל"ש

קונגרס נצרת

● **לגיד סדן** על כתבתו בהשבוע — יומן אירועים, שהביאה מידגם מייצג ומרתק של השקפות הערבים בישראל על כנס נצרת שקיומו נאסר. בקשת־דיעות זו בלטה בעליבותה דעתו של סיף־אל־דין אל־זועבי, כקוויזלינג מקומי מלא ארס ונקמנות, המייצג דיעות השייכות לרחוב הערבי מלפני שנות דור.

גדרה וגרייבר

● **למנשה רז**, שכתבתו בהשבוע — יומן אירועים הצליחה לטהר את המושבה גדרה מהחשש שהשרץ של גד גרייבר יסמל אותה לשנים רבות. הכתבה העידה קבל עם ועדה על התהום המבדילה בין גד גרייבר לבין נכדי הבילו"יים.

השעה השלישית

● לתוכנית השעה השניה, שהזכירה את ימי השיא של הטלוויזיה הישראלית. הדיון באולפן, שנערך אחרי הקרנת הסרט מסע אלונקות, בהנחייתו המעולה של **יצחק רועה** ובהשתתפותם המרתקת של תת־אלוף **דוב תמרי**, ד"ר **גבי סדו־מון**, תת־אלוף **מתן וילנאי** ואלוף־משנה **מאיר פעיל** היה מוקדש לנושא "הטירטורים בצה"ל". בלט העדרו של צד שני, אנטי־מיליטריסטי, כמו יוצר הסרט, **יהודה** ("ג'אד") **נאמן**, שהוא עצמו רופא קרבי שזכה בצל"ש.

מאחרי הקלעים

רב־יב - על כל אמריקה

בניגוד לשמועות שנפוצו ושהופצו, לא יאוחדו שרותי הרדיו והטלוויזיה בניו־יורק, כפי שביקש לעשות בן־חסותו של מנחם בגין, **שלום כיתי**.

עם שובו של **דן שיטון** לארץ ביוני, יזכה **דן רביב**, כתב הטלוויזיה בוושינגטון, בעלייה ניכרת בתפקיד. הוא יהיה הכתב הבילעדי של הטלוויזיה בכל רחבי ארצות־הברית, כשמקום־מושבו הקבוע בניו־יורק. הוא יפעל לסירוגין בשתי הערים.

פורום נצרת

פורום החדשות של השבוע שעבר התמקד, בהתאם לאופיו של מיפגש מרכזי זה של ראשי הרדיו והטלוויזיה, באופן הטיפול של הרדיו והטלוויזיה במיכלול הבעיות של "קונגרס נצרת", כאירוע חדשותי, ואופני הדיווח עליו.

יועץ המנכ"ל, **נקדימון רוגל**, **ואריי אכנר** סקרו, כל אחד בסיגנונו, את הטיפול הדיווחי בערביי ישראל במיקרים חריגים בעבר.

בסיכומים לאופן הדיווח העירו משתתפים נוספים בפורום, שהם מודעים לאחריות שלהם כספקי חדשות, ועושים כל שביכולתם כדי שלא לעבור את הקו של ה"קומון־סנס", כפי שניסח זאת אחד מהמשתתפים, ובשמירה על עקרונות הדיווח המלא.

נושא אחר שעמד במרכזו של הדיון בפורום החדשות היה שוב ההתחרות המתפתחת בין הרדיו ובין הטלוויזיה על דיווח מערכות־הבחירות להסתדרות ולכנסת, מיבנה קלפיות הניסיון ושאר מרכיבי התחזית והתצפית.

הבחירות של יבין

מערכת־היחסים המפותלת שבין **חיים יבין**, לשעבר מנהל מחלקת־החדשות, ולבין הנהלת רשות־השידור קיבלה מיפנה חד. **יוסף לפיד** הבהיר ליבין כי נבצר מהנהלת הרשות להעניק לו את התנאים הסביבתיים שהיו לו בימי שמשו כמנהל־החדשות (כסא, מזכירה, חדר וכיו"ב) וכי אין בסיס לתביעתו ל"תנאים מועדפים או מיוחדים".

במקביל לסוכריה החמוצה הזאת הוחלט לקבל את אחת מהצעותיו של יבין לגבי עשייתו בעתיד במיסגרת הטלוויזיה. הנהלת רשות־השידור אישרה עקרונית רעיון של יבין, שהוא יילווה דרך המירקע את מערכת־הבחירות באופן אישי, ולא רק מזווית חדשותית. במהלך תוכנית זו יכין יבין שלושה סרטים תיעודיים, שישודרו אחרי הבחירות, שיהיו מעין "זו היתה השנה שהיתה מבחינת המיפלגות בשנת־הבחירות". שלושת הסרטים יסקרו את היערכות של טרם־הבחירות, סיקור אמצעי־התעמולה — ולבסוף תוצאות הבחירות.

הסידרה בחירות 1981 עשוייה להיות חומר תיעודי מהמדרגה הראשונה על המיפלגות והרשימות, הערכותיהן, המתח הדמוקרטיה הישראלית במהלך עשייתה.

כסאות מוסיקליים בערבית

מישחק הכיסאות המוסיקאליים בטלוויזיה הערבית נמשך. אחרי שמנהל הטלוויזיה הערבית **יוסף בראך**, הצליח להדיח את מנהל חטיבת־התוכנית, **סיים פתאל**, הצליח **מוחמד אבו־כבר** לזכות במיכרז על תפקיד זה.

אלא שכישלונו של אבו־כבר, שהצלחתו במיכרז הפתיעה את בראל, היה מובטח. עוד בטרם עברו שלושה חודשים מעת כניסתו לתפקיד, פוטר אבו־כבר, בהסכמתו של **יוסף לפיד** ובעידודו של בראל.

השבוע נסגר המעגל, והאיש של בראל זכה במינוי כמנהל חטיבת־התוכניות־בערבית בטלוויזיה. הזוכה, **שאול עבודי**,

כתב רביב
בשתי ערים

יליד עיראק, מייצג את עמדות ושל בראל.

רשות בלי כיסוי

כמה מאות יוצרים ואנשי מיקצוע בענף הטלוויזיה בישראל ניזונים באמצעות מה שמכונה בעגת רשות־השידור "שיק־תפים." (ש"ת — שוברי תשלום, כאשר הם נחשבים ל"ספקים"). המדובר בתסריטאים, במוסיקאים, בכתבים, בעורכים, בעורכי־לילנים, בשחקנים ובשאר ענפי טלוויזיה, נוהג מקובל ברשות הוא שעובדי־חוץ אלה מקבלים תשלום על עבודתם בין שישה לשמונה שבועות אחרי ביצוע העבודה.

דילדול רזרוות־הכסף של רשות־השידור, שרוקן את חשבונות־הבנק של מוסד זה, הביא את אנשי הכספים של הרשות להורות למחשב שלא לפלוט שיקים לתשלום עבור עובדי הש"ת.

בית־ספר למיקצועות השידור

שידור־מערכות מהפכני עשוי להתרחש בקרוב בגוף שהיה מכונה ברשות־השידור, עד לאחרונה, „מרכז ההדרכה". מינויו של השדר הוותיק **יצחק פרי** כאחראי למרכז ההדרכה, הוא עומד להפוך מרכז זה לבית־ספר למיקצועות־השידור של רשות־השידור. יהיה זה בית־ספר לעיתונאות, שיתנהל תחת פיקוח הרשות, תחת כל מיני בתי־ספר לעיתונות שמנהלים כתבים על בסעס עיסקי־פרטי.

המרכז עתיד גם לערוך השתלמויות־שיחזור לכתבים ולשדרים ותיקים.

רדיו

ספורט נגד חדשות

מזה כמה שבועות מתנהלת מערכה עקשנית בין מנהל מדור־הספורט של מחלקת־החדשות ברדיו, **גידעון הה**, ובין מנהל חטיבת־החדשות, **יאיר אזוני**. טענותיו של הוד הן שמנהל־החטיבה מקציץ בשידורי־הספורט ומונע שיגור כתבים לאירועי־ספורט בינלאומיים. לדוגמה: שידור מישחק־הכדורגל הבינלאומי בין נבחרות ישראל ואוסטרליה שודר רק במחצית השניה שלו, ולחלק ממישחקי החוץ של מכבי תל־אביב והפועל תל־אביב על גביעי אירופה נמנעת יציאת כתבי־הספורט של הרדיו למטרת דיווח.

פסקול

מזור בחדעזת

המהלכים שעורכים כמה אישים בכירים בתנועת־החרות למען מינויו של מזכיר־הממשלה **אריה נאור** כיו"ר הבא של רשות־השידור הביאו לסידרת־מהלכים של אישים אחרים בתנועת־החרות, המנסים לשכנע את הפרופ' **ראובן ירון** שלא לוותר על תפקידו, ולהמשיך ולכהן בו קדנציה נוספת. אם הפרופ' ירון יחליט להיענות לבקשתם, יסירו אריה נאור ומקורביו את מועמדותו של מזכיר הממשלה ●● קריינית־הרצף הוותיקה **דליה מזור** עברה בהצלחה את המיבחנים כקריינית־חדשות, והיא עומדת להיכנס החודש לסידור־העבודה של מחלקת־החד־

קריינית מזור
המחסום האחרון

שות כמגישת־חדשות קבועה. המחסום האחרון בין מזור ובין המירקע מצוי במיגדל הכספים של רשות־השידור, החייב למצוא לה תקן מתאים לתפקידה החדש ●● „שביתת היום השביעי של הכתבים המדיניים" עשוי להיות הכינוי לאחת השביתות המוזרות ביותר שהיו מעולם. הכתבים המדיניים **אדימלך רם** (טלוויזיה) **ושימעון שיפר** (רדיו) עשויים למנוע סיקורים ותחזיות מדיניות בשידורי הטלוויזיה של מוצאי־שבת, וביומני הבוקר ברדיו של היום הראשון. הסיבה: איסור חוקי על עובדי מדינה לעבוד יום שביעי בשבוע. איסור זה, שהושג באחד ההסכמים הקואליציוניים על־ידי המיפלגות הדתיות, מאלץ את הכתבים המדיניים לעבוד בשבתות בלא תמורה כספית כלשהי, או לנדב זמן־עבודה. ניסיונות שונים, שנעשו במיסגרת רשות־השידור לפצות כת־

מנהל־חטיבה עבודי
זוכה המאושר

בים אלה, נכשלו, כך שלא נותרה להם אלא ברירה אחת: השביתה. התוצאה: נציגי המיפלגות לא יזכו לראות את עצמם בטלוויזיה במוצאי־שבת, והם לא ישמעו את קולם במגזין־החדשות של בוקר היום הראשון ●● כתב הרדיו **אריה גוס** עשוי לצאת לקאהיר ולייצג שם את רשות־השידור. גוס, שהוא כתב רדיו, ייצא בשל התחייבות של מנכ"ל־הרשות לעובדי הרדיו. יציאתו של גוס לקאהיר טרם זכתה בהסכמת מחלקת־החדשות של הטלוויזיה ●● כתב ידיעות אחרונות **ישעיהו בן־פורת** נבחר לפני כמה שבועות לשמש כמנחה־קבוע של המישדר השעה השמינית. בן־פורת הציג להנהלת הטלוויזיה רשימה ארוכה של תנאים, החל בהארכת המישדר לשעה שלישית וכלה בהשתתפותו בשיקולים עריכתיים ושאר נושאים. הנהלת הטלוויזיה, לא הסכימה לקבל את תנאיו של בן־פורת והעדיפה להפקיד את מישרת המנחה בתוכנית זו, כמנחה קבוע, בידי **יצחק רועה**, שישוב להיות אישיות מרכזית בטלוויזיה — ●● כניעה בלתי־מקובלת לתכתיב מבחוץ נכנע מפיק שיחה בשניים, **ישראל ויזר**, כאשר גנז תוכנית מוקלטת של ראיון עם מנהל מחלקת־הלב של בית־החולים שיבא, פרופ' **דני גור**. הסיבה: פניה של הנהלת בית־החולים לטלוויזיה, בעיקבות סידרת ראיונות שהפרופ' גור העניק בזמנית לכלי־תיקשורת שונים (וחלקם בעניין ניתוחו של הרב גורן בארצות־הברית) ●● במיסגרת התיכנון החדש של לוח־תוכניות הטלוויזיה, תתחיל הטלוויזיה בהקרנתה של התוכנית האמריקאית הפופולארית דאלס, שכבר שיגעה כמה ארצות.

מועמד בן־פורת
תנאים שלא נתקבלו

יום רביעי

10. 12

● **אלוף בצדות ואלוף שום (5.30 — שידור בצבע)** — החלק השלישי והאחרון בהפקתה של הטלוויזיה הישראלית, על־פי סיפורו של חיים נחמן ביאליק.

● **ספינת האהבה (8.03 — שידור בצבע)** — הכוכבים המיליונרים רוז וביל (מישל לי ופרנג־דו למאס, נישאו מחדש, והם חוגגים את ירח־הדבש השני שלהם על סיפונה מלא ההרפתקות של נסיכת הפאסיפיק. רוז הביאה עמה, כמובן, את יהלום־מיליון־הדולר שלה, וחבורת גנבים מתכננת את גניבתו. ג'ני לאנג (סטפני צימבליסט) וסטיב הוליס (דזי ארנז הבן) נפגשים לראשונה מאז למדו יחד בבית־ספר לילדים עיוורים. עתה, כמבוגרים, הם מתאהבים, אך סטיב אינו מגלה לג'ני שכושר הראייה חזר אליו. ז'ולייט מיללס ודן רואן מופיעים באפיזודה זאת בתפקידי ברברה ואלן דאנוור, אשר מתיידדים עם קאתי ראנדל. ברברה וקאתי מגלות שיש להן הרבה מן המשותף, בעוד שאלן כימעט ויוצא מדעתו — קאתי היא פילגשו וברברה כלל אינה חושדת. נקודת השיא שבסיפור הוא נשף־מסיכות שבו מופיעים כולם — צוות השחקנים הקבוע והשחקנים האורחים — במסיכות.

יום חמישי

11. 12

● **חיים עלי אדמות (10.10 — שידור בצבע)** — הפרק האחרון בסידרתו הנפלאה של דייויד אטנבורו. פרק זה מוקדש כולו לגזע האנושי, ולא משום שהוא היצירה הסופית והמושלמת של תהליך האבולוציה, אלא מפני שבכל דירוג אפשרי, הגזע ה־אנושי הוא התוצר המצטיין ביותר של תהליך הברירה הטבעית העולה בהרבה, מבחינת כושר הסתגלותו, תבונתו ומודעותו לעצמו, על כל קודמיו. מעולם לא חי כאן יצור אחר שהיתה לו השפעה כה גדולה ומידה כזאת של שליטה על שאר היצורים החיים על פני כדור־הארץ. עובדה זו מעוררת את השאלה האם ניתן להסביר את עליית הגזע האנושי לעמדת מעמד שליט באותה הדרך שבה הוסברה האבולוציה? אטנבורו מפתח את הרעיון שתהליך הברירה הטבעית טיפח בגזע האנושי כישרון עליון לקומוניקציה, וזה היה הקטליזטור שהאיץ את התפתחותו לייצורי־אנוש מתוחכמים וטכנולוגיים המעצבים את העולם לפי צרכיהם. לשם כך מתחקה אטנבורו אחרי השורשים באפריקה. הוא מגיע הפעם לאתר בקניה, שבו התגלה באחרונה אוסף מדהים של כלי־אבן; למערות בדרום־צרפת, לאוסטרליה, לפפואה, לניו־גיניאה.

יום ששי

12. 12

● **שובו של הבן האבוד (5.50 — שידור בצבע)** — סרט מדבר ערבית מתוצרת מצריים, בכיכובם של שוקרי סרחן ומגידה רומי, ובבימויו של יוסוף שאהין. סיפור ספרותי, בעל אופי חברתי מובהק, המסמל את ניתוץ תיקוותיהם של כפריי מצריים בכל הקשור למעבר אל העיר הזוהרת. זה סיפורו של בן־כפר נעים הליכות, בעל רמה מוסרית, שנוטש את כפר הולדתו ואת מישפחתו ועובר לחיות בערים הגדולות, כדי למצוא עתיד חדש. במשך שנים ציפו בני מישפחתו ובני כפרו של הבן האבוד כי ישוב אליהם עם תיקוות חדשות ורעיונות מרעננים, אותם יביא מן הכרך. לבסוף הוא שב פחות „יפה" מכפי שהיה כאשר עזב, פחות מוסרי וממורמר.

● **אדוארד וגברת סימפסון (9.15 — שידור בצבע)** — הפרק השביעי והאחרון בסידרה.

שבת

13. 12

● **סרט תיעודי — פאנורמה (6.30)** — ראיון עם תרות אבאסה, סופר, מבקר וסגן יו"ר התאחדות הסופרים במצריים. ראיון מקיף על מקומם של הסופרים בחברה המצרית, על הזרמים הפוליטיים השונים ועל יחסם של האינטלקטואלים אל בעיות השלום. הראיון נערך בבניין בית־הסופר המצרי בקאהיר על־ידי אלי לניאדו, כתב החדשות בערבית.

● **בזקנתם היתה לחם עדנה (10.05)** — שידור חוזר של קומדיה רומנטית, בכיכובם של לורנס אוליביה וקתרין האפבורן. סיפורה של אשה מבוגרת המבקשת עורך־דין מפורסם שיגן עליה במישפט. במהלך העלילה מתברר כי השניים ניפגשו כבר פעם, 40 שנה קודם לכן, בנסיבות רומאנטיות יותר.

יום ראשון

14. 12

● **עוד לחיט: לחיטים עבריים (8.03 — שידור בצבע)** — בין שאר הלחיטים: מול ה־מערבולת, בביצועה של ירדנה ארזי, שורפת את הלב, של להקת חמסין, ועכשיו הכל בסדר, בביצועה של יהודית רביץ.

● **המסבאה של ארצ'י (8.30)** — אדית ומשבר האנרגיה. עימות בין אדית וארצ'י, שנמאס לו מהדיבורים על משבר האנרגיה.

● **נשים ביכן (10.00)** — פרק שני בסידרה. קאתי מבקשת להמית את אביה ה־מתייסר. פרסיליה חפצה לשים קץ לחייה.

● **בנסון: לכודים בשלג (11.25)** — המושל גאטלינג מחליט לקחת את בתו קטי ואת אנשי צוותו לחופשה בהרים. בנסון, שאינו יודע לגלוש על קרח, סולד מן הדבר. היחידה שמתלהבת מן התוכנית היא בתו של המושל. יועצו מיואש. מארסי צורחת בבהלה, כשהיא מוצאת דוב בחדר ה־רחצה.

מיבחר תוכניות רדיו

● **בין שישי לשבת (יום שישי, 12.12, 11.05 ברשת ב')** — יצחק ליבני ישוחח עם ח"כ יגאל כוהן־אור־גד וישאל אותו האם הוא מאפיין דור חדש של פולי־טיקאים, מדוע הוא תוקף את ארליך ואינו תוקף את הור־ביץ והאם הוא מחזר אחרי אמצעי־התיקשורת.

● **תיזמורות כלי־נשיפה (יום ראשון, 14.12, 9.05 ברשת ב')** — התוכנית תוקדש לשיר בין גבולות, אותו שרו בשנות ה־40'. את המילים חיבר צעיר בשם חיים פיינר, כיום חפר. התוכנית תספר על גילגולי המנגינה, שאותה חיבר מנצח תיזמורת צבאית רוסית בשם לייב אנפקין. התוכנית תוקדש גם למנגינות־לכת של צ'ייקובסקי, רימסקי־קורסקוב ואחרים.

לווין וג'אקי: חלום בדולרים

יום רביעי (17.12)

לקראת שידור: חלום בדולרים

סרט הטלוויזיה חלום בדולרים, שיוקרן ביום הרביעי הבא (17.12), מטפל בעולמם של פועלי הצווארון הכחול בארצות־הברית. זהו סיפורה של לינדה לווין, פועלת תעשיה גרושה, העובדת על קו הייצור, כולל מגעיה האישיים והמיניים עם חבריה לעבודה.

רוס ומיינר: המובחרים

יום שני, שעה 11.00

אחימאיר על אחימאיר

במיסגרת התוכנית שיחה בשניים (14.12) תיערך שיחה על אב"א אחימאיר, ממייסדי „ברית הביריונים", אחד מנאשמי רצח ארלוזורוב, ובעל הטור העיתונאי „מיומנו של פאשיסטאן עבריי". בנו של אחימאיר, יעקב, שהוא עורך מבט, ישוחח על אביו בחברתו של סופר דבר, נחום ברנע.

מיסדי „ברית הביריונים" (1927)

ד"ר יהושוע יבין, אורי צבי גרינברג וד"ר אב"א אחימאיר

יום שני

15. 12

● **הפיל האפריקאי (9.30 — שידור בצבע)** — סרט תיעודי המתאר הרפתקה בג'ונגל. צולם במעוזו המיועד של הפיל הגדול ביותר עלי אדמות, הפיל האגדי אחמד. ענק זה הונצח בהרפתקה ציורית לומית מרהיבה ומרתקת. הפיל, שמיתוסים נקשרו סביבו, מוגן לפי חוק הגנה מיוחד. בסרט מככבים עדרי הפילים המוגנים של אוגנדה, קניה וטנזניה.

● **המובחרים (11.00)** — מפקד המובחרים, ניל ברנסייד, מעורב במאבקים הפוליטיים שבין מחלקות הביון הבריטיות, באפיזודה האחרונה של סידרת המובחרים. סיר ג'יימס גרינליי, ראש שירותי־הביון הבריטיים, נאלץ להתפטר מתפקידו בשל מחלה. סגנו עורמד לרשת את כיסאו. אלא שברנסייד אינו מרוצה מכך ונלכד במלכודת התככים של הביון. בתככים אלה נוטלים חלק גם אנשי השירות החשאי האמריקאי בלונדון. כותרת האפיזודה: „מיבצע הכתרה".

יום שלישי

16. 12

● **שדרות ירושלים ביפו (9.30)** — עוד סרט־תעודה בסידרה המוקדשת לרחובות בישראל. הבמאי: אמנון שיק.

● **כידור ממונטה קארלו (10.00)** — הראשונה בסידרה של תוכניות־בידור קנויות. בתוכנית משתתפת הזמרת היוונית נגה מושקורי, הזמרת דאלידה, חברת סויינגל סינגרס החדשה ואחרים.

החיסול ההמוני של כלבים ברמת־השרון עורר את מגיני בעלי־החיים למאבק חדש נגד

ההרעילים

מאת **נעמי אדווה**

לדידה שרי, תיירת מפורטוגל, מצאה בביקורה בישראל כלב, ורצתה לקחת אותו עימה לעיר שלה, ליסבון. היא לא ידעה להיכן לפנות, כדי לטפל בחיסונים ובתעודות הדרושות וביקשה עזרה. הסתובבתי איתה מפה לשם, ואחרי שסידרנו הכל, התיישבנו לנוח בבית־קפה ליד הבימה.

רגע אחד לא הבחנו בכלב — והוא נעלם.

חיפשנו אותו במשך יומיים — אך לשווא. הכלב האבוד לא נמצא.

צילצלתי לעיריית תל־אביב, למקום הקרוי „המאורה", בפינת הרחובות אבן־גבירול וש"י עגנון, לשם מביאים כלבים לפני השמדתם. ביקשתי את האחראי, אליהו אסולין. רציתי לשאול אותו אם נמצא כלב הדומה לתיאור של הכלב האבוד, אך הוא לא היה במאורה. שוחחתי עם אחד בשם סימון לוגאסי, שהציג עצמו כשומר המאורה והסביר כי הוא היחידי שנמצא במקום — שכן „החברה יצאו לעבודה". התחלחלתי. ידעתי מה זאת „עבודה" אצל האנשים האלה. שאלתי להיכן יצאו והוא השיב: „יש הרבה עבודה, בכל חוצות העיר."

הבנתי שפועלי־הכלבת יצאו לפזר רעל, לכלבים וחתולים. הוא ניסה להרגיע אותי, שאם הם יביאו עימם הרבה כלבים, יימצא ביניהם גם הכלב האבוד.

המרעיל המיסתורי

עניין ההרעלות של בעלי־חיים מדאיג אותי מזמן. נזכרתי באנשי העיריה, שבאו לא פעם לחצר הבית שלי ודרשו במפגיע לקחת כמה חתולים, כדי להשמיד אותם. צילצלתי לשירותים הווטרינריים בעיריית תל־אביב, ברחוב הורקנוס, וענה לי הדוקטור צעירי. שאלתי אותו בעניין ההרעלות, ואמרתי לו שאני מודאגת ועצבנית. הוא ניסה להרגיע אותי. אבל כששאלתי אם קרא בעיתונים ש„מרעיל מיסתורי גרם למותם של עשרות כלבי־בית ברמת־השרון" השיב בחיוב והוסיף, כי לדעתו היו צריכים להרעיל כלבים נוספים תחת להספק באותם עשרות אומללים.

הוא גילה לי, כי פנה מיוזמתו למועצת רמת־השרון — המכחישה מצידה כל קשר להרעלה ההמונית — והציע שיטה יעילה יותר לחיסול כלבים. בין השאר: התקנת גדר באיזור מסויים, שבעזרתה אפשר יהיה ללכוד כלבים רבים, מועמדים־לחיסול, בלי מאמץ ותוך חיסכון בכוח־אדם.

הדוקטור דיבר על חיסול הכלבים בצורה נלהבת, כאדם העושה את מלאכתו על הצד הטוב והיעיל ביותר. הזדעזעתי מן המחשבה, שאדם הבוחר להיות וטרינר חושב על הרג סיטוני של חיות, תחת שיחשוב ויתאמץ לרפא אותן ולהצילן.

ניצלתי את ההזדמנות ושאלתי את צעירי על צידי־החתולים, והוא הסכים להסביר. לדבריו מתחיל התהליך במיכתבים המגיעים אל המחלקה הווטרינרית בעיריית תל־אביב. במיכתב כזה נאמר, כי בכתובת מסויימת, אצל מישפחה מסויימת או אצל אדם בודד, נמצאים חתולים. לפעמים מדובר אפילו בחתול בודד אחד. השכנים, החתומים על המיכתב, מבקשים מן העיריה שתשלח את אנשיה להשמיד את אוייבי־העם — החתולים המיסכנים.

למחרת שולחים חולייית־השמדה, מצוידת ברעל שנקרא תרדימון. אנשי החוליה פושטים על החצר. הם מדפיסים, כמובן, לדבר תחילה עם האנשים המספלים בחתולים, אך אם הללו אינם נמצאים, לא נורא, הדבר רק מקל על מלאכת החיסול.

צלחת שטוחה על הפנים

החתולים בוערים את הפיתיון, ואחרי כמה דקות מתחילים להתנדנד כשיכורים, עד שהם נופלים. אז עטים עליהם אנשי החוליה, אוספים את האומללים לתוך שקים ומובילים אותם למאורה. שם ממתינים להם תאי־גזים.

החתולים, שמתעוררים בינתיים מן התרדימון, נחנקים בייסורים איומים מפלטת חנקן או דו־תחמוצת־הפחמן. ממש רצח מדעי.

העליתי באוזני הדוקטור צעירי את האסוציאציות שלי והוא פסק ש„אין מקום להשוואה". כי הפעולות האלה, לדעתו, חיוניות לבריאות הציבור. שאלתי מה על אנשים כמוני — אוהבי חתולים, „בעלי חתולים ואותם המוכנים לטפל בחתול עזוב וחולה — לעשות, כדי להציל את בעלי־החיים ולמנוע מצב שבו כל שכן זועף או נקמני יכול להמית שואה על חיות מיסכנות באמצעות מיכתב קצר לעיריה.

הדוקטור עמד על שלו והסביר, שהדרך היחידה היא פשוטה: לנעול את החתול, או את הכלב, בדירה פנימה. ואז לא יוכלו אנשי העיריה להגיע אליו. דרך אגב הוא הזכיר לי, שמונחת לפניו תלונה שהכלב שלי, מגזע קינג צ'רלס (הדומה לפקינז) יצא מן הבית בלי מחסום לפיו. השבתי מיד, שפניו של קינג צ'רלס שטוחים, וכי אי־אפשר להלביש על פנים כאלה מחסום. אך הווטרינר בשלו: „חייב להימצא פיתרון!" עניתי שהדרך היחידה שנותרה, היא להלביש על כלבים מסוג זה „צלחות שטוחות על הפנים. להסתפקתי הוא הסכים לרעיון. הוא סיים את דבריו באומרו: „היה נעים לשוחח עם אשה המבינה את הבעיות שלי..."

האמנם?

„עבודה גועלית"

אחרי השיחה עם צעירי התקשרתי אל כמה רופאים וטרינריים — כמה מהם ידידים שלי — כדי לברר אם אכן זהו הטיפול לו זוכים בעלי־חיים חסרי־ישע מצד השילטונות. הוסבר לי מיד, שישנה הוראה מפורשת מטעם הסתדרות הרופאים הווטרינריים, האוסרת על רופא עירוני או רופא של מועצה איזורית לחוות דעה בנושאים כאלה באמצעות כלי־התיקשורת. ואם בכל זאת רוצה רופא מסויים לומר דבר, עליו להגביל את עצמו לאיזור שעליו הוא מופקד ותו לא.

וטרינר ירושלמי הודה באוזני: „אני בסך־הכל צריך לעשות עבודה גועלית. מגיעות אלינו, לעיריית ירושלים, כ־400 תלונות של תושבים מדי חודש בחודשו. לפעמים אין זמן ויש מחסור בכוח־אדם. אז יוצאים עובדי העיריה ומחסלים ישר בסטריכנין. הרעל הזה אכן גורם יסורים, אבל אין לנו זמן וכוח לצוד כלבים ולהוביל לצער־בעלי־חיים. בארצות־הברית, למשל, מטפלת המישטרה בנושאים אלה ואיש לא בא בטענות לעיריה."

כאשר עירערתי על הגישה הזו, ציטט באוזני מתוך ספר החוקים: וטרינר חייב לצוות על הרג בשני תנאים — אם הכלב אינו קשור, או שאינו נושא מחסום על פיו כשהוא יוצא לטייל, ואם הוא מחוסר רישיון.

החוק הזה נחקק — לא תנחשו! — ב־1934. לפני קרוב לחמישים שנה!

רופא עירוני מחיפה סיפר: „אני לא משתמש בסטריכנין. אך יש מיקרים שאי־אפשר לתפוס כלבים משוטטים, ואז יורים בהם חץ־מרדים. אם הם בריאים — מוסרים אותם לאגודת־צער־בעלי־חיים, ואם יש חשש שהם נגועים בכלבת, נותנים להם זריקה הנקראת „זריקת־חסד" המורכבת מפנטוטורם, והכלב נרדם בו במקום. כמובן שזה נוגע רק לכלבים משוטטים, דהיינו, כלבים שבאים בקבוצות מאיזורים בלתי־ידועים. כל זה לא מתייחס לכלבים ביתיים ולחתולים."

כלבת מזמן המנדט

לדברי הדוקטור ארנון שימשוני, מן המכון לרפואה וטרינרית בבית־דגן, מוכרזת הארץ כאיזור נגוע בכלבת מאז 1934, כשהרר בארץ שילטון המנדט הבריטי. הוא עצמו אינו מאמין כי מוצת רמת־השרון היא האחראית להשמדתם ההמונית של עשרות הכלבים. לדבריו, הוא עשוי לנקוט באמצעים חמורים, אם יוודע לו שכך אכן קרה.

לדוקטור ינקול זבידין, רופא עירוני ומשלתי באילת ובאיזור הדרום מזה כ־15 שנים, דעה נחרצת משלו: „למרות שטוענים כי מדינת־ישראל כולה היא איזור נגוע בכלבת, אני מעיד על האיזור שעליו אני מופקד, כי המיקרה האחרון של כלבת נתגלה בו ב־1938. חרף העובדה שאנו גובלים בארצות שאינן מטפחות את בריאות הכלבים, לא היה מאז אפילו מיקרה אחד של כלבת.

ימאי רן אפריים
— בכל חוצות העיר"

זמר יוני וצייר שאול נמרי
„יש הרבה עבודה —

אופנאית דורין פרנקפורט

סטודנטית נטלי שם־טוב

שבר תחת שבר, עין תחת עין, שן תחת שן

שחקנית ענת עצמון

„תמיד התנגדתי להמתה בסטריכנין, ו־זאת משני טעמים, האחד — שהמין ה־אנושי לא יראה את בעלי־החיים בסיב־לם; והשני — הסבל הנורא של החיות המורעלות. אפשר להרדים בכל מיני דר־כים. במידה שכלב משוטט, צריך לתפוס אותו ולתת לו זריקת־חסד.

„באיזור שלנו אין צער־בעלי־חיים. לכן אנו מוסרים כלבים רבים לידי הצבא והמישטרה.“

דוקטור ריפין מעפולה עובד בחקלאית ומטפל בעיקר בבקר. הוא סיפר שבעפו־לה יוצא כל בוקר תבריאן מטעם השי־ריה לשוטט בחוצות. הוא אורב בחצרות הבתים, וכאשר אנשים שולחים את הכל־בים החוצה, בשעות הבוקר המוקדמות, הוא משליך פיתיון מורעל. עשרות כל־בים מתו בדרך זו ולא ניתן למנוע את הזוועה, שכן האיש עושה את עבודתו מטעמה של רשות עירונית.

אך המזועזע מכל היה הדוקטור יקו־תיאל שרעבי, רופא מרמת־השרון, שאליו הובאו עשרות כלבים מורעלים, מלווים בידי ילדים בוכים ומבוגרים שעולמם חרב עליהם בגלל אותו „מרעיל מיסתורי“. הוא לא הצליח להציל את הכלבים המיס־כנים. הרעל פועל במהירות ושורף את המעיים. דם רב פורץ מן הפה ומן האף, והחיה המורעלת מטיחה את ראשה בקיר מרוב כאב וייסורים.

הוא אמר: „להרעיל כלבים זה משהו לא אנושי! ובכלל, אין מקום היום לחרי־עיל כלבים, שכן במיסגרת הלוחמה נגד הכלבת מותר להשמיד כלבים משוטטים; כלומר כלבים ללא בעלים ובלי חיסונים. כל אדם שמחזיק בכלב הרי דואג לטפל בו, לכן מה שקרה לפני שבועיים ברמת־השרון זוהי ממש טרגדיה...“

מכונית עם רמקול

מ ישפחת **אדוני** מרמת־השרון איב־דה את כלבה, אחרי שהמרעיל ה־מיסתורי פעל בסביבה. הבן שיר, נער בן 14, יצא לטייל עם הכלבה — האסקי סיבירית בת שש חודשים — שאותה גידל מגיל חודשיים. הוא היה קשור אל הגור במיוחד, לכן הקפיד לצאת ולטייל איתו. וכך עשה באותו יום גורלי, בשעה 10 בערב.

הוא טייל עם הכלבה בשביל המוביל לבית־הספר ולמרכז רמת־השרון. כעבור עשר דקות חזר והלך לישון. אך אחרי כחצי שעה התעוררו בני הבית לקול נביחות וייבבות איומות. הם הזעיקו רו־פא וטרינר, אך בטרם שהגיע זה, נפחה הכלבה הקטנה את נשמתה בייסורים. שיר לקה בהלם, שליווה אותו כמה ימים, והמישפחה נטלה את הגופה והביאה או־תה למכון הווטרינרי בבית־דגן.

כעבור כמה ימים נמסר לבני מישפחת אלוני שהכלבה אמנם הורעלה, אך לא בסטריכנין. בדו“ח בדיקת־מוח (מס' 80/8485) נאמר בפירוש, כי להאסקי הסי־בירית הקטנה לא היתה בכלל כלבת.

הרופא אנדרה יפה, שהוא הרופא של מועצת רמת־השרון, מכחיש בתוקף כי השתמש בסטריכנין. לדבריו, אמנם שלח את פועלי־המועצה, כדי שיסתובבו עם מכונית עם רמקול ויודיעו בחוצות שה־איזור נגוע בכלבת: הוא הכריז שיש לשמור על הכלבים בבית והורה להד־ביק מודעות המדברות על כך — אך הקפיד להשמיד רק כלבים משוטטים.

בכל זאת טענו עשרות תושבים, שאף פנו למישטרת רמת־השרון, כי הכלבים שלהם היו קשורים ברצועות או שהס־תובבו בחצרות פנימה, וכי הרעל פוזר בסביבה ללא אבחנה.

כאוהבת מושבעת של חיות — בעיני אחדים מידידי אני פשוט „משוגעת על כלבים וחתולים“ — המצב הזה מקו־מם אותי. חלפו הרי יותר מ־40 שנה מאז שהתקינו האנגלים את התקנות שלהם והמצב התבר־אתי בארץ השתפר ללא הכר. אנשים למדו לדאוג לבעלי־חיים ולטפל בהם.

למה, אם כן, לא משנים את החוק? למה חייבים אזרחים רבים לחיות בפחד מתמיד מפני הרשויות העירוניות ומיש־רד־החקלאות, המפזרים רעלים ביד רח־בה? אם אנו מתיימרים להיות כל כך תרבותיים, למה אנו נאחזים בתקנות ובנוהגים שאבד עליהם הכלח לפני עש־רות שנים?

פניתי לכמה ממכרי — אני מודה — כדי לגייס אותם להגנה על ידידו הנאמן של האדם.

לפסל יגאל תומרקין דעה נחרצה בנו־שא. „יש אנשים,“ אמר, „שכלבים קרו־בים להם כבני־אדם. כאשר נהרג כלבם חרב עליהם עולמם. לו בזדון הורעל כל־בי — חס וחלילה! — הייתי נוהג על־פי חוק התורה, „שבר תחת שבר, עין תחת עין, שן תחת שן — כאשר יתן מום באדם כן יינתן בו ומכה בהמה ישלמנה...' לא הייתי יורה חלילה במר־עיל. הייתי מכריח אותו בכל האמצעים לאכול סטריכנין. הרעלת כלבים זהו רצח ברברי. אני קורא לכל אוהבי הכלבים להעמיד את מרעילי הכלבים במקום ולהס־פידם.“

המלחין דני גרנות סבור, שקשה למ־צוא אנשים נחמדים בעולמנו, לכן נק־שרים לכלבים ולבעלי־חיים. „גם לי יש כלב,“ גילה דני, „וכל מי שיש לו כלב יודע כי זהו בעל־חיים שנותן את המכ־סימום מבחינת הנאמנות והקשר לבעליו. קשה להביע קשר זה במילים, אך יותר קשה לי לעכל את זוועת ההרעלות.“

„לי יש חתול בשם ג'ימי, ואני מטפלת בעוד חתולים עזובים שאני מוצאת,“ סיפ־רה האופנאית דורין פרנקפורט. „אני חושבת שאם יהרגו את כל החתולים, תהפוך תל־אביב לעיר של חולדות ועכ־ברים. נהיה פשוט כמו אוניה טובעת.“

הכוריאוגרפית עלמה פרנקפורט: „העיריה הרעילה כלבה של שכן שלי, זקן וערירי. הוא הפסיק לאכול וסירב לצאת מהבית. הכלבה חיתה בביתו 13 שנים.

„רק כשהבאתי לו כלבה חדשה — כלבת־רחוב — החל לחייך וחזר לאי־תנו. עכשיו, אחרי שלמד מן הנסיון, הוא מחזיק את הכלבה בגג ביתו ולא נותן לה לצאת. גם לי יש כלב, אלכסנדר, שמצאתי אותו ברחוב, אחרי שנדרס. שאיש לא התייחס אליו. עתה הוא ה־חבר הכי טוב שלי.“

פסל יגאל תומרקין
כלבים קרובים כבני־אדם

לאכול רעל

ל פעמים **משמש** בעל־החיים לא רק כחבר ורע, אלא גם כקמיע.

סיפר הימאי רן אפריים: „עד היום יש לי סיוט כשאני נזכר ביום שבו הר־עילו את הכלבה שלי, קריזה, בחצר ה־בית בירושלים. זו היתה דוברמן שגי־דלתי מאז שהיתה בת שלושה שבועות. היא הפליזה איתי באוניה, היתה יפה־פיה ונאמנה. לא הלכתי לשום מקום בל־עדיה.

„בוקר אחד שיחקה קריזה בחצר הבית, כשדלת החצר היתה נעולה. לפתע שמע־תי נביחות וראיתי אדם שהשליך משהו והסתלק. הספקתי לשאול אותו אם נתן דבר־מה לכלבה והוא השיב בשלילה. אך כעבור עשר דקות שמעתי יללות איומות והבנתי מה שקרה. קריזה החלה להשתולל ולהתפתל מכאבים, ועוד לפני שהספקנו להגיע לווטרינר, נפחה את נש־מתה בייסורים איומים. אני מתפלא שעד היום איש עדיין לא עשה דבר כדי להפ־סיק את ההתפרעות הזאת של אנשי ה־עיריה.“

השחקנית ענת עצמון מאמינה עדיין במצפון האנושי: „אני חושבת שזכותו של כל בעל־חיים לחיות בעולמנו, ואין לאיש רשות ליטול חיים ככה סתם. אני מציעה לכל המרעילים, שיתפנו ממלאכ־תם ויחשבו קצת על מה שהם עושים, ואז בטח יתעורר בהם זיק אנושי והמצ־פון שלהם יורה להם להפסיק עם ה־הרעלות.“

המשורר יהונתן גפן: „אין בעצם הב־דל בין רצח בני־אדם לרצח של חיות. כל האנשים אוהבי־החיות חייבים להת־נגד בכל תוקף לנוהגים האכזריים האלה...“

האחים יוני ושאול נמרי: „השמדת החיות אפשרית, מכיוון שהמשמידים אי־נם חייבים דין־וחשבון לאיש. לכן הם פורקים את כל התיסכולים שלהם על החיות האומללות...“

נטלי שם־טוב, סטודנטית מתל־אביב, לא השתחררה עדיין מהזעזוע שפקד או־תה. „מאז שקראתי בעיתונים על הרצח של חמישים הכלבים ברמת־השרון,“ סיפ־רה, „קשה לי להירדם מבלי לחשוב על כך. והם עוד ממשיכים להרוג...“

במדינה

הסתדרות

השכר עולה - והמס יורד

ההסתדרות דורשת בתוקף מס־הכנסה פרוגרסיבי — ואילו בביתה שלה היא מגשימה את ההיפך

למזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל, יש טענות רבות על מדיניות ממשלת־הליכוד בכל הכרוך בחלוקת הנטל בין העשירים והעניים, החזקים והחלשים. אך מה שמתרחש בביתו של משל, בהסתדרות, עלול להקשות עליו להציג את טענותיו בתוקף מוסרי רב.

מימון ההסתדרות ומוסדותיה מגיע מן המס האחיד, המנוכה מ־שכרם של כל חברי־ההסתדרות. אך נראה שחלוקת הנטל בגביית מס זה היא בלתי־שיוויונית ורגרסיבית * אף בהשוואה למס־ההכנסה של הממשלה.

לאחרונה, אחרי תשלום תוספת־היוקר, הועלו גם תעריפי המס־האחיד. מן הטבלה שפירסמה ההסתדרות, מתבררים הנתונים הבאים:

● מי ששכרו 2571.8 שקל משלם כיום 125 שקל כמס אחיד. עד ההעלאה — בשכר ובמס — שילם 4.8% משכרו — 101.2 שקל. פירוש הדבר שעכשיו הוא משלם 23.5% יותר מס אחיד מאשר קודם לכן.

● מי ששכרו היום 4091.5 שקל משלם מס של 152.4 שקל. עד כה שילם 3.72% מהשכר, 132.2 שקל. לגביו חלה העלאה של 15.2%.

● מי ששכרו היום 5260.5 שקל משלם מס אחיד בסך 158 שקל. עד עתה שילם מס אחיד בשיעור 3% משכרו, 142.2 שקל. ההעלאה במס האחיד לגביו: 11.1%.

פירוש הנתונים הללו: ככל שכרו של חבר־ההסתדרות גבוה יותר, ברוטו וגם נטו, עליו לשלם פחות מס אחיד, הן באחוזים מהשכר־ברוטו, הן באחוזים מהשכר־נטו. בעיקבות פנייה של יו"ר סיעת שלי"י בהסתדרות, רן כהן, נשאל חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, נתן אלמוזלינו, לפשר העניין.

אלמוזלינו ניסה לערער על הנתונים והחישובים, עד שהוברר לו שנלקחו מחוברת שהוציאה ההסתדרות. אז ניסה לטעון כי המס האחיד הוא פרוגרסיבי, משום שאינו מתחשב בשכר־ברוטו, אלא בשכר־נטו. כשהובהר לו כי הנתונים מהחוברת שהוציאה ההסתדרות מפריכים גם טענה זו, נותר ללא מענה.

צה"ל

חובה לצום הוראות הרב לצום תשעה באב

לרבנות־הצבאית לא איכפת מה בדיוק עושים החיילים. ב־8 ביולי השנה הוציא סרן אשר אברג'ל, הרב הצבאי של מיפקדת איזור יהודה ושומרון, הוראות חמורות לגבי צום תשעה־באב של חיילי הקו. לדברי אברג'ל ההוראות הן

* מס „רגרסיבי" הוא מס שאינו מתחשב, או כימעט שאינו מתחשב, בגובה ההכנסה או השכר. המס האחיד שמטילה ההסתדרות הוא מס רגרסיבי מובהק, שכן שיעורו כאחוז מההכנסה יורד ככל שעולה השכר. מס „פרוגרסיבי" הוא מס המתחשב בגובה ההכנסה או השכר, ושיעורו עולה ככל שעולה גובה ההכנסה.

גם לך מגיעה מתנת חנוכה: הספר הלוהט ביותר בעיר יכול להיות שלך!

צביקה פיק — מלאך או שטן

סוף סוף הופיע !!! הספור המלא על חייו, מאבקיו, אהבותיו, הצלחתו המסחררת והסערות שהתעוררו סביבו.

בספר שנכתב ע"י העתונאי דודו אורן עשרות צילומים וכן מבחר מתמלילי להיטיו הבולטים של צביקה פיק.

להשיג: בחנויות הספרים המובחרות (הפצה: א. ערמוני בע"מ).

מעבר ב הרי־כסטור

נפתח מרכז הקניות החדיש והיחיד מסוגו בארץ.

בתחנת "דלק" רמת־אביב, דרך חיפה.

הרי־כסטור ב

המקום היחיד בארץ, בו תוכלו לערוך קניותיכם גם אחרי שעות העבודה.

פתוח בכל יום — מבוקר ועד חצות הלילה; גם במוצאי שבת וחג.

מבחר מגוון של מוצרים בשיווק ישיר — מהיבואן לצרכן:

מוצרי מזון, מעדני בשר וחלב, משקאות קלים וחריפים, ירקות מוקפאים, חומרי ניקוי, כלי בית ומטבח, מוצרי קוסמטיקה, ביגוד ספורט, ציוד ספורט ומחנאות, הלבשה קלה, בגדי ים, אביזרי רכב, מכשירי כתיבה, צעצועים, מתנות, מזוודות, תיקים, סרטי צילום, שעונים, עתונים, סיגריות ועוד —

בשיטת "שירות עצמי" ושירות של דיילות מכירה.

הרי־כסטור ב

אל תעבור — בלי לעצור!

בתחנת "דלק" רמת־אביב, דרך חיפה.

על־פי פקודותיו של הרב הצבאי הראשי לצה"ל.

השנה הורה צה"ל לכל החיילים, דתיים ושאינם דתיים, לצום ביום ט' באב. גם החיילים הנמצאים בפעילות מיבצעית חייבים לצום, לא לאכול ולא לשתות, ביום צום זה המקובל רק על אנשים דתיים במיוחד.

כותב אברג'ל על מיסמך רשמי: „החיילים בכל גזרות הקו חייבים בצום מלא כייתר החיילים. החיילים הנמצאים באזורים ועלי אקלים חם במיוחד (בקעת ירימו וכד'), והם בפעילות בשטח סוחף, כשירגישו צימאון חזק במידה כזאת שקיים חשש להתייבשות, יישתו פחות מכשיעור מכל משקה שהוא, חם או קר, דהיינו, שישתו עד 35 גרם מים כל 8 דקות, עד שירגישו עצמם שחזרו לאיתנם ובכוחם להמשיך בצום ללא שתייה נוספת.

„חיילים המיועדים לצאת לביטחון אמת או מרדף אחרי מחבלים ביום הצום מותר להם לשתות עם יציאתם למרדף מבלי להקפיד על "פחות מכשיעור" ואם מרגישים בעצמם חולשה יתירה עד כדי החלטת כושר המרדף מותר להם גם לאכול.

ד. "פחות מכשיעור" – שהוא 35 גרם מים ניתן לשער בבקבוק שמפו עד תחילת השקע הראשון של הבקבוק למטה.

הוראות אלו מבוססות על הערכה שהמצב הבטחוני בגזרות השונות לא יכתנה עד היום ט' באב, במידה ותחול החמרה במצב בגזרה כל שהיא יוצאו הוראות נוספות בנדון.

יש להביא הוראות אלו לידיעת החיילים.

הנדון: הוראות מיוחדות לצו"ח ט' באב

להלן הנחיות הרב הראשי לצה"ל בנדון:

א. החיילים בכל גזרות הקו חייבים בצום מלא כייתר החיילים:

ב. חיילים הנמצאים באזורים ועלי אקלים חם במיוחד (בקעת ירימו וכו'), והם בפעילות בשטח סוחף, כשירגישו צמאון חזק במידה כזאת שקיים חשש להתייבשות יישתו פחות מכשיעור מכל משקה שהוא קר או חם, דהיינו שישתו עד 35 גרם מים כל 8 דקות עד שירגישו עצמם שחזרו לאיתנם ובכוחם להמשיך הצום ללא שתייה נוספת.

ג. חיילים המיועדים לצאת לביטחון אמת או מרדף אחרי מחבלים ביום הצום מותר להם לשתות עם יציאתם למרדף מבלי להקפיד על "פחות מכשיעור" ואם מרגישים בעצמם חולשה יתירה עד כדי החלטת כושר המרדף מותר להם גם לאכול.

ד. "פחות מכשיעור" – שהוא 35 גרם מים ניתן לשער בבקבוק שמפו עד תחילת השקע הראשון של הבקבוק למטה.

הוראות אלו מבוססות על הערכה שהמצב הבטחוני בגזרות השונות לא יכתנה עד היום ט' באב, במידה ותחול החמרה במצב בגזרה כל שהיא יוצאו הוראות נוספות בנדון.

יש להביא הוראות אלו לידיעת החיילים.

המיסמך של הרב הצבאי אשר אברג'יל

למדוד בעזרת בקבוק טמפו

לים הנמצאים באיזור בעל אקלים חם במיוחד (בקעת ירימו וכד') והם בפעילות ביטחון שוטף, כשירגישו צימאון חזק במידה כזאת שקיים חשש להתייבשות, יישתו פחות מכשיעור מכל משקה שהוא, חם או קר, דהיינו, שיישתו עד 35 גרם מים כל 8 דקות, עד שירגישו עצמם שחזרו לאיתנם ובכוחם להמשיך בצום ללא שתיה נוספת.

„חיילים המיועדים לצאת לביטחון שוטף, סחף או מרדף אחרי מחבלים ביום הצום, מותר להם לשתות עם יציאתם למירדף מבלי להקפיד על פחות מכשיעור, ואם מרגישים עצמם חולשה יתרה עד כדי החלשת כושר המירדף, מותר להם גם לאכול."

פחות מכשיעור, שהוא 35 גרם מים, ניתן לשער, שבבקבוק טמפו עד תחילת השקע הראשון של הבקבוק למטה.

תל־אביב

רק שתי קומות

אימפוטנציה מוסדית גרמה לפגירת „הקומה השלישית", שהיתה מעין מעבדה אמנותית באחת הסימטאות של יפו

תושב תל־אביב אחד הולך בימים האחרונים כשזנבו מקופל בין רגליו. מדוכא כמו כלב חולה. ואין זה משום שהאיש אומלל באופן פרטי. להיפך. עודד בארי הוא בחור עליז ומאושר בהחלט. חוץ מדבר אחד: חלום חייו נלקח ממנו. אילו היה זה חלום פרטי שאן לו ולאחרים מאומה — מילא. אבל על חלום שכזה מן הראוי היה שפרנסי תל־אביב יבכו יחד אתו.

שכן, לפני שלוש שנים התחיל בארי — במאי תיאטרון, מגיש תוכניות־רדיו, ומבקר תיאטרון וקולנוע — להגשים שיגעון. הוא פתח בלב אחת הסימטאות המרוסטות של יפו את הקומה השלישית, בקצת כסף פרטי משלו ובעזרת משוגע אחר, בשם מוטי סנדק, פתח מעין מעבדה־אמנותית. היה זה תיאטרון שכרך סביבו פעילויות שונות ומשונות: מוסיקה, תערוכות, הופעות של להקות ג'ז ואמנים בודדים. הדלת נפתחה בפני כל מי שרצה להתבטא בדרך אמנותית ולא היה לו בית. העיקרון היה פשוט: אם יש הכנסות, תחולקנה אלה שני שליש למבצעים — ושליש למקום.

אוף־אוף ברודווי. הקריטריונים לעבוד במקום היו פשוטים: נוצר גרעין קבוע וממנו נולדה סדנה, כשהיא עולה על גדותיה בפעולות שהתיאטרון הממוסד אינו מסוגל לספוג אותן.

הכל היה יפה כמו אגדה. אחרי שלוש שנים הסתבר שאי־אפשר להתקיים רק על משוגעים ונדבות. 50 אלף לירות שהיו דרושות כדי להעלות את ההצגה, שנוצרה בתוך עבודה במרכזי־הגמילה לנרקומנים, לא נמצאו. סכום כסף זעיר כדי להחזיק מנגל למקום בשכר מינימלי — לא נמצא. הכנסות מינימליות לתחזוקה, מזכירה בשכר נמוך — הוצאות שכגודלן מוציאה עיריית תל־אביב על ערב ראווחני אחד בפארק־נוסף — המועצה־לחינוך־ולתרבות. זו נתנה בשנה הראשונה 75 אלף לירות ובשנה השנייה 100 אלף לירות. את קוצר התמיכה נהגה לאה פורת ז"ל להסביר בנחמה: „אם תשמינו, לא תעשו דברים יפים!"

במאי בארי
יפה כמו אגדה

אבל הקומה השלישית לא מזדקקה לדיאטה. להיפך, עודד בארי התרים באופן פרטי מוסדות כמו בנק דיסקונט או עלית, כשהוא נהנה ממשכורת של 4500 לירות לחודש, במשך שלוש שנים. המאזן הכספי מראה שהקומה השלישית לא חייבת כסף לאיש, אבל חייבת כסף למס־הכנסה, והחוב נערם ל־350 אלף לירות.

מיכתבי שבח. מה שהיה מציל את הקומה השלישית מסגירה, אחרי שהצגת הנסיכה טורנדוט חוסלה את האוברדראפט שלה בבנק, היה חצי מיליון לירות, שבארי היה די תמים להאמין, כי יקבלו ממישרד־החינוך. „אז הייתי מעביר רבע מיליון לירות למס־הכנסה ובייתר בונה הכנסה עצמית כפולה." הוא קיווה להרשות לעצמו משכורת של 15 אלף לירות, ולעשות דברים יפים בצורה קצת יותר מכובדת. אין עדיין סכנה להשמין ולבעוט כתוצאה מתקציב שכזה, ובכל־זאת הוא בגדר חלום מותרותי.

בינתיים אפשר לחיות רק על מיכתבי שבח יפים כמו מיכתב של צ'יצ', המודה שהוא „מעריך את פעלכם" או הבטחות „נשתדל" של קרן תל־אביב ו„נתאמץ" של המועצה־לתרבות־ולאמנות. ואם־גם יגיע הכסף בסוף שנת 81', ייבלעו אותו הריבית והנהלת־החשבונות.

מה שבאמת כואב לעודד בארי: „איש בין האנשים הממונים על כך אינו מבין את משמעות העבודה שהשקענו במקום במשך שלוש שנים. אין זה סתם קיומם של תיאטרון בשממה. זהו קיומם של שלבת תרבותית במקום שבו שוררים החשכה והאימה. במשך שלוש שנים לא היו שם שכנים מתמרדים לילות היו שקטים. הפכנו חלק חי של הסביבה. התחילו לחבב אותנו. בתי־המלאכה הקטנים היו גאים לעזור לנו."

אולי היה זה סימלי שאחרי שנסגרה הקומה השלישית התפוצצו שם שלוש מכוניות „לפחות שמישהו יהיה שם כשמתפוצצים," אומר עודד בארי.

אימפוטנציה מוסדית. בינתיים הוא קרוב להתפוצצות. אין זה פלא. מדי בוקר מצלצלים אליו מן האגף־לתרבות ומתנצלים: „רוצים, אבל לא מוצאים דרך מיניהלית" — זהו התירוץ הרשמי לאימפוטנציה מוסדית. ומעת לעת מוצאים איזה מיליון וחצי ללון

(המשך בעמוד 58)

מסיבת־חנוכה מיוחדת במינה שאורגנה על־ידי מפעלי הבירה, התקיימה ב־2.12.80 בקיבוץ גן שמואל כאשר נוער במצוקה החוסה במעונות של משרד העבודה והרווחה התכנס מכל רחבי הארץ כדי לפגוש בטל ברודי. נערים ונערות בגילאי 18—13 מ־18 מעונות (יבנה, עכו, תל־מונד, חדרה, כפר חסידים, הרצליה, נצרת, כפר תמרה ועוד) הגיעו לקיבוץ גן־שמואל כדי לבלות יום שלם במחיצתו של הספורטאי טל ברודי.

ברודי התכבד בהדלקת נר ראשון של חנוכה עם בני הנוער, שוחח עמם על כדורסל, ספורט הוגן, התנהגות במגרש, היכולת להפסיד במשחק והיכולת להתמיד במשהו שבו התחלת. החניכים שהיו רתוקים להסבריו של ברודי, צפו גם בסרטי הדרכה ספורטיביים כשבסיומו של היום נערכו ביניהם תחרויות גמר בשיפוטו של ברודי שהעניק לקבוצה המנצחת את גביע הנשר.

האירוע שהתקיים בקיבוץ גן שמואל, מסכם שלוש שנות מיבצע „בוא נשחק כדורסל עם טל" שאורגן ומומן ע"י מפעלי הבירה בישראל, במהלכו נפגש ברודי עם בני־נוער בעיירות הפיתוח, במתנ"סים, במועדוני ספורט, בקיבוצים, מושבים, בתי כלא ומוסדות לעבריינים צעירים.

פיריידקס שמפו — יעיל נגד קשקשים וגרוויי עור הנובעים מכך.
פיריידקס שמפו הוא פיתוח מיוחד של מעבדות דר' פישר המתמחות בייצור תכשירים קוסמטים בידע רפואי.
פיריידקס שמפו ריחני ונעים לשימוש.
פיריידקס שמפו מחטא את עור הראש ומנקה את השיער משומן, לכלוך ומקשקשים.
פיריידקס שמפו — דרשו אותו בבתי המרקחת ובפרפומריות המובחרות ותופתעו גם אתם מיעילותו.

PYRIDEX Antidandruff Shampoo
מוצר של ד"ר פישר

(המשך מעמוד 57)

גה־פארק בגן־מאיר — מילון ו־חצי שממנו הייתה הקומה השל־ישית מתקיימת שנה וחצי ועוד עושה בכוחות עצמה גם הפגניגג בגן־מאיר או בגנים אחרים.

דרכי ארם

נכה אבל מרביץ?

בן קיבוץ לשעבר ונכה צה"ל מואשם עלידי אשתו ביהם אלים כלפיה וכלפי הילדים

תומר ועדי שיחקו על השטיח שבחדר־המגורים בביתם. לפתע אריה לאחר ששברה את רגלה ב־תאונה. אריה איבד את רגלו ו־אחת מעיניו במלחמת־ששת־הימים.

הבחור גבה־הקומה, היפה וה־ביישן כבש את ליבה. „את צעירו־נת חסרת־ניסיון ותמימה," טענו בני מישפחתה, „אינך יודעת עדיין דבר על החיים. חיים עם נכה אינם קלים." בילי עמדה על דעתה ונישאה לאריה.

כשבילי היתה בהריונה הראשון עם תומר, נהג בה בעלה באלי־מות. „הוא היכה אותי ללא הרף." אך היא המשיכה לאהוב אותו. „הבנתי שאריה פשוט זקוק לעזרה. לאחר הפציעה הוא לא קיבל כל עזרה נפשית כנכה. זה קשה, ש־אדם בריא וחזק הופך נכה קטוע־רגל וללא־עין."

מתיונית שולמן
הגנה מהמישטרה

ניצבה המישטרה והגנה עליהם.

הכל שקר. בילי פתחה בהליכי גרושין. בית־המישפט הוציא צו, המונע את כניסתו של אריה ל־בית. כעבור זמן קצר דן בית־המישפט בנושא שנית. הפעם בר־טל צו־המניעה, בגלל העובדה ש־אריה הינו נכה צה"ל הזקוק לשי־רותי ביתו.

„שוב נותרתי ללא כל הגנה. אנשי המישטרה נמצאים איתי בק־שר טלפוני כל כמה שעות. הם היחידים ששומרים עלי," אומרת בילי.

„כל דבריה שקר," טוען הבעל, „זהי שיטה של סחטנות, הנהו־גה במקרי גירושין. אני מכיר את בילי, היא אשה טובה והגונה. יש בה הרבה מרירות כלפי, מאחר שהקדשתי את כל זמני לעבודה ומעט מאוד לבית." לדברי אריה, פועלת בילי כבובה, שהמפעיל שלה הינו „עורך־הדין. „מעולם לא הרמתי יד עליה, אך בכדי לזכות במישפט עליה לטעון האשמות כבדות כלפי."

את הייחס המייוחד של המישט־רה כלפי אשתו מסביר אריה כמובן מאליו: „המישטרה נוהגת ב־סיכסוכי מישפחה בכובד־ראש, משום שהיו כבר מיקרים של רצח רק מפני שהמישטרה הזניחה תלו־נות של נשים מוכות. גם במיק־רה זה מתערבת המישטרה משום שבילי מתלוננת כל כמה ימים על תקיפה אלימה, וכמובן שזו עצת עורך־הדין שלה."

פרשת אורון

היכן היתה רחל?

כאשר ניידון גור למאסר־עולם, לא באה אהובתו לבית המישפט

„מה היה פסק־הדין?" שאלה רחל אש את כתבת העולם הזה, שעתיים אחרי שתוצאות המישפט שודרו פעמיים במהדורות החד־שות. „ישנתי מאוחר ולא שמע־תי," הסבירה.

רחל, משוררת וסטודנטית באו־ניברסיטה, פגשה את גור כאשר אסף אותה בטרמפ מנתניה לאוני־ברסיטת תל־אביב. בין השניים התי־

חברה אש
לא רוצה לדעת

פתחה שיחה והם מצאו עניין איש ברעותו. עוד באותו ערב חזר גור לקחתה לנתניה, אחרי שסיי־מה את לימודיה. כאשר שמע, כי היא כותבת ספרי־ילדים, גילה רצון לאייר אותם עבורה. הם הפ־כו נאהבים אחרי זמן קצר. אולם חודש אחרי תחילת היכרותם חז־רה רחל לגור בבית הוריה בנווה־נאמן. היא ידעה כי גור נשוי ואב

(המשך בעמוד 65)

נשמעה חריקה מכיוון חדר־המדר־גות. חריקה קצובה וקבועה, ש־הקפיאה את המישחק וצימררה את גב הילדים.

הם הכירו היטב את צלילי ה־פרוטזה של אביהם. המישחק נפ־סק, הדלת נפתחה. עדי נצמדה אל אמה בבהלה. תומר נעמד, נמ־תח ככל יכולתו על־מנת להרי־אות גדול, ופנה אל אביו: „אבא, עזוב אותנו, לך לך."

פנייתו של הילד לא עזרה. מאחורי האב ניצבה אחותו, דודתם של הילדים, רותי מובדט — גרו־שה, בריאת־בשר, שתקפה מיד עם כניסתה לבית את הילדים המגו־ננים על אמם. האב אחז בזרועות אשתו והגיסה היכתה בה כאחוזת דיבוק. „זונה", צרחה רותי, „טינו־פת, אני אלמד אותך להיות אישה טובה."

בילי, האשה הצעירה והנאה, לא יכלה להתנגד. בעלה, אריה, גרר אותה לאורך כל הבית ואחותו הפ־ליאה מכותיה.

תמונה אלימה זו התחוללה ב־ביתם של שני בני קיבוץ לשעבר. בילי, שהיא בת קיבוץ יפעת, מוכ־רת כאישה אינטיליגנטית ויפה, ש־נלחמה זמן רב בבני־מישפחתה על־מנת להינשא לאריה שולמן, בן קיבוץ רמת־הכובש. היא הכירה את

„אני לא שק איגרוף". לאחר פציעתו סירב אריה בכל תוקף לקבל טיפול נפשי. „אני חושבת שהתאוששותו הפיסית המהירה הטעתה את אנשי השיקום. הבע־יות הנפשיות הודחקו. האלימות והתוקפנות שהיפנה כלפי היו ה־תוצאה." בילי ניסתה לעזור ל־אריה, והוא התחיל לקבל טיפול נפשי במכון אדלר. „אריה הלך לפגישות ברצון, אבל לאחר הפגי־שה השלישית הכריז שהמטפלים פסיכים — ולא הוא. הוא לא יכול היה לשאת את החיטוט בנבכי ה־עבר ובעיקר את החיטוט הנפשי," מספרת אשתו.

שני הילדים, תומר בן ה־9 ועדי בת ה־5, הפכו קורבן, כמו בכל מיקרה גירושין. באחד המקרים שבהם הותקף תומר על־ידי אביו, הוא הגיע לתחנת־המישטרה ובי־קש למסור תלונה על תקיפה. ה־חוקר המופתע ניסה להבין את מניעיו ושאל: „אם אמא ואבא היו ביחסים טובים, גם אז היית מבקש להתלונן?" תומר לא היסס וענה: „אני לא שק איגרוף. אני אמנם רק ילד, אבל בן־אדם." ה־דברים הנוגעים אל הלב של הילד הביאו את מישטרת־חולון להת־ייחס למקרה ביתר תשומת־לב. כל פעם שאריה פגע בבילי או בילדים

פלחורס מציעה את להיט העונה:

סיור באמריקה הדרומית והשתתפות בקרנבל השנתי בריו דה ז'נרו

הצעה בלעדית: 1/3 ממחיר הסיור ב־10 תשלומים חודשיים ללא רבית!

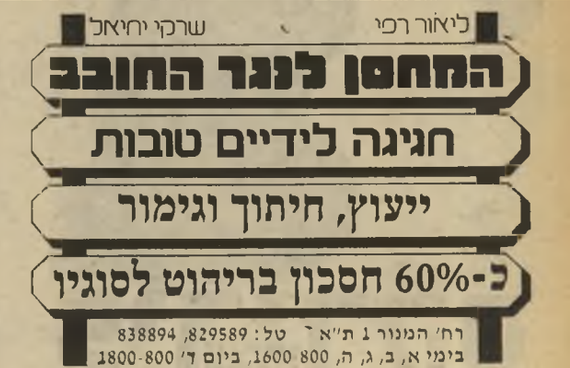
חברת הנסיעות הוותיקה „פלחורס" מציעה עתה, לאלה שהזמן והממון מצויים ברשותם, להצטרף לחוויה האקזו־טית של סיור מקיף בן 31 ימים באמריקה הדרומית בין התאריכים 26.3.81—24.2.81 שתחילתו בחגיגות הקרנבל השנתי הסוחף בריו דה ז'נרו, המושך המוני תיירים מכל רחבי העולם, וכל זאת בתנאי אשראי מיוחדים של כ־1/3 ממחיר הסיור ב־10 תשלומים חודשיים שווים, ללא רבית! מר רחמים שפריר, מנהל מחלקת הקבוצות והטיולים המאורגנים של חברת „פלחורס" מסר כי הסיור כולל, פרט לחגיגות הקרנבל בריו, חוויות מלהיבות בערים המר־כזיות של ברזיל, ארגנטינה, צ'ילי, פרו ומקסיקו — מסלול תיירותי מרתק בעונה היפה של הקייץ הדרום־אמריקאי.

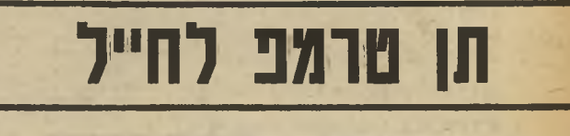
כך מסר מר שפריר, כי הסיור מעורר עניין רב, בשל הרמה הגבוהה שבה הוא נערך, ובין המשתתפים ישנם גם בעלי מקצועות חופשיים ואחרים, אשר אינם נמנים בדרך כלל על המשתתפים בטיולים המאורגנים ה„קלא־סיים".

מר שפריר מסר עוד כי הנסיון הוכיח שבטיולים מור־כבים הנערכים על פני יבשת שלמה, כגון: הטיולים לאמריקה הדרומית, המזרח הרחוק או דרום־אפריקה עדיפה המסגרת הקבוצתית ע"פ טיולים אינדיבידואליים הן מבחינת המחיר והן מבחינת ניצול הזמן ומיצוי ההנאה מיעד הסיור.

פרקליט, אשה ופילגש

ה חיילת הצעירה חטפה את המפתח מעל שולחן מישרדו של המאהב שלה. לפני שהספיק להבין מה מתרחש, פרצה בריצה אל דלת המישרד ונעלה את ה־מאהב, עורך־דין מכובד וידוע, מבחוץ. המאהב, המבוגר ממנה ביותר מעשר שנים, נשאר כלוא בפנים. הוא ניסה לדפוק על הדלת ולהתחנן שתפתח לו, אך לשווא. החיילת האהובה שלו כבר לא היתה שם. היא עשתה באותה שעה את דרכה אל אשתו של המאהב הכלוא.

האשה הנאה והמטופחת של עורך־הדין לא האמינה למישמע אוזניה. החיילת שהתדפקה על דלת ביתה סיפרה לה דברים שגרמו לה זעזוע עמוק. „אני הפילגש של בעלך," אמרה ללא שמץ של בושה. „אני יוצאת עם בעלך כבר שנתיים וחצי. אבל היום זה נגמר. רבתי איתו והחלטתי לבוא ולספר לך את כל האמת. לפני כמה דקות נעלתי אותו במישרד שלו וברחתי ממנו."

למעשה חשדה האשה, שהיא כבת 30, מזה זמן מה בבעלה. אולם הדברים שיצאו מפי החיילת, שהיא מכוערת למדי, לא נשמעו הגיוניים. לעומתה נראית האשה כמלכת־יופי עולמית. לאדם המתבונן ב־שתיהן קשה להאמין כי הבעל בחר לבגוד באשה כה נאה, דווקא עם חיילת בעלת מראה כזה.

אך אם היו לאשה עדיין ספקות, הם לא נמשכו זמן רב. כעבור כשעה הופיע הבעל בבית. כאשר ראה שם את החיילת, והבין כי הבגידה נחשפה, לא הכחיש דבר. „זה נכון," הודה הבעל לשאלת אשתו. „יש לי איתה קשרים כבר הרבה זמן. היא נעלה אותי במישרד, ואמרה לי שתלך לספר לך על היחסים ביניכם. הצלחתי לצאת דרך החלון."

חולשה של רגע

ב שבוע שעבר הגיעה הפרשה לבית־המישפט. בתביעה שהגישה האשה נגד בעלה, היא מבקשת מבית־המישפט המחוזי בתל־אביב להוציא צו האוסר על הבעל להיכנס לדירתם המשותפת.

לבקשת פרקליטה של האשה, עורך־הדין בצלאל הוכמן, הוציא השופט אריה בן־ארי צו, האוסר את פירסום השמות ו/או פרטים מזהים של הבעל והאשה, ושל כל העדים שהעידו במישפט ושעומדים להעיד. השופט אסר גם לפרסם תמונות של הבעל והאשה, שבהן אפשר לזהותם.

הבעל הנתבע היה בעבר עוזרה של אישיות מוניציפאלית ידועה. רק מאוחר יותר השלים את לימודי המישפטים שלו והסב מיקצועו. הוא הסביר כי היחסים עם הצעירה המכוערת הם פרי חולשה של הרגע, שהתפתחו לפרשה מתמשכת והר־סנית. עתה הוא מעוניין לשוב אל חיק אשתו ולהגיע איתה לשלום־בית.

אך זו אינה כוונת האשה. אחרי שנודעה לה פרשת הבגידה, היא נפגעה קשות. עתה היא מעוניינת רק בסילוקו של בעלה מהבית.

הדבר המפתיע ביותר בכל הפרשה הוא התהוותם של יחסי ידידות בין האשה לבין הפילגש־לשעבר. מאז הפגישה הדרמתית בין השתיים, שבה התוודתה החיילת על פרשת האהבים שהיתה לה עם הבעל, המשיכו השתיים להתראות. הן הפכו חברות לכל דבר, ואף עשו יד אחת כדי לגרום להוצאתו של הבעל מהבית. לצורך זה מסרה החיילת עדות בבית־המישפט, שבה גוללה את סיפור יחסיה עם עורך־הדין.

„בעלי התחיל להתרועע עם אשה אחרת," טוענת האשה, המשלימה עתה את לימודיה במוסד אקדמי גדול, בתצהיר שהגישה לבית־המישפט. „הוא תירץ את היעדרו־יותיו מהבית, עד לשעות המאוחרות של הלילה, בעובדה שהוא שקוע בעבודתו. חשדתי בבעלי מזה זמן מה, והדבר התאמת לי בצורה מפתיעה וחד־משמעית ב־2 בנו־במבר 1980, בשעה 10 בלילה, כאשר הופיעה בדירתנו בחורה וסיפרה לי כי היא חברתו של בעלי מזה שנתיים וחצי."

בהמשך מעלה האשה האשמות נוספות נגד בעלה, הנוגעות ליחסים האישיים ביניהם. „במיסגרת לימודי אני מכינה עבודות בבית. בעלי ניסה כמה פעמים לחבל בעבודתי, ונאלצתי לשים את הניירות תחת הכר בלילה, כדי שבעלי לא ישמיד אותם.

„בעלי היכה אותי כמה פעמים וסטר לי לאחרונה ביום שבת, ב־1 בנובמבר 1980. הוא צבט אותי בחוזקה וקרא לי נבלה. בעלי משפיל אותי ומעליב אותי לפני אנשים זרים ואף מקלל אותי. הוא אמר לי כמה פעמים כי יפגע בי ויגרום בי. המתח בבית הוא ללא נשוא, ואף נאלצתי לפנות לטיפול. יש לי חשש מבוסס כי עד לשמיעת התביעה בעלי יפגע בי לרעה."

אשה מסתתרת באמבטיה

ת צהיר של האשה נתמך על־ידי תצהיר שהגישה חברתה, המאהבת־לשעבר של הבעל. היא רומזת בו על כך שלבעל היו יחסים גם עם נשים נוספות. האשה מסתייעת בתצהיר זה, שנתנה ה־חיילת ברצון רב, כדי לזכות בתביעה שהגישה נגד בעלה. האשה והפילגש־לשעבר אף הגיעו לדיון המישפטי ביחד, כשזרועותיהן משולבות זו בזו. הבעל התבונן בשתיים, שכרתו ברית נגדו, ושתק.

„אני מכירה את הבעל מאז חודש יוני 1978," מספרת החיילת בתצהירה. „הקשר האינטימי שביני לבינו נמשך עד ל־2 בנובמבר 1980 ברציפות, פרט לתקופה של שמונה חודשים וחצי. הפגישות ביניהם היו במישרדו ולעיתים אף מחוצה לו.

„ביום ה־2 בנובמבר אמרתי לו כי ב־רצוני להפסיק את הקשר עימו, ושלא יעודד מצידו קיום קשר כזה ביני לבינו, ובאם ימשיך בעידוד הקשר אז אספר את כל העניין לאשתו, ועל־ידי כך יופסיק הקשר ביניהם. הוא אמר לי כי אם אכן אספר לאשתו, הוא יתייק אותי בין האח־רות. לאחר מכן ניסה לקיים עימי יחסים, ומשסירבתי אמר לי שאני יכולה ללכת ולספר לאשתו, וכן עשיתי.

„באחד המיקרים שבאתי למישרדו, הוא סירב לתת לי להיכנס. ולאחר מכן, כשפתח, התברר כי אשה כבת 35 מסתתרת בחדר־האמבטיה, ולאחר מכן ברחה מהמישרד.

האשה, פרקליטה עורך־הדין בצלאל הוכמן והפילגש
הפילגש נעלה את המאהב

ביניבשתיות. בעת שהלה שהה בארצות־הברית. דבר קיומן של השיחות התברר כאשר הגיע חשבון הטלפון לביתם המשותף של בני־הזוג.

„קורס מסויים"

ע קב טענותיו של הבעל הגישה האשה תצהיר נוסף. „הנני עושה תצהיר זה בתגובה לתצהירו של בעלי," כתבה האשה. „אין זה נכון שבעלי עזר לי בלימודי, אלא ההיפך הוא הנכון. בעלי ניסה תמיד לטרפד את לימודי בכל מיני דרכים.

„כאשר באו אלי חברים וחברות ללי־מודים, הוא נהג להדליק את הטלוויזיה בקול רם, לדרוש כי אעזוב את הלימודים ואגיש לו את האוכל, אביא לו עיתונים למיטה וכן כל מיני שליחויות להוריו.

„הפרופסור שעליו דיבר בעלי הוא מרצה, ולמדתי אצלו קורס מסויים. יום לפני הבחינה ניגשתי אליו ואמרתי לו שאיני יכולה לגשת לבחינה, ובאותו מעמד פרצתי בבכי. הוא שאל אותי מדוע, ואז הסברתי לו שלא היה ביכולתי ללמוד עקב הפרעות מצד בעלי. הפרופסור הרגיע אותי. כחודש לאחר מכן ירד בעלי לחיי בצורה קשה ביותר, היכה אותי, צבט אותי וקילל אותי ללא הרף. כתוצאה מכך חשתי שאני מת־מוטטת וטילפנתי לאדם היחיד שידע אז על הבעיות שיש לי, הפרופסור שאצלו למדתי. הוא היה אז בחו"ל, והיה לי נוח לשוחח עם אדם שנמצא בחו"ל.

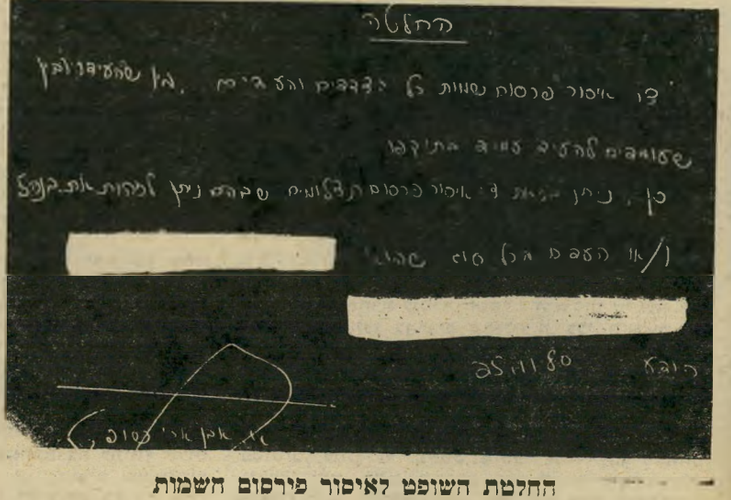
„באותה שיחה אמרתי לו שאני רוצה להתאבד, עקב בעיותי המישפחתיות. הוא הרגיע אותי ואמר לי שאבטיח לו שלא אעשה כל מעשה נמהר. אחרי כמה ימים טילפנתי אליו שנית והתנצלתי לפניו.

„בעלי כלל אינו אוהב אותי ואינו רוצה בי. קשריו עם נשים אחרות, התייחסותו אלי, אלימותו הפיסית והרוחנית כלפי מעידים על כך."

האשה צירפה לתצהירה השני גם תצהיר מאת הפרופסור שלה. בתצהיר זה מאשר הפרופסור המפורסם את דברי האשה, הנוג־עים אליו. „בתקופת שהותי בחו"ל טילפנה אלי האשה," נאמר בתצהיר. „שאלתי אותה מה קרה, ואז היא ענתה לי שהבעיות לא נפתרו והיא חושבת על התאבדות. את הגורם המדוייק או המיידי היא לא אמרה. ניסיתי להרגיע אותה בטלפון במשך מיספר דקות, ולבסוף הוצאתי מפיה הבטחה שלא תמשמ זאת.

„הערכתי שיחה זו כיצירת מגע עם אדם אחר, שידע על בעיותיה, כאשר נמצאה בלחץ נפשי, ולא כניסיון התאבדות ממש. אחרי כמה ימים טילפנה אלי שוב והתנצלה על השיחה הקודמת. זהו כל הקשר שהיה ביני לבינה. למעשה, אין כימעט כל קשר ביניהם, למעט קשר לימודי, שאף הוא רופף ביותר."

הדיון המישפטי נמצא עתה בשלב של שמיעת העדויות. הצעירה והפרופסור מסרו עדויות המתבססות על התצהירים שהגישו. ההכרעה תיפול, כנראה, בשבועות ה־קרובים.

החלטת השופט לאיסור פירסום השמות
האשה התיידדה עם הפילגש

יעקב שרת / איש ממאדים
חזק, קר ואפור

אילו בא א"ב יהושע, סופר והוגה־דעות, שספרונו „בזכות הנורמליות" הטיל יותר מאבן מחוללת־אדוות אחת בציבוע החשיבה הישראלית, ואמר לנו בשער משהו כזה: „שילטון הליכוד הוא אסון לאומי. מעונ־שו יצילנו רק המערך, ורק המערך במלוא כוחו ועוצ־מתו, ורק המערך בראשותו של שימעון פרס, מפני ששימעון פרס — טוב יותר, טוב פחות — הוא עתה מנהיגה המוכתר והלגיטימי של מפלגת העבודה, והח־לפתו בכל מנהיג אחר רק תחליש במהלכה את המפ־לגה הזאת, שכל שביב של כוחה צריך להיות מעתה קודש לסילוק הליכוד" — אילו כך היה הסופר והו־גה־הדעות הזה אומר, הייתי מגיב: „יש משהו בדב־ריו," ונראה לי שלא הייתי יחיד ובודד בתגובה זו.

אבל כאשר הסופר והוגה־הדעות הזה קושר כתרים לשימעון פרס („האופטימיסט", „מעריב", 30.11.80) בנושה ביוגטיני מחליא, תגובתי היא: אינני מכיר את א"ב יהושע, אבל אחרי כל מה שהוא הצטייר בעיני — מה קרה לו? איך אדם הנחשב בן־תרבות מסוגל בכלל להעלות בעטו פגינים כגון:

* „האפשר לתת אמון בפרס? תשובתי בדרך כלל פשוטה: ראשית כל אפשר לתת אמון בבן־גוריון, ש־נתן בו אמון במשך זמן רב כל כך ובאופן המלא ב־יותר."
* „הוא הוכשר לשילטון במשך שנים רבות אצל הטוב במנהיגים שהיה לנו."
* „שימעון פרס יודע את אמנות השילטון על כל מה שמשתמע מכך."
* „פרס הוא איש מובהק של שילטון."
* „יש בו פיכחון קר ואפור."
* „הוא איש אופטימי ביסודו."
* „לא מעורר חלומות לפתרונות טוטליים, אלא מנהל חזק, קר ואפור."
* „הוא יקשיב טוב יותר אל קולה של ההיס־טוריה והוא לא ינסה לכופף את ידה."

כן, זהו האלף־בית הפוליטי של א"ב יהושע בפרוס עשור ה־80 האמיתי, עשור פרס.

כידוע, אני לוקה בתסביך „אנטי־בן־גוריון", ולפי־כך נכו, במטותא מכם, 50% מדברי. ועכשיו כך: ימה, אם בן־גוריון עשה את טעות חייו בתיתו אמון מלא בפרס ובדיין ובשאר אנשי כת „התורכים הצעירים" שלו? מה אם בן־גוריון עשה את טעות חיינו, בהניחו לשימעון פרס להוליכו בנזם־אף לא אחת ולא שתיים בקבלת הכרעות, שמהן תוצאות באושות עד היום הזה, ואולי עד סוף כל הימים? האם כל הרעה בחיינו הת־חילה בליכוד ובגין? האם כל היסודות איתנים? האין למישטר בן־גוריון, מישטר „האחד־בדורו", ש־נערים שולטים בו, חלק נכבד ביותר בכל שהשתלשל מאז ועד היום לרעה בחברה הישראלית, בכלכלה הישראלית, ביחסים עם הגולה, ביחסי חוץ בכלל ועם הערבים בפרט, במדיניות פעולות התגמול ובהשתעבדות לצרפת עד לשירותה הבזוי במילחמת 1956 — המיל־חמה שאינה חדלה להציק אפילו לחסידיה המושב־עים בישראל, עד שהם חוזרים וממציאים לה סיבות והנמקות חדשות לבקרים (המצטיין בכך הוא חגי אשד, האיש אשר בו נותן אמון במשך זמן רב כל כך ובאופן המלא ביותר מי שקיבל „אמון במשך זמן כה רב ובאופן המלא ביותר" מאבי־אבות השילטון וה־אמון בישראל דויד בן־גוריון; לא נותר לנו אלא לדעת במי נותן חגי אשד אמון מלא במשך זמן רב כל כך, כדי לגלות מי יהיה נערצו הבא־הבא של הסו־פר והוגה־הדעות א"ב יהושע), בגירעון ישראל וב־זירוז גירעון האיזור?

אכן, שימעון פרס יודע את אמנות השילטון, אם כי לאו־דווקא נוסח בן־גוריון, שהרי הסופר והוגה־הדעות מעלה מצד אחד את זכותו לירישת השרביט מדויד בן־גוריון — „הטוב במנהיגים שהיה לנו" — ומצד אחר קובע שפרס „הקר והאפור", ש„דמותו אנטי־רומנטית ואינו מקרין תחושה של מיתוס כריזי־מטי", ואינו „משיח ולא רבע משיח", הוא היפוכו של משיח־בן־דויד־בן־גוריון. וראיה לכך שפרס יודע את אמנות השילטון — ובכך הוא באמת דומה לבן־גוריון — היא שאף הוא מוקף נערי־חצר נאמנים עושי דברו, עד שדומה כי לעתים הם מיטיבים לדעת מרבם — כפי שפרס היטיב בשעתו לדעת מרבו — מה טוב בשבילו, ויש שהם אצים לבצע את הטוב הזה בלא ליידע את הרבי מה ואיך עשו, עד שצעות בצרפת מפלצות כגון פרשת הצ'ק של מזרחי. זוהי באמת אמ־נות השילטון: לא לדעת מה בדיוק עושים חבר ה־נאמנים שלך, אבל לסמוך עליהם כל הזמן באמון מלא — והסופר והוגה־הדעות א"ב יהושע נותן לכך את ברכתו (כשמואל לשאול כפי שכתב חנוך ברטוב)!

חזק, קר ואפור! אלה איפיוני „המנהל" הדרוש עתה לישראל. כך, לעת חרדה, בוקה ובוקה ומבולקה, כמהים הבריות למושיע ומרכיבים עליהם מי אם לא „איש אופטימי ביסודו". לא איזה מין בן־גוריון, אשר בשעה שתמון בית־ישראל רקדו בחוצות לאחר הכרזת המדינה לא ידע את נפשו מרוב מצוקה נוכח מילחמה המתרגשת ובאה, אלא „איש אופטימי ביסודו", המש־רה באפרוריותו, בקור הנושב מאישיותו, בידיעתו „לח־זין את המערכת הפוליטית, לשמן אותה, להניע או־תה," ב„מידת התום והשטחיות כמעט, שיש באופטי־מיות שלו", „כמקשיב אל קולה של ההיסטוריה בלא לנסות לכופף את ידה" (כפי שניסו מקימי מלכות ישראל השלישית בכובשם את סיני ב־1956 ובפתחם שרשרת מילחמות שהביאונו עד הלום), מין ביטחון עילאי ללא גרוי „יצרים רומנטיים מיותרים", והעיקר, ללא מחוייבות לאיזה „דגם של עבר אשר לא יחזור", שכן פרס של הסופר והוגה־הדעות שלנו „גם איננו איש נוסטלגי", כלומר, הוא, פרס, אדם שאינו מעוגן בשום ערכים, שאינו מושרש בשום דבר, כמובן, חוץ מב„אמנות השילטון"...

אין לי שמץ מושג כיצד נהנה שימעון פרס מה־מתנה הדנאית הזאת של א"ב יהושע. אני עבדכם פסימי למדי בהערכת תגובתו, ונראה לי כי מי שב־רגע זה לובש אדרת גדולה של אופטימיות הוא יצחק רבין, הוא ולא אחר, שחסידיו מכריזים — עכשיו, אח־רי הבחירות לוועידת „העבודה" — כי „יצחק רבין יהיה המועמד לראשות הממשלה".

העבודה! צמרור חזק, קר ואפור עבורי.

איך החמצנו את הגלעד

הסכנה והסיכוי חלפו. נתפזרה חשרת ענני המיל־חמה שהתקדרה בשמי ירדן אופצייתנו מזה, ובשמי סוריה שונאתנו מזה. אין צורך להיות נביא או מזרחן כדי לקבוע החלטית, שגורמי היסוד המהותיים לא יוכלו שלא לחזור ולעמת ביום מן הימים שוב את שתי המדינות הללו, וחוזר חלילה. איזו צורה ילבשו העימותים הבאים בין השתיים? זו כבר שאלה חסרת טעם, ותחת להידרש לה מוטב אולי למקד את שי־מת־הלב בכמה היבטים ישראליים של העימות הנו־כחי, שבא וחלף.

בני שבט פרשנדתא שלנו אצו־רצו לתפוס מקום טוב באמצע פרלמנט שדרות רוטשילד, כדי לדון ולש־קול בפרשת המילחמה הממשמשת ובאה בין ירדן וסו־ריה, והיו אף שאיימו כי ישראל לא תוכל לעמוד מנגד אם הסורים יפלשו לירדן. אחרי שאיבדנו את מרחב ההשקעות האדיר של סיני, פשוט מתבקש מרחב חדש לעודף משאבי ישראל והעם היהודי, ויש מי ש־רואה אותו, כנראה, בגלעד. ובאמת, במה נופל הגלעד מן הגולן? זהו חבל ארץ החיוני אסטרטגית לביט־חון ישראל, כולו רווי היסטוריה יהודית, ובכלל, זה אתגר קבע לכל שוחר ישראל של גודל וגדולה. מחפך צבאי־מדיני באיזור בהחלט עשוי להצדיק את סיפוח הגלעד לגולן כחבל מאוחד המועמד לסיפוח ישראל, ומה גם שהגלעד, כידוע, איננו חכל, ועוד חזון למואב.

אבל מה לעשות, הפעם הערבים לא שיחקו לידינו, ואנחנו, הטוענים שלא כל מדווי המזרח התיכון מקו־רם בקטליזיטור ששמו ישראל — אך לא יכולים להת־אפק נוכח המתרחש ומחפשים אחר סדקים להתערב ולהסתבך תחת לבצר את המעט שבידינו, שבו לא אחת הפרוץ מרובה על הבנוי — נשארנו המומים ומופתעים מסיום העימות בשלום כמהתפרצותו המ־איימת, עד שלא נותר לנו אלא לדפוק את רק"ח בנגרת.

זה היבט אחד. וההיבט האחר הוא ההיבט הסוב־ייטי. יש בישראל, ולא רק בישראל, אנשים עתירי־מידע, שפשוט וידעים שהקרמל ידו בכל („אגודת זקני מוסקבה" הידועה). אין צורך לשחת מלים על הקלות היתרה שבה יכול כל „מומחה" לייחס כל צעד סורי, למשל, למזימה רוסית אפלה. היו ימים טובים, שה־ניפנוף בדגל סכנת החדירה והחשתלטות הסובייטית במזרח התיכון, תוך הדגשת איתנותה של ישראל כצוק דמוקרטי אמין באיזור, היו אמצעי בדוק לרכוש ידי־דים והצלחה במערב. העימות הירדני־סורי כמו חידש אותם, והיה ממש כנופת־צופים בפי חסידי תורת ה־שטן במוסקבה — והרי מי יוכל להכחיש, כי בעצם ימי העימות ביקר אחד קוזיגיצוב, שר וגדול בממשלת הסובייטים, בדמשק!

זה שאותו קוזיגיצוב אימתני אולי לחש אל אוזנו של אסד, כי ברית־המועצות אינה מעוניינת להסתבך עכשיו עם העולם המוסלמי בפרשה נוספת לאפגניס־תאן, לא עלה כלל בדעתם של הפרשנים, אשר היו סמוכים ובטוחים כי אחת דתה של ברית־המועצות לשלח את הצבא הסורי בירדני.

ונניח שכן? נניח אפילו שאותו בכיר סובייטי דפק על שולחן אסד בדמשק ודרש ממנו במפגיע להתנהג כלקוח ממושמע — ולצאת מייד למילחמה בירדן: העובדה שאסד לא נשמע לו, אלא נתרצה לתיווך שלום סעודי, פירושה שככלות הכל אין סוריה מאריונטה סובייטית, ואין ברית־המועצות כל־יכולה כל כך, ולכן גם אוויליו לתלות בה כל התפתחות.

כך חלפו להם הסכנה והסיכוי. סוריה הפגינה זהירות, ירדן הפגינה גמישות — וממשיכה לצבור רוו־חי־מילחמה כציונר אספקה חיוני לעיראק — ואנחנו נשארנו עומדים מיוחמים ללא פורקן שם, אל מול הרי גלעד.

ברזילי, יפתח, אליהו — אל נא באפכם. חיכיתם כל כך הרבה, חכו נא עוד קצת.

נחום איש לובנגולו

נחום גוטמן מת וכל מי שידע את ארץ ציוריו ממראה עיניו — למשל, כל מי שמראה שיירות גמלים על חוף ים תל־אביב מקובע בזכרונו — וכל מי שסיפר לילדיו לפני השינה את סיפורי לובנגולו מלך זולו אבי עם המטבולו אשר בהרי בולאוואיה, ואפילו כל מי שקרא סיפור זה וסיפורים אחרים של נחום גוטמן בנעוריו, חש באחת מקפיצותיו של המחוג הקטן של שעון חיינו בארץ.

היה מה להגיד על נחום גוטמן, והדברים נאמרו ובוודאי עוד ייאמרו, והעיקר, הנכסים הרוחניים־תרבו־תיים שנחום גוטמן יצר ימשיכו לפעול את פעולתם. אבל מה לכל זה ולאבל!

איש בן 82 מת — כלום אין זה הישג אנושי? כלום בדמי ימיו נלקח מארץ החיים? ולא זו בלבד, אלא שבאחרית ימיו מת מיתה רוחנית ואיבד, למרבה הצער, צלם אדם שבו במשמע שפשוט לא ניתן לקיים עימו שיח (ואני מניח שרופאיו המהוללים עשו ככל שיכלו להאריך חיי־צמח אלה שלו ככל שיכלו לטו־בתו הוא, לטובת בני מישפחתו ועם ישראל והגזע ה־אנושי).

לכן מגוחכות כל כך המודעות השחורות — אהה, הנני שב אליכן הפעם, שנואות נפשי! — המכריזות מטעם אוניברסיטת תל־אביב, למשל, על „אבלה במות נחום גוטמן" וכו'. מי אבל פה? צריך לשמוח, שהת־חלך בינינו איש ושמו נחום גוטמן, אשר פעל ויצר והעשיר והוריש וחי חיים מלאים, אם יש בכלל דבר כזה, ומותו הוא סיום עלילת־חיים יפה, מרגינה וכלל וכלל לא מאורע עצוב וקודר. אם האוניברסיטה התל־אביבית, למשל, איכפת לה נחום גוטמן, שתעשה סימ־פוסיון על יצירתו או משהו כזה, ולא תשחיר עמודי־עיתונים במודעות־כזב מתובלות בהבלטה עצמית, וכנ"ל עיריית תל־אביב ושאר מוסדות אבלים, שאנשים ממ־שיכים לשתות בהם כמימים ימימה תה במיץ לימון, אבל בלי טיפת הומור של נחום איש לובנגולו.

היה היה

ועשיתי את זו השאלה / על שתיקת ראש־הממשלה:

היה היה אדם אשר חצב אש להבות,
נאם, זעק, הצחיק, אך גם הצית הלבבות,
וראו, דווקא במרום פיסגה הפך אטום־שותק —
אך בשתקו נשמע היטב שעון המתקתק...

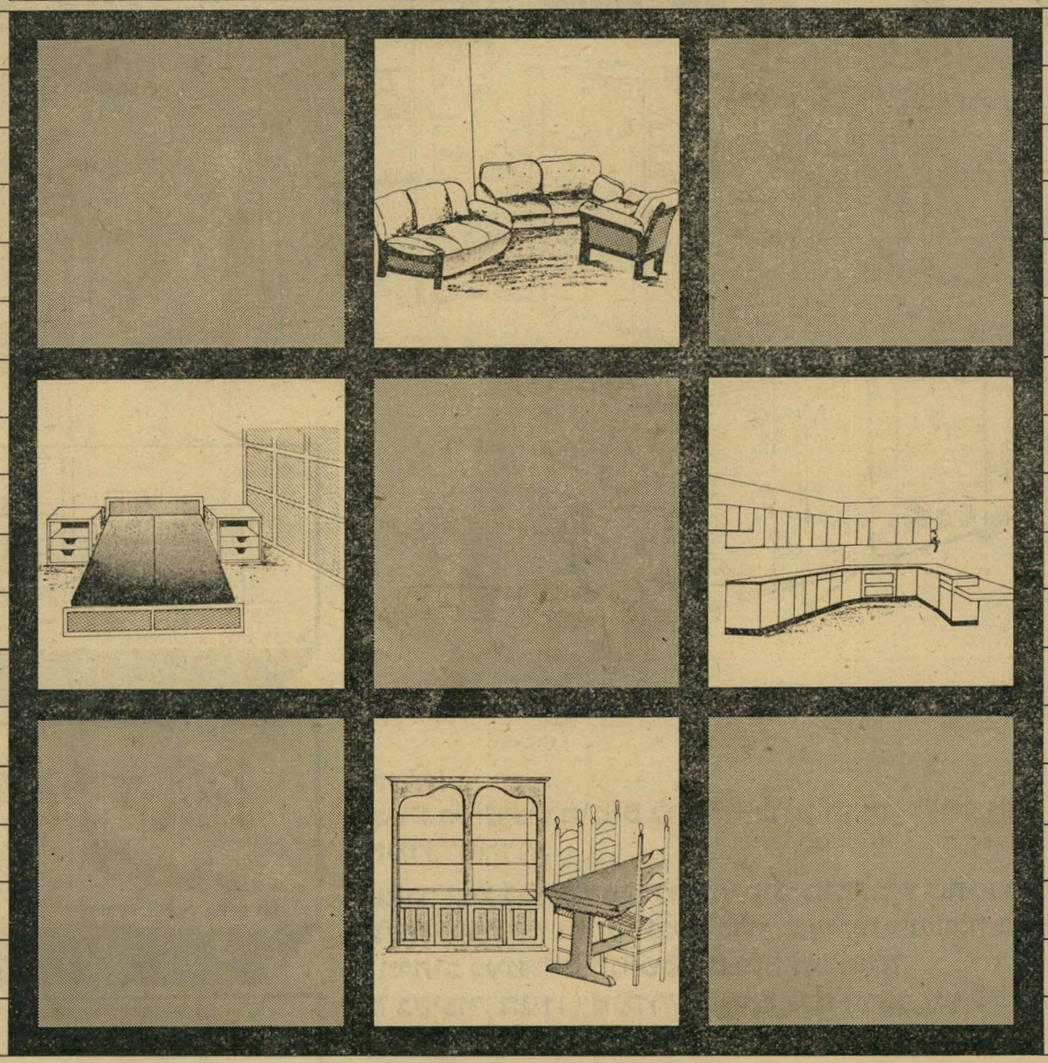
למה רגשו?

בחיי שאני לא מבין את הדתיים. מה הם כל כך מתרגשים מפרשת אבו־חצירא? ולא מפני שחזקה עלי־הם שהם יודעים מה שהם יודעים. לא ולא! אלא מפני שמבחינה אלקטורלית, כמו שאומרים אצלנו, הם לא יכולים להפסיד כלום אפילו אבו־חצירא יורשע, רחמנא ליצלן.

הבו לי אדם דתי, שכל חייו הצביע בעד המפד"ל או ימינה, אשר כתוצאה מהרשעה אפשרית של אבו־חצירא יצביע בעד המערך או שמאלה, פה מדובר במיגזר קולות משוריין לאללה, ששמש, גשם, רוח־סערה, מיהו יהודי, תפלות, נתיחות והשתלות או עלי־לות אבו־חצירא — כלום לא יפחידוהו.

השאלה אחרת לגמרי. השאלה היא אם שימעון פרס יעז או לא יעז להרכיב קואליציה בלי הדתיים, או לפחות בלי חסדי הדתיים, ואם הבוחר הלא־דתי יסייע לו לכאן או לכאן. כפי שאני מכיר את שימעון פרס, ואת העם היושב בציון, אין לדתיים שום סיבה מיו־חדת לדאוג. הם יכולים להמשיך לידות אבנים, להש־מיד מעבדות, להטיל מורא רוחות מתים על יהודים פשוטים, לגונן על „נאשם מיספר אחד" בן טיפוחם, ובכלל להסיג את החברה הישראלית לימי־הביניים ואפילו לימי יהושע בן־נון. מה לכל אלה ולקלפי ה־ישראלית!

קלאס בפנטהאוז

קלאס אמיתי. חדרי שינה, פינות ישיבה, פינות אוכל ומטבחים,
חדרי ילדים ונוער, בעיבודים כפריים, קולוניאלים או רגילים,
ובמגוון של צבעים, בדים, מידות ואפשרויות התאמה
והזמנה אישיים.
קלאס בפנטהאוז, חנות הרהיטים היפה ביותר בתל־אביב ולא רק
סלסלות הקש היפות של קלאס למכירה, גם צמחיה הידרופונית,
תמונות אמנותיות שטיחים וכמובן ייעוץ ארכיטקטוני מהימן
ומקצועי לשם שיפוץ ותכנון מחודש או חדש.

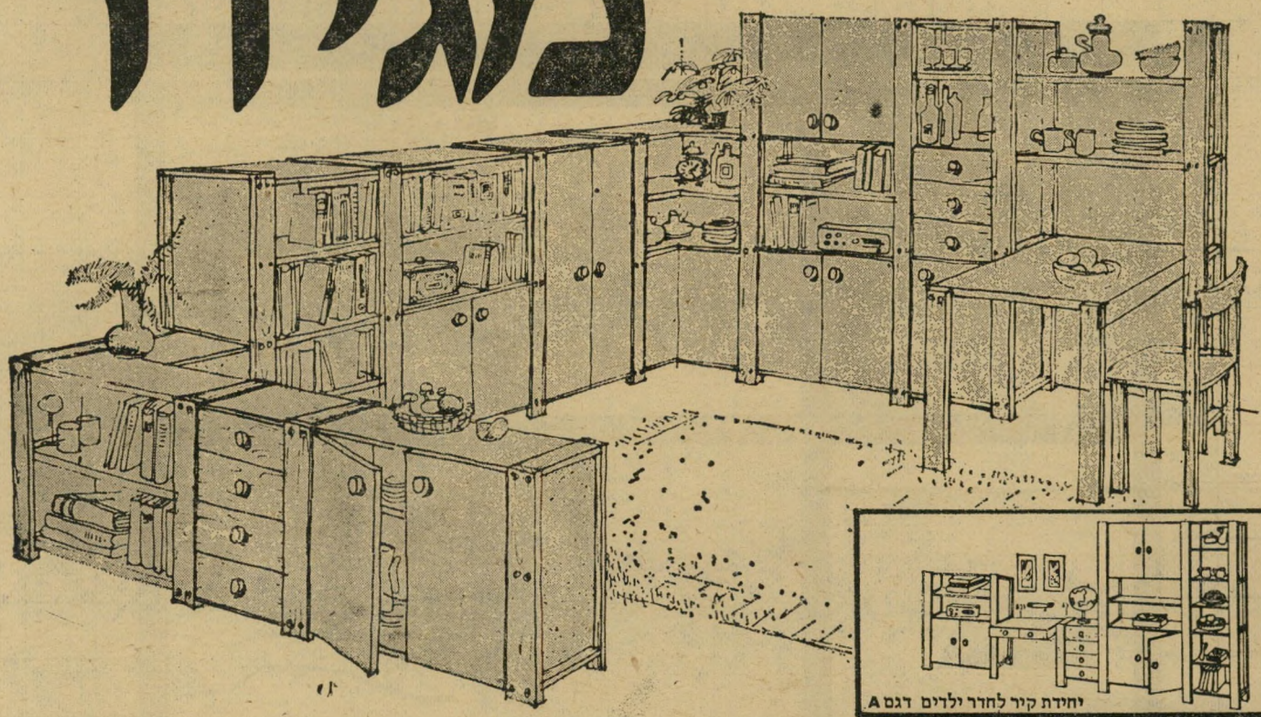
פנטהאוז, רהיטים ברמה שלך, ממיטב היצרנים
במחירי המפעלים.
פתוח כל יום מ־9 בבוקר עד 1 בצהרים ומ־4 אחה"צ עד 8 בערב.
ביום ששי עד 3. במוצ"ש מ־18.00 עד 22.00.

פנטהאוז - דיזנגוף 224, תל-אביב.

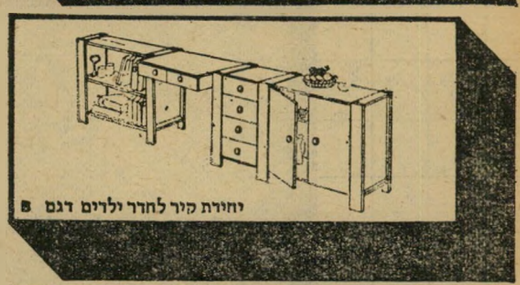
פנטהאוז
רהיטים ברמה שלך

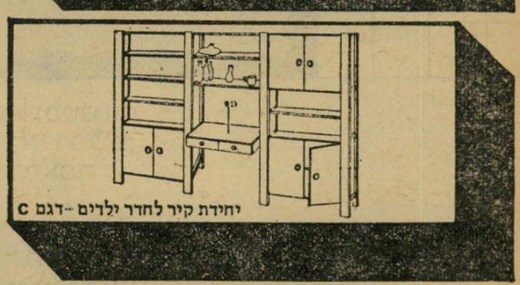
אדמון

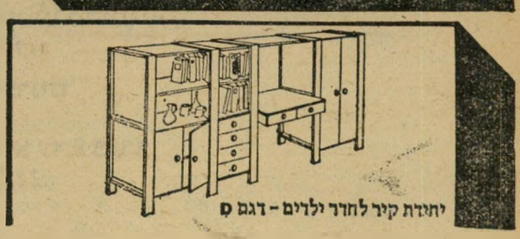
מהיום הגידו - "מגידו"

יחידת קיר לחדר ילדים דגם A

יחידת קיר לחדר ילדים דגם B

יחידת קיר לחדר ילדים -דגם C

יחידת קיר לחדר ילדים - דגם D

זהו זה!
עכשיו כשתרצו רהיטים לחדר הילדים הכנסו ל"כל-גיל" והגידו "מגידו".

המוכר יציג בפניכם מערכת רהיטים מודולרית שהיא ממש יצירת מופת של נגריית גבעת ברנר, באיכות המעולה בעיצוב המרהיב בגימורים המושלמים ומה בעצם לא.
אז בקיצור, הגידו "מגידו" ותחסכו לכם הרבה זמן של ריצות ביו חנויות בדיקות מוצרים וכו'.

מגידו

מרכז תצוגה ומכירה: תל אביב, דיזנגוף 201

חיפה: כל גיל, הרצל 32

ירושלים: ויסמן, תלפיות, דרך בית לחם 118

לפני חמש שנים איחל משה קרוי לתושבי ישראל להגר לחוצלארץ

או לזחול אל הירדן ולאכול שם חובייזה. החודש הוא פירסם בעברית

ספר ובו סותר את כל מה שהאמין בו. וסולל את הדרך לחזרתו ארצה

האיש שהרגיז את כולם

לפני חמש וחצי שנים הטיל פילוסוף צעיר (אז בן 27) בשם משה קרוי פצצה בחברה הישראלית. בסידרת ראיונות בטלוויזיה ובספר שכתב („חיים על פי השכל"), הטיף, בתוקף הגיונו הצרוף, לדברים שאיש טרם העז להשמיעם בפומבי בישראל.

קרוי הצעיר לא הסתיר, שהושפע עמוקות מפירסומיה של סופרת אמריקאית מזדקנת בשם איין ראנד, מחברת מרד הנפילים וכמעיין המתגבר, ודימה עצמו ברבים כאחד מגיבוריה הבדויים. המרצה הצעיר לפילוסופיה באוניברסיטת תל־אביב הציג עצמו בכלי־התיקשורת ובפני תלמידיו כאדם עליון, המגלם במוחו את הפילוסופיה הנפילית, שהיא אגואיזם צרוף, קיום רציונאלי בכוח השכל, קיום הוגן וצודק על בסיס עיסקי של כדאיות בחברה קפיטליסטית לעילא ולעילא.

> רוב תושבי חצי הכדור המערבי ימותו והחברה שתקום לאחר מכן תחיה לפי השכל

באחד הראיונות שלו מאותה תקופה, ניסח את השקפת־עולמו כך: „האידיאולוגיה שאני מציג סותרת את ערכי־היסוד של המישטר בארץ, המושתת על סוציאליזם וציונות. כיוון שאני חושב שהציונות היא גזענית והסוציאליזם הוא מישטר מושחת, הריני אדם שלא ישרת בצבא בלי איום רובה, לא אתרום דבר למדינה, לא אלך כצאן לטבח — ולא אעשה את כל הדברים שהמדינה בנויה עליהם, ואטיף נגדם... אני אדם לוחם. אני חי ברמה של רעיונות. זה ספשי להניח פצצות ולנהוג באלימות — הבעיה היא מה חושבים. האנשים השולטים בעמים ובתרבות הם הפילוסופים. אני זקוק למקום שבו לא יופרעו מחשבותי על־ידי שירות מילואים וחאלטורות, כדי שאוכל לחיות בשקט."

האדם חי באמצעות שכלו

כאשר נתבקש באותו ראיון, שהסעיר את הרוחות במדינה כולה, להבהיר ולהרחיב את השקפת־העולם שלו, הציג תמונה קודרת למדי: „אני מאמין שעוד בחיי אזכה להגשים זאת. חצי הכדור המערבי נמצא במשבר כלכלי, בתוך מעגל סגור של אינפלציה ואבטלה שאין להיחלץ ממנו. כל צעד נגד האבטלה מגביר את האינפלציה. ולהיפך. זוהי ספירלה הנובעת מן האלטרואיזם ומוליכה לאבדון, ואין להשוותה כלל למשבר הזמני של שנות ה־30. הכלכלה המערבית כיום היא מתוכננת. כך, ששכחו שכדי לייצר מוצרים — צריך מישהו שייצר אותם, ושיהיה כדאי לו לייצר אותם. כתוצאה מכך מצטמצם מיספר המוצרים והכסף מתרבה והולך בקצב מהיר. כסף ללא מוצרים שווה פחות מהנייר שהוא מודפס עליו. וזה יהיה המצב בסופו של דבר. לא יהיו מים. לא יהיה חשמל. לא יהיו מכוניות. לא יהיה לחם. והכסף לא יהיה שווה דבר. במצב זה ימותו רוב תושבי הכדור המערבי. ואולי מתושבי תל־אביב יינצל חלק שישכיל להגיע לירדן ואכול שם חובייזות. אחר־כך יישאר בכדור הארץ מיספר זעיר של אנשים, והחברה שתקום לאחר מכן תהיה חברה של אנשים היודעים שהאדם חי באמצעות שכלו, וכי ההכרה נכונה של המציאות היא פילוסופית ואובייקטיבית. היא כוללת גם תורת ערכים אובייקטיבית, שפירושה בין השאר הוא, שפונקציית המדינה היא להגן על זכויות האדם ולא לשלוט על הכסף."

> פונקציית המדינה היא להגן על זכויות האדם ולא לשלוט על הכסף

מותר וצריך להגר מן המדינה

על בסיס ראיית־עולם קודרת זו נאלץ הדוקטור הצעיר לתרגם את ההיבטים של תורתו ותורתה של איין ראנד למציאות הישראלית. והתוצאה היתה, בלשונו של מראיין מאותם ימים זו: „אין פלא, שעד מהרה נפלו דבריו — שניסוחם מתוחכם בהרבה מזה של ראנד — כדשן על קרקע צמאה. אנשים רבים, בעיקר צעירים, קפצו על כך כמוצאי־שלל־רב, מצאו בתיזות חדשות־ישנות אלה צידוק לחומרנות, מחילה על קול המצפון, ברירה מן המציאות הריאלית ושינאה לכל מה שנחשב לערכיה החשובים של המדינה — ולמדינה בכלל. כיוון שהחיים כאן קשים למדי, בגלל המילחמות, צורת המישטר וה־מיבנה הכלכלי — הרי מסקנה בלתי נמנעת מתיאוריה זו היא, שאדם המכבד את עצמו מוטב שיברח מכאן ויירד מן הארץ, כדי שיוכל לחיות את חייו ללא התערבות והפרעה. בדרך הטבע, מתעלמים חסידיו של הד"ר קרוי מן המסכת הפילוסופית המרהיבה שהוא בונה, ונתפסים למסקנה: מותר וצריך להגר מן המדינה. מה עוד, שהפילוסוף עצמו מייישם את התורה: הוא היגר כבר לפני שבוע עם אשתו ובתו — לאוסטרליה."

בתשובה לשאלה, מדוע בחר להגר דווקא לאוסטרליה, השיב קרוי למראיין, איש הארץ, דורון רוזנבלום: „כי שם אין מילואים. המיסים שם יותר נמוכים. אין שם מילחמות. מכבדים שם את זכויות האדם, ויורדים פחות לחיי..."

קרוי המשיך והסביר: „אני עוזב את המדינה הזאת משום שהיא אינה מעניינת אותי. המדינה הזאת לא תתקיים בעוד שנתיים. העולם מעניין אותי. איני יכול לחיות בעולם שאינו צודק. וצדק פירושו שאוכל להתקיים בלי ללכת לצבא ובלי שיפריעו לי, ובלי שידרשו ממני רשיון לעבור ממדינה למדינה, ובלי שבכל עיסקה ביני לבין אדם אחר יבוא צדק שלישי ויגזול את הכסף. אני רוצה עולם קפיטליסטי מובהק..."

אנשים הם רובוטים שוויתרו על תודעתם

בתשובה לשאלה „מדוע אתה פילוסוף?" השיב בהחלטיות: „כרגע אני פילוסוף משום שאין לי ברירה. כפי שאמר אחד האנשים שאני מתעב ביותר, משה דיין: המילחמה הזאת נכפתה עלי. אינני רוצה להתעסק עם אנשי הפילוסופיה. אני פילוסוף, כי זהו הנשק שלי. אם וכאשר אחיה בעולם רציונאלי, אעסוק בדבר אחר, למשל: בניית רובוט, שישחרר את האדם ממילוי פונקציות מיכאניות. שאינן קשורות בתודעה. בספרי... אני מציע סכימה פורמאלית איך לבנות רובוט, שיוכל לעשות כל מה שאדם יכול לעשות, חוץ מזיהוי אספקטים חדשים של המציאות. התודעה האנושית היא חופשית. אדם יכול לזהות כל מה שהוא רוצה, והוא מפעיל את תודעתו. הרובוט אינו יכול לעשות זאת. ולכן אינו יכול להיות אדם. אם כן — דרך היחידה שלי להילחם זה להיות פילוסוף. משום שהאנשים הם רובוטים שוויתרו על תודעתם... מאבק נגד התיכנות של הרובוטים שסביבנו יכול להיעשות רק על־ידי פילוסופיה. הפילוסופיה היא הכוח הגדול ביותר בעולם..."

הפרדת הנשמה מהגוף

חמש השנים שעברו על הד"ר קרוי בגלותו באוסטרליה לימדוהו, מן הסתם, כי מדינת־ישראל לא התחסלה תוך שנתיים וכי אוסטרליה אינה גן־עדן על־אדמות. בימים אלה פירסם המו"ל הישראלי שלו, דן בן־אמוץ, את סיפרו החדש: הוכחות לוגיות בדבר קיומה של הנשמה. הספר, שנכתב במקורו באנגלית ותורגם לעברית, מלמד, כי משה קרוי מחפש דרך חזרה.

על הספר החדש מספר המו"ל, כי בניגוד לספר הקודם, חיים על פי השכל, בו ביסס קרוי את מישנתו על הנחת היסוד לפיה הגוף והנשמה הם שני היבטים של ישות אחת (ומכאן שעם מותו של הגוף מקיץ הקץ גם על הנשמה) הרי שבספרו החדש הוא מפריך את עיקרי תורתו הקודמת. עכשיו הוא קובע — לא פחות ולא יותר — כי הנשמה היא ישות רוחנית עצמאית ונצחית, שקיימת בגילגולים שונים; כי הנשמה המפיחה אנרגיה בחומר היא המפעילה את הגוף, וכי העולם החל להתקיים לפני פרק זמן מוגבל והקיום הראשוני היה קיומה של ישות רוחנית (או ישויות רוחניות). ישות זו היא שייצרה את החומר, החלל והזמן — ובראה את היקום.

סיפרו החדש של קרוי בנוי על־פי עיקרון הדיאלוגים הסוקרטיים. משתתפים בהם שניים בילבד, סוקרטס ופרנסיסקו, החושפים טפח מעולמו החדש של קרוי.

על הפילוסופים?

„...אבל הפילוסופים שאני מכיר מהאוניברסיטה טועים שלא ניתן להפיק תועלת מעשית מה„ידע" שלהם; ולכן גם הם עצמם לא חיים על פיו... אבל האם הם מחפשים את הידע שעל פיו ניתן לחיות חיים טובים ומאושרים יותר?..."

דו־שיח על גוף חי וסוס חי

סוקרטס: טוב מאוד. בוא נעבור עכשיו מן הגוף למושג „חיים". מה הם החיים?

פרנסיסקו: שאלה מפחידה.

סוקרטס: הרבה פחות מכפי שנדמה לך. תראה, איך אתה מבדיל בין גוף חי לבין גוף נטול חיים?

פרנסיסקו: אתה מתכוון, מה ההבדל בין צפרדע לאבן, למשל?

סוקרטס: למשל.

פרנסיסקו: טוב. זה ברור. צפרדע יכולה לנוע בכוחות עצמה, אבן, לעומת זאת, משנה את מקומה רק כאשר פועל עליה כוח חיצוני כלשהו.

סוקרטס: אם כך, צפרדע היא בעלת יכולת ליצור תנועה מתוך עצמה.

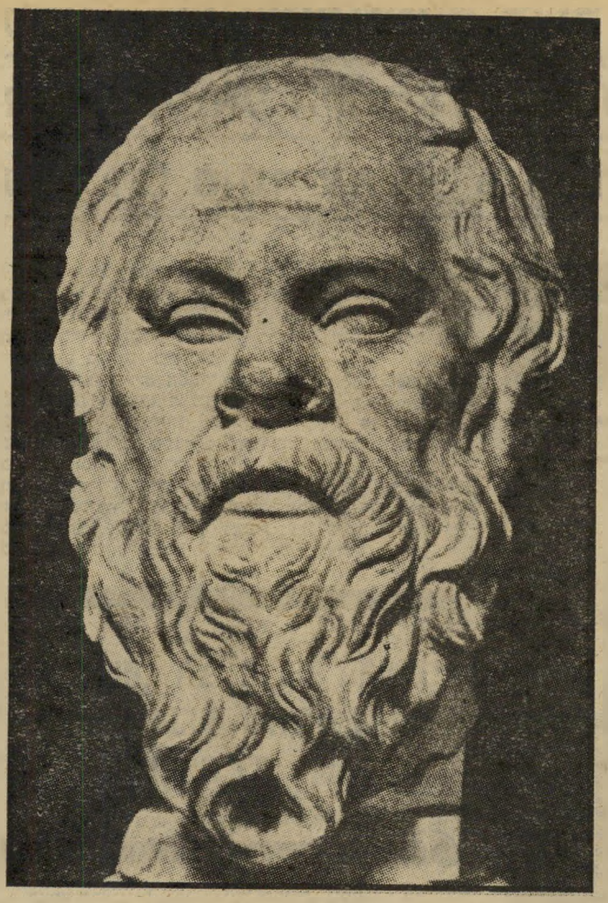
פרנסיסקו: פשוט. גוף חי דומה במידה רבה למנוע. הוא צורך דלק — מזון — והופך אותו לאנרגיה המאפשרת לו לנוע.

סוקרטס: מה, אם כן, ההבדל בין מכונית לסוס?

פרנסיסקו: סוקרטס, אם אתה לא יודע מה ההבדל, אל תקנה מכונית מפני שימכרו לך סוס.

(המשך בעמוד 64)

האיש שהרגיז את כולם

סוקראטס
אלטרואיזם

(המשך מעמוד 63)

סוקרטס: אני מדבר ברצינות.

פרנסיסקו: ההבדל ברור. הסוס חי, המכונית — לא. את המכונית עלינו להפעיל ולכוון, ואילו הסוס יכול לנוע בכוחות עצמו, בלי שיפעילו אותו.

דו־שיח אל אברי גופך

סוקרטס: יפה. בוא נבחן נקודה אחרת. כשאני מדבר אליך, האם אני מדבר אל הרגל שלך?

פרנסיסקו: אני מקווה שלא. הרי אינו ממשי.

סוקרטס: או אולי אני מדבר אל הכבד שלך?

פרנסיסקו: שטויות. הכבד אינו מבין דבר.

סוקרטס: כלומר, כשאני מדבר אליך אני מדבר אל מהות מבינה.

פרנסיסקו: ודאי.

סוקרטס: וכאשר אתה מבין דבר מה, האם אתה מודע לכך?

פרנסיסקו: ברור שהבנה כרוכה במודעות. אני מודע לכל מה שאני מבין.

סוקרטס מכאן, שכאשר אני מדבר אליך, אני מדבר אל מודעות. נכון?

פרנסיסקו: כן.

סוקרטס: איך הגעתי למסקנה הזו?

סוקרטס: אם בדברי אליך אני מדבר אל מודעות, אתה — בהיותך הישות אליה אני מדבר — מהווה את המודעות.

פרנסיסקו: בסדר.

סוקרטס: מכאן, שאינך גוף, למרות שיש לך גוף...

קרוי, סוקרטס וממשות החתול

פרנסיסקו: אני לא יכול לומר ששיכנעת אותי, סוקרטס. אני רק יכול להגיד, שאני לא מוצא כל פגם בהגיון שלך. הבעיה היא שכל זה לא נראה לי ממשי, ושאני לא מצליח להבין איך כל זה מתייחס אלי, כאן ועכשיו. האם אני יכול לשלוט בעצמים חומריים באמצעות החלטותי? האם אני יכול לברוא חלל בכוח ההחלטה שלי? אני לא מקבל את זה, סוקרטס. המציאות של חיי מפריכה את כל המסקנות המוזרות האלה.

סוקרטס: בוא נערוך ניסוי קטן. עצום לרגע את עיניך ונסה לדמיין לעצמך חתול.

פרנסיסקו: בסדר. אני רואה בעיני דמיוני חתול. אז מה?

סוקרטס: ממה עשוי החתול הזה?

פרנסיסקו: מה זאת אומרת, סוקרטס? ראיתי דמות של חתול, צורה של חתול.

סוקרטס: יפה. ואני שואל אותך ממה עשויה צורתו של החתול הזה. או אולי זו צורה ללא חומר — צורה של לא־כלום?

פרנסיסקו: בסדר. אני מרים ידיים. ממה עשוי החתול?

סוקרטס: אתה מסכים שכל צורה היא צורתו של חומר מסויים ושהצורה היא, למעשה, גבולו־תיו של החומר?

פרנסיעקו: כן. אני מוכן לקבל את ההגדרה הזאת.

סוקרטס: אם כך, חייב להיות איזשהו חומר ממנו ייצרת את צורת החתול.

פרנסיסקו: אבל החתול הזה הרי אינו ממשי.

סוקרטס: אתה הרי ראית אותו. התוכל לקלוט דבר שאינו קיים?

האם אלוהים קיים?

סוקרטס: אני חושש, פרנסיסקו, שאתה משתוקק להגיע אל אלוהים יותר ממני. לאט לאט. האם הוכחנו שיש גורם ראשוני אחד לכל הדברים הקיימים? האם הטיעון שלי רמז על מיספר הגורמים הראשוניים שהיו קיימים בתחילתו של הזמן?

פרנסיסקו: נכון. אין בטיעון שלך שום דבר המרמז על מיספר הגורמים הראשוניים.

סוקרטס: אז מה הקשר בין הטיעון שלי לבין קיומו או אי־קיומו של אלוהים?

פרנסיסקו: באמת אין קשר, כי במושג „אלוהים" מתכוונים לגורם כל הגורמים, שהוא אחד ויחיד, ואילו הטיעון שלך מאפשר את קיומו של יותר מגורם ראשוני אחד ביקום החומרי.

סוקרטס: יפה. זאת אומרת שלנושא האלוהים לא התייחסנו עדיין.

פרנסיסקו: נכון. אבל אני חושד שבסופו של דבר, אחרי שהוכחת את קיומה של ישות רוחנית, תטען גם שיש אלוהים.

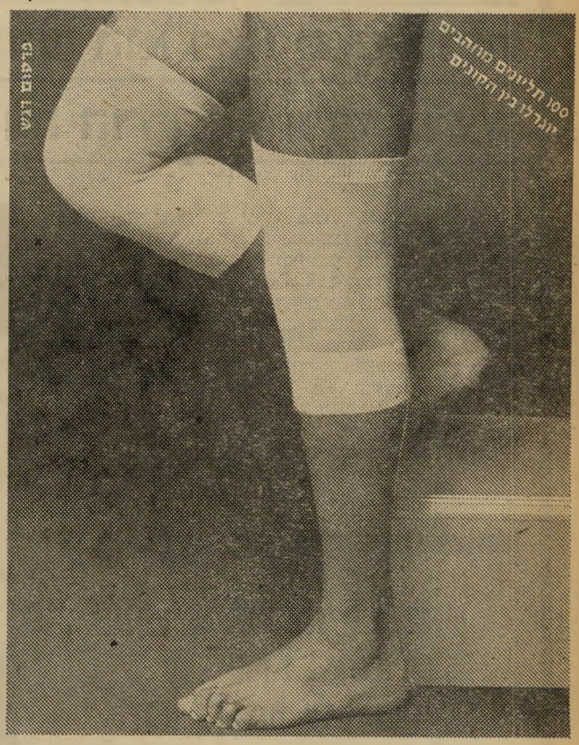
„כדגע אני פילוסוף משום שאין לי בדידה. אני פילוסוף כי זהו הנשק שלי."

אמו של קרוי על בנה

„...אינני מבינה מה קרה לו. אולי אשתו אשמה. את הנכדה שלי לא זכיתי לראות. כשביקשתי שישלחו לי תמונה שלה, השיב במיכתב כי אקבל צילום אחרי שאשלם את מחצית המחיר. קשרתי קשר עם האומנת של הנכדה, והיא סיפרה לי בפרטי־פרטים מה שלומה ומה שלום מוישה'לה. פעם שלחתי להם בדואר דובון לילדה ושמעתי מהאומנת שהילדה משחקת איתו. אבל מוישה'לה הקים סביבו מחיצות. בשום פנים לא יכולתי להתקרב אליו ולראות אותו, מאז אותו יום שקרא את איין ראנד. אני כתבתי לו מיכתב, והסברתי לו שהוא כל כך קנאי לרציונאליות, עד שהוא בעצמו אינו רציונאלי. אינני מבקשת ממנו טובות. אני יודעת שהוא זקוק לי, שרע לו, ושגם הנכדה זקוקה לסבתא. אני בפירוש אלטרואיסטית. אז מה? ועכשיו הוא טס לאוסטרליה, ויישאר שם עקור. אני יודעת כמה נורא גורלם של עקורים..."

* דברים שאמרה האם לסופר הארץ דורון רוזנבלום (הארץ, 14.3.75).

חם בעולם התחתון

להקלת כאבים ושמירת חום הפרקים
מגיני ברכיים מצמר אנגורה
מבחר מוצרים מצמר אנגורה בבתי המרקחת, במשביר לצרכן
בסופרפארם ובסלונים מובחרים

Bodima
ANGORA
THERAPIE

אנגורה
הלהיט החם של החורף

סוקרטס: אתה יכול להירגע, פרנסיסקו. הטיעון שלי לא מתייחס לשאלה הזו, ואני גם לא מכיר טיעון לוגי תקף הדן בה. ומכיוון שהחלטנו כי במהלך הדיון שלנו נשתמש רק בעובדות ובהגיון, נעזוב בינתיים את אלוהים — עד שללוגיקן יותר טוב ממך וממני יהיה מה להגיד בעניין.

האם אלוהים יכול להרים...

מה שחסר להשלמת הדו־שיח בין סוקרטס לבין פרנסיסקו, בגירסת הד"ר קרוי, הם הדברים הבאים:

פרנסיסקו: אמור לי, פרנסיסקו, האם אלוהים יכול לעשות את הכל?

הוגה קרוי
אינפלציה

סופרת־הוגה ראנד
אבדון

פרנסיסקו: בוודאי, הרי הוא, כפי שאמרתי קודם, „גורם כל הגורמים".

סוקרטס: אם כך, האם הוא יכול ליצור אבן שהוא עצמו לא יוכל להרים אותה?

דן עומר ■

במדינה

(סוף מעמוד 58)

לילדים, אך הוא הבטיח לה שהוא עומד להתגרש, וכי הוא רק זקוק להוכחות ששתו בוגדת בו, ואז ישיג את הגט המיוחל.

בתחילת היכרותם סיפר לה גור, כי הוא נוסע לתערוכה בהולנד, ובמשך כל הזמן לא התקשר אליה כלל. וכאשר התראו הסביר לה, כי התבייש להתקשר אליה, מכיוון שהפסיד את כל כספו בקאזינו בהולנד. רחל הציעה לו עזרה כספית, אבל הוא סירב באבירות, מפני „שהוא לא לוקח כסף מבחורה". אחרי הפצרות נוספות הסכים לקחת מרחל יותר מ־100 אלף לירות. כאשר עברו לגור יחדיו, בדירה שכורה בהרצליה, היו משתמשים במשכורתה של רחל לחייהם המשותפים.

גופה בתא המיטען. צבי גור הפך בן בית גם בבית הוריה של רחל. הוא היה מבקר שם עמה, מבלה ואוכל שם. יום אחד, אפילו בא לשם לבדו, התקלח ולבש את בגדי אחיה של רחל, כיוון שלדבריו חזר באותו יום ממילואים ולא היו עימו בגדים. במציאות היה זה יום אחרי שקיבל את כספי הכופר, אותם הסתיר מתחת ביתם של ההורים, ושם גם הסתתר 18 שעות, עד שהעז לצאת ממחבואו.

הוא נסע באותו ערב עם גיסה של רחל לאכול ארוחת־ערב ביתו, והוביל אחר־כך את תורי רחל לביתם. לדבריו של גור במישטרה, היה זה ביום שבו גילה את גופתו של אורון במכונית, והוא הסיע את ההורים כאשר הגופה מונחת בתא המיטען של המכונית.

רחל נעצרה יחד עם גור בחשד החטיפה, והחוקרים הסבירו לה, כי גור בעצם לא אהב אותה כלל, אלא ניצל אותה מבחינה כלכלית ורגשית. ואמנם, בפגישה הראשונה של השניים בכלא, דנו ארוכות ביחסים שביניהם.

רחל העידה בבית־המישפט, כי היא קנאית מאוד. והיו לה כנראה הזדמנויות רבות לקינאה במשך החודשים שגרו יחד. כאשר עלתה על דוכן־העדים היה ברור, כי הסניגור קיבל הוראות משולחו להיות עדין ואדיב עם רחל, ולא לשאול אותה שאלות מביכות.

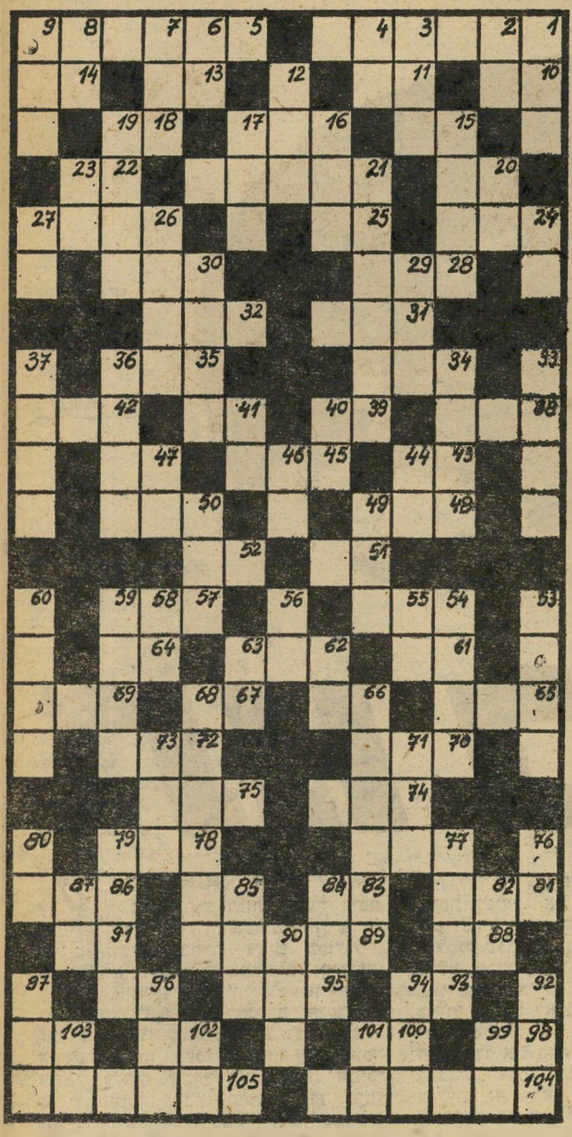
„אינני יכולה לדבר..." רחל היא שחרחורת גבהת־קומה, בעלת שיער ארוך, חלק וגולש. עיניה עמוקות והיא בעלת אישיות חזקה. צבי גור הוא קטן־קומה, קרח כימעט כליל. שארית שערו מעטרת את ראשו בצורה שאינה מחמיאה. עיניו קטנות ומתרוצצות. ודמותו רחוקה מאוד מדמות הדון־ז'ואן האגדי.

רחל ידעה על עברו הפלילי, ועל התחייבויותיו המישפחתיות. כיצד הסכימה בחורה נאה ואינטליגנטית כזו לקשור את גורלה בגורלו? לרחל לא היתה על כך תשובה חד־משמעית. היא רק אמרה לכתבת העולם הזה: „הוא השתנה כל כך בבית־הסוהר. קודם היתה לו רק התחלה של קרחת, אבל עכשיו הוא הקריח לגמרי. כשראיתיו נדהמתי, חשבתי שגילח את שערו." גם אחותה הצעירה, שחיבבה אותו כמו יתר בני המישפחה, חזרה על ההסבר, כי הוא השתנה מאוד בבית־הסוהר.

בעת הקראת גזר־דינו, ישב צבי גור על ספסל הנאשמים מוקף שוטרים. הוא הקשיב לגזר־הדין, שקבע כי הוא נידון למאסר־עולם ול־34 שנות מאסר נוספות, והיה חיוור ושקט. וכאשר הביט בקהל הרגיש בוודאי בדידות. בין הסקרנים הרבים שמילאו את האולם לא היה איש מקרובי מישפחתו — לא היתה אשתו, ואפילו רחל, ה־אהובה הנאמנה, לא חיכתה לו.

כאשר נשאלה מדוע לא באה לבית־המישפט, כדי לעודד אותו בנוכחותה ברגעיו הקשים, השיבה: „אינני יכולה לדבר על זה."

תשבץ העולם הזה 2258

מאוזן:

1) במוסיקה — שינוי בקצב הנגינה; 5) שמו הפרטי של מי שנודע כמלך אלכסנדר ינאי; 10) כוח התיגוניות בצמח או בחי; 11) העפר בנגב; 13) מה שאירע לפך השמן בבית־המקדש; 14) קיטור; 15) מחוז צף; 16) שם כולל לכינים למיניהם; 18) אחרון הפולי־טיקאים לבית קנדי (ש"פ); 20) אחד ממיני העופות הטורפים שנזכרו בתלמוד; 21) מנהרה (כתיב מלא); 22) כינוי מליצי לברק; 24) שמה של האות ג' ביוונית; 25) כלי־רתמה לבקר עובד; 26) מקום נישא ורם (ארמית); 28) מלכודת עשויה מקלעת של חוטים. 30) וו; 31) סכינו של השוחט; 32) מייסד כת הקראים; 34) הון שבא בגזל ובמרמה; 35) פלא, תופעה נפלאה; 38) מערכת מספרים שונים זה מזה ביחס מסויים; 39) שלם, תמים; 41) סמל לדבר משיב נפש ומחייה; 42) סביבה, שכבה; 43) עלוב; 45) מתנת אהב, אתנן; 47) פנים, תוך; 48) ממציא מוסיקאי (ש"מ) שהתקין צורות שונות של חצוצרות, ע"ש כלי מוסיקלי; 50) אביו של הושע — מלך שומרון האחרון; 51) שליח מהיר; 52) בעל חיים מימי; 54) דרגת קצונה בצה"ל; 57) נבדל, התרחק; 61) צד אחד של הפנים; 62) כינויו של היהודי הבנקאי בספרו של פויכטוונגר; 64) עמק באיטליה; 65) חרם, הקדש; 66) בהשאלה — חוג המשפחה; 67) מסתובב; 69) שמה של ירושלים בפי הערבים; 70) בהמה בדרום־אפריקה; 72) גומי המשמש להסרת הכתב; 74) שולחן להחלפת כספים; 75) אסון־טבע; 77) כיסוי לרגל לימות הגשמים; 78) הצינור שמאחורי קנה־הגרגרת; 81) מן האמוראים האחרונים בתלמוד; 83) ילדים 85) כלי קלוע למשאות; 86) ויברציה; 88) שרידי חרבות של ישוב קדום; 89) עייר בנגב; 91) סיפר; 93) עיטור לאותיות הא"ב; 95) חשק עז, געגועים; 96) זעיר; 98) מכשול, תקלה (בהשאלה); 100) אות בא"ב המהפכת זמנים; 102) משתחווה; 103) סור; 104) פרח הגדל במקומות טחובים; 105) גדול המהבים הצעירים בספרות.

מאונך:

1) קמח חיטה שהפך לקמח לבן מובהר לאחר ניפוי; 2) אחד השוואים; 3) ריקוד בזרגות שמוצאו ויניני; 4) רצועה; 6) מילת הסכמה; 7) שחקנית קולנוע, פצצת־מין ותיקה שנפטרה (ש"מ); 8) חוג, קבוצה; 9) מרוחק ביותר; 12) צי; 15) מושל עכו שעמד בפני נפוליאון; 16) שד הבהמה המפריש חלב; 17) גרגרי שעורים לתעשיית בירה; 19) צפוף, מעובה; 20) מילה הבאה לרבות; 21) יממה; 23) אוייב; 24) הצד החיצון או האחורי; 26) בפסיכולוגיה — מצב שבו ניתק כוח הרצון מן הגוף; 27) פינת חימום בחדר; 29) גאווה, גדלות; 30) סורג על חלון; 33) זפת; 34) כובע הצמוד למעיל; 36) ג'סטה; 37) נעלם; 40) מפעל תעשייתי לשימורי דגים; 41) משקה סיני; 44) „רק..." — סיסמה של ארגון מחתרת בימי טרום מדינה; 46) שני עמודים; 47) כדוריות קטנה של זכוכית; 49) ציר שהאפנים סובבים עליו; 50) מדור במשרד או מוסד ציבורי; 53) אליל השבט של האינדיאנים; 54) מערכת בעלי־חיים ירודים החיים במים; 55) מקום גידול צמחים; 56) דורון; 58) מדף; 59) מלא, רוחש חיים; 60) שנת ייסודה של ת"א (גימטריה); 62) מין, סוג; 63) נהר בצרפת; 66) פתותי נייר הנזרקים בהגיגה; 68) כינוי לעם־ישראל, עם הנצח; 71) תא בצמחים העשוי לנבוט מחדש; 73) מחשבת־דאגה; 76) לך החוצה! 77) החלק התחתון ורחב באוזן; 79) התאגדות של בעלי מקצוע מסויים. לשם שליטה; 80) לא בחפזון; 82) בנו השלישי של אדם; 84) נגישה, כפייה; 85) שטף מים עז; 87) נאטם; 90) אורחיים, הרגל; 92) אבי אלישע הנביא; 94) שחקן ישראלי — „מסע אלונקות" (ש"מ); 96) מזרח; 97) בנו של הנגר מנצרת; 99) מחסום לפי בהמה; 101) אות הנצחון; 102) דרך; 103) יהיר.

שרה יער בוכה ברגע שקבוצתה זכתה בגביע המדינה לכדורסל - אך ה

הכדורסלניות מאוכזבות מהיחס אליהן ומחפשות דרך לפרוש

אין יותר זרי פרחים לשחקניות שאינן מקבלות שכר

תנו לנו צ'אנס!

"עד כמה שאנחנו קיימות בארץ," רטנו השבוע בנות הפועל חיפה, כשנודע להן שאיגוד־הספורט החליט לא להקים השנה נבחרת נשים בכדורסל, שתייצג את ישראל באליפות אירופה.

הבנות, שהקדישו יותר מעשר שנים לאימונים כדי להגיע לנבחרת היוקרתית, הופתעו לשמוע את גזר־הדין דרך אמצעי התקשורת. הן כעסו במיוחד על מוסה דניאל, האיש שבחר את הבנות המוכשרות ביותר בארץ, טיפח ועודד אותן להגיע לייצוג של כבוד, הוא שהמליץ בפני איגוד הספורט שלא להקים השנה נבחרת.

המלצתו נבעה מכך שארבע מבנות הנבחרת לא תוכלנה לשחק השנה. ענת דריגור מאליצור תל־אביב משחקת בקבוצה בצרפת. נטע כנעני מהפועל חיפה שוהה באוסטריה. חנה הוכמן מאליצור תל־אביב ושרה יערי מהפועל חיפה — בהריון.

נותרו בארץ שחקניות כדורסל מוכשרות, שיכולות לייצג את ישראל. אולם אף אחד לא מתעניין בהן. פסלו אותן מראש. כי אל כדורסל נשים מתייחסים בארץ בביטול. הבנות הרגישו ניבגדות, אך הן לא מעזות לערער על ההחלטה אפילו לא בפני מוסה דניאל. את מר ליבן הן שופכות רק האחת בפני השנייה.

לפני שנתיים קבע איגוד־הספורט שגברות הכדורסל גברים ייתאמנו ויישחקו באולמות סגורים. את הנשים העוסקות באותו ספורט לא כללו בחוק. מאז הופרדו ימי המישחק של הגברים והנשים, וכך הן איבדו את הקהל שבא לחזות במישחק הגברים, אולם מצא עניין גם במישחק הנשים. זה מראה עגום מאוד כשבמעמד המישחק על הגביע אין קהל שבא לעודד את השחקניות, וספסלי היציעים ריקים ושוממים.

הפלייה בצה"ל

עד כמה שמונה שנים היה מעמד הנשים בכדורסל שונה. אז חיכו להן אחרי מישחק עם זרי פרחים. הן השתוו בהישגיהן לנשים באירופה. אולם מאז דורכות הישראליות במקום, בגלל שבארץ לא השקיעו בהן ידע מיקצועי מתאים, בעוד שהשחקניות האירופאיות השתפרו מאוד, כך שנוצר פער עצום ביניהן. היום תלויה קבוצת הנשים בהפועל חיפה בחסדיהם של כמה אנשים, שהתנדבו לעזור לקבוצה מתוך יחס אוהד. הם הקהל היחידי שיש לנשים במישחקיהן.

אתי מונצ'ר, קפטן קבוצת הנשים של הפועל חיפה, נישאה השנה וויתרה על השתתפותה בנבחרת ישראל. לה אין זמן להקדיש לאימונים בנבחרת ישראל בנוסף לאימוניה בקבוצה ולעבודתה כמורה לחינוך גופני. היא בלונדית המתנשאת לגובה 1.80 ומעריצים רבים מצביעים עליה ברחוב. אולם אלה לא טורחים לבוא לעודד אותה במישחקי הקבוצה. גם בעלה, אברי, נשבע בכל פעם שהוא חוזה במישחק שזו הפעם האחרונה. לדעתו אי־אפשר להביט במישחק חסר־האונים של הבנות, שלא יודעות לי־ החזיק כדור.

לרמה הנמוכה, המוכרת ממילא בכדורסל נשים, התוספה השנה בעיה חדשה. בהפועל חיפה רשומות 17 שחקניות. מתוכן תשע הן חיילות בשירות סדיר. הן לא יכולות להשתתף באימוני הקבוצה, ועד לרגע זה לא ידוע אם יוכלו להשתתף במישחקי הליגה.

המנצח ידי שליין, מאמן קבוצת הנשים, מאשים אותן בהתייחסות לא רצינית לספורט. (למטה) יהודית אילון מניפה את הגביע.

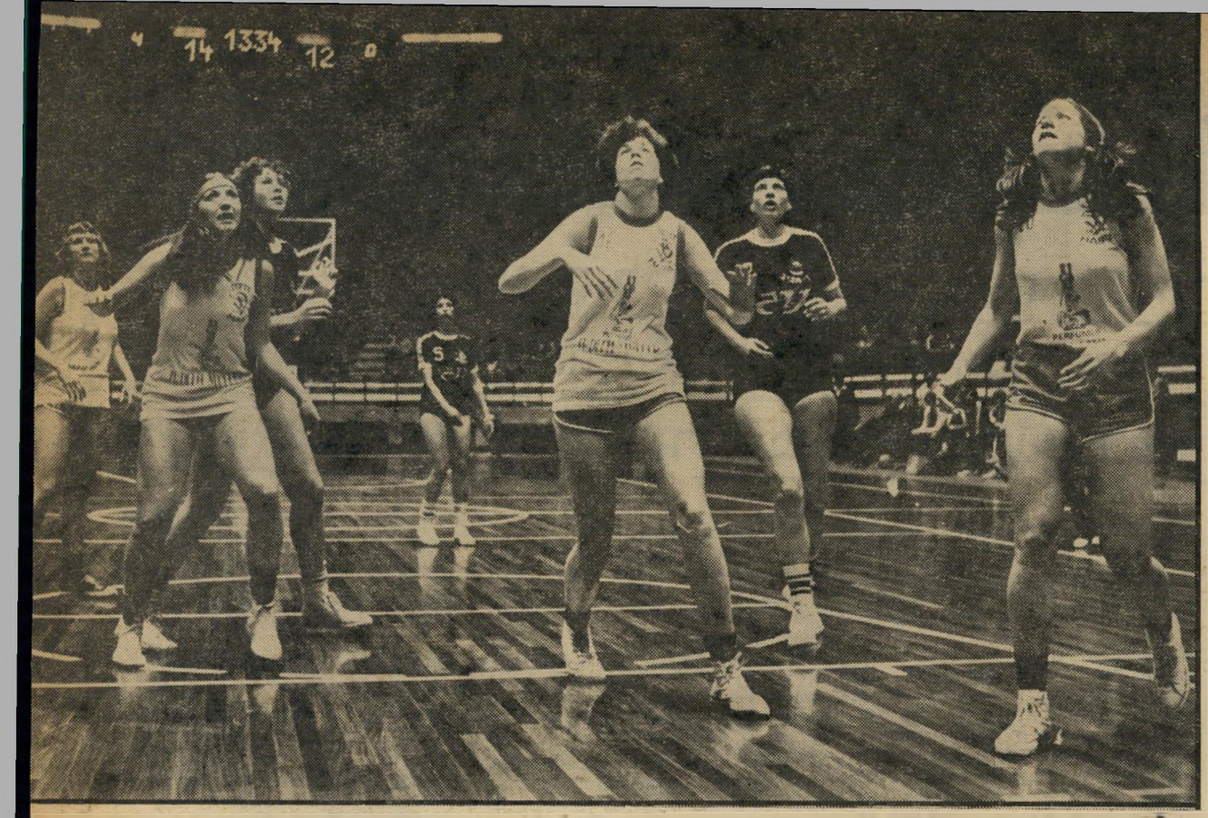
היכן מקום האישה? אתי מונצ'ר (משמאל — מאושרת, מימין, במטבח) תומכת בחברתה שרה יערי, ברגע שזכו בגביע המדינה. הן השקיעו יותר מעשר שנים באימונים, וכמהות להמשיך לשחק. אין להן קהל אוהדים כלל, וגם אברי, בעלה של אתי, חושב שמקומן במיטבח ולא על מיגרשי הספורט.

חברותיה זועקות:

האחרון לא יודע המאמן, ידי שליין, מי מהן תגיע למישחק.

אחת מחיילות אלה היא איתנה טבקרו, המתנשאת לגובה 1.88, היא התגלתה ככישרון מבטיח בהפועל חיפה, אך בצה"ל לא הכירו בה כספורטאי מצטיין, למרות שהיא משחקת בנבחרת ישראל.

צה"ל מוכן להכיר ב־70 בנים לעומת 10 בנות כספורטאים מצטיינים בכל שנה. אלה נהנים מהפריבילגיה להגיע לאימונים ולתחרויות. מחוך 10 הבנות מעדיפים באיגוד הספורט לבחור בבנות העוסקות באתלטיקה. למרות שבהשוואה להישגים בין־לאומים המצב באתלטיקה ובספורט קבוצתי ככדורסל נשים עגום באותה מידה.

הנשיא התעלם

פני חצי שנה הוענק גביע המדינה לבנות הפועל חיפה. זה היה הערב המרגש ביותר עבורן. „כל ספורטאי חולם להגיע לרגע הזה," אומר המאמן ידי שליין. „זה היה הערב היפה ביותר שיש לשחקן, למאמן ולאגודה." בכל שנה הגיעו בנות הפועל חיפה למישחק הגמר, אולם הן התרגלו להפסיד במעמד זה לבנות אליצור תל־אביב, שהיו טובות מהן.

נשיא־המדינה, יצחק נבון, שנכח בטקס חלוקת הגביע לקבוצות הנשים והגברים, לא ברך את הנשים. הקהל הרב בהיכל־הספורט בירד־אליהו עמד נרגש והריע רק

שלוש כוכבות

בנות הפועל חיפה בחולצות הבהירות. (מימין) שרה יערי, שהפסיקה לשחק מכיוון שהיא בהריון. לציידה איתנה טבקרו, שנתגלתה ככוכב במישחק, שלישית מימין יהודית אילון השוקלת פרישה. מאחוריה בחולצה הכהה ענת דריגור. (משמאל) מאשה לורנס שפרשה השנה. כולן היו בנבחרת ישראל.

לבחורים ממכבי תל־אביב. אל הבנות הנרגשות איש לא התייחס.

הבת הבולטת והמאפיינת ביותר את ספורט הנשים בכדורסל היא שרה יערי מהפועל חיפה. היא הגיעה למישחק הגמר פצועה, והיה ספק אם היא תוכל לשחק. לא ויתרה ועלתה למיגרש בחמישייה הפותחת, אבל מרוב התרגשות היא איבדה כל כדור שהגיע אליה. המאמן, ידי שליין, ידע שהיא בחורה רגשנית והוציא אותה מהמישחק. כשנרגעה היא שבה לשחק, וכיכבה במיגרש.

בתום המישחק נעצרו השעונים בתוצאה 82:86 לטובת הנשים של הפועל חיפה. שרה יערי פרצה בבכי, נשימתה נעצרה והיא כימעט התמוטטה. היו אלה חברותיה שחשו מיד לתמוך בה.

שחקניות כמו שרה לא מקבלות כסף עבור המאמץ והמסירות שהן משקיעות כבר יותר מעשר שנים. היא בת 24, מתנשאת לגובה 1.78 ונימנת על קבוצת הנשים בנבחרת ישראל. היום היא בחודש התשיעי להריונה ועל־כן נאלצה להפסיק לשחק.

„מרגישות כמו חיות בסאפרי

די שליין נוכח לדעת שקבוצת נשים צריכה להתבסס על שחקניות ותיקות. בנות שרכשו הרבה ניסיון ומנהלות מישחק בביטחון, יודעות לשחק באופן יציב וב־היגיון. אולם דווקא אצל השחקניות הוותיקות מתעוררות בעיות הנובעות מעצם היותן נשים. הן נישאות, נכנסות להריון ויולדות ילדים. מצב שייוצר מיגבלות אצל רוב הנשים.

עכשיו נוספה סיבה חדשה לפרישתן של הנשים. יהודית אילון בת ה־27 ומאשה לורנס בת ה־26 שוקלות השנה פרישה מהפעילות הספורטיבית. הן התייאשו מהיחס המזלזל לנבחרת הנשים בארץ. אחרי עשר שנים שבהן הקדישו את כל מירצן לכדורסל, לא התעניינו בהן כלל כשנפלה ההחלטה לא להקים השנה נבחרת נשים. נתנו להן את ההרגשה שהן לא ראויות לייצג את ישראל באירופה.

בשר תותחים

מאז ומתמיד נאלצו הבנות המשחקות כדורסל בארץ להתמודד בהערכות השליליות שדבקו בהן. אחרי הצבעת אי האימון האחרונה בכנסת כתבו שתוצאה 54—57 דומה למצב במישחק כדורסל נשים, וכשבנות אליצור יצאו לשחק נגד הקבוצה הרומנית כתבו עליהן מראש שהן תיהיינה בשר תותחים טוב לרומניות.

הבנות מרגישות שהקריבו את חייהן למען הספורט. הן מעולם לא קיבלו כסף עבור מישחקן בקבוצה, וגם לטיפול רפואי לא דאגו להן באגודתם. אחרי יום עבודה ולימודים הן הגיעו לאימונים המפרכים ולמרות המאמץ והשנים הרבות שהשקיעו מתוך אהבה לספורט, הן לא זכו ליחס אהד.

קשה להן להינתק מהקבוצה אליה השתייכו הרבה שנים, אולם הן לא זוכות לעידוד אשר יעלה את המוטיבציה שלהן לשחק. לדעתן היחס הלא מקצועי שהעניק להן איגוד הספורט הוא הסיבה למצבן היום.

ידי שליין מאשים את הבנות בכך שלא הגיעו להישגים, שיכלו להקנות להן התייחסות רצינית מצד איגוד הספורט. הבנות מזלזלות באימונים המפרכים הנדרשים מהן, ולא חיות חיים ספורטיביים כמו שספורטאי צריך לדרוש מעצמו. „הן תמיד מזכירות לי שאתייחס אליהן כאל נשים," מסביר ידי, הרואה בכך את שורש הבעיה. „לפני המישחק הן משלשלות, ואחרי המישחק אני מחכה להן שעה שלימה עד שיסיימו לרכל ולהתאפר."

ואילו הבנות מרגישות שידי מגזים ומחמיר עימן הרבה יותר מהנדרש. „כשהמאמן שורק אנחנו מרגישות כמו עדר חיות בסאפרי," אומרות הנשים בהפועל חיפה, „אנחנו רוצות שיתייחסו אלינו כאל נשים בספורט." ומנת־חלקן היום היא חוסר יחס בכלל.

נמר של עיר

שני סופרים צעירים חיברו מותחנים על ביקורו של אנוור אל־סאדאת ✷ סידרת הטלוויזיה „חיים על אדמות"

של הזאולוג דייויד אטנבורו הביאה לשיגשוג בענף ספרי בעלי־חיים

מתח

המומנטום

קרוב לשנות דור ניסו סופרים ישראלים שונים לחבר יצירות ספרותיות, שיש בכוחן להתמודד עם עולמם של אנשי הש"ב הישראלי. רוב הניסיונות בשטח זה היו בבחינת גיבוב מילים וקלישאות דהרוּיות של ג'יימס־בונדים. בשנים האחרונות הגדיל לעשות בשטח זה **חנוך ברטוב**, בסיפורו הבדאי, בו ניסה להכניס את כל בעיות דור הפלמ"ח, השואה, היהדות והאנטי־שמיות אל תוך גינוניו ופעולתו של סוכנו, שכל קשר בינו לבין אמינות הוא מיקרי בהחלט.

סופר אחר שניסה עטו באחרונה בבניית סוכן־תשאי־ישראלי הוא **בנימין תמוז**, בסיפורו מינוטאור. ספר שגיבורו משולל אמינות מקצועית, לשונית, נופית ומעשית, לא פחות מגיבורו הדהוי והמזוייף של ברטוב.

שני מחברים צעירים — הראשון הוא **אמנון דנקנר** והשני **אריק קרישק** — הצליחו לפרסם כימעט בוזמנית מותחנים מרתקים ואמינים, שלשונם קולחת ושיש בכוחם להתמודד עם דומיהם באנגלית, צרפתית וגרמנית.

סיפורו של **אמנון דנקנר** אל תירו בנשיא*, שכמה פרקים מתוכו פורסמו במגאזין הארץ, נפתח בתיאור של רצח אכזרי, במושבה השוכנת על אם הדרך מתל־אביב לחיפה. הרצח מבוצע בעזרת

אמנון דנקנר
הקשר הישראלי

עוזי, המושלך בצידי הדרך. מפתיח זה והלאה מתחילה להסתעף עלילה רבת־ארצות ורבת־משתתפים, מעין חינגה של סוכנים־חשאיים. סיפורו של דנקנר נפתח, בדומה להתרחשות ההיסטורית המקורית, במרוקו. סוכן מקומי מסביר לאחד מראשי הריגול הסובייטי, כי „ב־20 בספטמבר היה אצלנו אורח ישראלי — מר משה דייין", והוא מעיר במעט אירוניה: „הייתם צריכים לראות אותו, את אדון דיין. הוא בא בלי הסמל המיסחרי שלו — כלי הרטייה המפורסמת. משקפי־שמש — זה מה שהוא שם על העיניים, ומיגבעת ומעיל־גשם — כמו האמפרי בוגארט, בחיי. מעיל־גשם בספטמבר! הה! אתה לא היית יכול לעשות את זה, בורים, מה? היית מת מחום ונחנק מזיעה..."

אלא שמהלכו של דיין למרוקו, וראשית המשא־ומתן בין ישראל ומצריים, כמו שרפו את הכללים המקודשים של עולם־הריגול ואת גורלו של אותו סוכן מרוקאי, שמסר לסוכנים הרוסיים את דבר קיומו של המשא־ומתן. הוא, „אחמד, לא הבין את המתרחש. בתנועה פתאומית רכן אחד הצעירים וחיבק את קרסוליו. אחמד הרגיש כי הוא מאבד את שיווי משקלו ונופל אחורה..." הסיבה: אחמד מכר לסוכן אוסטרי בשם מכס פוגל את אותה הסתורה. כאשר מגיע ראש שלוחת „המוסד" בווינה, מיכה קרני, יחד עם עוזרו כץ, אל אותו פוגל, נתפסים שניהם במלכודת רוסית.

דנקנר נוטל, בביטחון ובצדק, מעט ממונחי ספרות הריגול החדישה, והוא מתרגם את המצב האנגלי של חפרפרת נוסח „ה־קארה", לסוכן היוצא למשימתו — חיסולו של אל־סאדאת בתחומי ישראל. דנקנר כותב: „עכשיו הפך הגולם לפרפר".

פרט חשוב, המתמשך לאורך כל אל תירו בנשיא הוא האופן הישיר, הבלתי־מתחסד והלא־מעריץ של דנקנר ל„מוסד" הישראלי. התבטאויות חוזרות שלו הן, לדוגמה: „אצל הישראלים יש בזמן האחרון דבר מעניין מאוד. ככר כמה שנים הם מאד עצבניים כגלל הצרות שעשים הפלסטינים. כן, נכון, הם מצליחים פה ושם למנוע מהם לעשות מעשה זה או אחר, ואפילו לחסל כמה מראשי המפגעים שלהם. אבל את הבעיה הם לא פתרו. הם רחוקים מזה..."

פרט נוסף ומעניין מעולם ה„מוסד" הישראלי מילחמת־הדורות שבתוכו. כפי שמציג זאת המחבר: „תראה מה שקרה בלילהאמר. זה היה הכל מיבצע שלהם, של האנשים הצעירים והמבריקים האלה. כן. אתה צריך לעשות הרכה שנים באוניברסיטה כדי להתהרכן חרכון שכזה."

הדבר הטוב ביותר, והמרתק ביותר, והמטעה ביותר בסיפורו של דנקנר הוא סיפור ניסיון השתלתו של סוכן סובייטי בצמרת ה„מוסד". דנקנר מצליח להסוות

אריה קרישק
הישג ספרותי

זאת בפעולים ספרותיים שלא היו מביישים את **ג'ון לה־קארה** או **איאן פלאמינג**.

כאשר מגיע בנו של פוגל, הנרצח, כדי לבצע פעולה טירוריסטית בישראל, כנראה נגד הנשיא אל־סאדאת, נוטל דנקנר, כמעט מילה במילה, אמירה ידועה מאוד של הטרוריסט הנודע **קארלוס**: „ובכן, זאת הבעיה וכאן הסיכון. כאן אין עורכים בדיקה ביטחונית לנופעים הנכנסים, אך אנשי־המכס עלולים לבקש מהיינץ לפתוח את מיזוודותיו. הסיכויים לכך אינם גדולים, אך הם קיימים. כלומר, היו קיימים, עד שהתברר כי ביום כו יגיע תחיה שבי־תה של עובדי־המכס..."

איש ושמו גודמן הוא איש־מפתח בעלי־

נשיא אל־סאדאת יורד ממטוסו
זה היה חמש דקות לפני נחיתת המטוס

ציונות

נשיא מגיע ללוד

אל תירו בנשיא מתאר את אחד מראשי שירותי־הביטחון מגיע אל נמל־התעופה בן־גוריון:

„זה היה חמש דקות לפני נחיתת המטוס. גודמן הופיע פתאום כמו צץ מתוך האדמה. הוא נראה פרוע למדי, עייף; בגדיו מקומטים. רייכמן הניח תחילה כי בא להשתתף בטכס קבלת־הפנים, בחיותו אחד המוזמנים. אחרי הכל היה גודמן פקיד בכיר בלישכת ראש־הממשלה, ופקידים נמוכי דרגה ממנו זכו להימנות עם השורה הארוכה, הארוכה מדי, של אלה שהתעתדו ללחוץ את ידו של הנשיא המצרי ברדתו מן המטוס. אולם לא. גודמן בא לצורך אחר לגמרי — הוא בא כדי לשלוף את השפן שלו מן הכובע. רייכמן ראה את גודמן עומד ומסתודד עם מפקד חוליית־האבטחה שנראה פתאום מודאג מאוד, מעיף מבטים אלכסוניים אל עבר האנשים המסודרים על המסלול... ואז ראה רייכמן את התנועה האיטית של אחד מאנשי הביטחון, את הטבעת המתהדקת לאיטה, תחילה באופן בלתי נראה כמעט ואחר כך, ככל שהלכה והצטמצמה — ביתר בירור. הכתפיים הרחבות בחליפות הכהות, הראשים המשופרים בתיספורת קצרה, הלכו וקרבו מכל העברים, ידיהם תחובות בעומק מקטרוניהם, צעדם חרישי ומתון, כעדה של חתולים לעבר עכבר מתנמנם. עד שהקיפו אותו כליל, מסתירים אותו כימעט מעיניו של רייכמן המשתומם, שראה רק את קווצת־השיער, את הכוצח ואת העיניים. העיניים שהבחינו בכך מאוחר מדי..."

עושה שלום מתאר את הדקות שקדמו לנחיתת מטוסו של אל־סאדאת בנמל־התעופה בן־גוריון:

„הגיע נעצר בחריקה בתוך השטח הצבאי. בר־אבא יצא מתוכו בקפיצה. מישהו היה מתקדם לעברו בריצה, מן הקצה המרוחק של המסלולים. היה זה שמי. הוא נראה מקריח, חולה, חסר יממות של שינה, פניו צבות. הוא הגיע לבר־אבא ונעצר מתנשם ומתנשף... שמי הציץ בשעונו, לחייו שקועות, כל פניו כחולות מן המאמץ. „ארבעים דקות... אולי חמישים... כל הנתב"ג מלא כבר. נקטנו את כל האמצעים אבל... אבל לא מצאנו כלום... זה משגע..."

בעודו רץ, פזל בר־אבא לעבר המיבנים הנמוכים של נמל־האוויר. הצריחים רקועי הזכוכית, הגגות עם האנטנות, החיילים שמילאו כל זווית אפשרית, בין המטוסים, בתוך המטוסים, לצד המסלולים, בתעלות, על רכבם החמוש, בתוך הבניינים, על הגגות. הוא ידע כי גם הצלפים היו שם, תופסים את עמדותיהם. מי? מה? היכן? מתי? כשהיו קרובים לכיתה של מסוקים, שהיתה חונה בעלטה ככנופיה של חגבים במחבוא, יצאו אליהם במרוצה כמה דמויות חשוכות, מזויינות במיקלעים. שמי, מפוחד, נופף בידיו כבטחנות־רוח. בר־אבא המשיך לרוץ. „לאן אתה?!" תבע בזעף קצין צנחנים אדמוני. אנשיו נראו כמי שמוכנים לקוטלו בו במקום. „הו אנקי... משלנו..." נשף שמי, מאחור. בר־אבא נעמד. ראשו סב על צווארו, סוקר את השדה כולו. היו שם עלטה, מאובנים, גופים דוממים וחיים, אנשים, ציפייה. ואיש אחד, אולי יותר, שיכוון את הכוונת אל המבשר..."

---

* אמנון דנקנר — אל תירו בנשיא; הוצאת זב"מ; 228 עמודים (כריכה רכה).

לה זאת. בעזרתו מטעה דקנר את קוראיו, בכישרון מדהים בשלב שבו עולה וגובר המתח בקרב אנשי ה„מוסד" לקראת נחיתתו הקרובה של אל־סאדאת. גודמן הוא זה המייצג את הקונפליקט הקיים, כנראה מזה שנות דור, בין ה„מוסד" לבין מישרד ראש־הממשלה.

הקשר המצרי

ספר נוסף, שהוא בבחינת תאום ספרותי ומותחני של הספר של דנקנר, הוא סיפרו של **אריה קרישק**, עושה שלום * — הראשון שלו בז'אנר המותחני. דומה כי סיפרו של קרישק, הנקרא בנשימה אחת, מכסה את כל הנקודות שאל תירו בנשיא אינו מכסה.

קרישק מציג בסיפרו גלריה של סוכ־נים, החל בישראלים, שהמוטיבציה שלהם אינה כסף, וכלה בכמה סוכנים ימתיכו־נים, מאיטליה ועד מצריים. דמות־מפתח בסיפרו היא דמותו של **בר־אבא**, עליו אומר המחבר: „ושוב לא ידע איש כמו־הד אם שמו האמיתי הוא זה או כינוי הצופן שלו. למרבה האירוניה, היה זה שמו האמיתי..." בר־אבא עובר חוויה מחרידה. הוא הוזר לקובלנקה, שם הוטל עליו, לפני שנים, לחסל את אחיו; הוא כימעט נלכד במלכודת של ראש־השירו־תים החשאיים המרוקאים, ומצליח להי־מלט ברוב תושייתו.

בניגוד לסיפרו של דנקנר, מוקד הבני־דה מצוי בקאהיר. הסוכן בר־אבא מגיע לעיר זו, כדי לאתר קצין מצרי, רופאה גרמניה ונקודת־תורפה, שבעזרתה ניתן לחסל את הנשיא המצרי במסעו לירו־שלים. התערבותם העוינת של הסובייטים מנוסח בשפת המוסד: „הרוסים החדירו גורמים עזיינים הפועלים בשיטה הידועה כ'מיקושי שעירים'. הם אינם מעזים, לא בשלב זה, על כל פנים, לבצע מעוררות גבוהה ומסתפקים במעקב, בתצפיות, וב־הכבדה על צעדי המובילים. המובילים הם היחידים להם נשקפת סכנה בשלב זה של המיבצע..."

בר־אבא נעזר בעבודתו במצריים בסיוע של סוכן, משרידי עסק־הביש של 1954, שלא אותר וממשיך מאז בעבודתו. הוא יוצר עבור בר־אבא את כל הקשרים שלהם הוא נזקק. נבדקות אפשרויות שונות של התנקשות באל־סאדאת. אחת מהן מתמקדת בצוות הצילום של אנ־בי־סי.

לסיכום: שני מותחנים אלה עשויים כהלכה, ויש בעוצמת פשטותם להגיש מישורי קריאה חדשים לקורא העברי. שני הספרים עשויים בלא יומרה לשונית, וזה הישג ספרותי בפני עצמו.

בעלי חיים

אבולוציה

סידרת הטלוויזיה הצבעונית והמעולה של הזאולוג הבריטי **דיוויד אטנבורו** חיים עלי אדמות, מביאה אחת לשבוע מעט מאותו תהליך מופלא בין מיליוני שנים של האבולוציה, אותו תהליך של התפתחות האנושות והשתלשלות האיטית והמדורגת מהתא ועד לאדם.

מסתבר כי ניצולה של הטלוויזיה כ־מדיום מספר ומחנך במתכונת זו, הפיא לפיתוח ענף ספרים שלם, שגם המו"לים הישראליים החלו מוצאים לו את הקהל ההולם. ספר במתכונת אלבומית מהודרת, שראה אור בימים אלה, הוא החיים על אדמות של דייויד אטנבורו. הוא מבוסס על אותה סידרה מופלאה ומרהיבה המוק־רנת על מסכנו, בהוצאת מסדה **. בדומה לעקרונותיה של הסידרה, הרי שלא נפקד בספר זה מקומם של התצלומים הצבעוניים המרהיבים. שיחזור 3,500 מיליוני שנות היסטוריה של כדור הארץ ב־344 עמודים. ניסוחיו הפשוטים והמשכנעים של אנ־

* אריה קרישק — עושה שלום; הו־צאת כתר — סיפורת; 257 עמודים (כרי־כה רכה).

** דיוויד אטנבורו — חיים עלי אד־מות; עברית: נעמי כרמל; הוצאת מסדה, 344 עמודים (כריכה קשה).

זואולוג דייויד אטנבורו בטבע
תאות ההתבלטות האנושית על־ידי מכירת עורות תנינים בדמות ארנקים

בורו, בצירוף המראות החזותיים, תוך שמירה על מהימנות ועל דייקנות, הופכים ספר זה לספר פופולרי במובן החיובי ביותר של המילה.

ספר בעלי־חיים מרתק נוסף שראה אור באחרונה בהוצאת מסדה הוא סיפרו של **כרים מקברייד**, יליד יוהנסבורג, 1941, אשר מאז נערותו מתגורר בבוש (יער) אפריקאי. סיפרו של מקברייד האריות הלבנים מטימבאואטי * הוא ספר מופלא. המתאר חוויה, אישית בחלקה ומדעית בחלקה האחר, שהמחבר רוקם בחוה רחבת־ידיים שאביו העמיד לרשותו לשם מטרות מדעיות וההתבוננויות. בחוה זו מתגלה לקורא האריה הלבן והנדיר של אפריקה. העלילה מתמקדת באורחות חייהם של סמבי וטומבה, בני זוג מאותו סוג נדיר של אריות יוצאי־דופן. סיפור חייהם של האריות הלבנים מסופר במתכונת המ־תארת את חייו של הזוג **הלבן — כריס** מקברייד, רעייתו וילדם — שחייו מתרכ־זים בחיי האריות הלבנים. התצלומים המופיעים בספר זה מרהיבים ביופיים.

הוצאת ספרים חדשה, שמטרתה להוציא לאור ספרי איכות בתחומי הטבע, הגיאו־גרפיה והתיירות לבני כל הגילים, היא החברה הגיאוגרפית בע"מ. סיפרה הרא־שון בעברית הוא בעיקבות הגורילות, מאת **אלאן גודז** ** כבר בפתיחה מוצגת מגמתו העיקרית: „מוקדש לפרימאטים הרבים אשר איפשרו הוצאת ספר זה לאור, ובעיקר מרגרט, פטריס, אדריאן, פטר; לפר ויליאם קולינס המנוח; ומעל לכל, לזיכרו של קללה, הנודד עם מישפחתו כפרק הלאומי קאהוזי־ביינה."

בעיקבות הגורילות בא לספר לבני־אדם על מקורותיהם ועל אבות אבותיהם. ספר זה הוא תוצאה של שתי שנות מחקר, במהלכן שהה החוקר גודול ביערות־העד של אפריקה. הוא ניסה להרוס את הדימוי המוטעה, לדעתו, של הגורילות, שהגיע לכדי ביטוי בסרט קינג קונג, בו מוצגת הגורילה כמיפלצת מפחידה.

בדומה לספר הקודם, הרי שגם זה סי־פורו של איש מדע צעיר היוצא למסע ארוך אל תוך יערות־העד, במטרה לפענח ולהבין תגובות ומעשים של בעלי־חיים, שבעורתם ניתן להבין בקלות יתר את שלבי התפתחותם של אלה ואת התנהגותו של האדם בעבר. את בדיקותיו המדעיות מצליח גודול לעטוף במעטה קסם, המזכיר את הסיפור הגבעות הירוקות של אפריקה מאת **ארנסט המינגווי**.

מגעיו של גודול עם קרובינו השעירים הם רבי־עניין ומיוחדים. מגעים אלה מתוארים גם בעזרת תמונות צבעוניות, כאותה תמונה צבעונית של גורילה ענקית בתנוחה, שלה מצרף גודול את הדברים הבאים: „איום ראשה של זכר כוגר. בהסתערות מרשימה זאת הניע הגורילה עד לשני מטרים ממני. התקפה של ממש נערכת רק במיקרה שהפולש מנסה לירות או לברוח."

כמינהג הצפרים, עוסק גודול במעקב עקבי אחרי מישפחות של גורילות ענקיות, והוא ממיין את שראו עיניו ואת חוויותיו. פרט מעניין הוא הציטוט מנאומו של ה־גנרל **מוכוטו סמה סקו**, נשיא זאיר, המסביר את הסיבה למשאבים שארצו משקיעה באזורים פראיים אלה: „יש לנו כמה יתרונות ככך שאיננו 'מפותחים' דיינו. עלינו להתגאות בכך, שמעולם לא שגינו שגיאות שעליהן מצטערות הארצות הנחשבות 'מפותחות'. איננו מתוסכלים על שאיננו יכולים להראות לאורחינו כנסיות מפוארות או אנדרטות־זיכרון, שכן המורשת שנחלנו מאבותינו היא הדר הטבע של ארצנו — נהרות ונחלים ויערות וחרקים וכעלי־חיים; אגמים, הרי־געש, הר ומישור; בקצרה: הטבע הוא חלק בלתי־נפרד של אישיותנו וייחודנו. אל נא יופתע איש, אם נכריז על שאיפתנו להפוך את ארצנו זאיר לגן־העדן של הטבע. אין לנו כל חפץ לספר בתאוות ההתבלטות האנושית על־ידי מכירת עו־רות תנינים בדמות ארנקים. בראש וב־ראשונה רצתנו ללמוד כיצד בעלי־חיים אלה גדלים, שכן איננו רוצים שייעלמו מהפארקים הלאומיים שלנו וישתרעו על פני 12 עד 15 אחוז של ארצנו..."

בחטף

על אילון ואלפלד ב„ניו יורק

טיימס" * הקרב ויזלטיר - פרי (המשך)

* „הארץ" ו„בין שני עולמות"

שני ישראלים שזכו החודש לביקורות נלהבות במוסף לביקורת־ספרים של ניו־יורק טיימס הם **עמוס אילון** ו**אהרון אפלפלד**. סיפרו של אילון, טיסה לתוך מצריים, סוקר בידי **זאן מורים** תחת הכותרת קאהיר אחרי קמפ־דייוויד. הביקורת מסתיימת בקביעה, כי יש להעריך את תיקוותיהם של **תאופיק אל־חכים** המצרי ואילון הישראלי, והשאלה היא „האם זה רק חלום? או שזו פאנטסיה היסטורית למרות הכל?" לביקורת אוהדת בשבועון זה, ולראיון אוהד עוד יותר, זכה סופר השואה הירושלמי **אהרון אפלפלד** בגין סיפרו באדנהיים 1939. את הביקורת כתב האינטלקטואל היהודי גיו־יורקי **אירווין האו**. בסיכום מכנה האו את סיפרו של אפלפלד „פנינת ספרות קטנה". ראיון ש־אותו ערכה בשבועון זה הגברת **פרימה גוטליב**, נקרא כראיון של יחסוני הסוכ־נות היהודית. יש מידה רבה של התבוזת מצידו של אפלפלד, בנכונותו לענות על שאלות בעלות מיפלס כה נמוך. אפלפלד ראוי למראיינות טובות יותר מאשר הגב' גוטליב ●● סיבוב שני בקרב בין המ־שורר **מאיר ויזלטיר** לבין העורך ואיש מדעי־הספרות **מנחם פרי** איכלס את עמודי מוסף הספרות של מעריב. בדברי תשובתו של פרי ניסה איש מדעי־הספרות להפריך את השקפת עולמו של המשורר ויזלטיר, והוא עשה זאת בסיגנון אלים של מורה תיכון, בניסוחים כמו: „טוב. אני יכול להמשיך ברפרופים מעין אלה סביב חיבורו של ויזלטיר ולגלות אותו במלוא הדרו. אבל די לי בכך. אם לא נלך שולל אחרי תעתועי האלימות המילולית הוויזלטירית נוכל לדלות מדבריו כמה איפיונים (מוטעים בעיני מ.פ.) של מדע הספרות, והם ראויים לכמה הערות ברוח רצינית יותר." ברוב להיטותו להוכיח את צידקת דבריו, מול טענותיו המאסיביות של ויזלטיר, שולף פרי מתיבת־המיכתבים שלו מיכתב עידוד, שאותו קיבל מסופרה הלאומי של נצרת־עילית הכותב באידיש, **יוסף בירשטיין**. המיכתב נפתח ב„טייערער מנחם..." ומסתיים ב„מה עם הטאקסט? בוא נכניס את האף, נריח, לאמיר אויסשמעקן — אז אני בא לחזק את ידיך, נשיקה ליעל..." ●● תחת הכותרת „הצלחה רבה לשחקן **שימעון פינקה** בבימוי ובמישחק בניו־יורק" מספר סופר הארץ בלא שם על הצלחותיו של השחקן הוותיק בבימוי המחזה בין שני עולמות (לפי הדיבוק של **אנסקי**). אם אותו עיתונאי היה בודק, היה מגלה כי בין שני עולמות היה שמו של המחזה הדיבוק מאת אנסקי, כפי שתורגם בראשונה לעברית בידי **חיים נחמן ביאליק** וראה אור בהתקופה, שבעריכת **דויד פרישמן** ●●

מנחם פרי
„טייערער מנחם..."

מאת דן טומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

„העולם הזה" 948
תאריך: 16.12.1955

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, התפרסם כצילה של פעולת־צה"ל בגבול הסורי. את מקומו של מדור העורך, „הנדון", תפס „רח"ח כרישי סודי: מצריים אינה מוכנה למילחמה". ראש המערכת פירסם את השישי בסידרת מאמריו על „הרשימה השחורה של משתמטי קרן־המגן". המדור „איש מטפח" הוקדש לעבר אל־כרים סעדי, דיין ערבי מעכו, שהציל בליל כופה ומערה את הדיין היהודי זאב (יוסופ) ויסס־ריין, „בחרפו את נפשו מעל לצוו התפקיד ומעבר לתביעת החובה המוטלת עליו". מדור ההווי של השבועון הוקדש לחגיגות חג־הגאולה של חסידי חב"ד, ביום השנה ה־157 לשיחרורו של רבי שניאור זלמן, מנהיג חב"ד, מהכלא.
בשער הגיליון: אופנאית סיני לייטרסדורף.

פעולת־צה"ל בסוריה ✱ אנשי־שער: דויד בן־גוריון ומשה שרת ✱ ייגאל ידין כארכיאולוגיה

העם

הקרב בצפון

על שלושה פשעי דמשק ועל ארבעה לא אשיבנו: על דושם בחרוצות ברזל את הגלעד... ושיברתי ברית דמשק והכרתי יושב מבקעת־און... (עמוס)

ים־כנרת דומה לכינור ענקי. בשפתו הצפונית־מזרחית מתחו הסורים חמישה מיתרים, חמישה מוצבים עיקריים בקירבת החוף, ומשקיפים מעל למים. באותו רגע נעו חמש אצבעות לעבר המיתרים. התחלת הקונצרט נקבעה לשעה 22.00. ביניתיים כיוונו את הכלים.

קציני המיבצעים שתיכננו את פעולת התיזמורת על כל כליה לקחו בחשבון כי האפתעה היא הכל. הם ויתרו על הפצצה מוקדמת, כדי לא לתת לאוייב סימן מוקדם. בכל חמשת המקומות היתה הפעולה צריכה להתחיל בדיוק באותו רגע. על הכוחות היה להתקרב למוצבים בחשיכה, לכובשם, להסתלק בעוד מועד כדי לאפשר ניתוק מגע ושיבה לבסיסים לפני עלות השחר.

בזה אחר זה הגיעו מפקדי היחידות וחייליהם אל המטרות. השכיבו את לוח־מיהם, והסתכלו בשעון. מחוגי השעון התקרבו לשעה עשר. המפקדים ידעו כי המוצבים בנויים כהלכה, מבוצרים בעמדות בטון. מן הסתם היו כל הכלים מטוואחים, סומנו מראש קווי־האש של המיקלעים. לגרש אוייב בעל רצון, לחימה ממוצבים כאלה, זה אחד המיבצעים הקשים והיקרים ביותר של חייל־רגלי.

השאלה שעמדה להכריע את גורל חייהם של עשרות צעירים, ששכבו אותה שעה במרחק של כמה עשרות מטרים מן האוייב, היתה: האם ירצו הסורים ללחום?

סימנים של נשים. הקרב עצמו היה קצר ונמרץ, נמשך רק דקות מיספר. הוא נגמר עוד לפני שרבים מן הלוחמים הבחינו בדיוק במה שקרה. נזכר אחד המפקדים, כמעט באכזבה: „בהרבה מיקרים הרימו (הסורים) ידיים, ובהרבה מאוד מיקרים הרימו רגליים!"

הלחימה הצטמצמה כימעט למיקרים בהם לא ראו הסורים לפניהם דרך לבריחה. במוצב אחד, ליד מסעודיה, נעלמו כלא היו. גם התיגבורת שהוחשה מן העורף, שעלתה על החסימות הרבות שסגרו את איזור הקרב כבקבוק הרמטי, לא גילתה רצון עז לחוש לעזרת החברים המגותקים.

בקירבת מוצב־השפך שכן בית הבק. מתכנני הפעולה סברו כי בבית נמצאים אזרחים, אולי גם נשי קצינים וחיילים. אחד מיסודות הפעולה היה שלא לפגוע בשום מחיר באזרחים בלתי־לוחמים ובנשים. „ביגשנו לבית גישה אזרחית, ולא צבאית," נזכר אחד המפקדים. „אולם זה עלה לנו בשעה מיותרת." כשהגיעה היחידה לבניין, כבר עמד הקרב בעיצומו. הבית היה ריק. הסימנים העידו שאומנם גרו בו נשים.

מיווח בסביעת־עין. בשלוש לפנות בוקר באה פקודת הנסיגה. היה צורך להחזיר לא רק את הלוחמים, אלא גם את תריסר הפצועים, שלושים השבויים ושלל הנשק. כחמישים הרוגים סורים נשארו בשטח. אולם הבעיה העיקרית היתה הוצאת הפצועים. היא נפתרה על־פי יוזמה מקומית, תוך ניצול האפשרויות המיקריות. בצפון הושמו הפצועים בסירות שנמצאו בשטח. הסירות נסחבו בחבלים על־ידי הלוחמים שמשכו אותן לאורך החוף, כשהם פוסעים במים עד גובה החזה, עד למקום עמידת האמבולנסים. גם הכוח הדרומי פינה כמה מפצועיו בסירות.

כשחזרו הלוחמים העייפים שמעו את תיזמורת־הלילה בכל עוצמתה: הסורים פתחו באש תותחים ומרגמות לעבר עין־גב והסביבה, ללא הצלחה רבה. תותחים ומרגמות ישראליים ניסו להשתיקם. בצפון ביקש הכוח סיוע תותחני, אך קצין־הטיווח של התותחנים לא נמצא עימו, ולא יכול לטווח את הכלים. המפקד אילתר פתרון: הוא בעצמו כיוון את התותחים באלחוט, לפי טביעת עין. כמה פגזים הספיקו לטיווח מדוייק. הסורים נשתתקו.

על שימחת הלוחמים העיב מיספר האבידות, ששה הרוגים, מהם שניים שמתו מפציעותיהם למחרת יום הפעולה.

עיתונות

איש השער

שבועון־החדשות האמריקאי טיים (תפוצה: 1,800,000) שם את דויד בן־גוריון על שערו בסתיו 1948, כשנראה לו כי ישראל החלה מנצחת במילחמה. מאז היתה למשה שרת אמביציה גדולה: לקשט אף הוא בפניו את שערו של שבועון זר כה חשוב. השבוע נתגשמה שאיפתו הכמוסה: דר שפיגל, שבועון־החדשות הגרמני המחקה את טיים ותופס עמדת־מפתח ב־עיתונות הגרמנית, הביא על שערו את משה שרת.

מבעד לכוונת הרובה. הרעיון ה־מרכזי של הכתבה הארוכה שיגרתי למדי, וכוזב להלוטין: שרת מנהל את מחנה־השלום בישראל; דויד בן־גוריון, יריבו, מנהל את מחנה־המילחמה. אולם הרבה יותר היו מעניינות ההערות הפזורות לאורך הכתבה, המשקפות את נקודת־הראות הגרמנית. למשל:

● עמק־יזרעאל הוא „פרוסיה של ישראל".

● בן־גוריון יצר לעצמו את השקפת־עולמו כשהיה איכר בעמק־יזרעאל, ראה את הערבים רק בשעת התקפות של בדואים ופורעים (סברה זו מתבססת, כנראה, על תקופת עבודתו של בן־גוריון בסג'רה, שהיא בגליל־התחתון).

● משה שרת גדל כבנו של בעל־אחוזה פיאודלי באיזור ערבי, שיחק עם ילדי האריסים הערביים, למד את הרכיבה ואת שפת־הארץ ממשרתים ערביים. „בעוד שבן־גוריון ראה את הערבים מבעד לאתנך וללהב (של הרובה), ניפגש עימם שרת בשעת ריקוד ומישחק."

מובן שהעיתון הגרמני אינו שוכח להזכיר כי במילחמת־העולם הראשונה היה משה שרת קצין־קישור במטה של אלוף־מישנה גרמני, שירהולץ, בצבא התורכי, שעה שבן־גוריון התגייס ל„בריגדה היהודית" בצבא הבריטי.

חריגוץ הגרמני ידע. פחות משעשעים אך יותר רציניים פרטים אחרים בכתבה הגרמנית, המספרים בין השאר:

● שירות־הריגול של הגנרל הגרמני גלן • שמע על עיסקת־הנשק המצרית־צ'כית עוד לפני כשנה והודיע על כך לשותפיו האמריקאיים, אולם הללו פסלו את הידיעה בטענם, כי „אילו היה זה נכון, היינו שומעים על כך לפניכם."

● ההודעה הרישמית על עיסקת־הנשק באה שלושה שבועות אחרי שהמיטענים הראשונים כבר יצאו לדרכם מצ'כיה. הם עברו על פני הדאנובה, הים־השחור והים־התיכון.

● מנהל האסטרטגיה הסובייטית במרחב הוא העורך הראשי של פראבדה, אישי־אמונו של כ'רושצ'וב ומנהל הוועדה ל־ענייני־חוץ של הסובייט העליון, שפילוב. הלה ביקר בקיץ בקאהיר, ושהה שם במשך עשרה ימים.

● אחרי צאתו של שפילוב, כוננה השגרירות הצ'כוסלובקית בקאהיר „מחלקה מיוחדת לחקר בעיות אפריקה והמזרח הקרוב". לדעת שירותי־הריגול המערביים, מקיימת מחלקה זו באמצעות בלדרים קשר ישיר עם מוסקבה ועובדים בה בעיקר סוכים רוסיים.

אנשים

● ד"ר **ייגאל ידין** אמר בהרצאה בפני מועדון הקציניים בירושלים על חפירות חצור: „אם תימשך העבודה באותו קצב ובאותו היקף כמו בעונת החפירות הראשונה, יהיה צורך ב־800 שנה כדי לסיים את החפירות. עד אז, ייהפכו המתחילים במלאכה עצמם לארכיאולוגיה."

● ח"כ חרות **יוחנן באדר**, בנאום על תקציב מילואים שהוגש על־ידי הממשלה לאישורה של הכנסת: „שר־האוצר **לוי אשכול** רוצה להילחם באינפלציה בשיטתו של אותו אדם שהחליט להילחם בשיכרות על־ידי כך שישתה בעצמו את כל האלכוהול על־פני האדמה."

* לשעבר ראש שירות־הריגול הנאצי במיזרח־אירופה, שהקים אחרי המילחמה העולמית שירות חשאי עצמאי בחסות הצבא האמריקאי.

שבויים סוריים למחרת היום

חלק מהשבויים הסוריים שנלקחו בידי כוחות צה"ל שפעלו צפונית לעין־גב, באחת מהפעולות הראשונות של צה"ל בגבול הסורי. צה"ל פעל נגד חמשת המוצבים הסוריים העיקריים על חוף הכינרת, ואיבד בה שישה לוחמים ישראליים.

Levi's

Levi's

Levi's

Levi's

Levi's

Levi's

רוקדים עם Levi's בכל החנויות.

בואו להיות אלופי הליוויס בתחרות הריקודים של ליוויס עם "להיטון-עולם הקולנוע".

- ג'ינס או חולצת ליוויס חינם! ועליה לגמר לזוכה בתחרות המקומית (בכל חנות).
- אלוף הליוויס (שיבחר בגמר) יזכה בכרטיס טיסה לאמריקה, מתנת חברת ליוויס.

יום יום בחנות אחרת-בכל החנויות, בכל הארץ, תתקיים (בשעות הערב המוקדמות) תחרות ריקודים של ליוויס

Levi's

בהשתתפות ג'וקי ארקין ולהקתו שגם יופיעו במקום. תחרות הגמר תלווה בהפנינג מלהיב של ריקודים ורוק.

בתוכנית:

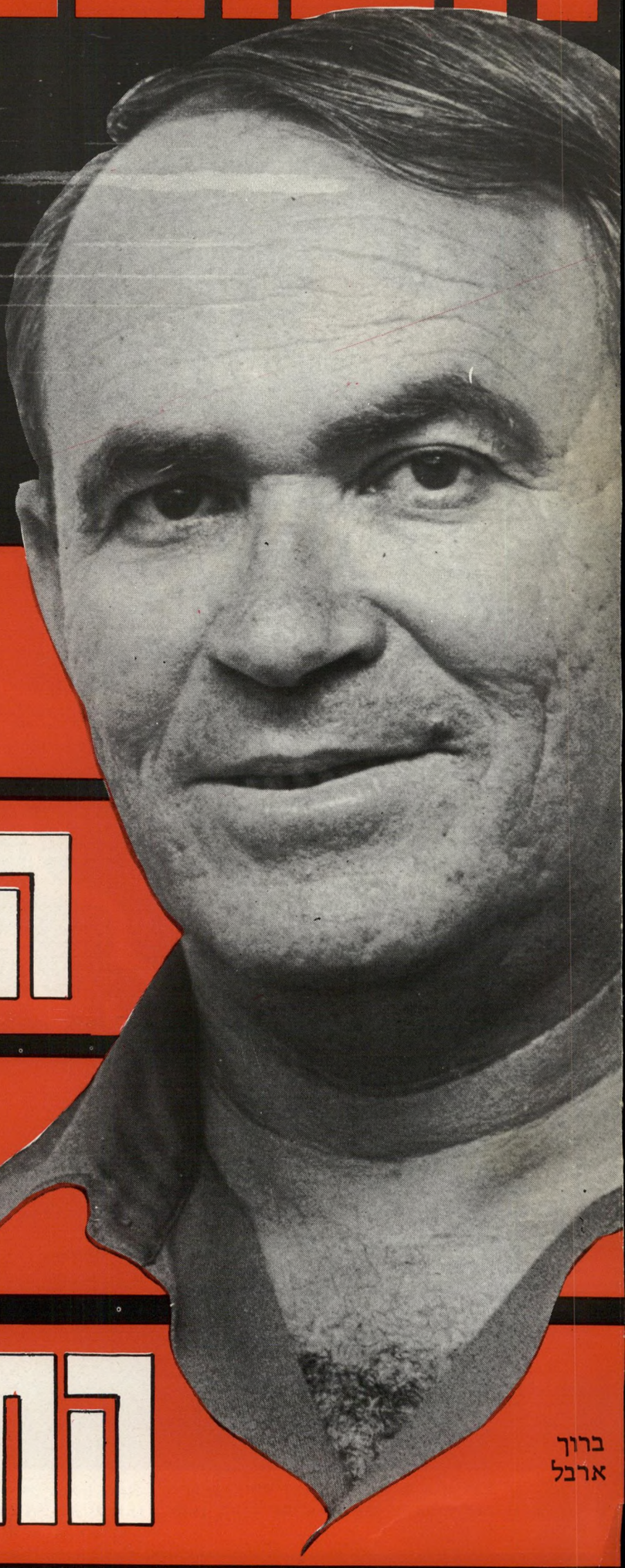
בחירת אלוף ליוויס, הופעה של ג'וקי ארקין ורקדניותיו, הופעה מיוחדת של גרי אקשטיין ולהקתו.

- כל המשתתפים, בכל החנויות, יקבלו כרטיס חינם למופע הגמר. דיווחים חמים מהתחרויות ב"להיטון-עולם הקולנוע"
- הופעה חובה לתחרויות-ג'ינס ליוויס, כמובן.

המופעים יערכו במקומות ובזמנים הבאים: 9.12.80 — 11.00, **אתא**, ביאליק 29, רמת-גן. 9.12.80 — 16.30, **ווסט ג'ינס**, בן-יהודה 1, ת"א. 10.12.80 — 11.00, **אתא**, קרית-שמונה, מרכז מסחרי. 10.12.80 — 16.30, **אתא**, ירושלים 40, צפת. 11.12.80 — 16.30, **דאי ג'ינס**, מרכז מסחרי ב', אשדוד. 13.12.80 — 16.30, **אתא**, הרצל 9, נתניה. 15.12.80 — 16.30, **הרחבה של יפו העתיקה**.

ג' טבת תשמ"א, 10.12.1980 מיספר 2258 72 עמודים שנה 45 המחיר: 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

המישטרה מאשימה:
שוחד מיני למפקד
המישטרה הצבאית - גילוי
סודות צבאיים - שלמונים

בית האורגיות של התת-אלוף

ברוך ארנל